

Türk ve Komünist Partisi'nde
Leninci oportünist kavgası 1979
Haziran ayında açığa çık-
tır. Koşukuz yıldır kongre-
yapılmayan partinin ölüme bu kavga-
da ilk kez gerçek bir işçi sınıfı
partisi olma şansı geçti. Ne var ki
oportünist yönetim bu şanstın
ışıkta korkan yarasalar gibi
korktuğunu aynı ay içinde
kanıtlamaya başladı. Leninci
kadroları tasfiyeye girdi.
Tasfiyelerle de kalmadı, bıaklı-
silahlı saldırılara kalktı. Legal
örgütlere listeler asarak
komünistleri polise ihbar etti.

Lenincilerin bu saldırılara yanıtı,
partinin devrime inançlı kadrolarını
birleştirmek amacıyla 1980
Leninciler Konferansı'ni toplamak
oldu.

Türkiye Komünist Partisi'ne
kollektif yönetimi, ideolojik-bilimsel
temele dayalı disiplini ilk kez 1980
Leninciler Konferansı getirdi.
TKP'nin, ilkesiz bir kligin değil, işçi
sınıfının malı olduğunu gösterdi.
Konferans tutanakları, bu
kazanımları partimizin künyesine ve
işçi sınıfının bilineine çıkmazcasına
kazıyacaktır!

Haziran 1979'dan bu yana 1,5 yıl
geçti, kavga durulmadı. Tersine,
giderek yayılıyor ve derinleşiyor. 12
Eylül faşist darbesi ve darbeye karşı
iki kanadın aldıkları tutum, bu
gelişimi oportünizmi darmadağın
eden bir akışa çeviriyor.

Türkiye Komünist hareketinin 60
yıllık tarihinde bir başka örneği
olmayan böyle bir kitabı
yayınlamakla onur duyuyoruz.

1980

Türkiye Komünist Partisi
Leninciler Konferansı Tutanakları

1980

Türkiye Komünist Partisi Leninciler Konferansı

TUTANAKLAR

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!

TKP 1980 LENİNCİLER KONFERANSI

1980

Türkiye Komünist Partisi Leninciler Konferansı

TUTANAKLAR

Birinci Basım: Aralık 1980
İkinci Basım: Ocak 1981

Printed by Anvil Printers Ltd. (T.U.)

İnanç Seçiç
(1960-)

Gencecik yaşamını Marksizm-Leninizme, partisine adadı. TKP içindeki bolşevik-menşevik ayrımında Leninci safta yerini aldı. 1980 Leninciler Konferansı'nın gösterdiği yolda mahalle örgütlenmesinde çalışırken menşevikler tarafından alçakça öldürüldü. Bu kitap, Türkiye Komünist Partisi üyesi İnanç Seçiç Yoldaş'ımızın anısına sunulur.

İçindekiler

Yayıncının Önsözü	9
Komisyunun Notu	11
Konferans Gündemi	13
Konferans İç Tüzüğü	14
Duyuru	15
Açıklama	17
Kararlar	20
Tutanaklar	50
Birinci Oturum	51
İkinci Oturum	55
Üçüncü Oturum	72
Dördüncü Oturum	93
Beşinci Oturum	122
Altıncı Oturum	143
Yedinci Oturum	165
Sekizinci Oturum	195
Dokuzuncu Oturum	236
Onuncu Oturum	262
Ekler	
1. Stalin Konusunda Gündem Dışı Görüşme	265
2. Menşevik "Plenum" Raporu	277
3. Menşevik "Plenum" Kararları	312
4. Komisyonların Dağılımı ve Gündem-Oturum Çizelgesi	324
5. Konuşmalar İndeksi	326

Yayıncının Önsözü

Ancak doğru ideoloji ve siyasetle donanmış, kolektif çalışan bir kadro yığırları devrime götürebilir. Uzun likidasyondan sonra oluşan TKP'nin menşevik yönetimi böyle bir kadro değildir.

Türkiye Komünist Partisi'nin Leninci üye ve örgütlerinin topladığı *1980 Leninciler Konferansı*, partiyi sağlıklı bir işleyişe oturtmak için zorunlu olan 5. Kongre savaşımını örgütlü yükseltme kararıyla, parti içi ideolojik tartışmaya, açıklığa verdiği önemle, kolektif çalışan Leninci bir yönetimin temelini attı. Bu temel üzerinde sağlam bir yapının yükselmekte olduğunu, bir yılı aşkın çalışma ve ülkemizin 12 Eylül karanlığına battığı şu sıralarda olağanüstü toplanan TKP Eşgüdüm Komitesi kararları belgeliyor.

1980 Leninciler Konferansı, toplantı tutanaklarının yayınlanmasını karar altına almıştı. Elinizdeki kitap, bu görevi yerine getiriyor.

Bir Komünist Partisi'nde gerçek bir tartışmanın ve eleştiri-özeleştirmenin sağlanması, gerçek bir disiplin kurulması, parti organlarının, en başta kongresinin düzenli toplanmasıyla bağlıdır. Organları, kongresi toplanmayan bir partide disiplinin bürokratik-çiftlikçi disiplin olması kaçınılmazdır.

TKP'de kavga açığa çıktığında oportünistler Lenincileri

“disiplinsizlik”le suçladılar ve “tartışma örgütlü olur” dediler. Ama 49 yıldır toplanmayan partimizin 5. Kongresi’ni engelledikleri gerçeği karşısında “tartışma örgütlü olur” sözü boş bir gevezelik olmaktan öteye gidemedi. Pratikte disiplinin örgütlü tartışma yönünü de, 5. Kongre’nin yapılması için komünistleri savaşa kaldırma görevini koyan Konferans’la, Leninciler yerine getirdiler, getiriyorlar.

Ancak parti organlarının, kongresinin düzenli toplanması da tek başına Leninci disiplinin gereklerini yerine getirmek değildir. Sınıfına, yığınlara karşı sorumlu olan komünist partisinin, çalışmasını yığınların denetimine sunması bir yükümlülüktür. Bu açıklık yayınlara ve özellikle parti çalışmasında odak noktalarını oluşturan üst düzeyde toplantıların belgelerini yayınlamakla sağlanır.

TKP’nin menşevik kanat yönetimi, böyle bir anlayışa düşman bir çıkar çetesi olduğunu sayısız kez örneklemiştir: 49 yıldır toplanmayan bir kongrenin belgeleri zaten olamaz! Bunu anlarız! Ne var ki, oportünistler, Leninci MK üyelerini çağırılmayarak, tüzüğü çiğneyerek topladıkları “Plenum”un raporunu bile yayınlamadılar. Bunu da *İşçinin Sesi* yayınladı.

TKP’nin oportünist yönetiminin işçi sınıfımıza, halkımıza karşı işlediği suçlar ağırdır. Bu yükün altından hiçbir zaman kalkamayacaklardır.

Türkiye Komünist Partisi’ne kolektif yönetimi, ideolojik-bilimsel temele dayalı disiplini ilk kez *1980 Leninciler Konferansı* getirdi. TKP’nin, ilkesiz bir birliğin değil, işçi sınıfının mal olduğunu gösterdi. Konferans tutanakları bunları partimizin künyesine ve yığınların bilincine çıkmazcasına kazıyacaktı!

Türkiye komünist hareketinin 60 yıllık tarihinde bir başka örneği olmayan böyle bir kitabı yayınlamakla onur duyuyoruz.

İşçinin Sesi

Komisyonun Notu

TKP 1980 Leninciler Konferansı'nın belgelerini yayına hazırlamak üzere Konferans'ın görevlendirdiği komisyon olarak, tutanakların yayına hazırlanışı üstüne kısa birkaç açıklama yapmayı gerekli gördük.

Konferans tutanakları Başkanlık Kurulu'nun yardımıyla, Konferans dışı bir sekreterlik bürosunca tutuldu. Her sabah bir önceki günün tutanakları Konferans'a katılan yoldaşlar tarafından okunarak imza ile onaylandı. Böylece Konferans'ın bitiminde, komisyonun elinde Konferans'ın resmen onaylamış olduğu bir metin hazır bulunuyordu.

İlk redaksiyon aşamasında konspirasyon açısından açıklanması sakıncalı bölümler ile Konferans'ın çalışmalarıyla doğrudan ilgili olmayan bölümler çıkartıldı.

İkinci aşamada, dile ve biçime ilişkin düzeltmeler yapıldı.

Üçüncü ve son aşamada tüm metin tekrar içerik ve biçim yönünden gözden geçirilerek, son değişikliklerle birlikte komisyon tarafından onaylandı.

Hemen belirtelim ki, çıkarma ve değiştirme yönünde Konferans'ın tanıdığı geniş yetkiyi, Türkiye'de sınıf savaşının izin verdiği sınırlar ölçüsünde, az kullanmaya çalıştık. Konspirasyonun kesinkes gerektirdiği çıkartmaların dışında,

biçime ilişkin olmayan hiçbir eklemeye ya da değiştirme yapılmadı.

Okunuşta akıcılığı sağlamak amacıyla kimi yerlerde konuşmaların özetini verdik. (Bunlar italik olarak verilmiş bölümlerdir.) Ayrıca karar tasarılarının görüşülmesi sırasında Başkanlık Kurulu'na sunulan tüm öneri ve önergeler de italik olarak yer almaktadır.

Karar tasarıları üstündeki görüşmeleri izlemekte kolaylık sağlamak ve Konferans belgelerine bütünlük kazandırmak için daha önce yayınlanan *Konferans Kararları*'ni bu kitapta tekrar yayınlamayı uygun gördük.

Kitabın sonunda yer alan eklerde ise, hangi yoldaşın nerede söz aldığını belirten bir *Konuşmalar İndeksi*'yle, hangi gündem maddesinin, hangi oturumlarda görüşüldüğünü belirten bir tablo bulacaksınız.

Son olarak, okuyucuya TKP içinde bolşevik-menşevik görüşlerini doğrudan ve en güzel karşılaştırma olanağını tanımak için, 1980 Leninciler Konferansı'nın ardından menşevik kanadın apar topar topladığı MK "Plenumu"nun rapor ve kararlarını ayrıca bir ek olarak yayınlıyoruz.

Konferans Yayın Komisyonu

Konferans Gündemi

1. Açılış, TKP Marşı, kimlik saptanması (temsil edilen iller)
2. Başkanlık Kurulu seçimi
3. Gündemin onaylanması
4. Toplantı iç tüzüğünün onaylanması ve komisyonların seçimi
5. Raporlar ve raporlar üzerine tartışma
6. Parti içi durum
7. Parti programı
8. Parti merkez organı
9. Sendikal hareket
10. Gençlik ve kadın hareketi ve meslek örgütleri
11. Parti çalışmasının iç sorunları
  - 11.1. Propagandanın örgütlenmesi
  - 11.2. Ajitasyonun örgütlenmesi
  - 11.3. Yayınların örgütlenmesi
  - 11.4. Haberleşmenin örgütlenmesi
  - 11.5. Konspirasyon ve disiplin
  - 11.6. Yığın örgütlerinde çalışma
  - 11.7. Parasal sorun
  - 11.8. Gösteri ve direnişler
12. Siyasal akımlar ve TKP
13. Ulusal sorun, Kürdistan'da örgütlenme
14. TKP ve dünya devrimi
15. Eşgüdüm Komitesi ve Merkez Organ editör ve yardımcı editör seçimi
16. Enternasyonal Marşı ve kapanış

Konferans İç Tüzüğü

1. Konferans günde iki oturumla sürdürülecektir: 9-12.00, 13.30-17.30.
2. Veli Dursun, Fatma İzlem ve Levent Yoldaş dışındaki yoldaşların adları güvenlik açısından değiştirilecektir.*
3. Konuşma süresi 10 dakika ile sınırlıdır. Komisyon sözcülerinin konuşma süresi 30 dakika ile sınırlıdır. Karar tasarısı sunanlar 20 dakika ile sınırlıdır. (Gerekli durumlarda ortak kararlar bu kuralın dışına çıkılabilir.)
4. Bir yoldaşa aynı sorun üstüne 3'den fazla söz hakkı verilemez. Bu sınırlama komisyon sözcüsünün açış konuşmasını kapsamaz. Gerekli durumlarda ortak kararlar daha fazla konuşma hakkı verilebilir.
5. Bir konuda yönetime ilişkin sorunlarda "lehte" ve "aleyhte" ikişer konuşmacıdan fazlasına söz hakkı verilemez.
6. Konferans tutanakları, Başkanlık Kurulu'nun yardımıyla Konferans dışı bir sekreterlik bürosunca tutulur. Her sabah, bir önceki günün tutanakları, konferansa katılan yoldaşlarca imza ile onaylanır.
7. Parti görevlilerinin seçimi dışında tüm sorunlar açık oylama ile bağlanır. Yoklama yöntemi ile oylama yapılması istendiğinde en az 1/3 oy gereklidir. Bu durumda tüm oylar tutanağa geçirilir.
8. Kararlar mutlak çoğunlukla alınır. Mutlak çoğunluğun sağlanamadığı durumlarda, nisbi çoğunluğa dayalı ikinci bir oylamaya başvurulur. Gerekli durumlarda sorun yine komisyona götürülebilir.
9. Biçime ilişkin önermeler dışında tüm önerge ve karar tasarıları Başkanlık Kurulu'na yazılı olarak verilecektir.

---

*Konferans tutanaklarının yayına hazırlandığı süre içinde V. Demir Yoldaş'ın adının değiştirilmesine de güvenlik açısından bir neden kalmadığı, Üst Büro tarafından karara bağlanmış ve açıklanmış olduğu için tutanaklarda onun adı da değiştirilmeden kullanılmıştır. — *Konferans Yayın Komisyonu.*

Duyuru

İşçi Sınıfımıza,
Türkiye Komünist Partisi'nin Leninci Güçlerinin Konferansı
toplandı.

Konferans, hem ülkemiz, hem partimiz açısından çok kritik bir dönemde toplandı. Yurdun her yanında sınıf savaşı, barikat savaşları biçimini alıyor. Emekçi halkımızın güzel geleceği, mutlu yarınlar giderek daha fazla işçi sınıfımızın savaşımına bağlanıyor. Böyle bir dönemde TKP üst yönetimi oportünizme, kuyrukçuluğa battı, düpedüz parti yıkıcılığına saptı, işçi sınıfımıza ihanet etti.

Ancak Marksçı-Leninci ideolojiyle donanmış, demir disiplinli bir parti, komünist partisi adına lâıyk olabilir. TKP yönetimine çöreklenen oportünizm, hem partimizin bu niteliğe kavuşmasını, hem de bu yoldaki savaşımın düzgün bir çerçeve içinde yürümesini engelledi. Başvurduğu karalama, fiziksel saldırı, ihbarcılık ve tasfiyecilik yöntemleriyle partimizi bölmek için çalıştı.

Bugün Türkiye Komünist Partisi içinde, her biri kendi iç disiplinine sahip çeşitli gruplar vardır. Bunlar, el altından iş gören, partimizi burjuva ahlâkıyla çürüten oportünist-ortacı gruplardır. Bugün Türkiye Komünist Partisi'nde irade birliği

yoktur. Bu durum, istenen bir durum değildir. Ancak Leninciler gerçeklerden hareket ederler. Önümüzde iki yol vardır: Oportünizme boyun eğmek ve "birlik" içinde ihanet etmek, ya da oportünizme karşı savaşmak ve işçi sınıfımızın birliğini böyle gerçek bir temelde sağlamak. Leninciler için yalnızca ikinci yol vardır.

Konferans, bu yolda savaşımı örgütlü yürütebilmek için "oportünizm yenilmeden burjuvazi yenilemez" belgisi altında toplandı.

TKP'nin Leninciler Konferansı, işçi sınıfımızın sosyalizm uğruna verdiği kavgada ileri bir adım olsun!

**Türkiye Komünist Partisi
Leninciler Konferansı**

Açıklama

Türkiye işçi ve komünist hareketinin, partimizin oportünistler eliyle itildiği derin bunalımdan çıkış yollarını görüşmek üzere Türkiye Komünist Partisi'nin Leninci güçleri bir Konferans ile biraraya geldiler.

Konferans'da partimizin tüm kilit örgütleri temsil edildiler. Bazı yöre ve il örgütleri tüm örgüt olarak katılırken, menşeviklerin henüz etkinliklerini sürdürebildikleri bazı yöre ve il örgütlerinden Konferans'a Leninci kanadın sözcüleri katıldılar. Konferans delegeleri arasında çok sayıda yöre ve il komitesi sekreterlerinin, Merkez Komite üyelerinin, başka alanlarda yetkili yoldaşların yer almaları Konferans'ın temsil yeteneğini tartışmaya yer bırakmaz biçimde sergiledi.

TKP'nin Leninciler Konferansı, yurdumuzun genel durumunu, partimizin durumunu, hızla büyüyen Leninci kanadın daha etkin savaşım verebilme sorunlarını görüştü.

Konferansımız, kendi içinde büyük aksaklıklar taşıyan, ama daha önemlisi, menşevikler eliyle yerle bir edilmiş tüzüğün işlemediği ve oportünizm yenilmeden, kongre toplanmadan artık işleyemeyeceği sonucuna vardı. Konferansımız, TKP'nin Leninci güçlerinin likidatörlere karşı daha uyumlu ve disiplinli bir savaşım yürütebilmeleri için bir Eşgüdüm Komitesi kurdu.

TKP'nin Leninci güçleri için bağlayıcı merkez Eşgüdüm Komitesi'dir. Tam kadro Leninizmi savunan il örgütleri Eşgüdüm Komitesi'ne bakacaklardır. Lenincilerin gayrimeşru biçimde görevden alındıkları ama önemli bir gücü temsil ettikleri illerde TKP'nin Leninci il komiteleri kurulacak ve bu komiteler de Eşgüdüm Komitesi'ne bakacaklardır.

Konferansımız, partimizde gelişen sorunları ve bugünkü fiili durumu görüşmek üzere 1932'den bu yana toplanmayan 5.Kongre'nin toplanması ve açık bir tartışma ortamının sağlanması çağrısı yaptı.

Konferansımız, uzun ve yoğun bir çalışma süresini kapladı. Onaltı maddelik kapsamlı bir gündemi vardı. Bu gündem üzerinde Konferans'a tartışma platformu hazırlamakla görevli, en az üçer yoldaştan oluşan 14 komisyon kuruldu. Çoğu yoldaşlar birkaç komisyonda birden görev aldılar.

Konferans'ı, Konferans'a katılanların seçtiği üç kişilik Başkanlık Kurulu yönetti. Konuların görüşülmesine geçmeden önce, oturumlarda izlenecek tutumu belirleyen bir Konferans İç Tüzüğü kabul edildi. Konferans 9-12, 13.30-17.30 arası olmak üzere günde iki oturumla sürdürüldü. Komisyon toplantıları bu oturumlar dışında kalan sürede yapıldı.

Tutanaklar, Başkanlık Kurulu'nun yardımıyla, Konferans dışı bir sekreterlik bürosunca tutuldu. Her sabah bir önceki günün tutanakları Konferans'a katılan yoldaşlar tarafından okunarak imza ile onaylandı.

Konferansımız, önceden görev almış yoldaşların çıkarıp okudukları, üstünde görüşme açılmadan "alkışlarla onaylanan" konuşmaların yer aldığı göstermelik bir Konferans olmadı. Leninci harekete, TKP'ye sonuna dek sahip çıkan, görevinin, sorumluluğunun bilincinde yoldaşların komünist dürüstlük içinde, sözünü sakınmadan, en hararetli ve açık tartışmayı yaptıkları gerçek bir kürsü oldu. Açık tartışma, eleştiri-özeleştiri, eylemde demir birlik ilkesini Leninci hareketin davranış kuralı olarak kökleştirdi.

TKP'nin Leninciler Konferansı, yoğun çalışma süresi içinde 21 karar tasarısı hazırladı, tartıştı ve onayladı. Tüm kararlar oybirliğiyle alındı.

TKP'nin oportünist yöneticilerince 1977 yılında, çok daha geniş olanaklarla toplanan Konferans'a katılmış yoldaşlar! O Konferans'la Leninciler Konferansı'nı karşılaştırın. Yukarıda kısaca özellenen hiçbir özelliğin o Konferans'da olmadığını, orada uygulanan hiçbir yöntemin de Leninciler Konferansı'na sokulmadığını göreceksiniz.

Komünistler, partili yoldaşlar! Konferans kararlarını dikkatle inceleyin, 1977 Konferans belgeleriyle karşılaştırın. Leninciler Konferansı'nın her konuda açık tutum belirlediğini göreceksiniz.

Devletin hızla faşistleşmekte olduğu, menşeviklerin ihbarcılığa saptığı bir dönemde siyasal polise kadro kaptırmadan böyle bir Konferans'ı toplayabilmek de önemli bir başarıdır.

TKP'nin Leninci Konferansı, işçi sınıfımızın sosyalizm uğruna verdiği kavgada ileri bir adım olsun!

Türkiye Komünist Partisi
Leninciler Eşgüdüm Komitesi

**Türkiye
Komünist Partisi
1980
Leninciler Konferansı
Kararları**

1. Komünistlere Çağrı

Ülkemiz, son 10 yıldır, giderek derinleşen bir bunalım yaşıyor. Sınıf savaşımı keskinleşiyor, devrimci yığın eylemleri yükseliyor, sık sık barikat savaşlarına dönüşüyor. Burjuvazi zorlanıyor, faşizm tehlikesi somutlaşıyor. Günden güne olgunlaşan devrimci durum, ya faşizm ya ileri demokratik halk devrimi ikilemini güncelleştiriyor. Türkiye'nin önüne tarihsel devrimci fırsat doğuyor.

Tarihsel fırsatları değerlendirmek, yükselen devrimci dalgayı devrimle sonuçlandırmak görevi en başta işçi sınıfımızın öncü siyasal örgütüne düşüyor.

Türkiye Komünist Partisi, partimiz, oportünist yöneticilerin elinde üstüne düşen görevi yerine getirmekten bugün uzaktır. Oportünistler TKP'yi burjuvazinin eklentisi, reformlar partisi durumuna getirmeye çalışıyorlar. Kuyrukçu-reformcu bir siyasal çizgi izleyerek, Leninci normları ve tüzüğü çiğneyerek, fraksiyoncu-tasfiyeci yöntemler kullanarak, partiye, halkımıza, devrime ihanet ediyorlar.

Bu durumun sürmesine izin verilemez. Türkiye Komünist Partisi oportünistlerin elinde çürümeye terk edilemez. TKP içindeki Leninci güçler bunun için savaşıyor. TKP içinde Lenincilerin sürdürdüğü savaş, fraksiyonlar arası sen-ben

kavgası değildir. TKP içindeki hesaplaşma Marksizm-Leninizmle oportünizmin Türkiye çapındaki hesaplaşmasıdır. Türkiye’de devrim isteyen hiçbir güç bu hesaplaşmaya kayıtsız kalmaz.

TKP’nin Leninci güçleri, bir avuç oportünist yönetici dışında tüm partilileri, çeşitli nedenlerle parti dışında kalmış komünistleri birleştirecek olan ideolojik-siyasal çizgiyi nesnel örgütsel güce dönüştürme yolundan yürüyor.

Türkiye Komünist Partisi üyeleri! Partimizi oportünizmden arındırmak, Leninci çizgiyi partiye egemen kılmak için, sosyalizme açılan ileri demokratik halk devrimi için görev başına!

Oportünist yönetim kliğinin dükkancı tutumu nedeniyle aramızda yer almayan *parti-dışı komünistler!* Partiye girin, oportünizme karşı örgütlü savaşa katılın!

Oportünist yönetim kliğinin sosyal şoven tutumu nedeniyle aramızda yer almayan *Kürt komünistler*, sizlere sesleniyoruz: Leninci güçlerle Türkiye Komünist Partisi’nde birleşin!

Oportünizm yıkılmadan burjuvazi yıkılamaz!

2. Kongre Çağrısı

Türkiye Komünist Partisi Leninciler Konferansı, tüm Türkiyeli komünistlere, Türkiye Komünist Partisi’nin kongresinin toplanması için çağrıda bulunmaya karar vermiştir.

Komünist partisinin kongresinin, tüzükte belirlenen süre içinde ve demokratik olarak yapılması ilkesel bir zorunluluk, aynı zamanda uluslararası bir gelenektir.

Komünist partisinin doğru ideolojik temelde tek yumruk gibi savaşan bir parti olabilmesi için, en üst organ kongreye tüm delegelerin örgütlerinde seçilerek gelmeleri ve burada tüm görüşlerin özürce belirtilmesi gereklidir.

Oportünistler, yarım yüzyıldır TKP’nin kongresini toplanmayarak, tüzüğü çiğniyorlar, uluslararası komünist hareketin geleneklerini ayaklar altına alıyorlar. Seçimle işbaşına gelmemiş, fraksiyonculuğu ve likidatörlüğü, varlığını korumanın temel yöntemi olarak benimsemiş bu oportünist klik, kongreyi

toplamayarak, tabanın hesap sormasını engellemeye çalışıyor. TKP içinde hızla gelişen Lenincilerin gücünden duyduğu korkuyla kongreye yanaşmıyor. TKP'yi kuyrukçu, devrimci durumun gerisinde kalan, yığınların arkasından nal toplayan bir örgüt durumuna düşürüyor.

TKP'nin Leninci güçleri, ülkemizde hızla derinleşen devrimci durumun görevlerini üstlenebilecek, yığınları sosyalizme açılan ileri demokratik halk devrimine hazırlayabilecek, oportünizmden arınmış bir TKP'ye, ancak en kısa zamanda toplanacak bir kongreyle ulaşılabileceğinin bilincindedir.

Uluslararası komünist hareket içinde görülmemiş yüz karasına son vermek için, TKP'yi uluslararası komünist hareket içindeki saygın yerine oturtmak için kongre derhal toplanmalı ve partimizi oportünizmden arındırmalıdır.

Tüm TKP üyesi komünistlerin, TKP'nin oportünist yönetimi nedeniyle parti dışında kalmış partisiz komünistlerin görevi, Türkiye devriminin yazgısının Leninci bir TKP için savaşımın sonucuna bağlı olduğunun bilincinde olarak, bu hedef çevresinde örgütlü olarak omuz omuza savaşmaktır. **DEMOKRATİK OLARAK SEÇİLMİŞ TÜM ÖRGÜT DELEGELE-RİN KATILACAĞI, EN KISA ZAMANDA TOPLANACAK KONGRE İÇİN, TKP'NİN KONGRESİ İÇİN ÖRGÜTLÜ SAVAŞIM GÜNÜN TEMEL BİR GÖREVIDİR.**

3. Parti İçi Durumun Getirdiği Görev

Türkiye kaynıyor. İşçi sınıfımız alanlarda, fabrikalarda, semtlerde barikat savaşları veriyor. Düzeni çırtdatıyor.

İşçi sınıfımızın komünist yöneticisine su gibi, hava gibi gercksinim duyduğu böyle bir dönemde, TKP Politik Bürosu partimizi sınıfına ve adına yaraşmayan onursuz bir konuma sürükledi. İşçi sınıfımızın, aydınlık gelecek için taşıdığı tarihsel sorumluluğunu yerine getirebilmesi, Leninci bir TKP savaşımında düğümlendi. TKP'nin Leninci güçleri bu savaşımı utkuya götürmeye kararlıdır.

Partimiz uzun yıllar likidasyona uğradı. 1973 atılımı, sağlam bir ideolojik temel oluşturmadan, örgütsel bir canlanma getirdi. 1976'dan 1978'e dek Leninciler, örgütsel canlanmanın altına doğru bir ideolojik temel döşeyebilmek için savaştılar. CHP hükümeti dönemi kuyrukçu siyasetleri sergiledikçe ve parti içinde Leninci fikirler güçlendikçe, yönetimi tutan oportünistlerin fraksiyoncu çabaları yoğunlaştı ve açığa çıktı. Genel Sekreter İ. Bilen'in ortacılığı oportünizmle uzlaştı. 1979'da Lenincilere öz ve biçim olarak haksız bir saldırı kampanyası başladı. Oportünistlerin patladı. Savaşım yeni bir düzeye yükseldi. Leninci çizgi de yaşanan deneyimlerden ders çıkardı, olgunlaştı.

Leninciler baştan beri yönetimin kişisel değil, ilkesel yapıyla ilgilendiler. Doğrusu budur. Ancak, yanlış bir yapı içinde bu doğru, Leninci fikirlerin tabandaki gücünün aynı oranda yönetime yansımamasını getirdi. Oportünistler ve ortacı oportünistler bundan yararlanarak merkez organını kendi özel organlarına çevirdiler. Leninci görüşlere yer vermediler. Parti yönetimini kendi fraksiyoncu amaçları doğrultusunda kullandılar. Tüzüğü çiğneyerek, Leninci MK üyelerine, her düzeyde örgüt ve üyelere karşı tasfiyeye geçtiler. Leninci görüşleri savunan örgütlerle bağlarını kopardılar, koca parti örgütlerine sırt çevirdiler. Tasfiyeleri, silahlı saldırı ve ihbarcılıkla birleştirdiler. Parti disiplinini ayaklar altına aldılar. Demokratik yığın örgütlerinin disiplinini de atlayarak, oralarda da tasfiyecilik yaptılar. Örgütlerin demokratik niteliğine zarar verdiler.

Ülkemizin içinde bulunduğu koşullarda ve bu tür bir saldırı karşısında Leninciler boş durmayacaklardır. Tüm yaşamlarını, enerji ve özverilerini seve seve verdikleri TKP'yi çürümeye bırakmayacaklardır. Karşımızda yönetici fraksiyonlar olduğu için, olayların iç yüzünü kolayca görmeyen ama komünist adına inançlı yoldaşlarını oportünizmin kucağında bırakmayacaklardır. Bu partizan savaşı, komünistlere yaraşır biçimde, *örgütlü* olarak sürdürecektir.

Sorunları çözmenin her türlü yolu tılandıktan sonra 1979'da *İşçinin Sesi*'nin yeniden çıkışıyla örgütlü savaşın ilk adımları atıldı. Leninciler *İşçinin Sesi* çevresinde kümeleniler.

Şimdi bu örgütlenmeyi geliştirmek gerekiyor. Bunun için konferansımız bir Eşgüdüm Komitesi ve bu komite içinde bir Üst Büro kurulmasını kararlaştırır.

Eşgüdüm Komitesi MK, Üst Büro Politik Büro değildir. Eşgüdüm Komitesi'nin görevleri şöyledir:

1. TKP üst yönetiminin yürüttüğü çirkin fraksiyoncu saldırıya karşı savaşta, Leninci yöre, il, bölge, semt komitelerinin ve parti temel örgütlerinin tutum birliğini, pratik liderliğini sağlamak.

2. Oportünizmi ve ortacı oportünizmi partili yoldaşlarımıza ve işçi sınıfımıza daha iyi ve sistemli biçimde sergilemek.

3. Yarım yüzyıldır Kongre yapılmayan partimizde, göstermelik olmayan, gerçek bir kongre için savaşım yürütmek.

4. Türkiye'de gelişen sınıf savaşımının her alanında TKP'nin Leninci güçlerinin tek bir siyasal tutumla hareket edebilmelerini sağlamak.

Eşgüdüm Komitesi'ni oluşturan yoldaşlar bağlı oldukları ya da içinden geldikleri örgütlerin temsilcisi olarak değil, tüm hareketin kollektif yöneticisi olarak biraraya gelmişlerdir. Hareketin genel çıkarlarını doğrudan ilgilendiren her konuda, Eşgüdüm Komitesi'nin kararları yerel örgütler üzerinde bağlayıcıdır.

Eşgüdüm Komitesi Üst Bürosu ise Eşgüdüm Komitesi'nin çalışmalarında sürekliliği sağlamakla ve Eşgüdüm Komitesi ile Merkez Organ arasındaki eşgüdüm sorumludur. Üst büro, Eşgüdüm Komitesi toplantıları dışında tam yetkilidir.

Komünistlerin Leninci bir TKP için örgütlü savaşımı yükseltmesi, genel devrimci çıkarın acil bir gerekliliğidir.

4. Program Üstüne

Türkiye Komünist Partisi'nin Üçüncü Programı, Leninci ve oportünist görüşleri birlikte barındıran eklektik bir programdır. Bu program partimizin eklektik yapısını yansıtmış ve bu yapıyı daha da azdırmıştır. Bu içeriğiyle Program bir kılavuz değildir.

Bugün TKP içinde komünistlerin likidatörlere karşı yürüt-

tüğü savaşımın özü, içeriği, partimizi Marksçı-Leninci bir programa sahip kılmak, sınıf savaşımında kadroların ve sınıfımızın önüne şaşmaz bir pusula koymaktır.

TKP'nin Marksçı-Leninci bir programa sahip olması sorunu Kongre ile bağlıdır. Bu nedenle, partimizin 1932'deki 4. Kongresi'nden bu yana toplanmayan 5. Kongre derhal toplanıp program sorununu çözmelidir.

Bu gerçekleri gözönüne alan Konferansımız,

1. TKP'nin Leninci güçlerince bir program taslağı hazırlanmasını;

2. Program taslağını hazırlamak üzere bir komisyon kurulmasını;

3. Hazırlanacak program taslağının tartışılmak üzere parti örgütüne ve işçi sınıfımıza sunulmasını;

4. Ve TKP'nin 5. Kongresi'ne öneri olarak götürülmesini karar altına alır.

5. Merkez Organı Üstüne

Merkez yayın organı, "yalnızca kolektif bir propagandacı, kolektif bir ajitator değil, aynı zamanda kolektif bir örgütçüdür".

Kollektif propagandacılık, ideolojik liderlik, gazetenin devrimin teorik sorunlarını çözücü, parti politikasını açıcı, partililere ışık tutucu niteliğiyle ve bu alanda en ileri olabilmesiyle sağlanır.

Kollektif ajitatorluk, gazetenin yığınları harekete geçiricilik yeteneğini anlatır.

Kollektif örgütçülük, en geniş işçi yığınları,sempatizan halkaları içinde gazete aracılığıyla ve gazete temelinde örgütlenmeyi anlatır.

Atılım bu üçlü işlevi yerine getirememiştir. İdeolojik konulardaki eklektizmi ile sistemli bir oportünizmi geliştirmiştir. Bu da partiyi çürümeye götürmüştür.

Atılım'ın ülke gerçeklerinden kopuk, partili yoldaşlar yığının ilgi alanının dışında ve devrim hareketini geriye çekici, kısır-kavruk bir propaganda aylayışı vardır. Bu nedenle, dar çevreleri aşip geniş işçi yığınlarına ulaşamamıştır. Örgütçülük işlevini başaramamış, ajitasyon etkisi ise yığınları pasifize edici yönde olmuştur.

Atılım, bugün yalnızca Lenincilere karşı saldırı platformunda kullanılabilir olmuştur. Bu haliyle, partinin başını tutan oportünistlerin fraksiyonculuk aracıdır. Dahası, devrimimizin önünde duran ciddi bir engeldir.

İşçinin Sesi, daha 1976 sonlarında *Atılım*'a karşı ayırdedilir bir ideolojik üstünlük sağlamıştır. Giderek gelişen bu üstünlük, *Atılım*'ın beceremediği işlevlerini, yine giderek artan oranda, *İşçinin Sesi*'nin üstlenmesini zorunlu kılmıştır.

İşçinin Sesi, bu üçlü işlevi, en ileri düzeyde ve en uygun biçimde birleştirebilmiştir. Teorik-siyasal sorunlardaki açık-duru tavrı, bilimselliği ve devrimci ruhu onu eşsiz kılmıştır.

TKP'nin Leninciler Konferansı,

1. TKP içinde Marksçı-Leninci ideolojik birliği geliştirdiği,
2. Marksizm-Leninizmi savunma ve yurdumuza uygulamada üstün başarı gösterdiği,
3. Partimiz yönetimine egemen olan likidatör-oportünist akıma ve yurt çapında sağ ve "sol" oportünizmin her belirtisine karşı uzlaşmasız savaşım verdiği,
4. Partimizin içine düştüğü bunalımda Leninci kadroların dağınkılığa düşmesini önleyerek, pratik çalışmayı başarıyla yönlendirdiği için *İşçinin Sesi*'ni partimizin gerçek merkez organı olarak tanıdığını duyurur.

6. *İşçinin Sesi* ve Görevlerimiz

İşçinin Sesi, Türkiye işçi sınıfının sesidir. *İşçinin Sesi*'nin Marksçı-Leninci konumuyla bağlı olan bu gerçek, pratikte de

yadsınmaz bir biçimde kanıtlanmıştır. Türkiye’de ilk kez komünist bir yayın organı bu denli sevgi ve saygı uyandırmış, mektup almış, propaganda ve örgütleme işlevini başarıyla yerine getirmiştir.

Bugün sorun merkez organımızı daha da başarılı kılmaktır. Bunun için Konferansımız, TKP’nin Leninci örgütlerinde merkez organı üzerine bir tartışma açılmasını karara bağlar. Böyle bir tartışmayla, merkez organın örgütleyici işlevini daha iyi değerlendirmek için yapılması gerekenler, merkez organın ve örgütlerin karşılıklı görevleri gibi konular geliştirilecek ve özümsecektir.

Örgütsel birlik ideolojik birlik temelinde oluşur. Gazete ulaştığı yere ideolojik birliği götürür, bu temelde örgütlemeyi pekiştirir. Gazetenin dağıtım ağı çevresinde örgütlenme, gazete temelinde eğitimden ayrı düşünülmemelidir.

Dağıtım ve eğitim ağı parti örgütlerinden başlayarak çevreye yayılmalıdır. Muhabir guruplarının da kendi çevrelerinde aynı ağı genişletmeleri sağlanmalıdır. En önemlisi, merkez organdan başlayan ve yığınların ta içine uzanan bu dolaşımdan, canlı bilgilerin, yazıların, haberlerin merkez organa ulaşımı daha iyi örgütlenmelidir.

Örgüt demek, aynı anda, aynı biçimde hareket edebilmek demektir. Biz merkez organımız çevresinde, yığınların arasından dolaşıp merkez organa yeniden bilgi akıtan güçlü bir ağ kurarsak, bu güçlü bir örgüt demektir. Eylem sırasında yalnızca parti örgütünün değil, çevresindeki işçinin, emekçinin de birlikte hareket edebilmesi demektir.

Tüm bunları gerçekleştirmemizde önemli bir etken parasal sorundur. *İşçinin Sesi* bunun için tüm okuyucularından özveri istiyor. Biliyoruz ki, *İşçinin Sesi* okurları işçilerdir, emekçilerdir, gençlerdir, burjuvazinin yarattığı ekonomik bunalımın en ağır yükünü çekenlerdir. Ama aynı zamanda *İşçinin Sesi* okurları en bilinçli komünistler, ileri işçiler, devrimcilerdir. Devrimci savaşım, devrimci özveri üstünde yükselir.

İşçinin Sesi, Türkiye işçi sınıfının Marksçı-Leninci sesidir!

7. Propagandanın Örgütlenmesi Üstüne

Türkiye’de yaşamın her yanını kapsayan derin bunalıma paralel olarak işçi sınıfının giderek daha geniş kesimleri savaşıma katılıyor, devrimci hareket hızla genişliyor. Buna karşılık kadrolaşma, kadrolarımızın genel gelişme hızı daha düşük kalıyor.

Teorik-siyasal konuları üyelerimize ve devrimci işçilere doğru ve tutarlı biçimde anlatabilecek yetişkin propagandistlerimizin sayısı oldukça azdır.

İllegal çalışma koşulları, büyük ölçekli okuma guruplarının geniş çapta örgütlenmesini ve böylece az sayıdaki yetişkin propagandistin daha etkin biçimde göreve koşulmasını engelliyor.

Bu durumu dikkate alan Konferansımız,

1. Yerel parti komitelerinin, üyeleri arasından yetenekli propagandistleri seçmelerini ve göreve koşmalarını, güncel propaganda konularının bu yoldaşlarca *doğru* sunulmasını denetlemelerini;

2. Merkez organın parti komitelerini kitap, broşür, gazete, dergi, okuma planı gibi gereçlerle sürekli beslemesini;

3. Partimiz propagandistlerinin görevlerini yaparken toplumsal ve siyasal yaşamın sorunlarına eğilmelerini ve olabildiğince geniş kesimlerin anlayabileceği bir dil kullanmalarını;

4. Parti taban örgütlerinden başlayarak her katta ve işçi muhabir guruplarında *İşçinin Sesi*’nin ve yayınlarının düzenli ve sistemli bir çalışmayla özümsemesini, bu temel görevin gerektiğince gerçekleştirilmesinden Eşgüdüm Komitesi’nin sorumlu olduğunu;

5. İl komiteleri düzeyinde propaganda ve merkez organını beslemeden sorumlu “propaganda büroları”nın kurulmasını kararlaştırır.

8. Ajitasyonun Örgütlenmesi Üstüne

Türkiye'de yaşanan derin bunalım, geniş yığınları hızla siyasal savaşıma çekiyor.

Bu durumu değerlendirmede, daha geniş yığınları savaşa katmada, aktif ve etkili bir ajitasyon çalışmasının önemi büyüktür. Siyasal gerçeklerin günü gününe, çarpıcı ve canlı sergilenmesini başarmak, ajitasyonu ülke çapında aynı hedefe yöneltmek görevleri önümüzde duruyor.

Bu görevi yerine getirebilmek için;

1. Yerel parti komiteleri, üyeleri arasından yetenekli ajitatörler seçerek, bunları özel bir eğitimden geçirmelidir. Öte yandan, her komünistin, her örgüt üyesinin bir ajitator olduğu gerçeği unutulmamalıdır.

2. Doğru ve başarılı bir ajitasyon çalışması için partimizin Leninci kanadının siyasetinin tam ve doğru olarak özümsemesini sağlamak zorunludur. Bu amaçla, merkez organımız *İşçinin Sesi* ajitatorler tarafından özenle çalışılmalı, ülke çapında dil birliği bu yöntemle sağlanmalıdır.

3. Ajitasyon, güncel, somut ve yaratıcı olmalı, yığınların psikolojisini dikkate almalı, yığınların devrimci ruhunu ve çöşkülerini yükseltici yönde yapılmalıdır.

4. Devrimci eylemler, ajitasyonda üst düzeyde proleter yöntemdir. Eylemlerden önce, sonra ve eylem sırasında ajitasyonu daha yaygın ve aktif bir anlayışla örgütlemeliyiz. Eylemlerin duyurulmasının başlı başına ajitasyon niteliği taşıdığını dikkate almalı, bu eylemleri tüm devrimci çöşkusu ve özüyle yığınlara yansıtmalıyız.

9. Yayınların Örgütlenmesi Üstüne

Yayınlar partinin canıdır. İdeolojik, siyasal birliğin sağlanması, kolektif propaganda, ajitasyon ve örgütlenmenin başarıyla

yürütülmesi, en başta merkez organı olmak üzere tüm parti yayınlarının en hızlı ve yaygın biçimde yığınlara ve militanlara ulaştırılmasıyla bağlıdır.

TKP'nin Leninci güçlerinin merkez yayın organı *İşçinin Ses'i*nin yığınlara ulaşması, burjuvazi ve oportünistler tarafından her çeşit yöntemle başvurularak engellenmeye çalışılıyor. Aynı engelleme tüm öteki yayınlarımız için de geçerlidir. Bu engelleme son dönemde iyice artmıştır.

Yayınların dağıtımının canalıcı önemini gözden kaçırmayan ve bunun bugün önümüzde duran en önemli bir sorun olduğunu saptayan Konferansımız, yayın dağıtımının yeni, engellemeleri aşıcı yöntemlerle yeniden düzenlenmesini kararlaştırır. Bunun en ivedi olarak yapılması için Eşgüdüm Komitesi'ni görevlendirir. Yığınlara daha fazla ulaşabilmek için legal yayın olanaklarının araştırılmasını gerekli görür. Yabancı dillerdeki yayınlarımızın ve dağıtımının genişletilmesi de önemle ele alınması gereken bir görevdir.

(10. Karar Tasarısı konspirasyon nedeniyle basılmamıştır).

11. Disiplin ve Konspirasyon Üstüne

Proletaryanın erki ele geçirme savaşımında ideoloji ve örgütten başka silahı yoktur. Komünist Partisi, ideolojik birlik üstünde yükselen örgütsel birlik demektir. Partinin, işçi sınıfının öncülüğü görevini yerine getirebilmesi, onun çelik disiplinli bir örgüt olmasına bağlıdır.

Leninci disiplin, 1) Açık tartışma; 2) Açık eleştiri-öz eleştiri; 3) Eylemde demir birlik; 4) Partinin verdiği görevleri eksiksiz yerine getirme; 5) Parasal kaynakları partiden sakınmamadır.

Leninci disiplin ideolojik birliğe dayanır. Disiplin sorununu her zaman doğru bilinç, yığınlarla bağ ve doğru siyaset sorunları ile birlikte ele almak gerekir.

Oportünistlerin anlayışı bürokratik disiplindir. Onlar,

yukarıda maddelenen disiplin anlayışının yalnızca 3, 4 ve 5. noktalarını disiplin diye dayattılar. Öte yanda, disiplin kılıfıyla organlarda ideolojik tartışmayı yasakladılar. Konspirasyonu ideolojik konulara taşıdılar. Parti içinde Lenincileri boykot ettiler ve tüzüğü delip geçerek partimizi bölme yolunda yürüyorlar.

Komünist partisi monolitik bir örgüttür. Bundan, parti monolitik olduğu için değişik görüşler çıkamaz, çıkmamalıdır, yasaklanmalıdır sonucuna varılamaz. Bu, farklı görüşler açıkça tartışılabildiği için sonuçta doğru görüşün partiye egemen kılınması, değişik görüşlerin gizli köşelerde yaşayamaması demektir. Leninci disiplinin, demokratik merkezizetiğin doğru işletilmesi partiyi monolitik yapar. Tartışma, eleştiri ve fikirler yasaklanarak parti monolitik yapılmaz.

Leninciler, partimiz üst yönetiminin bürokratik disiplin anlayışına, partiyi çiftlik yapma ve bunu da disiplin kılıfıyla gizleme anlayışına karşı çıktılar. Eylemde demir birlik, partinin verdiği görevleri eksiksiz yerine getirme ve parasal kaynakları partiden sakınmama ilkelerine her zaman bağlı kaldılar. Öte yanda, kendilerine tanınmayan açık tartışma ve açık eleştiri-özeleştiri haklarını da savaşıarak çekip aldılar.

Bugün partimiz içine yeni bir durum doğmuştur ve bu durum büyük bir olasılıkla 5.Kongre'ye dek sürecektir. Bu yeni durumun özelliğini kısaca belirleyelim.

Partimizin tüzüğü, yani disiplin belgesi, Menşevikler eliyle yerle bir edilmiştir. Merkez Komitesi üyelerini MK'dan çıkarma, yöre ve il komiteleri sekreterlerini ve komite üyelerini görevden alma, yapabildikleri yerlerde Lenincileri partiden çıkarma, örgütleri toptan çıkarma, tüm bunlar gerekçesi Leninizmde, komünist disiplin anlayışında ve tüzüğümüzde yer almamış ağır disiplin suçlarıdır.

Sonra 9 aydır yürüyen tartışmalar, partimizde çok derin ideolojik ayrılıklar olduğunu sergilemiştir.

Bugün partimizde irade birliği kalmamıştır. Tüzük işlemiyor. Parti bütünü, ayrılık noktaları üstünde görüşünü daha belirtmemişken, "beğenilmeyen" görüşler ve bu görüşleri savunan yoldaşlar tasfiye edilmeye kalkılıyor. Menşevik yönetim

kliğinin tuttuğu yol Lenincilere parti içinde örgütlü savaşımdan başka seçenek bırakmamıştır. Dolayısıyla bugün partimizde *iki ayrı disiplin* oluşmuştur, Menşevik disiplin ve Bolşevik disiplin. Her konuda iki ayrı tutum, iki ayrı otorite merkezi, iki ayrı disiplin.

Bu durumun günahı, yıllarca ısrarla sürdürülen uyarılara karşın organlarda tartışma yolunu tıkayan, oldu-bitti tasfiyeciliğe batan oportünist yönetim kliğidir.

Ve de bunlar olurken, *parti bütünü ayrılık noktaları üstünde henüz iradesini belirtmemiştir*. Parti bütünü, bugünkü koşullarda iradesini ancak devrimci dürüstlük temelinde toplanacak, tüm parti güçlerinin temsil edileceği, açık tartışmanın yer alacağı, düzmece olmayan bir *kongrede* belirtebilir. İşte bu nedenle, bugünkü ikili yapı kongreye dek sürecektir. Ve orada irade birliği, otorite ve disiplin birliği yeniden kurulacaktır.

Yukarıda özetlenen çerçeveyi temelinden değiştiren gelişmeler olmadıkça, TKP'nin Leninci kanadının menşevik merkezle ilişkisi bu sınırlar içinde yürüyecektir.

Öte yanda, içinde bulunduğumuz bu kargaşa döneminde TKP'nin Leninci kanadının kendi iç disiplini yaşamsal bir önem taşımaktadır.

Bürokratik disipline başkaldırarak açık tartışma içinde birbirini bulmuş komünistler olarak, disiplin uygulamamızda yer yer eksiklikler ortaya çıkmaktadır. Oportünizme duyulan nefret ve oportünist uygulamalardan tikslenme bizi bazı doğruları da elimizin tersiyle itmeye götürmemelidir. Her güçlükten sıyrılabilmek, utkuya ulaşabilmek için tüm yoldaşlarımızın Leninci disiplin anlayışına sınıksız sarılması zorunludur.

Konspirasyon, partiyi düşmanlarından, burjuvaziden ve onun ajanlarından korumak için gereklidir. Konspirasyon ideolojik alanda olmaz. Oportünistler konspirasyon yaygaraları ile ideolojik tartışmayı yasaklarken, parti içindeki Leninci güçleri burjuvaziye ihbar ettiler. Vedat Nedimlerin yolundan yürüdüler. Öte yandan devekuşu konspirasyon anlayışıyla çalıştıkları için kadroları deşifre ettiler, bu nedenle de burjuvaziyle pazarlıklara, uzlaşmalara gittiler.

TKP'nin Leninciler Konferansı, tüm yoldaşlarımızı disiplini

ve konspirasyonu yükseltmeye çağırır.

TKP'nin Leninciler Konferansı, tüzük taslağı hazırlamakla görevli bir komisyon kurulmasını ve hazırlanacak tüzük taslağının toplanacak 5. Kongre'ye sunulmasını karar altına alır.

12. Rapor Düzeni Üstüne

Marksçı-Leninci ideoloji ve siyasetle donanmış komünist partisi, çağdaş dünyanın en modern örgütüdür.

TKP'nin Leninci güçlerinin örgütlenmesi bu ölçüte uygun olmak zorundadır. Türkiye'nin en modern, en akılcı örgütü olmak zorundadır. Bu konuda alınması gereken çok yol vardır. Çalışmalarımızın her alanında standartlaşmayı başa almalıyız. Standartlaşma, örgüt olma demektir, yurdun her yanında bir örnek davranabilme demektir.

Parti örgütü içinde her düzeyde verilen raporların bir örneklenmesi standartlaşmada önemli bir adım olacaktır. Bu nedenle Konferansımız aşağıdaki rapor düzenini tüm parti örgütlerine götürme kararını almıştır:

1. Örgüt Raporu

- 1.1. Üye sayısı ve örgüt şeması
- 1.2. İşçi Muhabir Guruplarında eğitim gören, bağış ödeyen sempatizan sayısı (ve gurup sayısı)
- 1.3. Düzenli görüşülen daha geniş sempatizan sayısı
- 1.4. Örgüt içi sorunlar
- 1.5. Öneri ve eleştiri-özeleştiri

2. Ajitasyon-propaganda, eğitim

- 2.1. Yörenizde (ilinizde) özellikle önem kazanan ideolojik sorunlar
- 2.2. Eğitim çalışmalarının genel gidişi üzerine değerlendirme
- 2.3. Dağıtılan gazete sayısı (postadan çıkan ve çoğaltılan)
- 2.4. Son rapordan buyana Merkez Organ'a gönderilen haber-yazı, fotoğraf sayısı (gönderilmemişse nedeni)
- 2.5. Merkez Organ'a düzenli yollanan dergi, istatistik, kitap, v.b.

- 2.6. Merkez Organ'a öneriler ve varsa eleştiriler
3. Siyasal durum
  - 3.1. Türkiye'nin bugünkü siyasal ortamını nasıl değerlendiriyorsunuz?
  - 3.2. Bölgenizdeki son siyasal durum
  - 3.3. Bölgenizdeki tüm siyasal parti ve guruplar hakkında tek tek bilgi. Bunlarla ilişkilerimizin durumu
4. Yığın Çalışmaları
  - 4.1. Bölgenizdeki yığın eylemleri hakkında ayrıntılı bilgi ve değerlendirme
  - 4.2. Yığın örgütlerinin durumu
5. Mali Rapor
6. Serbest Madde

13. Parasal Sorun Üstüne

Marksizm-Leninizmin ideolojik gücünü nesnel güce çevirmek gereklidir. Bunun için TKP'mizin örgütlülüğünü, devrimci dalgayı kucaklayacak bir düzeye yükseltmek gerekir. Partimizin gelişmesinin, serpilmesinin önündeki parasal zorlukları yıkmak zorundayız. Bu da tüccar mantığıyla değil, Bolşevik örgütlenme ve devrimci yöntemle olur.

Menşevikler partimizin önündeki parasal sorunun çözümünde de oportünist yanaşmalarını sürdürdüler. En başta üyelere dayanmaları gerekirken, devrimci durum koşullarında kesenek oranını ortalama %2 gibi komik derecede düşük tuttular. Bu kesenekler de düzenli ve tam olarak hiçbir zaman toplanmadı. Devrimci durumda yığınlarda, sempatizanlarda ve üyelere yükselen devrimci özveri duygusu değerlendirilmedi. Buna en somut örnek menşeviklerin "Yaz Taarruzu"na karşı çıkmalarıdır.

Menşevikler parasal soruna tüccar kafasıyla yanaştılar. Düzenle entegre olmuş, uyuşmuş işletmeler kurdular. Örgütleri parasal sorunu çözmek için üyelere, sempatizanlara, yığınlara yöneltecekleri yerde hazır paraya alıştırdılar. Yaratıcılık gelişmedi. Har vurup harman savurma başladı. Mali hesap diye birşey alınmaz oldu. Parti normları çiğnendi.

TKP'miz bu hastalıkları yenmek, parasal sorunu devrimci duruma uygun biçimde çözmek zorundadır. Üyelerimizin, sempatanlarımızın, yığınların devrimci özverisini değerlendirmek ve yükseltmek, hem örgütlülüğü artırmak, hem de parasal soruna çözüm bulmak için ana halkadır. Her parti örgütü parasal yönden kendi kendine yeterli olmalı ve üstündeki örgüte düzenli parasal kaynak vermelidir.

Bu amaçla Konferansımız, tüm parti komitelerinin:

- Üyelerin kesenek oranını artırması, keseneklerini tam ve düzenli olarak toplaması,
- İşçi Muhabir Guruplarından, sempatanlardan, işçilerden aylık *düzenli* bağış toplaması;
- Geniş çaplı, üyelere, sempatanlara, yığınlara yönelik merkezi bir bağış kampanyası açması;
- Üç yıldır başarıyla uygulanan "Yaz Taarruzu"nu tüm Türkiye çapında yerleştirmesi kararını alır.

Konferansımız Eşgüdüm Komitesi'ni sürekli ve düzenli gelir getirecek, düzene entegre olmamış parasal kaynakları yaratmak için gerekli örgütlenmeleri derhal yapmakla ve yürütmekle görevlendirir.

14. Siyasal Akımlar ve TKP'nin Tutumu Üstüne

TKP'nin oportünist yönetimi "işçi sınıfının birliği", "eylem ve cephe birliği" sözleri altında işçi sınıfımızı başka siyasal akımların kuyruğuna takmaya çalışıyor. Bu yalnızca işçi sınıfımızın onurunu zedelemez. Devrimde proletaryanın yönetici rolünü, devrimi tehlikeye atar.

Konferansımız, TKP'nin Leninci güçlerinin öteki siyasal akımlara tutumunu açık seçik koymanın önemini ve bununla bağlı olarak şu noktaları vurgular:

1. CHP büyük ağırlığıyla tekeldışı burjuvazinin sözcüsüdür. Tekeldışı burjuvazi devrimci bir güç değildir. Sosyal-demokrat CHP'nin de devrimci bir parti olmadığı, burjuva reformizmiyle devrimi boğmak için özel çaba harcadığı apaçık

görülmüştür. Bugün azıtan gericiliğin kapıları birer birer CHP hükümeti döneminde açılmıştır. İşçi düşmanı, halk düşmanı uygulamaların azıtması o dönemde başlamıştır.

CHP'nin sosyalizme açılan ileri demokratik halk devrimi için savaşta bağlaşıklık olabileceği düşünülemez. Komünistlerin görevi, CHP'yi sergilemek, onu yığınlardan yalıtılmaktır. Burjuvazinin aşırı gerici kolunun kaba saldırıları ve bu saldırılara verilecek yanıtın biçimi yığınların gözünde açıktır. Burjuvazinin yığınların bilincini bulandıran ideolojik saldırısının ana kaynağı ise CHP'dir. Burjuvaziye karşı ideolojik savaş, özünde CHP'ye karşı ideolojik savaştır.

2. Oportünistler CHP kuyrukçuluğunu şimdi CHP sol kanadı kuyrukçuluğu biçiminde yeniden önümüze sürüyorlar. CHP sol kanadı, tüm dünya deneylerinde görüldüğü gibi, sosyal-demokrasinin yığınlar içinde kaybolan etkinliğini daha sol görünen sözlerle canlandırma amacını taşıyor. TKP'nin Leninci güçleri, CHP'nin bütün kanatlarına karşı ideolojik savaşımı sürdüreceklerdir. CHP'nin kaybolan etkinliğinin de, CHP kuyrukçuluğunun da yeni biçimlerde yeniden canlandırılmasına izin vermeyeceklerdir.

3. Türkiye'de çok geniş bir küçük burjuva sınıfı vardır. Siyasal yelpazede de çeşitli küçük burjuva akımlar yer almaktadır. İşçi sınıfımız devrimci öncülüğünü pratikte kanıtladıkça, küçük burjuva siyasal akımların çoğu küçük burjuva sosyalizmi niteliğine büründü. Devrimci durumda, ileri demokratik halk devriminde bağlaşıklık açısından bu küçük burjuva akımlar arasında bakılacak en önemli ölçüt, reformcu mu, devrimci mi olduklarıdır.

TİP-TSİP gibi partiler sağ, reformcu eğilimli küçük burjuva sosyalist partileridir. Bunlar ne denli "ileri" hedefler atıyor görünürlerse görünsünler, bu hedeflere ulaşmanın tek yolu olan devrime yanaşmayarak ileri hedefleri de sulandırıyorlar. Böyle olduğu sürece, ileri demokratik halk devrimi için gözümüzü çevireceğimiz bağlaşıklar olmaktan uzaktırlar.

Öte yandan, devrimci küçük burjuva akımlar vardır. İşçi sınıfımız, ideolojik savaşıma bir an bile ara vermeden gözünü küçük burjuvazinin devrimci sözcülerine çevirmelidir.

Bu akımların en başında, genel sınıfsal temeli Kürdistan'ın geniş kırsal ve kent küçük burjuva yığınları olan Kürt ulusal hareketi gelir. Kürt devrimci demokratları, ulusal baskı ve zulme karşı yiğitçe savaşıyorlar. İşçi sınıfımız Kürt ulusunun ayrılma ve tüm haklarını tanıyor. Onun bu haklarını savaşlarda belgileştiriyor.

Devrimci küçük burjuva akımlar arasında en önemli bir başka öbek de, daha çok büyük kentlerdeki öğrenci yığına dayanan akımlardır. Öğrenci gençler, devrimci yiğitlik örnekleri veriyorlar. Bir yandan bu akımların görünüşte sol, özde sağ görüşlerini sosyalizm adı altında ortaya sürmelerine karşı yoğun ideolojik savaş verirken, öte yandan bu militan güçlerle eylem birliği yolları aranmalıdır.

4. TKP'nin oportünist yönetimi TKP-TİP-TSİP birliğini savunuyor. Üstelik bu birliği işçi sınıfının *siyasal* birliği olarak niteleyerek, derin oportünizmini, kendi küçük burjuva özünü açığa vuruyor. Bunlara karşı ideolojik savaşımı kesiyor ve işçi sınıfını bunların kuyruğuna takmaya çalışıyor.

TKP-TİP-TSİP birliği sağ eğilimli küçük burjuva sosyalist çizgilerin işçi sınıfını zehirlemek için birleşik çabası olmanın ötesine geçemez.

İşçi sınıfının siyasal birliği ancak komünist partisinde, onun sınıf siyaseti çevresinde oluşabilir. Bunu güçlendirmenin baş koşulu yoğun ideolojik savaşım ve işçi sınıfına doğruları gösterecek, bilinç bulanıklığı yaratan akımların yanlışlığını pratikte sergileyecek siyasettir.

Bununla bağlı olarak, işçi sınıfının uzun erimli çıkarlarına ters düşmeden, ideolojiden bir milim ödün vermeden çeşitli siyasal örgütlerle geçici ve sınırlı uzlaşmalara, eylem birliğine girilebilir. Bu tür eylembirliği, işçi sınıfının birliği değildir. İşçi sınıfına yanlışları sergileyebildiği, doğruları göstererek onu Leninci siyaset çevresinde daha yığınsal toplayabildiği ölçüde, işçi sınıfının siyasal birliğini güçlendirmede bir araçtır.

5. Konferansımız, TKP'nin Leninci güçlerinin öteki siyasal akımlara karşı tutumunu şöyle özetler:

— TKP'nin Leninci güçleri, ideolojik savaşa ara vermeden, küçük burjuvazinin devrimci sözcüleriyle, ileri demokratik

halk devrimi doğrultusunda eylem birliği olanaklarının zorlanması gerektiğini vurgular.

— TKP'nin Leninci güçleri, sınıf savaşının çıkarları gerektirirse, reformcu güçlerle de geçici ve sınırlı uzlaşmalara girilebileceğini, burjuvazi içindeki çelişkilerden sınıf savaşımının çıkarları doğrultusunda yararlanılması gerektiğini, kendine güvenen, sınıfına doğru bilinç veren bir partinin bundan korkması için bir neden olmadığını belirtir.

15. Gösteri ve Direnişlerde Komünistlerin Tutumu Üstüne

Ülkemiz yıllardır devrimci durum yaşıyor. Bir yanda sosyal-demokrasi ve oportünizm devrimci sınıf ve katmanları pasifize ederken, öte yanda küçük burjuva "sol" devrimciliği yararcı ve hazırlıksız çıkışlarla enerjiyi harcıyor. Bu durumda, işçi sınıfımız, devrimci durumun sağladığı olanaklardan yararlanarak, düzeni yıkacak örgütlü gücü toparlayıp seferber edemiyor.

Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu ortamda, *siyasal yığın çıkışları* (siyasal grev, gösteri, direniş, işgal, vb.) halk sınıflarının en geniş kesimlerine siyasal eğitim sağlamada, komünizmin etkisini yaygınlaştırma ve derinleştirmede en önemli araçtır.

Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu ortamda *siyasal yığın çıkışları* aynı zamanda devlet aygıtını sistemli çözme ve çökertme çalışmasının da en önemli aracıdır.

Türkiye'nin, bugünkü ortamında her yığın çıkışı, devlet güçleri ve faşistler tarafından silahlı saldırıyla karşılanmakta, silahlı çatışma ve direniş biçimini almakta, böylece yığınları Türkiye çapında genelleşecek halk ayaklanmasına hazırlamaktadır.

Bu gerçekleri gözönüne alan Konferansımız, tüm örgütlerimiz, her olanağı kullanarak siyasal yığın çıkışları örgütlemeleri, kendiliğinden gelişen her yığın direnişinin en ön safında çarpışarak onu bilinçli siyasal savaşıma dönüştürmek için en

üstün çabayı harcamaları gerektiğini vurgular.

Siyasal yığın çıkışları örgütlerken, komünistler şu noktalara dikkat etmelidirler.

1. Eylemin öncesinde eylemin ve komünistlerin amaçlarını halk sınıflarına duyuran yaygın bir ön ajitasyon çalışması yapılmalı, halkın bu amaçlara sempatisi sağlanmalıdır.

2. Eylemin zamanlanmasında yığın psikolojisi önemle dikkate alınmalı, zorlama eylemlerden kaçınılmalıdır.

3. Eylemin çekirdeğini oluşturacak bilinçli kadrolar yeter sayıda ve iyi örgütlü-hazırlıklı olmalıdırlar.

4. Büyük bir olasılıkla polis ve faşist sürülerinin silahla saldıracağı gözönünde tutularak, eylemi ve kadroları korumak, saldırganları püskürtmek için ciddi hazırlık yapılmalıdır.

5. Son iki yıldır işçiye-emekçiye karşı yoğun biçimde ordu güçleri sürülüyor. Bu, ordunun tabanını sınıf savaşımına çekebilmek için önemli bir olanaktır. Bu olanağı kullanabilmek için, askerlere eylemin amaçlarını anlatmalı, onları halk saflarına çağırmalıyız. Eylemcilerin askerleri gereksiz yere antagonize etmelerini önlemeliyiz.

Konferansımız, parti örgütlerinin bu noktalar çerçevesinde her türlü olanağı değerlendirmesi gereğini karar altına alır.

16. İşçi ve Sendika Hareketi Üstüne

Türkiye'de sendikal hareket bugün derin bir bunalım içindedir. Bu bunalımın birbiriyle kaynaşmış nesnel ve öznel nedenleri vardır.

Yaşadığımız ortamda ekonomik sorunlardan patlak veren savaşımın kısa sürede siyasal nitelik alması, sendikaları kendi alanlarında bile tek başına yetersiz kılmaktadır. İşçi sınıfının öncüsünü ise oportünizm güçten düşürmüştür. TKP yönetiminin kendisi sendikal siyaset izlemektedir.

Türkiye sendikal hareketinde çok sayıda sendika yönetimini elinde tutan iki ana çizgi en güncel tehlikedir. Bunlardan

birincisi, burjuvazinin sendikal hareket içerisindeki doğrudan uzantısı olan sarı-gangster sendikacılık, *ikincisi* işçi sınıfı adına konuşan ama gerçekte küçük burjuva görüşleri sendikalara taşıyan oportünizmdir, yani pembe sendikacılıktır. Sendika yönetimleriyle üye tabanı arasındaki çelişkilerin artması, birçok fabrikadaki devrimci çıkışların sendika yöneticilerince engellenmesi, öncü devrimci işçilerin, işçi temsilcilerinin görevlerinden alınması ve sendika üyeliğinden çıkartılması bu iki çizginin doğruduğu sonuçlardır.

Günümüz koşullarında sınıf savaşına bir bütün olarak kurmaylık yapacak komünist öncüye her zamandan fazla gereksinim vardır. Partimizin fabrikalarda ve işçi semtlerindeki örgütlenmesini hızla güçlendirmek en acil görevdir. Bunun yanı sıra, TKP'nin Leninci güçlerinin gösterdiği devrimci yolun sendikalarda özgürce propaganda edilmesini engelleyen her türlü tekkeci girişime karşı savaşı yükseltmeliyiz.

Sendikal savaşımı, sosyalizme açılan ileri demokratik halk devrimi savaşımına bağlamayı amaçlayan TKP Leninciler Konferansı, işçi sınıfı içinde parti örgütlenmesinin başa alınmasını, işçi sınıfı hareketinde sendikal birliğin sağlanmasını ve bu amaçla sendikal birliğin önünde duran her türlü engele karşı sürekli savaş verilmesini tutumunun özü olarak belirler.

Konferansımız, bu tutumun sonuçlarını şöyle özetler:

1. Komünistler, işçi sınıfı içinde, fabrikada parti örgütlenmesini tüm çalışmalarının başına almalıdırlar. Oportünistler, fabrikada parti örgütlenmesini likide ettiler, fabrika çalışmasını sendikalarda çalışmaya bağladılar. Fabrikaya sendikadan ulaşmayı amaçladılar. Bu nedenle, sendika yönetimine gelmede entrikacı yöntemlere sarıldılar. Bu yanlışlardan ders çıkaralım. Komünistin ilk düşünceği yer fabrikadır.

2. Komünistler tüm çalışmalarında *endüstriyel yoğunlaşma* ilkesine göre davranmalı, örgütlenmelerini stratejik iş kollarında, kilit fabrikalarda odaklaştırmalıdırlar. Ülkemizde bugün metalurji, enerji, haberleşme-ulaşım, petro-kimya ve askeri işkollarındaki büyük işletmelere yönelen bir örgütlenme canalığı öneme sahiptir.

Kapitalizmde en demokratik koşullarda bile illegal ya da yarı legal olmak zorunda olan fabrikada parti örgütlenmesi bizim ülkemizde tam bir illegalite altında yürütülmelidir. Fabrika temel örgütleri ve tüm üyeleri illegal çalışma kurallarına sıkı sıkıya bağlanmalıdır.

4. Komünistler, burjuvazinin işçi yığınları üzerindeki etkisini güçlendirmeye yarayan "sendikaların siyasal bağımsızlığı" görüşüne, "sendikal siyaset" anlayışına karşı çıkarlar. Sendikaların "örgütsel bağımsızlığı" ile "siyasette partiye bağımlılık" anlayışını savunurlar. Sendikaların, her türlü devrimci-demokratik hedefleri savunmak zorunda olduğunu belirtirler. (Opörtünistler sendikalarda ordu, Kürt sorununu ağızlarına almıyorlar.) Bunu komünistler dayatacaklardır.

5. Komünistler sendikal birliği savunmalı, gurupçu ve bölücü tutumlarla ödünsüz savaşmalıdırlar. Opörtünistlerin ve küçük burjuva devrimci akımların dükkân sendikacılığı anlayışıyla küçük bağımsız sendikalar kurma girişimlerinin yanlışlığını ve zararlarını işçilere anlatmalıdırlar. "Her siyasal akıma bir sendika" anlayışına karşı çıkmalıdırlar.

6. Komünistler sarı ve opörtünist sendika yönetimlerine karşı işçi tabanında gelişen muhalefetin başını çekmeli, işçi sınıfının ekonomik savaşının başarıyla yürütülmesi için somut istemler çevresinde propaganda ve ajitasyonu örgütlemelidirler. İstemlerimizin bilimsel, somut ve işçilerin bilincini yükseltici olması zorunludur.

7. Komünistler, "sendika içi demokrasi" belgisini yükseltmeli, sendikaların demokratik bir tüzüğe kavuşturulması, sendika yöneticilerinin her düzeyde seçimle gelmesi ilkelerini yaşama geçirme savaşını aralıksız sürdürmelidirler. "Hiçbir sendikacının geliri nitelikli işçi ücretinden fazla olmamalıdır", "İşçiler sendika yönetimine", "sendika ağalığına son", "tabana söz hakkı" belgilerini sendika içi demokrasi savaşımının ortak belgileri olarak yığınlara ulaştırmalıdırlar.

Konferansımız, ülke çapında sendikalarda yürütülecek çalışmalarda eşgüdümü sağlamak için Eşgüdüm Komitesi'ne bağlı bir sendika bürosu oluşturmayı karar altına alır.

17. Kürt Ulusal Hareketi Üstüne

Ulusal baskıların, ezilen ulusların varlığı, emek-sermaye çelişmesini bulandırır, gözlerden saklanmasını kolaylaştırır, halklar arasında düşmanlık, güvensizlik sokar.

Bugün Türkiye'de ulusal sorun, Kürt sorunudur. Türkiye devleti sınırları içinde Kürt ulusu, Türkiye nüfusunun dörtte birine yakınına oluşturan ezilen bir ulustur. Türkiye Kürdistanı, Türklerin zor kullanarak ülke sınırları içine kattıkları bir bölgedir. Zenginliklerini Kürt egemen sınıfıyla birlikte giderek hızlanan biçimde sömürdüğü bir alandır. Türkiye Kürdistanı Türkiye'nin iç sömürgesidir. Bugün çeşitli yarı-feodal biçim ve kalıntıların da belirli ölçüde varlığını sürdürdüğü Türkiye Kürdistanı'nda kapitalizm egemendir. Bunun yanısıra, Türkiye bütünündeki hızlı kapitalist gelişme, finans-kapital egemenliği, devlet tekeli kapitalizminin oluşması, Kürt ulusunun ezilmesi, sömürülmesini yeni bir tarihsel temelde katmerleştiriyor. Kapitalist gelişme, Kürt ulusal hareketinin bugün ulaştığı boyutların altında yatan temel etmendir.

Türkiye'de bugün Kürt ulusal hareketi ile proletaryanın öncülük ettiği sosyalizme açılan ileri demokratik halk devrimi savaşımını tek bir yumruk olarak birleştirmeliyiz. Bunu başarabilmenin yolu, Türk komünistler için oportünizme ve şovenizme karşı amansız, ödünsüz savaştan, Kürt halkının güvenini kazanmaktan geçer.

Kürt ulusunun ayrılma hakkını savunmak, Türk ve Kürt proletaryasının örgütsel birliğini sağlamanın vazgeçilmez koşuludur. Çünkü Türk proletaryasının enternasyonalist ruhta eğitimi olmadan bu birlik sağlanamaz. Öte yandan, Kürt komünistlerinin de ezilen ulus dar görüşlülüğüne ve ulusçuluğuna karşı savaş vermeleri gerekir.

Konferansımız, TKP oportünist yöneticilerinin geçmişteki ve bugünkü sosyal şovenist tutumları nedeniyle parti dışında kalan Kürt komünistlerini TKP'nin Leninci güçleriyle bütünleşmeye çağırır. Kürt demokratlarının, Kürt ulusunun gerçek

kurtuluşu yolunda ilk adım olan ileri demokratik halk devrimini gerçekleştirme yolunda, TKP Leninçi güçleriyle yakın bağlaştırmak kurmasının önemini vurgular. Türkiye Kürdistanı'ndaki tüm devrimci demokratik örgütlerle kardeşçe ilişkiler kurmayı Eşgüdüm Komitesi'ne görev olarak verir.

18. Gençlik İçinde Çalışma Üstüne

Ülkemiz nüfusunun %60'ına yakın kesimi 20 yaşın altındaki gençlerden oluşmaktadır. Tüm gençliğimizin oranı daha da yüksektir. Büyük çoğunluğu halk sınıflarından gelen gençliğimiz, partimiz için önemli bir örgütlenme alanıdır.

Bu durum ve ideolojimizin devrimci militan ruhunun gençliğin dinamizmini en iyi harekete geçirici niteliği, partimizin gençlik ve özellikle işçi gençlik kesiminde örgütlenmeye önem vermesinin ve genç kadrolara en geniş insiyatif tanınmasının gerekliliğini açıklar.

Engin devrimci geleneklere sahip Türkiye gençliği, bu niteliğiyle devrim savaşımında önemli bir yer tutuyor. Oportünistler, gençliğin devrimci heyecanını ve dinamizmini "sol" akımlara karşı saldırıda harcama yöntemiyle elele yürüttükleri pasifist, teslimiyetçi siyasetle gençliği kucaklayamadılar. Bunun sonucunda, 1978 öncesi hızlı bir gelişim gösteren İGD hareketi bugün iflas etti. Gençlik kadrolarının bilinci düştü. Bu da gençliği "sol" akımlara terketmek anlamına geldi.

Bu durumu gözönüne alan Konferansımız, İGD'li devrimci kadroları içine girdikleri çıkmazdan kurtarmak, devrime inanmış tüm militanları "sol" akımların elinden çekip alarak Leninçi ideolojiye kazanmak, gençlik içinde yığın çalışması yöntemlerini geliştirmek gerektiğini vurgular.

Buradan hareketle Konferansımız,

1. Gençlik içindeki çalışmada parti örgütlenmesinin en başa alınmasını;

2. Eşgüdüm Komitesi'ne bağlı, gençlik içinde parti örgütlenmesinden sorumlu bir gençlik bürosunun, yerel düzeyde yöre ve il komitelerine bağlı gençlik bürolarının kurulmasını;

3. Gençlik içinde parti çalışmasını başarıyla yürütebilecek özel propagandacı ve ajitatörler yetiştirilmesini;

4. Ülkemizde siyasal ortamın hızla gerileşmesine karşın gençlik içinde çalışmada hâlâ varolabilen legal olanaklardan olabildiğince yararlanılmasını;

5. İşçi hareketinin en ileri kadrolarının işçi gençlik içinde yetişmekte olduğunu görerek, bu kesimde örgütlenmenin birinci derecede önemle ele alınmasını;

6. Gençlik içinde yürütülecek propaganda ve ajitasyonun, gençliğin kendi sorunlarından, gereksinimlerinden ve isteklerinden yola çıkarak bu sorunlarla işçi sınıfı hareketinin ülke çapındaki istemleri arasında siyasal bağı kurması, sosyalizme açılan ileri demokratik halk devriminin gençliğe getireceklerini somut olarak göstermesi ve bu yolla sorunların, devrime, iktidarın ele geçirilmesi zorunluluğuna bağlanması gerektiğini;

7. Türkiye gençliğinin (çeşitli devrimci akımların etkinliğindeki gençlik kesimleri de dahil olmak üzere) ülke çapında merkezi yığınsal örgütlenmesinin yaratılması için çaba harcanmasını, bu merkezi yığınsal gençlik örgütünün bel kemiğini oluşturacak, gençlik içinde oportünizme ve "sol" akımlara tepki olarak doğan potansiyelin başını çekecek komünist bir gençlik hareketinin geliştirilmesi gereğini kararlaştırır.

19. Kadınlar Arasında Çalışma Üstüne

Devrimci durumun önemli bir göstergesi, kadınların ve özellikle işçi kadınların siyasal aktifleşmesidir. Bugün Türkiye'de sürekli artan bir eğilim olarak gözlediğimiz bu olgu, partimizde kadın sorununa her zamankinden daha çok eğilmeyi dayatıyor.

Kadınların giderek aktifleşmesinin bir ürünü, ve Türkiye

kadın hareketinde önemli bir aşama olan İKD hareketi oportünistler eliyle iflasa itildi.

Bunun sonucunda işçi-emekçi kadınların devrimci potansiyeli patlatılmadığı gibi, kadınlar arasında çalışan kadrolarımızın da bilinci hızla düştü.

Bu durumu düzeltmek, İKD'li devrimci kadroları girdiği çıkmazdan kurtarmak, ve kadınları devrimci savaşıma yığınsal olarak kazanabilmek için yığın çalışması yöntemlerimizi geliştirmek, kadınlar arasında çalışmanın özel yollarını bulmak zorunluktur.

Bütün bunları dikkate alan Konferansımız,

1. Kadınların örgütlenmesinden sorumlu Eşgüdüm Komitesi'ne bağlı bir kadın bürosu, yerel düzeyde bürolar kurulmasını, bu büroların kadınlar arasında çalışacak özel kadrolar ve ajitatörler yetiştirmesini;

2. Ülkemizde kadın örgütlenmesi alanında varolan legal olanaklardan olabildiğince yararlanılmasını;

3. Kadınlar arasında yürütülecek ajitasyon ve propagandanın kadınların *kendi* acılarından, sorunlarından, gereksinimlerinden ve istemlerinden yola çıkarak, bu sorunlarla işçi sınıfı hareketinin ülke çapındaki istemleri arasındaki siyasal bağı kurması, sosyalizme açılan ileri demokratik halk devriminin kadınlara getireceklerini *somut* olarak göstermesi, ve bu yolla sorunların devrimi, iktidarın ele geçirilmesi zorunluluğuna bağlanması gerektiğini;

4. Tüm parti yönetim organlarında ve partinin tümünde kadın yoldaşların oranının artırılmasını kararlaştırır.

20. Türkiye İşçi Sınıfı ve Dünya Devrimi Üstüne

Çağımız, kapitalizmden sosyalizme geçiş çağıdır. Bu değerlendirme, emperyalist sistemden kopmuş bir devrimci merkez in varlığını ve giderek güçlenişini, emperyalist zincirden kopan yeni halkalarla beslenişini yansıtır. Bu süreç içinde, sosyalist sistemin her alanda emperyalizme üstün gelmesiyle çağ değişecek,

sosyalizm çağı açılacaktır.

Sovyetler Birliği'nin başını çektiği dünya sosyalist sistemi, kapitalist ülkeler işçi sınıfı hareketi ve ulusal kurtuluş hareketleri dünya devrimi sürecinin üç ana koludur.

Sovyetler Birliği, dünya devrimci merkezidir. Ekim devriminin etkusuyla dünya devrimci merkezi Sovyetler Birliği'nde yerleşti. Sovyet halkının faşist saldırıya karşı yiğit savaşının etkusundan sonra gerçekleşen devrimler, devrimci merkez çevresinde sosyalist sistemi ördü. Devrimci merkez, sosyalist sistemin güçlenmesinde de baş rolü oynadı, oynuyor.

Bugün, Sovyetler Birliği komünist toplumun nesnel-teknik temellerini kuruyor. Bu yolla hem emperyalizme en öldürücü darbeyi vuruyor, hem dünya devriminin öteki kollarına en büyük yardımı yapmış oluyor. Komünizmin nesnel-teknik temellerini kurma görevi, bugün tüm ülkelerde işçi sınıfına düşen görevler arasında en devrimcisidir.

Dünya devrim süreci bir bütündür. Bu sürecin varağı, emperyalizmin tarih sahnesinden silinmesi, dünyada komünizmin kurulmasıdır. Bu varağı yönelik savaşımın en ilerisinde yaşayan sosyalizm, Sovyetler Birliği vardır. Emperyalizme karşı savaş veren öteki güçlerle (ulusal kurtuluş hareketleri ve kapitalist ülkeler işçi sınıfı hareketi), devrimci merkez arasındaki birlik, anti-emperyalist savaşımın etkusu için nesnel bir gerekliliktir. Bu nedenle, dünya devrimci güçlerinin birliğini parçalayıcı, anti-Sovyet, anti-komünist akımlar devrimci sayılamaz. Maoculuğun evrimi, giderek gerici bir nitelik alış bu durumu sergilemektedir. "Avrupa komünizmi" de bir başka yoldan aynı evrimi geçirmektedir.

Sovyetler Birliği'nin dünya devrimci merkezi olduğunu, dünya devriminin öncüsü olduğunu anlamak, dünya devrimi sürecini doğru kavramada temel taşıdır. Özellikle her boydan anti-komünizmin, anti-Sovyetizm'in cirit attığı Türkiye'de devrimciler için bu anlayış yaşamsal bir önem taşır.

Emperyalist sistem artık eski ağırlıklı konumundan uzaktır, her geçen gün gerilemektedir. Derin bir sarsıntı içindedir. Son olarak, Etyopya, İran, Nikaragua ve Afganistan devrimleri bu sarsıntıyı hem yansıttı, hem derinleştirdi.

Dünya kapitalist ekonomisinde çelişkilerin zaman içinde topladığı, yoğunlaştığı, keskinleştiği ülkeler, "emperyalist zincirin zayıf halkaları"dır. Bu ülkeler, devrim olasılığının en yakın olduğu ülkelerdir. *Günümüzde* emperyalist zincirin zayıf halkaları az ve orta gelişmiş kapitalist ülkelerdir.

Çağımızın ana çelişkisi olan sosyalizm-emperyalizm çelişkisi, kapitalist sistemin tüm çelişkilerini azdırmakta, devrimci süreçleri hızlandırmaktadır. Bir başka deyişle, emperyalist zincirdeki zayıf halkaları çoğaltmakta, bunların çıkışını çabuklaştırmakta ve emperyalist zincirden kopma olasılığını artırmaktadır.

Türkiye emperyalist sistemin gericilik ve savaş mikroplan saçı önemli bir halkasıdır. Bu önemli halka giderek zayıflıyor. Devrimci durum olgunlaşıyor. İşçi sınıfımızın yükselen savaşları, yükselen yığın direnişleri karşısında işbirlikçi-tekelci burjuvazi ülkeyi yönetmekte giderek daha çok güçlük çekiyor.

Ülkede devrimi yapmak enternasyonalist bir görevdir. TKP'nin oportünist yönetimi, işçi sınıfımızın bu görevi yerine getirmesine engel oluşturuyor. Bunu yaparak, proletarya enternasyonalizmini içi boş bir söze dönüştürüyor.

İşçi sınıfımız oportünizmi yenecek, Türkiye'yi emperyalist zincirden koparacak, halkımıza aydınlık bir gelecek kuracak, böylece dünya devrimi karşısındaki tarihsel sorumluluğunu da yerine getirecektir.

TKP'nin Leninciler Konferansı, tüm komünistleri, işçi sınıfımızı, devrimcileri proletarya enternasyonalizmini yaşama geçirmeye, gericilik ve savaş değil, devrimcilik ve barış yuvası bir Türkiye kurmaya çağırır.

Proletarya enternasyonalizmi elimizde sönmez bir meşaledir!

21. Konferans Belgelerinin Yayınlanması Üstüne

Komünist partisi, işçi sınıfının lideri, genel kurmayıdır. Onu savaşlarda yönetmekle görevlidir. Komünist partisi, Leninciler

işçi sınıfına, yaptıklarının, aldıkları kararların hesabını verirler.

Komünistler, ideolojik-siyasal, hatta olabildiğince örgütsel konulara konspirasyonu bulaştırmazlar. Her zaman tutumlarını işçi sınıfının değerlendirmesine sunarlar. Bu açık tutum, aynı zamanda alınan kararların kağıt üstünde kalmamasının da güvencesidir.

Bu bilinçle davranan TKP'nin Leninciler Konferansı, Konferans belgelerinin (kararlar ve tutanakların) en kısa zamanda yayına hazırlanmasını, Eşgüdüm Komitesi'nin uygun göreceği bir tarihte merkez organımızda yayınlamasını, bu hazırlığı yürütmek, dil, üslup gibi biçimsel değişiklikler yapmak, açıklanması konspirasyonu bozacak tüm bölümleri gerektiği gibi değiştirmek, ya da tümünden çıkarmakla yetkili bir komisyonun görevlendirilmesini kararlaştırır.

**Türkiye
Komünist Partisi
1980
Leninciler Konferansı
Tutanakları**

Birinci Oturum

Türkiye Komünist Partisi 1980 Leninciler Konferansı Konferans Hazırlık Komisyonu adına Veli Dursun Yoldaş'ın konuşmasıyla açıldı:

TKP'nin Leninci güçlerinin Konferansı'nı açıyorum. TKP'de Lenincilerin savaşı yükselttikleri bu dönem, hem dünyada hem Türkiye'de can alıcı öneme sahip bir dönemdir. Afganistan ve İran olayları, Türkiye'nin dünyadaki önemini büyük ölçüde arttırdı. Emperyalist burjuvazi Türkiye'deki bunalımın pek kolay çözüleceği inancında değil. Bu nedenle Türkiye'nin rolünün, stratejik öneminin artmasına karşın, emperyalist yardımlar istendiği ölçüde gelmiyor. Gelse de denizde bir damla kalacak ve bunalım çözülmeyecektir.

Biz böyle bir toplantıyı yaz ayları için düşünüyorduk. Öyle olsaydı, daha iyi örgütlenmiş olacaktık. Böyle toplantılar uzun bir ön çalışma gerektiriyor. Ne var ki, parti-içi menşevik saldırıların gelişmesi ve buna bağlı olarak bazı yoldaşlarımızın Leninci siyaseti ve perspektifi yeterince kavrayamadıklarını gösteren çalışmaları, böyle bir toplantıyı kısa bir süre içinde toplama gereğini getirdi.

Bu toplantı yöre ve il komitelerinde, Merkez Komitesi'nde

oportünizme dur demiş kadroların toplantısıdır. Toplantı delegeleri örgütlerinde seçilerek değil, çağrılı olarak geldiler. Bu nedenle ve yalnızca bu nedenle, kongre değil, konferanstır. Yoksa biraz sonra gündemin kimlikler maddesinde göreceğimiz gibi, partimizin tüm kilit örgütleri, sayısal olarak da önemli bir kesimi temsil edilmektedir.

Yoldaşlar! Bu toplantı oportünistlerin düzenlediği çeşitten göstermelik bir toplantı olmayacaktır. Cepten çıkarılan biçimsel konuşmaların birbiri ardına sıralandığı, üstünde tartışma açılmadan alkışlandığı bir toplantı olmayacaktır. Sorunlarımızı korkusuzca tartışacağız. İlkemiz açık tartışma, eylemde birliktir.

Komünist partisinde fraksiyonlar olmaz. Komünist partisi monolitikdir. Ama komünist partisi sorunlarını açık tartışma ile *çözdüğü için* monolitikdir. Monolitik olduğu için farklı görüşler çıkamaz şeklinde ancak bürokratlar ve budalalar anlar. Komünist partisi sorunlarını açıkça tartışarak, çözümlenerek monolitikleşir. TKP'nin oportünist Politik Bürosu, açık tartışmayı *önlediği için* bugün partimizde fraksiyonlar vardır. Bu bir gerçek. Bir değil, birkaç tane fraksiyon vardır.

Gerçekten karmaşık bir süreç yaşıyoruz. Ülkemizin durumu belli. Partimizin durumu belli. Sorunlar yalnız bunlar da değil. *İşçinin Sesi* eliyle açık savaşıma geçtikten bu yana, Lenine kadrolar hızlı bir gelişme içindedir. Bunun da getirdiği sorunlar var. Tüm bu sorunları Konferans'ımızda görüşeceğiz. Hiçbir zaman geç değildir. Bu Konferans'tan sorunlarımızı çözümlenerek çıktığımızda bizim için zaman geç olmayacaktır. Hepimize başarılı bir çalışma dilerim. Yoldaşlar şimdi partimizin marşını söyleyeceğiz.

Herkes ayağa kalkarak TKP Marşını söyledi.

Komisyon sözcüsü olarak Veli Dursun Yoldaş kimlik saptamasına geçilmesini önerdi. Konferans delegeleri sorumlu oldukları, ilgilendikleri ya da bağlı oldukları parti örgütlerini bildirdiler.

Konferans gündeminin ikinci maddesi olan Başkanlık Kurulu'nun

seçimine geçildi. Komisyon sözcüsü, bir başkan, bir başkan yardımcısı ve bir yazmanın seçilmesini önerdi.

Komisyonun önerisi onaylandı. Ve seçimlere geçildi.

Akbulut Yoldaş, başkanlığa Veli Dursun Yoldaş'ı, başkan yardımcılığına Levent Yoldaş'ı önerdi.

Cabbar Yoldaş, yazmanlığa Fatma İzlem Yoldaş'ı önerdi.

Levent Yoldaş, yazmanın görevinin, Konferans dışı Sekreterlik Bürosu ile Konferans arasındaki bağlantıyı kurnmayı içerdiğini, girip çıkma işleri olacağını, sakıncası yoksa, yazmanlığa Konferans dışından İbrahim Yoldaş'ın seçilmesini önerdi.

Akbulut ile Levent Yoldaşlar'ın önerileri onaylanarak başkanlığa Veli Dursun Yoldaş, başkan yardımcılığına Levent Yoldaş, yazmanlığa Konferans dışından İbrahim Yoldaş oybirliğiyle seçildiler.

Gündemin okunmasına geçildi. Değişiklik önerisi gelmemesi üzerine, Başkan, gündemi Konferans'ın onayına sundu.

Gündem oybirliğiyle kabul edildi.

Konferans İç Tüzüğü'nün okunmasına geçildi.

Kazım Yoldaş, 3. maddede konuşmacılara tanınan 10 dakikalık sınırlamanın kaldırılmasını önerdi.

Başkan: Disipline almakta yarar var. Herhangi bir konuda bir konuşmacıya 10'ar dakikadan 3 hak, yani 30 dakikalık konuşma süresi tanınıyor. Sanırım yoldaşlar kendilerini yinelemeden 30 dakikada görüşlerini belirtebilirler. Ama bazen öyle olabilir ki, yoldaşlar 10 dakikadan fazla değil de, üçten fazla söz hakkı isteyebilirler. Daha çok önümüze çıkacak olan sorun bu olacaktır. Bence onu da başkanlık kurulunun sağduyusuna

bırakalım. Sağduyuyu yeterli görmediğiniz anda bizi uyarırsınız. Böyle bir uygulamanın yararı vardır.

Kazım Yoldaş önerisini geri aldı.

Konferans İç Tüzüğü oybirliğiyle onaylandı.

Komisyon seçimlerine geçildi. Çeşitli konularda Konferans'a platform sağlamak amacıyla en az üçer yoldaştan oluşan 14 komisyon kuruldu.

Veli Dursun Yoldaş'ın önerdiği liste oybirliğiyle onaylandı.

Komisyonların çalışmaya başlaması için, oturum gündemin 5. maddesine geçilmeden kapandı. Öğleden sonraki oturum yerine komisyon çalışmaları yapıldı.

İkinci Oturum

Oturum 5. gündem maddesi olan örgüt raporlarının okunmasıyla başladı.*

Oturum başkanı Veli Dursun Yoldaş.

Önce Levent Yoldaş tarafından İngiltere Parti Örgütü'nün raporu sunuldu.

*Levent Y.: İngiltere parti örgütü, 1971 yılında kuruldu. Uzun likidasyon yıllarından sonra TKP'nin ilk kurulan örgütlerinden dir. Kurucusu Veli Dursun Yoldaş'tır. 1971-1974 yılları arasında hızla gelişti. Bu dönemin sonuna doğru, 1974 yılında *İşçinin Sesi* gazetesi çıkmaya başladı. 1974-76 yılları arasında ve özellikle bu dönemin son yarısında, örgüt her bakımdan önemli sarsıntılar geçirdi ve geriledi. Bu dönemde ideolojik planda önemli sağ yanlışlar yapıldı. Üye kazanma bütünüyle durdu. Örgüt yönetimine Leninci olmayan yöntemler egemen oldu. 1976*

---

*Konspirasyon nedeniyle raporlar içinden yayınlanabilecek bölümlerin azlığı, yayınlanan bölümler içinde yer yer kopukluk doğurabilmektedir. Okurken bu yön akılda tutulmalıdır. — *Konferans Yayın Komisyonu*.

yılında Veli Dursun Yoldaş'ın yeniden İngiltere'ye gelerek örgütün yönetimini üstlenmesiyle birlikte, örgüt bugünkü ideolojik-siyasal konumunu kazandı, hem de bir yıl içinde sayısal olarak % 700 büyüme gösterdi.

İngiltere parti örgütü, üyelerinin yurda dönmeleri nedeniyle, kurulduğundan bu yana, büyük ölçüde değişmiştir. Bu anlamda örgütün mobilitesi çok yüksektir. Buna karşın, İngiltere parti örgütü bugün de TKP içinde sayısal olarak en önde gelen örgütlerdendir. Bu durumda İngiltere parti örgütünün üye bileşimini yüzde olarak şu şekilde sıralayabiliriz: Kadınların oranı %17'dir. %83 erkek. Öğrenci oranı %53, işçiler %34. Bunların arasında kökeni de işçi olanların oranı %36. Profesyonel, yarı-profesyonel çalışanlar ve diğerleri %13. Böylece %53 öğrenci, %34 işçi, %13 profesyonel, yarı-profesyonel ve diğerleri.

İngiltere'de tüm temel parti örgütleri haftada bir toplantı yaparlar, aylık rapor verirler.

Kesenek oranı %10'dur. Parti keseneğini düzenli ödemek, parti üyeliğinin birinci koşuludur. Önceki dönemde, bizdeki parti keseneğinin yüksekliği konusunda Merkez Komite'deki 'kimi' yoldaşlarla, yani oportünistlerle aramızda hararetili tartışmalar geçmiştir. Her zaman bize, "%10 çok yüksek, insanları kaçırsınız" gibi eleştiriler gelmiştir. Oysa örgütümüzde bugün hiç kimse %10'la yetinmemektedir. Herkes bunun kat kat üzerinde bağış, katkı yapmaktadır. Yani bu %10 artık göstermelik bir rakamdır. %50, %60 demek herhalde daha doğru, daha gerçekçidir. Bütün komünistler, gelirinin %50'sini, %60'ını partisi için vermektedirler.

Başkan: Levent Yoldaş'ın raporuna birşey eklemek isterim. İngiltere parti örgütü, parti-içi kavga ortaya çıktığından bu yana, yöneticisinden son giren üyesine dek, tam kadro Leninci kesimde saf tutmuştur. Bu yoldaşlarımızın en zor günlerde verdikleri kaya gibi destek olmasaydı, bugünlere çok zor gelinirdi.

Basın-Yayın örgütünün raporunu Fatma İzlem Yoldaş sundu.

Fatma Y.: Basın-Yayın örgütümüz, Örgütlenme Komitesi'ne* bağlı ayrı bir bütündür. Bu bütün de basın ve yayın işleri olarak iki parçadan oluşur.

Şimdi gazetemizle ilişkin bazı konulara ayrıca değinelim.

Gazetenin içeriği ile bağlı bir nokta şudur: Örgütlerden haberler gelmesi, gazetenin doğru siyaseti açısından büyük önem taşır. İdeolojiyi koyarken, gazetenin başvuracağı Marksizm-Leninizm vardır. İdeolojiyi Türkiye'ye uygularken içerden haber can alıcı önem taşır. Onun için örgütlerden iç haber gelmesi çok önemlidir. Bu iç haberler gelirken şunlara dikkat edilirse çok iyi olur: 1) Bir olay nasıl olmuşsa, neler olmuşsa, hiç kendinden katmadan anlatılmalıdır. 2) Değişik siyasal akımların olayı yorumlayışı belirtilmelidir. Dev-Yol şunu diyor. Kurtuluş şöyle diyor, vb. 3) Bizim bu olay için ne dediğimiz, gazetenin ne demesini istediğimiz, ne derse doğru olacağı açıkça yazılmalıdır. Böyle üçlü bir ayırım halinde örgütlerden iç haber gelmelidir.

Yönetici yoldaşlarımız da gazeteye yazı yazmalıdırlar. Gazetenin, Türkiye'nin gerekleriyle uyumlu yürümesini güvence altına almak için, tüm örgütlerdeki yayın ve eğitim görevlisi yoldaşların yazı kuruluşuyla ortak konferanslar düzenlemesini hedef olarak koymalıyız. Şimdi gazeteye gelen mektup çizelgesine kısaca bakalım:

1979 AYLARA GÖRE MEKTUP DÖKÜMÜ

Ocak	16	Ağustos	64
Şubat	15	Eylül	127
Mart	10	Ekim	267
Nisan	16	Kasım	198
Mayıs	7	Aralık	154
Haziran	6		
Temmuz	29	TOPLAM	909

*Örgütlenme Komitesi, TKP'de kavga açığa çıkığında kurulan merkez bürodur
— Konferans Yayın Komisyonu.

Mektuplarda Ocak ayında yeniden bir yükselme var. Bu rakamlar patlamaların ne kadar eşitsiz geliştiğini gösteriyor.

Bu çizelgede gazeteye gönderilen yazılar değil, yalnızca mektuplar yer alıyor. Örneğin hareket yerleştikten sonra, Ankara'dan 1 ayda 99 mektup gelmiş, sonra düşüyor. Fakat o düşme mektupların yazıya dönüşmesi etkisini de içinde taşıyor.

Mektup çizelgesindeki sayılar üstüne çok şey söylenebilir. Ama bunların genel yorumu olarak söyleyeceğim tek şey var. Bütün bu sayılar bizim hem onur, hem de çok ciddi bir sorumluluk duymamızı gerektiriyor. Artık gazetemizin yazdığı bir cümle binlerce kişiye ulaşıyor. Mektuplar özet olarak bunu kanıtıyor.

Tüm bunlar gösteriyor ki, Yürükoğlu Yoldaş'ın dediği gibi, bizi bizden başkası yenemez. Doğru ideolojimiz var. Bu temelde güçlü bir disiplin ve özveri anlayışımız var. Başarmaya niyetimiz var. Aklımızı başımıza toplar, koşulları doğru değerlendirirsek, yanlış yapmazsak, herşeyi başarırız.

Basın-Yayın raporundan sonra, sırasıyla Türkiye Örgütlenme Komitesi, İstanbul, Orta ve Güney Anadolu, Kürdistan ve Ege yöre raporlarına geçildi.

Türkiye Örgütlenme Komitesi'nin raporunu sunan Raşit Yoldaş, 1979 Haziran ayında Veli Dursun Yoldaş'ın paralel örgütlenme direktifinin gelmesi üzerine çalışmaya koyulduklarını söyleyerek konuşmasına başladı.

Raşit Y.: Şu ya da bu şekilde menşeviklerin etkisinden yoldaşları en sağlıklı kazanma yolu ilkesel düzeyde ayrılığı belirtmek ve bu ayrılığı davranışla desteklemek olacaktı. Her türlü sallantıdan soyutlanma taktiği. Bu anlayışla görevimizi yürüttük. Bu taktiğin pratik uygulamasında ben yeterince zorlayıcı olamadım. Hemen belirtmekte yarar var. Her türlü sallantıdan soyutlanmanın kendisi, daha baştan ilkesel zorlayıcılıktır. Devrimci düzeyi yükseltmektir. İşin pratiğe yönelik yönü politika sanatıyla bağlıdır.

Görevi üstlendiğimizde, kısaca durum şöyleydi: TKP üst

yönetimine çöreklenen sağ oportünist-ortacı oportünist bağılıklığı, devrimci çizginin söz hakkını yok sayıyor, fraksiyonculuk yapıyordu. Bu uğursuz bağılıklık, Veli Dursun Yoldaş'ın kişiliğinde somutlanan devrimci çizgiye karşı, yine Veli Dursun Yoldaş'ı tasfiye girişimiyle savaş açmıştı. Bu girişime dek birliği korumak, çatışmayı olağan parti kanalları yoluyla çözmek için elimizden gelen herşeyi yapmıştık. Yani, "birliği korumak, çatışmayı çözmenin biçimsel yani üst düzeydeki yöntemlerini korumak için elimizden gelen herşeyi yapmıştık."* Bu tasfiye girişimi bardağı taşıran son damla oldu. Fraksiyonculuklarını en üst düzeye, tasfiyecilik düzeyine yükselten menşeviklere karşı açık savaş vermekten başka yol yoktu. Ve Veli Yoldaş'ın önerisiyle Örgütlenme Komitesi oluşturduk. Menşeviklerin bir örgütü oluşturan maddi unsurlar açısından üstünlükleri vardı. Bizim ise Türkiye sınırları içinde bir örgütlenmeye temel olabilecek maddi unsurumuz olarak gazetemiz vardı. Sayıca da çok cılızdık. Ne var ki, kadroyu belirleyen onun ideolojisidir. Biz bir örgütü oluşturan çekici unsurun, yani insan unsurunun asıl belirleyici yanına, ideolojik güce yaslandık. Leninci ideolojiden edinebildiklerimizle işe giriştik. Pekçok yanlış yaptığımız, kafayı vurduğumuz en zayıf günlerde de bu anlayış hiçbir zaman değişmedi. *İşçinin Sesi*'nden güç alarak yolumuzu doğrultmaya çalıştık.

Ankara İGD'de bunalım olgunlaşmıştı. Bu koşullarda ODTÜ'deki bolşevik yönelimli gençlerin oportünizme ve burjuvaziye karşı kinlerini kusan tarihsel çıkışlar oldu. Bu eylem, yapanlara oportünistlerin sosyal yurtsever yüzlerini göstermeye yetti. Leninci gençler bize akıyordu. Onları kucaklayacak durumda değildik. Ne yapılmalıydı? Patlayışın mantığına uyup, bir yığın yanlış yapacağımızı bile bile, hızla örgütlenmeye gidilmezse, önemli bir fırsat kaçacaktı. Gerekeni yaptık. Engin bir inisiyatifle ve adeta çılgınca bir çalışma ile, ki buna örgütsüzlüğün örgütlülüğü de denilebilir, potansiyel, daha doğrusu çıkış kendini toparladı. Herşey bir yana, Ankara'daki Leninci gençlerde simgeleşen bu devrimci ataklık,

* Bak: Lenin, *Toplu Yapılar*. İngilizce basım, c.8, s.143.

insiyatif, özveri ve devrime tutkuyla sarılış, özellikle dar boğazlarda hareketimizin kısır döngüleri kırıcı özelliklerinden biri olarak bilecektir.

Ankara'daki patlamaya rağmen, paralel örgütlenme bir türlü yerden kalkmıyordu. Paralel örgütlenmenin yönetimini direktifte konulan doğrultuda sağlamak için son çaba, 24 Ağustos dörtlü toplantısı oldu. Durum şu: Demir Yoldaş'ın kafası açık değil, Barut Yoldaş niyetsiz. Ülke çapında yönetim sağlamak mümkün olamıyor. Artık olayların bizi yönetmesi kaçınılmaz. Ve de öyle oldu.

Daha sonra, Veli Dursun Yoldaş'ın 9 kişilik komite belirleyen ikinci direktifi geldi. Sıvandık, işlere giriştik. Sonunda yine yönetimin yönetmezliği ortaya çıktı. İradesizlik, ilkelerde bulanma, eklektizm, şablonculuk, giderek hareketin kişiliğini koruyamamaya kadar getirdi bizi.

Şimdi bize düşen, gerçek bir eleştiri-özeleştiri mekanizmasını işletmektir. İşleteceğiz, sorunlarımızı çözeceğiz. Eleştiriye, özeleştiriye bir temel olsun diye bilincime çıkarabildiğim bazı yanlışlıklarımı sıralamak istiyorum: İngiltere-Türkiye ayrımına, bunun yanısıra bölgesel ayrıma yol vermek. Sorunları sezdiğim halde savsaklamak, yaşama müdahale etmekte tutuk kalmak, ya da ancak kaçınılmaz olduğunda müdahale etmek. Bunlar şöyle böyle saptayabildiklerimdir.

İstanbul raporunu sunan İhsan Yoldaş bölgesindeki menşevik örgüt içinde düzenlenen oyunları anlattıktan sonra konuşmasını sürdürdü:

İhsan Y.: Bu arada "mor kitap" efsanesi etrafı sarmıştı. İkinci baskısı yapılan *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye*, devrimci çevrelerde tartışma konusuydu. Yoldaşlarla birlikte *Zayıf Halka'yı* daktilo ile çoğalttık. *İşçinin Sesi* 100. sayısı ve orada Yürükoğlu Yoldaş'ın yazısı elime geçtikten hemen sonra bir komite kurduk.*

İşler kızıışmıştı. Ağustos'da gerçekleştirilen ODTÜ eylem-

*İstanbul Örgütlenme Komitesi — Konferans Yayın Komisyonu.

lerinin tartışılmasını ve tanıtılmasını yoğun bir biçimde sürdürdük. Yine uyarıldım. *İşçinin Sesi*'ne karşı açık tavır alırsam üst düzeydeki mevkilere getirilecektim. Yoksa siyasal hayatım "sönebilirdi!"

Genel olarak İstanbul olaylarından çıkaracağımız sonuçların bazılarını şöyle sıralayabiliriz: Menşeviklerin istediği yerde, dayattığı koşullarda döğüşmek zorunda kaldık. Eylemlerden önce üzerlerinde gerekli çalışma yapamadığımız bazı unsurlar bizden uzaklaştı. Eylemlerimizi iyi duyuramadık, tanıtamadık, öteki bölgelere sıçratamadık.

Genel sonuç: İstanbul çapında bir merkezi otorite boşluğu çıktı. Bu durum, federatif tutumların oluşmasına nesnel bir taban hazırladı. Buna ilişkilerin düzensizliği, kopukluğu da katıldı. İkmal, lojistik destek ve dayanışma sağlanamadı. Yeni yoldaşlarımızı eski yoldaşlarımızla harmanlayıp, karıştıramadık. Eylemlerimizi tırmandıramadık, yaygınlaştıramadık. Eşgüdüm noksanlığı, içine kapanmayı getirdi. Yeniden toparlanmamızda *İşçinin Sesi* ve öteki yayınlarımız baş etkendi.

Şu anda örgütlü kesimin %28'i parti üyesidir. Sınıf kökenlerine göre dağılımı ise %58'i işçi, %21'i öğretmen, %21'i öğrencidir. Bu kesimin yaş ortalaması 22'dir. Yakın sempatizanların %14'ü partili, %28'i işçi, %28'i memur, %28'i öğrenci, %5'i öğretmen, %11'i diğer kökenlidir. Yaş ortalaması 24'tür.

Orta ve Güney Anadolu ve Türkiye Kürdistanı üzerine raporu sunan Cabbar Yoldaş. Orta ve Güney Anadolu'yu bir bölge, Türkiye Kürdistanı'nı da ayrı bir bölge olarak ele aldıklarını söyleyerek konuşmasına başladı.

Cabbar Yoldaş: Ankara, TKP örgütleri içerisinde kaypaklığı, ideolojik konularda ilkesizliği, partiye üye alma, örgütleme, legal-illegal çalışma ve benzeri konulardaki bütün oportünist yöntemleri acı şekilde hissetmiş bir örgüttür. Bu durumun getirdiği sıkıntılar özellikle 1979 yılı başından bu yana açık biçimde kendisini ortaya koymaya başladı. Örgütte bunalım başgösterdi. Bu bunalım giderek gerek ideolojik konularda, gerekse yöntemlerde ve kadrolar sorunu üzerinde çok

başlılık ortaya çıkardı. Öyle ki, sendikalar kesiminde çalışan yoldaşlarla, gençlik ya da kadın kesiminde çalışan yoldaşlar, çok değişik tavırlar alabiliyorlardı. Özellikle gençlik kesiminde duruma karşı çıkan yoldaşların önemli bir yer tutmaları nedeniyle, bu yoldaşlar hem ideolojik konularda, hem de kadrolarla ve eylemlerle ilgili konularda istedikleri gibi tavır alıyor ve herhangi bir müdahale olmuyordu. Bu durum ODTÜ eylemine kadar böyle sürdü. Birçok kimse bu süreç içerisinde çürüdü, hatta hareketten uzaklaştı, birçoğu bunalıma düştü. Ancak ODTÜ eylemi bir dönüm noktası oldu.

İşçinin Sesi daha önceden Ankara'da dağıtılıyordu. *Zayıf Halka* okunmuştu. Bunlarla belirli bir dönem eğitim yapılmıştı. *Zayıf Halka*'nın ikinci basımının çıkmasından sonra bir süre kitap TKP'nin resmi görüşlerini yansıtan bir yayın olarak kabul edildi ve okundu. Kısa bir zaman sonra durum tamamen tersine döndü. Ankara'da tartışılan, kitabın ideolojik içeriğinden çok, ona karşı alınan ters tavrıydı. Yasaklanmasının doğru bir tavır olmadığı, devrimciliğe yakışmayacağı biçiminde bir tepki oldu. Buna karşı oportünistler, "biz kitabı yasaklayarak onun bizi bağlamadığını gösteriyoruz, onbeş gün, bir ay gibi kısa bir süre sonra tekrar serbest bırakacağız, topladığımız kitapları geri vereceğiz" dediler. Biz de bunu bütün militanlara böyle yaydık. Çünkü militanlara bir yanıt vermek zorundaydık. Ancak onbeşgün geçti, bir ay geçti. Bir yerde onur meselesi haline geldi bu sorun. Bütün birikimler, bir yandan olağan hareketin getirdiği birikimler, bir yandan da bu yöntemlerin, kadroların onurunu sarsıcı bir biçimde uygulanması, ODTÜ eyleminde kendini patlattı.

ODTÜ eyleminde biz hazırlıksızdık. ODTÜ eylemi öncesinde İGD'de çalışan kadroların içerisinde Kenan ve Kazım Yoldaşların dışında *İşçinin Sesi*'ni savunan hiç kimse yoktu. ODTÜ eylemi de planlı olarak gelişmedi. ODTÜ'de sorumlu bulunan temel örgüt üyesi iki yoldaşın almış olduğu bir kararla uygulandı ve tüm örgüt tarafından anında benimsendi. Biz, İGD Genel Merkezi'nin açıklamasından ve TKP'nin Sesi Radyosu'nun açıklamasından sonra bile bu eylemi savunmayı sürdürdük. Ancak bir yere gelindiğinde bu sürdürüşümüzü ya

İşçinin Sesi hareketiyle bağdaştırmak ya da geri durmak şeklinde bir ikilem ortaya çıktı. Biz ikincisini düşüncecek durumda değildik. ODTÜ eylemini *İşçinin Sesi*'nin sonuna kadar savunmasının yanısıra, o eylemi yapan unsurların da sonuna kadar savunmasının büyük bir önemi vardı. Ve yaklaşık bir-birbuçuk aylık bir süre içerisinde bir yandan kendimiz *İşçinin Sesi*'nin görüşlerini, Leninci görüşleri iyice içermeye çalışırken, bir yandan da açık tutum koyduk. Bu kendimizi toplama olanağı yarattı. Ondan sonra bilinen saldırılar gelişti. Bizim yapabileceğimiz tek şey bu saldırılara cevap vermektir. Ankara'daki hareketin fiili saldırılar yoluyla ezilmesi — ki bizim hareketimiz ancak direnenek ezilebilirdi — büyük bir geri adım olacaktı. Bunun için sıkı bir örgütlenmeye gittik. Bütün çalışmalarımızı bir kenara bırakarak, 20 gün içerisinde kadroları resmen askersel bir örgütlenmeye tabi tuttuk. Ve malzememiz, paramız olmamasına rağmen bu işi başarabildik.

Ankara'daki parti üye bileşimi şu şekildedir: %11 işçi. %14 memur, teknik eleman, öğretmen gibi kesimler %48 öğrenci ve %27 de profesyonel çalışan kadro. Bu %27'nin gene önemli bir kesimi öğrenci kesiminden gelme ya da öğrenciliğini bitirmiş işsiz yoldaşlardan oluşuyor. Bu bileşim içerisinde kadın yoldaşlarımızın oranı %26'dır. Üyelerin %75'ine yakın bir kesimi daha önce TKP içerisinde örgütlü olan üyelerdir. Bu %75'in çok büyük bir kesimi de Ankara'daki ilk örgütlenmelerden bu yana TKP üyesi olarak çalışmışlardır.

Ankara'da en fazla etkin olduğumuz kesimler: 1. Mahalleler; 2. Sanayi ve site bölgeleri; 3. Orta öğrenim birimleri. Bunun dışında yüksek öğrenim birimlerinde çok iyi bir kadro var. Ancak yığınsallaşmanın düzeyi yeterli değil. Önümüzdeki sorunlardan biri budur. Diğer taraftan işçilerle ilişkilerde özellikle son zamanlarda bir genişleme olmasına rağmen, buralardaki kadro düzeyinin düşüklüğü çok büyük bir olumsuzluk oluşturuyor.

Alan olarak asıl uzanmak istediğimiz yer, biri KİT'ler, ikincisi, İstanbul yolu üzerindeki metal işkolundaki işyerleridir. Sanayi ve siteler kesimindeki genç işçilerin fabrikalarla olan

ilişkileri aracılığıyla fabrikalarda ve gecekondu mahallelerinde örgütlenmeye gitmek ve burada mahalle çalışması ile çıkar-dığımız kadrolarla örgütlenmek istiyoruz. Bunu söylerken, Ankara'daki sorunlardan birincisine değinmiş oluyorum. Parti üye bileşimini işçi lehine hızla yükseltmek. Bu nedenle diğer kesimlerden partiye üye alımını da durdurmuş durumdayız. İlk partilemelerden bu yana partileme yapmıyoruz.

Diğer bir sorun, parasal, maddi ve teknik sorunlardır. Ocak ayının başına kadar biz olayları değil, olaylar bizi yönlendirdi. Artık olayları bizim yönlendirmemiz gerekiyor. Bu para sorununda da geçerlidir. Şimdiye kadar nereden ne geliyorsa, onu aldık. Oysa, nasıl yığınlarla bağ kurmak bir özel uğraş alanı ise, maddi sorunlar da aynı. Para sorununu şimdiye kadar bu şekilde yürütmedik. Üyelerden aidat olarak alınan miktar 5 ay içerisinde insan sayısına bölündüğü zaman ayda 400 liradır. Aylık geliri olan işçi, memur ve öğretmen kesimi içerisinde bu farklıdır. Burada çalışan yoldaşlarımız, ya da eğitim guruplarında yer alan sempatizanlarımız, ortalama olarak aylık gelirinin %15'ini kesenek olarak ödüyor. Öğrenci yoldaşlarımızın ve sanayi bölgelerindeki işçi yoldaşlarımızın katkısı daha düşük oluyor. Ayrıca hukuksal sorunlar var. İçeride yoldaşlarımız var. Onları besleme sorunu var. Bunlar federatif bir şekilde yapılıyor. Örneğin içerideki yoldaşlarla ilgilenme, onların beslenmesi, içeriye yayın sokulması gibi görevleri diyelim sanayi kesimi alıyor. Başka görevleri başka kesimler alıyor. Bir de her bölgede, her kesimde çalışan profesyonel kadrolar, belirli bir dönem kendi bölgeleri tarafından beslendiler. Aslında bunu da merkezileştirmek gerekiyor.

Bölgede, Ankara dışında, ilk olayların patladığı anda uzanabildiğimiz yerler dışında büyük bir gelişme gösteremedik. Ancak o dönemde ulaştığımız ve iyi bir örgütlenmeyle patlattığımız, hemen hemen tümüyle örgütü kucaklayabilecek duruma geldiğimiz Mersin, Samandağı gibi bölgeler var. Mersin'deki sınıfsal yapımız işçidir. Bunun dışında öğrenci de var. Samandağı'nda ise işçi ve öğrenci kesimi söz konusu olmadığı için, ancak liseden yetişme köylü kökenli öğrenci kadroları var.

Örgütlenme sorununu çözmek için iki önlem aldık. Bunlardan biri, gezginci kadrolar çıkarmak. Bir yerden bir haber gelmiş, ya da bir adres alınmış, olay ya da kavga olmuşsa, gezginci kadrolar oraya gidiyor, sorunu öğrenip dönüyor, ya da bir hafta, bir ay kalıyor. Örneğin Samsun'da bir hafta kalabiliyor. Orada eğitim yapabiliyor, olayları gözleyebiliyor, taktik verebiliyor. Sorunları daha iyi bilen ve örgütlenmede daha fazla deneyimi olan yoldaşların gidip orada kalması, bence bölge örgütlenmesinde çok başarılı bir yöntemdir.

Şimdi mektup meselesini getirmek istiyorum. Mektupların belirli bir düşme göstermesinin doğal bir mantığı var. İlk patlama anında herkes o heyecanla bir hayli yazdı. 290 galiba. 290 mektubun yazılmasının başka bir anlamı yok. Daha sonra bu konu üzerinde fazla durmadık. Benim ve diğer yoldaşların mektup yazmaktan çok, yazı yazmak diye bir anlayışımız vardı. Gazetede ki yoldaşların durumu daha iyi tartmada ve belli bir denetim sağlamada ellerinde veri olması açısından konuyu hiç düşünmedik. Bunun için mektup yazmaya zorlayıcılığımız olmadı. Hemen ele almak gerekiyor. Mektup anlayışını mutlaka değiştireceğiz.

Özetlersem, bölgemiz için Mersin dışında birinci sorun, parti üye bileşimi içinde işçi kesiminin ağırlığını arttırmaktır. İkinci sorun, ağırlık noktası olarak Kürdistan'da örgütlenmedir. Buna da gereken ağırlığı vermedik. Üçüncüsü, parasal ve teknik konuların çözümlenmesidir.

Örgüt içinde temel sorunlarımız konspirasyon ve disiplindir. Özellikle de konspirasyondur.

Veli Y. Cabbar Yoldaş'ın söylediği bazı şeylere değinmek gerekiyor ki tartışma ileriye dönük olsun. Burada görevlendiğim kadarıyla somut bazı yanlışlar var. Yanlışlar değil, yanlış anlamalar demek daha doğru olur. Parti üye sayımızla eğitim gurupları sayısı arasında korkunç bir fark var. Bu da yoldaşın belirttiği görüşüyle bağlı. Ankara'da işçi dışında üye alımını durdurduk dedi. Yalnız Ankara'da değil, her tarafta öyle. Ve yalnız işçi dışında değil, herhalde her kesimde üye alımını

durdurmuşu benziyorlar.

Eğitim guruplarında bu kadar yoldaş çalışıyorsa, parti üyesi sayısının o denli düşük olması yanlıştır. Onu yükseltmek gerekiyor. Yükseltecek tabanımız var. Ayrıca, işçi dışında üye alımını durdurmak eğilimi de yanlıştır. Şöyle olursa doğrudur: Partiye girebilecek her yoldaşınız. Ama çabamızı işçiye yöneltiriz.

Birşey daha söyleyeyim. Yoldaş, "para bulma işi de yığınlarla bağ gibi özel bir çalışma alanıdır" demişti. Ona da katılamayacağım. Yığınlarla bağ komünist partisinin ana işidir. Özel bir çalışma alanı değildir. Yoksa, "yığınlarla bağ" giderek küçülür kafamızda. Asıl sorun yığınlarla bağlıdır.

V. Demir ve Akbulut Yoldaşlar'ın ortaklaşa hazırladıkları Ege bölge raporunu V. Demir Yoldaş sundu.

Demir Y.: Yoldaşlar, benim sunacağım rapor üç bölümden oluşuyor. 1. Bölüm: *İşçinin Sesi*'nin Ege yöresinde, örgütlenmeye başladığı dönemin kısa bir özeti; 2. Bölüm: Geçmişin değerlendirilmesi ve özeleştirim; 3. Bölüm: Ege'de bugünkü örgütsel durum.

1. *İşçinin Sesi* Ege'de bir hareket olmaya, 1979 Ekim ortasında başladı. Karşımızdaki ana sorun sol ortacılıktı. Geniş bir parti kesimi bu konumdaydı. Sol ortacılıkla ideolojik konularda savaşıma başlandı. Zamanla bu yoldaşların çoğunluğuna *İşçinin Sesi* hareketine kazanıldı. Menşevik umutsuzluğun, sol ortacı eğilimlerin körelttiği devrimci coşku canlandı. Burada önemli bir araç olarak eğitim çalışmalarını örgütleme işi bize yardımcı oldu. Güvenilir, ideolojik açıdan yetkin yoldaşları eğitim işinde görevlendirdik. Özellikle fabrika hücrelerinin bu yoldan eğitimini sağladık. Eğitim çalışmalarında temel olarak *İşçinin Sesi* ve *İşçinin Sesi* yayınlarını aldık. *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye* üzerine yaptığımız eğitim son derece yararlı oldu. Bunun altını çizmekte yarar var.

Ege'deki hareketimizin belkemiği işçilerdir. Şunu övünerek söyleyebiliriz: İki fabrika hücresiyle Belediye dışında, tüm

fabrika parti örgütleri bolşevik çizgide yer almıştır. Menşevikler işçiler arasında acınacak durumdadırlar. Bu eksikliklerini sendikal etkinlikle önlemeye çalışıyorlar.

Ege'de en başarısız olduğumuz kesim gençlik kesimidir. Bunun birçok nedeni vardır ama bugünkü durum böyledir. Bunu elbette göreceli olarak değerlendirmek gerekiyor.

Sendikal hareket oportünizmin, ekonomizmin en güçlü olduğu yerdir. Bu kesimde güçsüzüz. Bu konuda Maden-İş'in durumunu birkaç cümleyle özetlemek gerekiyor. Şu anda Maden-İş'e bağlı fabrikalarda gerçek güç biziz. Yapılacak bir seçimde Maden-İş Üçüncü Bölge temsilciliğini alacak güçteyiz. Ama bundan Üçüncü Bölge temsilciliğini alacağımız sonucu yine de çıkmıyor. Çünkü Maden-İş Türkiye'de tüzük açısından, işleyiş açısından en anti-demokratik sendikalardan biridir.

Ege'de bundan sonra sendikalardaki çalışmalarımızı açısından bir sendikal muhalefet odağı örgütlemeye çalışacağız. Bu aslında genel örgütsel yaklaşım olarak da düşündüğümüz birşeydir. Biz proletarya içinde güçlüyüz. İlegal parti örgütünün önemli kesimlerinde güçlüyüz. Ama yığınları daha kolay etkileyen legal örgütlenmelerde yeni odaklar yaratmak zorundayız. Diğer güçsüz olduğumuz bir kesim de dernekler ve demokratik örgütlerdir. Bu biraz da örgütlerin menşevikler tarafından devrimci duruma uygun bir şekilde çalıştırılmaması ve devrimci özü olan kadroların bu kesimlerden kaçmaları sonucu olmuştur. Bu kesimlerde egemen eğilim güce tapmadır. Türkiye'deki politik kutuplaşmaları da, bu küçük burjuva kesimlerinin sonul tavrını da güç belirlemektedir. Onun için bizim güçlenmemiz oranında bunlar doğru tavır alacaklardır.

Özetlersek, Marksist-Leninist ideoloji, partinin işçi örgütleri, köylü örgütü ile ideolojik çalışma kadroları bolşeviklerdedir. Sendikal politikacılık, örgütlü kent küçük burjuvaları menşeviklerdedir. Bu durum gösteriyor ki biz kazanacağız.

Örgütsel sorunlarımız yakıcıdır. Örgütlenmemizde zayıflıklar vardır. Kadrolarımızın hemen tümünün eski TKP kadroları olması bize bazı avantajlar sağlarken bazı olumsuzluklar da getirmektedir. Örgütlenme düzeyimizi nitel ve nicel olarak yükseltmemiz gerekmektedir. Komünist örgüt normları-

nı titizlikle uygulamalıyız. Bu normları uygularken menşeviklerden kalan yanlış eğilimlere karşı savaşmalı ama bundan başka uca savrulup anarşiye kapılmamalıyız.

Kadrolarımızın ideolojik düzeyini yükseltmek başta gelen sorundur. Demin kısaca anlattığım eğitim çalışmalarını önümüzdeki dönem daha iyi örgütlemek zorundayız. Şu anda yöre komitesine bağlı, ideolojik propaganda ve ajitasyon çalışmalarını yürüten bir büromuz var. Büro ürünler vermeye, yazılar göndermeye başlamıştır. Enformasyon toplayıp, bunu gerekli kanallardan iletmeye başlamıştır. Aynı zamanda eğitim çalışmasına başlamıştır.

Eğitim çalışması açısından şöyle bir yöntem izliyoruz: Önce eğitim yapacak yoldaşların eğitimini yapıyoruz. Her eğitim veren yoldaşın mutlaka önce bu eğitimden geçmesi gerekiyor. Böylece eğitimin merkeziliğini, uyumunu, her yerde aynı olmasını sağlıyoruz.

Bugün devrimin organı olacak, proletaryayı yığınsal olarak örgütleyecek "Sovyet tipi" diyebileceğimiz örgütlenmeler açısından, yeni, geniş olanaklar açılmaktadır. Son Tariş direnişinde, sendikalardan ayrı yığınsal işçi örgütlerinin gerekliliği açık olarak kendisini gösterdi. Direnişi pratikte bir işçi aktifi yönetti. Ama bu işçi aktifinin örgütlülük düzeyi gerçekten zayıftı. Sendikacılar direnişe önderlik edemiyorlardı. Çeşitli siyasal akımların gurupçu tavırları, gurupçuluğu da bir yana bırakalım, hiçbirinin örgütlenme konusunda kafasının açık olmaması nedeniyle, onlar da bu direnişlere önderlik edemediler. Bu nedenle direnişi bir işçi aktifi yönetmişti. Bütün bu sağ, "sol", yanlış akımların görmediği bir şeyi yaşam kendisi çıkarıyor. İşte bu *işçi aktifi* dediğimiz olay bizim anladığımız örgütlenme biçimidir. Tüm sorun buna bilinci katmaktır. Tariş'te bazı olumlu gelişmeler oldu. Özellikle bir fabrikada nicel gücümüz çok az olduğu halde, oradaki direnişte önderliği biz aldık. Ve oradaki işçi aktifi içinde biz temsil edildik.

Hem Ege için, hem de herhalde genel olarak, eylemlerin yükselmesiyle birlikte ortaya çıkan bir başka somut gereklilik var. O da Leninci eylem birliği anlayışını geliştirmek ve pratikte uygulamak. Önümüzdeki dönemde buna dikkat edeceğiz. Eğer

bunu başarırız, küçük burjuva devrimci akımların ideolojik etkilenmesinden kendimizi koruyarak, bunlarla devrimci eylemlerde birlik sağlayabilirsek, devrim hareketi çok şey kazanacaktır.

2. Yoldaşlar, biliyorsunuz ben uzun zamandan beri Türkiye Komünist Partisi'nde Ege Yöre Komitesi Sekreteri olarak çalıştım. Yine birkaç yıldır da Türkiye Komünist Partisi'nin Merkez Komitesi üyesiyim. Ege Yöre Komitesi Sekreterliği görevinden alındım. Merkez Komitesi üyeliği görevim devam ediyor. Oradan da çıkarmaları uzun sürmez! Ege'nin gelişiminde hepinizin bildiği bir karmaşık süreç var. Bu sürecin geçmişine fazla değinmeyceğim. Çok kısa olarak şunu söyleyebilirim. Parti içinde, ideolojik yetkinliğimiz ölçüsünde Leninci hattı geliştirmeye çalıştık. Ama partinin bütününün taşıdığı özellikler, sonunda geçmiş çabaların ürünlerini iyice toparlamamızı önledi.

Geçtiğimiz dönem için kişi olarak iki noktada özeleştiri yapacağım. İki önemli hata şudur: Birincisi, Veli Dursun Yoldaş'ın Merkez Komitesi'nden çıkarılmasına ilişkin kararın onaylanması. Aslında bu oylama Merkez Komitesi Plenumu'nda değil, ne olduğu belli olmayan bir toplantıda *tarışma açılmadan* yapılmıştır. Onaylama ya da onaylamama diye bir ikilem dayatılmıştır. O dönemdeki savaşım anlayışım — örgütsel savaş partide sürdürmek, bunu da biraz yanlış anlamak — nedeniyle o kararı ben de onayladım. İkincisi, genel olarak 3 Haziran'dan sonraki dönemde Ege yöresinde, sol ortacılık olarak özetlenebilecek bir siyasal yaklaşım içinde olmak. Bunun elbette nedenleri vardır. Ama nedenler yanlışın mazereti değildir. Bir söz var, doğru hatırlayacak mıyım bilmem: "yanlış haklı çıkartacak mazeret yoktur". Ancak sorunu daha iyi anlayabilmek açısından şunlar söylenebilir. Parti idealizasyonunun yüksekliği, *İşçinin Sesi*'nin çıkışını örgütsel ve taktik planda tam değerlendiremememi getirdi. O dönemde kafamda sorunu parti içinde çözmek, taktikleri de bu yönde geliştirmek biçiminde bir yaklaşım vardı. Bu, elbette sorunların parti içi normal işleyişiyle çözüleceği boş hayalinden kaynaklanıyordu.

Özeleştirisinin gerekliliği şuradan kaynaklanıyor: Bunun boş

hayal olduğunu bilmek için bir altı aylık deney daha gerekmiyordu. Çünkü İngiltere örgütünün ve özellikle Veli Dursun Yoldaş'ın geçmiş dönemde yaşadığı deneyleri yakından biliyordum. Buna karşın bir kez de kendi deneylerimizle görmek gibi bir yol seçtim. Bu yanlıştı.

Bir başka neden, bu siyasete tüm parti üyelerini, ya da büyük çoğunluğunu kazanmak amacıydı. Bu da yanlıştı, çünkü bir kez tümünü kazanmak doğru değildi. İkincisi, mümkün de değildi. Üçüncüsü, öyle bir amaç olsa bile, taktiklerde ortacılığa yönelmek yanlıştı.

Sonuç olarak, bu iki noktada sol ortacılık olarak özetlenebilecek bir tutumum olmuştur. Bu tutum özellikle Ekim aylarında büyük ölçüde kırılmıştır. Bunun kırılmasında en başta *İşçinin Sesi*'nin yol göstericiliği, kararlı tutumu rol oynadı. Onun dışında, benimle ilişki kuran yoldaşların, bu arada özellikle Akbulut Yoldaş'ın gerçekten ikna edici çabalarının da önemli rolü olmuştur.

Bir noktayı daha belirtmek gerekiyor. Özeleştiriyile zaten çelişmeyen bir nokta, o da şu: İzmir'de ve Ege'de sorumlu olduğum bütün dönem boyunca, bilgi eksikliğinden bazı yalpalamalar dışında ideolojik planda oportünizme ödün verilmemiştir. Örnekler verilebilir. Mesela "Çerçeve", ondan önceki belgeler, *Atılım*'da çıkan yanlış ideolojik yazılar, bunların tümü hem parti merkezine, hem de aşağıya doğru, tüm parti örgütüne yanlışları ve bilebildiğimiz kadarıyla doğruların ne olması gerektiğiyle iletilmiştir. İdeolojik planda, devrimci durum vb. konusunda, *İşçinin Sesi*'nin doğru olduğu her zaman söylenmiştir. Aslında, eğer biz sol ortacı yalpalamaya karşın bugün Ege'de ayakları üzerinde duran bir örgüte sahipsek, herhalde bu alanda dikkatli olmamızdır ve bizi kurtaran da bu olmuştur.

Özeleştirisi konusu tutumumuzun zararları olmuştur. Zararları Türkiye düzeyindedir. Özellikle Ankara olaylarının patlak vermesinden sonra, herkesin gözlerinin Ege'ye döndüğü bir dönemde, orayı desteklememek, *İşçinin Sesi* hareketinin Türkiye çapında örgütlenmesinin daha iyi gelişmesine engel olmuştur. Herhalde en önemli nokta budur. İkincisi, ortacılığın

güçlenmesine de yardımcı olmuştur. Bu süreci yakından yaşadığım için çok net olarak gördüm. İdeolojik planda doğruları savunmaya devam ediyoruz. Ama bir yandan bir menşevik "disiplin" var. Ve onların ellerinde yayın organları var, *Atılım*'ı var, radyosu var. İnsan diyor ki ben parti üyesi isem buraya bakarım. O noktada, kır demediğin zaman ortacılık güçleniyor. Çok doğal birşey. Bunun için de aslında kazanabileceğimiz yoldaşların bir bölümü kararsızlığa itildiler.

3. Şu anda Ege'de Türkiye Komünist Partisi'nin üçte biri, bizim üyelerimizdir. Bunların %56'sı işçidir. Bizim işçi tanımımız, on sene önce işçilik yapmış ama şimdi sendika bürokratı olmuşları kapsamıyor. Bizzat fabrikada çalışan insanlardır bunlar. Köylü üye sayısı %6'dır. Öğrenci sayısı %21'dir. Aydınlar %16'dır. Şu anda Ege yöresinin parti bileşimi budur. Burada eksik bir nokta, şu anda parti üyesi olan kadın yoldaş sayısının azlığıdır.

TKP'nın menşevik kanadının Ege yüzdeleri şöyle: %27 işçi. (Bu sayı örneğin 25 sendikacıdan 12'si işçi sayılarak çıkartılmıştır. Yani gerçekte işçi değil, ama işçi kökenli olduğu için işçi sayılmıştır.) %33 gençlik, %35 aydın: mimar, mühendis, öğretmen, memur, teknik eleman, %5 diğer. (Bunları tam çıkartamadım. Sayılar tutmadı. Onun için %5'i "diğer" diye koydum.) Menşeviklerin yığın yayın, basın işleri, v.b. ile birlikte, işçi oranının en yüksek olduğu birimleri İzmir İl Komitesi'dir. Burada işçi oranları %27'nin üstündedir, %35 kadardır.

Başkan oturuma ayrılan sürenin 10 dakika aştığını belirterek oturumu kapattı.

Üçüncü Oturum

Oturum raporların okunması ve raporlar üstüne tartışmayla sürdürüldü.

Oturum başkanı Veli Dursun Yoldaş.

Toraman Yoldaş'ın raporuna geçildi.

Toraman Y.: Eylül ayında, Veli Dursun Yoldaş'tan aldığım perspektifler ışığında Türkiye'ye gittim. Vardıktan birkaç gün sonra Raşit Yoldaş geldi. Ona önerileri ilettim. Bunların başında, 9 kişilik toplantı vardı. Örgütlenmede gözetilecek hedefleri de ilettim: 1. Okuma guruplarının kurulması; 2. Bu gurupların parti içi ve dışından kişilerle oluşturulması; 3. Düzenli eğitim, kesenek toplanması vb.; 4. Kadrolaşma sorunu.

Raşit Yoldaş, Ankara için bir örgütlenme girişiminde bulunmuş, Kazım ve Cabbar Yoldaş'larla benden oluşan bir komite kurmuş. Ne ki, bu yapılandırma bir örgütlenmeydi. Yaptırım gücü yoktu. Yürümedi. Bunun üzerine bir ideolojik büro kurma kararı aldım. Amacım, Raşit Yoldaş'ın kurduğu komitenin pratik yönden hiçbir geçerliliği olmadığından,

ideolojik işleri denetim altına sokup, oradan bir parti örgütlenmesinin derinleşmesini sağlamaktı. Bunu, Kazım ve Cabbar Yoldaşlar'a danışarak kurdum.

Dahası, MTA örgütlenmesi ve Bandırma işi de bana verildi. Somutlarsak, bana verilen görevler, a) MTA ve Bandırma örgütlenmesi, b) Ankara ve Orta Anadolu örgütlenmesi, c) ideolojik büro idi. Ortaya çıkan bu durumda Raşit Yoldaş'ın örgütsel görevleri bırakma eğilimi etken oldu.

Tam o günlerde Veli Dursun Yoldaş'ın Örgütlenme Komitesi kurulması yönündeki önerisi geldi. İlk toplantı ve görev dağılımı yapıldı. Buna göre, Kürdistan örgütlenmesi görevini de aldım. Bunu zaten istiyordum. Böylece, yukarda saydığım göreve, Kürdistan da eklendi.

Şimdi, yapılan işlere geçelim. (...)

İdeolojik büro, kurulmasıyla düzenli toplantılara başladı. Program yazma ve gazeteye yazı yazma çalışmaları başladı. Palme Dutt'ın kitabından çeviriler yapıldı. Seminerler için hazırlıklar yapıldı. Ancak örgütle bağı tam kurulamadığından boşlukta kaldı. Sonuçta dağıldı.

Son iki ay ise ben aktif olarak hiçbir şey yapmadım. Geri çekildim. Çünkü, organik olarak örgütlerle bağım yoktu. Örgütsel planda önerilerimin hiçbirisi geçmedi. Ben de illegale geçip, örgütsel çalışmalardan ayrılmış altyapı çalışmalarına koyuldum. Umur Yoldaş'la finansman işlerini ayarladık. O da bölgesel çalışmadan geri çekilmişti. İşleri Ankara'daki yoldaşlara devrettik. Altyapı çalışmalarını sürdürdük. Sonuç alma aşamasındayken Konferans'a geldim.

Raporlar üstünde tartışmalara geçildi.*

Fatma Y.: Bazı yoldaşlarımız hareketin kişiliğini koruyamamışlardır. Örgütümüz hakkında başka guruplardan devrimcilere

*Bu oturumda, ağırlığıyla Türkiye'de bazı yoldaşlarımızın başka bir siyasetten kişilerle girdikleri ilişkiler üzerinde durulmuştur. Konspirasyon nedeniyle bu oturumdan yayınlanabilecek bölümlerin azlığı, konuşmalar arasında kopukluk doğurabilmektedir. Okurken bu yön akılda tutulmalıdır. —*Konferans Yayın Komisyonu.*

bilgi vermek, *İşçinin Sesi*'ne uymayan görüşler savunan bir kişiyi toplantılara sokmak. Ve bunları bolşevik örgütlenme anlayışı adına yapmak. Tipik bir menşevik örgütlenme anlayışıdır bu. Partinin sınırlarını bozuyor. Menşeviklerin İkinci Kongre'de savundukları örgütlenme anlayışının aynısıdır.

Cabbar Y.: Bu sorundan çıkabilecek dersi biraz daha derinleştirmek istiyorum. Örgütlenme Komitesi'nin işleyişinde bir uyumsuzluk vardı. Yoldaşlar arasında güvensizlik ortaya çıkmıştı. Güvensizlik sozcüğünü kısaca açacağım. Yoldaşlara güvensizlik değil. Ancak belli bir işi götürüp götürmemeye açısından güvensizlik her zaman söz konusu olabilir. Çok doğaldır. Yoldaşça ilişkileri etkilemez. Bir takım zorluklar var. Zorlukları aşmak gerekir. Önümüzde görevler var, tarihsel sorumluluklar var, bir takım çıkış yolları arayacağız. Bu çıkış yollarını bazı yoldaşlar dışarıdan "transfer"de gördüler. Olay bu.

Toraman Y.: Anında tavır koymadım. İçinde bulunduğum psikolojik durum diyorum ama bu da kurtarmaz, ilkesel tavır alamadım. Özeleştiriy yapıyorum.

Raşit Y.: Size yaptığım özeleştiriyı burada yinelemenin yararı var. Bu konu benim için gerçekten bir cinayet oldu. Hiç mazerete gerek yok.

Kazım Y.: Ben de aynı derecede suçluyum.

Veli Y.: Biz herkese açtık. Ben bu ideolojiyi savunuyorum, ben bu iş için varım diyen kimseyi almayacak bir insan burada olmaz. Babamızın mülkü değildir. Bu işin bir yanı. Bizim yoldaşlarımızın yaptığı ise ağır bir suçtur. Raşit Yoldaş da Toraman Yoldaş da, Kazım Yoldaş da suçludur. Fakat bu işi başlatan ve asıl sürdüren Ethem Yoldaş'tır. Konspirasyon gitti. Bu nedenle bu suça derece derece ortak olan yoldaşlar, Konferans'ın sonunda görev almamalıdır.

Akbulut Y.: Kadrolarımızın değişik özellikleri var. Örneğin Avrupa'dan gelen kadroların konspirasyon tekniği açısından,

parti örgütlenmesi açısından teknik düzeyleri var ama somut deneyim eksikliği de var. Türkiye'deki yoldaşlarda somut deneyim var. Sonra Türkiye'nin çeşitli yöreleri arasında farklar var. Bunların, kelimenin tam anlamıyla kolektif bir biçimde sentezini çıkarmalıyız.

Cabbar Y.: Benim özellikle değinmek istediğim, hareketimizin gelişmesinde gözlenen iki ayrı yöndür. Şu anda Türkiye'de hareketin en gelişkin olduğu iki bölge var. İki ayrı yönü, bu iki bölge belirliyor diyebiliriz. Asıl olarak bu iki bölgenin şimdiye kadar verdikleri savaşımın sonucunda ortaya çıkan bazı sonuçlar var. Bunları şöyle özetleyebilirim: Türkiye'deki bütün yoldaşlarımız bu ideolojiyi benimsiyor. Ancak ideolojiyi uygulama, ideolojiyi kullanarak örgütlenme — ki bu eylem koymayı, üyelere bakışı, parti örgütlenmesini, vb. kapsıyor — bu konularda belli bir ayırım var. Ankara'daki savaşımın doğal olarak ortaya çıkardığı, göreceli olarak daha hareketli bir yöntem var. Öte yandan Ege yöresinde daha tutuk bir yöntem var.

Başkan: Şu anda mı diyorsun, yoksa Örgütlenme Komitesi'nin geçmişini mi değerlendiriyorsun?

Cabbar Y.: Geçmişini değerlendiriyorum ama şu anda kuşkusuz bunun izleri var. Şimdi yalnızca geçmişin değerlendirmesini yapacağım. Önce Ege bölgesi üzerinde görüşümü belirtmek istiyorum. Ondan sonra kendi bölgemizle ilgili konuşacağım.

TKP'nin kurulmasından bu yana, yani 1973 atılımından bu yana, özellikle Ege bölgesinde yoldaşlarımızın ideolojik konumu, hemen hemen Türkiye'nin tüm diğer il komitelerinin ideolojik konumuna göre daha soldaydı. Demir Yoldaş'ın örgüt sekreterliğinde bulunması ve bu yoldaşın geldiği yer, bunda büyük rol oynadı. Bundan dolayı bazan menşevikleri çıldırtan olaylar bile oldu. İdeolojik alanda, Dev-Yol'a, ya da 12 Mart hareketine karşı tutum konusunda çeşitli bildirimler çıktı. Bunlar küçük olaylardı ama ideolojik alanda sol konumu gösteriyordu. Ancak yöntemlere gelince İzmir'de uzunca bir dönem, bu ideoloji sol yöntemlerle birleştirilemedi.

Bunun birçok yansıması da var. Diğer bölgelerde bir kavga söz konusu olduğu zaman, tüm kadrolar girer. Amaç, girebilecek herkesi kavgaya sokmaktır, ona o süreç içerisinde onda olmayan bir takım yetenekleri kazandırmaktır. Ama İzmir tamamen değişik bir yöntem uygulamıştır. Öteden beri böyledir. Özel bir dövüş ekibi vardır. Başka bir yerde görülmeyen bir durum. Son bir-iki yıl içinde geçen örnekler, Hatay ve Karşıyaka'da faşist işgallerin kırılması ve Kampus'ta Maoculara kavgalardır. Bu dövüş birliği oradan oraya koşturuyor. İzmir'in tam olarak Leninci bir örgütlenmeye girişini, uzak geçmişe götüremeyeceğim. Ege için sorun bölge örgütlenmesinde militanlaşma sorunudur.

Ankara'daki durum ise İzmir'dekinin tamamen tersidir. Oportünizmi canlı biçimde yaşamış olmanın verdiği hırsla gerçekten anarşistçe (anarşist değil!) diyebileceğimiz kafa yapıları ortaya çıktı. Bu konspirasyon alanında da böyle oldu, disiplin alanında da. Ve genel olarak yöntemlerde kendini gösterdi. İlk başlarda, özellikle daha kavga çok sertleşmemişken, sorumlu yoldaşlar olarak bazı tavırlarımız da bunun gelişmesine yardım etti. Bugün, örgütün bu yapısı bazı sorunların küçümsenmesini getiriyor. Bunlar nelerdir? En başta teorik çalışmalardır. İkincisi, parti örgütlenmesinin normlarına uyma konusundaki gevşekliklerdir. Diğer bir konu da yine bunlarla bağlı olarak kadro sorunudur. Hem menşeviklerle bölünme ortaya çıkmadan, hem de ortaya çıktıktan sonra gelişen savaşım içinde, bizim bütün sorunumuz askersel oldu. Mantığımız şuydu: Biz üç kişiyiz, yüz kişiye karşı da girer pano asarız. Ama daha başka işlerde yararlı olabilecek yoldaşlar, bu işi yapamayabilir. Herkesin belli bir yapısı vardır, onu gözönüne almak gerekir. Buna dikkat edilmediği zaman, adam harcamaya kadar varabilecek yanlışlar yapılabilir.

Tüm yoldaşların kafalarının bu konularda en iyi biçimde açılması çok önemlidir, ki bundan sonra örgütlenmemizde yöntemler tek olsun. Tek siyaset, tek yöntem. Bu konuda Konferansımız zaman harcamaktan kaçınmamalıdır.

Fatma Y.: Cabbar Yoldaş'ın değerlendirmesine katılıyorum. İki

yön var dedi. Ankara ve İzmir'in gelişmesinin koşulları, bu iki yönü belirliyor. Ve kuşkusuz bu nesnel koşullar temelinde kaçınılmaz olarak belli anlayışlar da var.

Yaşam öyle getirdi. Nesnel bir gerçek. Fakat biz bundan sonra, bu iki çalışma türünün çok ayrıntılı biçimde sentezini yapmalıyız. O iki yön hâlâ tortu olarak düşüncelerde var. Örneğin Cabbar Yoldaş'ın belirttiği parti profesyonellerinin tek merkezden finansmanı. Bundan kasıt, Türkiye çapında tek merkezden finansman ise, bence yanlıştır. Profesyoneller sorununun yerel olarak çözülmesi, yerel örgütün dinamizmini de arttıracaktır. Kendi sorunudur, çözsün. O nedenle, doğru örgütlenme anlayışını açıklığa kavuşturmakta büyük yarar vardır.

Veli Y. Örgütlenme anlayışının temel ilkelerini buradaki herkes biliyor. Örgütlenmenin değişmeyen bir şeması yoktur. Olamaz. Örneğin, olaylar zorladığı zaman her taraftan yoldaşlarımızı bir tek yere toplayabiliriz. Yanlış değildir. Ama bunu olaylar gerçekten başka türlü olmasına olanak vermiyorsa yaparız. Bunun dışında mümkün olduğu kadar parti çalışması düzenli sürmelidir. Her bölgedeki insanlar kendilerine yönelmiş saldırıyı kendileri çözmelidirler. Bu anlayış hem bölgesel, hem hiyerarşik açıdan geçerlidir.

Örneğin her örgütün yöneticisi, başı var. Yönetici silahını çekip kendisi kavgaya katıldığı zaman, anla ki en kritik an gelmiştir örgüt için. O çıktığı anda artık ölüm kalım anıdır. Ona karar vermiştir örgüt. Bunun gibi birşey. Bunun kuralı yok. Yeter ki yoldaşlarımız esnek düşünsünler. Cabbar Yoldaş'ın konuşmasında, bundan sonra söz alacak yoldaşların tartışmayı yoğunlaşturmaları gereken yön bu değildir. Cabbar Yoldaş İzmir'le Ankara arasındaki eğilim farkının üstünde durdu. Bunun üstünde durmak önemlidir. Soruna Ankara yönünden de İzmir yönünden de yanaşmamak gerekir. Bizler Ankara'nın eksigiyle, İzmir'in eksigiyle, hepsinin yöneticisiyiz. İki bölgede de farkında olmadan ortamın getirdiği özellikler var. İyi yanlarını alacağız. Kötü yanlarını atacağız. İki deneyimde de

iyisi bizim, kötüsü bizim değildir.

Levent Y.: Aslında söz almama gerek kalmıyor. Veli Yoldaş söyledi. Kesinlikle katılıyorum. Kalıplara oturtmak çok yanlış olur.

Akbulut Y.: Gerçekten iki bölge arasında farklar var. Ege'de hareketimizin kaynaklanma noktasına bakalım. Kimi kazandık, kimi kazanmadık? Bu da sorunu biraz belirliyor. Ege'de bugün hareketimizi yöneten kadronun tamamı diyemeyeceğim, ama büyük bir bölümü eskiden sol sentristti. Bu blok bize olduğu gibi geldi. Bunun izleri hâlâ var ve kolay aşılmıyor. Ama pratik en sonunda geliyor dayatıyor. Ayrılma konusu da öyle oldu. İlk başta söylediğimiz birçok şey şok etkisi yaptı. İnsan zamanla, pratik içinde geliyor. Ön yargılarını ancak kendi pratiğiyle yenebiliyor. Bir diğer etken, Ege'de hareketimizin işçi yanının çok ağır basmasıdır. Fabrikadaki işçi iki günde bir çıkıp dövüşmüyor, dövüşemez. Ama Ankara'dan bir örnek vereceğim. Yüzdeler verildi. Ege'de verilen yüzdelerde profesyonel üye diye bir yüzde yoktu. Ankara için verilen yüzdeleri tekrar okuyayım: %11 işçi, %14 teknik eleman, memur, %48 öğrenci, %27 profesyonel. Bu ne? Profesyonel diyoruz. Bunlara örgüt maaş veriyor mu? Sanmıyorum. Bunlar, kişisel olanaklarıyla kendi kendilerini finanse ediyorlar, tam gün çalışıyorlar. Ege'de bu durum yok. Bu zorluk da var. Sonra, menşevikler Ege'de bir yumuşatma taktiği izlediler. Ege'de gerçekten bir militanlaşma sorunu var.

Bakmamız gereken yan, eğilim olarak işler nasıl gidiyor? Örneğin Ege'de pasifizme doğru bir gidiş güçleniyor mu, kemikleşiyor mu, yoksa kırılıyor mu? Kadrolarımız ne yönde geliyor? Buna bakmalıyız. Bence, militanlık düzeyinin düşüklüğünü Ege'deki hareketin bir saplantısı olarak değil, bir eksiği olarak koymak gerekir. Çünkü hareket o eksikliği aşıyor. Ankara'daki harekete bakarsak, orada da parti anlayışı zayıftır. Örgütlenme, illegal aygıtları yaratma yönünden zayıftır. Ege'de ise o var. Ankara'nın eğilimi ne yönde geliyor? Parti örgütünün güçlendirme yönünde geliyor. Ve farklar gittikçe kapanıyor.

İstanbul'da nasıl çıkacak onu bilmiyoruz. İstanbul'da kadrolarımız hangi kesimden gelecek? Orada da bazı sorunlar çıkacak.

Özetlersek, eğilim hangi yöne, kemikleşiyor mu, yoksa fark kapanıyor mu? Hepsi aynı ideoloji temelinde, aynı noktaya doğru gidiyor.

Bir örgütlenme ilkesi vardır. Aşağıdan yukarıya ve yana kadro kaydırmak. Kadro hareketliliği yaratmak. Örgütlenmede kadro hareketliliği denen ilkeye çok dikkat etmemiz gerekiyor. Bence, yönetim kadromuzun önümüzdeki günlerde dikkat edeceği nokta bu olmalı.

Kenan Y.: Akbulut Yoldaş'ın söyledikleri çok doğrudur. Çeşitli bölgelerde eksiklikler giderek yok oluyor. Bu ister istemez de böyle olacaktır zaten. Çünkü araya ideoloji giriyor. İdeolojimizin militanlığı var. Ancak bu işi tam çözmenin yolu, şu andaki durumun üzerine gitmektir. Şu andaki durumu en iyi biçimde sergilemeye çalışmak, ondan sonra çözüm yolları aramak gerekiyor. Elbette gidiş Akbulut Yoldaş'ın dediği yöndedir. Ama bu gidişin bir hızı var, inişi çıkışı var.

Veli Y.: Çok iyi özetlendi. Üstüne gitmek gerekir. Yöneticinin görevi de budur. Bu süreçleri hızlandırmaktır. Ankara'da parti ve eğitim anlayışı eksik. Eksik olsun denildiği için değil, olaylar getirdi, herkes sokaklara döküldü. Bu açık ama eğitim ve parti örgütlenmesi yine de eksik. Bu %27 gerçek bir parti profesyoneli mi? Değil. Parti profesyonelinin %27 olduğu yerde darmadağın ederiz dünyayı. Önemli olan komünistçe çalışıp çalışmadığı. Bütün gününü denetleyebiliyor muyuz yoldaşların? Fabrika gibi iş çıkarması gerek parti profesyonelinin. Parasal kaynağı partiden gelmiyor da, nereden bulursa buluyordur, ama parti için tam gün çalışıyordur. Ankara'da parti nosyonu eksik, işçi sayısı eksik. Bunların yanında gerçekten yüzümüzü ağartan bir yönü var. Militan, savaştan. Bu tarafını görmek gerek. Ve kimse diyemez ki savaştanlığı bu eksik dediğimiz noktalardan dolaydır. Hayır, o eksiklikler giderildiği zaman aynı savaştanlık sürdürülebilir. Zaten ölçüt de odur.

İzmir'in eksiği gençliği kenarda bırakmaktır, dövüş

gurubunu kenarda bırakmaktır, kadınları kenarda bırakmaktır. Bütün bunların ve özünde geçmişteki sol sentrizm sonucunda İzmir'deki kadrolarda militanlık düzeyi hâlâ düşüktür. Sol sentrizmden sıyrılmış, artık açık savaşa başlamıştır. Ama insan birdenbire yeni bir insan olmaz, bunun belli bir süreci vardır.

Akbulut Yoldaş güzel özetledi. İki tarafın da süreci, ekşiğini düzeltmeye doğrudur. Ankara'daki süreç partileşmeye doğru olmalıdır. Gençlik örgütü değil, ciddi parti olmaya doğru olmalıdır. Yöneticilerin görevi de bunu bilinçli bir siyaset haline getirmektir. Çok kabaca özetlersem, Ankara'yı örgütlemek, İzmir'i kavgaya sokmak gerekiyor.

Toraman Y.: Bir de Türkiye'de bazı illerde sorun çıkartan bir takım olgular daha var. Raşit Yoldaş'ın konuşmasında bunlardan söz etmesini bekliyordum ama bıraktı. Saptayabildiğim birinci sorun, Avrupa-Türkiye ayrımıdır. Daha işin başında böyle bir anlayış vardı ve bu Raşit Yoldaş'tan kaynaklandı. Raşit Yoldaş'da Avrupa'dan gelen yoldaşları küçümseme eğilimi vardı. Böyle bir ayrımın belli oranda varlığı ister açık, ister bilinç altında olsun, uyumsuzlukların tohumu oldu. Başarısızlıklarımızı örtbas etmek için söylemiyorum. Ama örgütsel planda boşlukta kalmamızın nedenlerinden biri de budur. Sonra Raşit Yoldaş'ın aldığı dengeci tutum var.

Cabbar Y.: Ben özellikle Avrupa-Türkiye ayrımı üzerine bir açıklama yapmak istiyorum. Burada bulunan yoldaşlarımız örgütümüzün yöneticileridir. Ve yarının iyi yöneticileri olabilmeleri şu ana kadarki gelişmeleri iyi ve net bir biçimde anlayabilmelerini gerektirir.

Ankara örgütündeki yoldaşlarımız hiçbir zaman soruna Avrupa-Türkiye ayrımı gözüyle bakmamıştır. Böyle bir bakış açısı çok derinlere, ideolojik kökene kadar uzanır. Ancak belirtmek gerekir ki, bu ayrım bazı yoldaşlarca körüklenmiştir. Biz konuya böyle yanaşmadık. Ancak şunu yaptık: Avrupa'dan gelmiş, ya da Türkiye'den, hangi yoldaş başarısızsa onu eleştirdik. Örneğin kavga başlamış, Toraman Yoldaş eğitim çalışması diyor. Olmaz. Örgüt diye birşey kalmaz bu tutumla.

Biz bunu eleştiririz.

İhsan Y.: Ben kendi pratiğimi aktarmak istiyorum. Amaç Türkiye'de *İşçinin Sesi*'ni savunan Leninci kadroları çıkarmaktı. Aslında bizim bazı yoldaşlarımızda da güce tapma var. Bazı yoldaşlar, hemen Türkiye'de en aktif unsurlar kimden, diye düşünüyorlar. İşte Dev-Yol ve diğer devrimci unsurlar. TKP'nin hiçbir kesiminden örgüte hayır çıkmaz deyip, tepkisel bir biçimde gitmek, özellikle kadro çalışmasında ekseni parti dışına kaydırır. Bu eksen kaydırıldı. Eksenin kaydırılmasının nedenlerinden biri de şöyle bir anlayıştan kaynaklanıyordu: "Bir bağırsak Türkiye'de bütün hareketli unsurlar hazır, bizim de ideolojimiz sağlam, hemen yanımıza gelecekler. Dolayısıyla Dev-Yol'a gidip iki konuşma ile ya da diğer gurupların toplantılarında işi hallederiz." Başından böyle bir eksen kayması oldu. Eksen kayınca bir kopukluk oluşmaya başlamıştı. Bunu burada anlamaya başlıyorum. Bir ara kapandık kendi içimize. Raşit Yoldaş'tan bir tek haber gelmiyor. Bu şuna benziyor. Biz cephede savaşıyoruz, karargâhtan haber yok. Niye dövüşüyoruz? Bu tepeyi niye tutuyoruz? Hiç olmazsa moral takviyesi gerekli. Hiç birşey yok. Haftalarca uğrayan, gelen yok. Bizi kurtaran *İşçinin Sesi*'nin arka arkaya çıkması oldu.

Demir Y.: Devrimci çizginin örgütlenmeye başlaması yaz sonlarında başladı. Bu kendi içinde çok karmaşık bir süreçten geçti. Yürükoğlu Yoldaş'ın kadrolar açısından iyi bir formülü vardır. Devrimci hareketin süpermenlere ihtiyacı yok. Kadro. Asıl kadro birbirinin eksikliğini tamamlayan kadrodur. Nesnel süreç gelişmişken hiçbirimiz henüz tavır almamışız. Örgütlenmek gerekiyor. Ve Avrupa'daki yoldaşlar, bu örgütlenmeyi yürütecek kim varsa, elde ne olanak varsa onu kullanıyor. Bu kadrolar kollektif çalışabilselerdi, birbirinin eksikliğini tamamlayabilselerdi, hepimiz daha ileri bir noktada olurduk. Ben dün de öyle düşünüyordum, bugün de öyle düşünüyorum.

Kollektif yönetimin yokluğu elbette ki Örgütlenme Komitesi'nin, en başta yöneticisinin, ondan sonra da öteki yoldaşların eksikliklerinden kaynaklanıyor. Eski bir komünistin şöyle bir

sözü var. Diyor ki, "bizim işimiz biraz değirmencilığe benzer. Değirmenin taşları arasında öğütülecek buğday varsa un çıkar, yoksa değirmenin taşları birbirlerini yemeye başlar." Tüm bunlara bir de parti işleyişindeki deneyim eksikliğini kattığımız zaman, tablo çıkıyor. Hataları eleştirmeliyiz, yanlışları göstermeliyiz. Başka türlü ileri gitmek mümkün değildir. Kimi yoldaşlarımızın hatası büyük olmuş. Biz onları biraz daha acımasız eleştiriyoruz. Ama şunu iyi kavramamız gerekiyor. Biz bunları yapmazsak menşevikler gibi oluruz. "Kol kırılсын, yen içinde kalsın." Bu olmayacak bizim Konferans'ımızda. Bunları aşip gideceğiz.

Değirmek istediğim bir nokta da yöreler arasında eğilim farklılığı. Aslında yoldaşlar çerçevesini koydular. Yalnız birkaç noktayı vurgulamak istiyorum. Birincisi, özellikle iki yöre, yani Orta Anadolu ile Ege arasında ortaya çıkan yapı farkıdır. Birakalım parti örgütlenmesini, herşeyi bir kenara bırakalım, bu iki yörenin sınıfsal bileşimine, geleneklerine, özelliklerine bakalım. Fark vardır. Birinde işçi sınıfı hareketi var, birinde öğrenci gençlik hareketi vardır. İki bölgede de değişik hatalara kapıldık. Birinde tepki biçiminde çıkan bir hareket, ötekinde sol ortacılık olarak çıkan bir hareket. Çözümü Veli Yoldaş çok güzel özetledi. Çözüm, bugün zaten nesnel olarak pratiğin itmesiyle düzelmeye başlayan bu eğilimlerin bilinçli olarak üzerine gitmektir. Bunu yapamadığımız zaman gözlemci oluruz. Objektivizme varırız. Bu görevin yapılmasında o yörelerdeki tek tek yoldaşların kendi eksiklerini anlamaları önemlidir. Soruna bir bütün olarak bakıp, özellikle bundan sonraki çalışmamızda buna gerçekten bilinçli olarak müdahale etmek gerekiyor.

Levent Y.: Çoğu yoldaşın konuşmalarında geçen Avrupa-Türkiye ayrımı konusuna kısaca değirmek istiyorum. Bazı yoldaşlar, bunu özellikle Ankara'da çıkmış bir sorun olarak ele aldılar. Ben bunun Ankara'dan kaynaklandığı kanısında değilim. Bana öyle geliyor ki kaynağı, Örgütlenme Komitesi'nin ta başından bir örgüt gibi çalışma yapmamasıdır. Bunu yapamayınca ayakları havada kaldı. Gerçek hayattan kopunca demin bir yoldaşın çok güzel belirttiği gibi kan gövdeyi

götürürken, oportünistler tabanca, demir ve bilmem neyle saldırırken, "eğitim çalışması yapalım" gibi öneriler de gelebildi. Durum böyle olunca, Ankara'daki yoldaşlar buna müdahale etme gereği duymuşlar. Şöyle yapalım, böyle yapalım gibi çeşitli önerilerle gelmişler. Ve bu önerilerle geldiği zaman bazı yoldaşlar, "bu işi Avrupa'dan gelen kadrolar değil, Türkiye'den yetişen kadrolar daha iyi yapar" gibi bir kaniya kapılmışlar. Burada esas ilginç olanı, bu kaniya kapılanların Ankara'daki yoldaşlar ya da Türkiye'nin başka yörelerindeki yoldaşlar değil, Avrupa'dan gelen yoldaşlar olmasıdır. Yanlış bir değerlendirme ortaya çıkmasın diye söylüyorum. İşin bu yönünü mutlaka görmek zorundayız. Ne olursa olsun, bizim asıl vurgulamamız gereken nokta şudur ki, böyle bir ayırım hiçbir zaman olamaz. Olmamalıdır. Bütün yoldaşlar tarafından, en bilinçli bir biçimde, görüldüğü her yerde de başının ezilmesi gerekir. Komünist Partisi'nde bölgesel farklılıklar kaçınılmazdır, ama bölgesel ayırım olamaz.

Demir Y.: Levent Yoldaş'ın söylediklerine katılıyorum. Yalnız, yanlış anlamadıysam, "kan gövdeyi götürürken, eğitim çalışması yapmayı önerenler olmuş" diye birşey söyledi. Ben bu işi ilkesel gördüğüm için, o cümle ile sınırlı olarak düşünmediğim için söz aldım. Şu nokta çok açıktır: Belli bir dönem, belli bir savaşım biçimi gündeme gelebilir. Ve gerekiyorsa, örgüt kendi yapısını ona uydurur. Ama öyle şeyler de vardır ki vazgeçilmez. Eğitim çalışması bu işin can damarı. Kan gövdeyi götürürken de o günün koşullarına uygun olarak eğitim çalışmasını yürütmek gerekir. Biz bu mantığı kendimizde yerleştirmeliyiz. Türkiye'nin bugünkü canlı ortamında, o kadar çok neden çıkabilir ki. Pratik çalışma var, hiç kimse de boş durmuyor. Bu öyle birşey ki, bunu iki ucundan yakalaya mazsak, eğitim yanı eksik kalırsa, doğru parti normlarına, ideolojik birliğe varmak güç olur.

Başkan: Akbulut söz almıştı. Üçten fazla oldu. Fakat konunun özelliğini dikkate alıyorum.

Akbulut Y.: Hareketimizin bir özelliği var. Kadrolar düzeyinde,

Türkiye'de hiçbir sol akımın içinde, birbirinin nabzını tutan 20 kişi yoktur. Bizde ise başından beri 20'den fazlası var. Bu hem gerçekten övünç verici birşeydir, hem de büyük bir avantajdır. Şimdi, bunu yaygınlaştırmak zorundayız. Biz açık tartışma, eleştiri-özeleştiri, eylemde birlik diyoruz. Bunları yalnız menşeviklere karşı söylemiyoruz, kendi içimizde de geçerli. Açık tartışma, açık özeleştiri, açık eleştiri. Bunlara çok dikkat etmek gerekir. Avrupa-Türkiye ayrımına geleceğim. Bu en başta Raşit Yoldaş'tan ve Ethem Yoldaş'tan çıkmıştır.

Bir de *İşçinin Sesi*'ni okuma konusuna değineceğim. *İşçinin Sesi*'ni dikkatli okumuyoruz. Yoldaşlar söylemek istedikleri şeyleri *İşçinin Sesi*'nde yazıyorlar. Yazıları dikkatle okursak çıkıyor. Örneğin, *Herşeyin Sonunu Kadrolar Belirleyecektir* yazısında, örgütsel çalışmamızın ilkeleri var. Uygulanmadı. Günün ana savaşım taktiği diyoruz. Ama yoldaşlar gazetede yazılanlara dikkat etmeyince eksen kayıyor. Oysa TKP'den gelen insanın bir partileşme nosyonu var. Kurumsallaşma nosyonu var. Üzerinde hiç konuşulmayan bir rapordan örnek vereceğim. İngiltere Parti Komitesi'nin raporu. Bu örgütün taşıdığı ağırlık nereden geliyor? Bir takım şeyler orada örgütsel çapta kurumsallaşmış. Örneğin yoldaş, dokuz yıldır her hafta eğitim yapılırdı dedi. İlişkiler, kişisel ilişkiler, dostluk ilişkileri düzeyini aşmış, kurumsallaşmış.

Cabbar Y.: Kadrolar sorununa değineceğim. Biraz önce Veli Yoldaş sorunun özünü çok güzel belirtti. Örgütlenmenin değişmez bir şeması yoktur dedi. Esneklik dedi. Türkiye çapında baktığımız zaman, toplumsal bir güç olarak hedefimiz bellidir. İdeolojik olarak işleniyor, taktiksel olarak da bellidir. Bu anlamda, örgütlenmemizin şu andaki hedefinin TKP içindeki kadrolar olması gerek. Ancak bu yörelere göre belirli farklılıklar gösteremez mi? Elbette gösterir. TKP'nin olmadığı yerler var Türkiye'de. Diyelim biz oradan bir devrimci çıkarttık. Partisiz bir komünist geldi. Almayacak mıyız?

Bir de yörelerin özellikleri sorunu var. Çok tartışılan konu. Leninci-oportünist ayrımı açık bir biçimde ortaya çıkmadan

önce de yine TKP içinde tartışma konusuydu. Ve federatif yapının, derebeyliğin tohumlarını içinde taşıyordu.

İzmir'in kendisine özgü bir yapısı olduğunu kimse inkâr edecek durumda değil. Oradaki sınıfsal yapının Ankara'dan farklı olduğu açık. Oradaki hareketin gelişimi elbette farklı. Ancak bu farklılıklar, hareketin Türkiye çapında taşıdığı ortaklıklar ile bağlı olarak ele alınmalıdır. Ankara'da bizim ortaya çıkmamızla oportünistlerin giriştikleri saldırı, onlar açısından yapılacak en iyi şeydi. Kendileri açısından bu taktik tek geçerli olanıydı. Bizimle ideolojik tartışmaya girmeleri sonları olurdu. Bunu yapmasalardı çok daha büyük zarara uğrarlardı. Bunu kabul ediyorsak, bu her yerde olacak demektir. Büyük oranda örgütlenme, genel bir taktik ve benzeri şeyler demektir. Burada taktikler çok büyük rol oynar. Genel bir taktik olmadan, iş yürümez. Hangi taktiği uygulayacağımızı iyice tartmak, en yararlı olanı bulmak zorundayız. Ankara'da böyle oldu. İstanbul'da şöyledir mantığı yürütülemez. Sorun yurt çapındaki taktikleri seçme sorunudur. Yörelere gelişimi derken hataya düşmeyelim. Özeli genele karıştırmayalım. Biz her yerde, genel anlamıyla saldırgan taktik kullanmak zorundayız. Öteki türlü kazanacağın insan değişik olur.

Bir başka noktaya geçeyim. Örgütlenmede, ya da başka bir alanda görev alan yoldaşlar bir takım ilkeler dayatırken çok dikkat etmek zorundalar. Yeni bir örgütlenme kuruyorsun, bu ilkeler bizim örgütlenmemizde uzun bir süre kalacaktır. Yanlış ise silmek için çok uğraşmak zorunda kalırsın. Eğitim çalışması konusunu örnek verdim. Yürümeyeceğini biliyorduk. Yürüye-
mezdi. Her zaman ideolojik çalışmanın birinci planda olması gerektiğini kabul ediyorum. Ama yığın çalışmasının da geçtiği bir yer vardır o anda. Yani her zaman savaşımın belirli bir noktası sivrilecek, öne çıkacak. Biz demedik ki ideolojik çalışma kesilir atılır. Biz onu yapmadık. Kavga eden yoldaşların dışındaki kişilerin eğitim çalışması yapması için mümkün olduğu kadar dayattık.

Bir de Türkiye'de yardımlaşma meselesi var. Her bölge kendi başının çaresine bakar olamaz. Her bölge kendi başının çaresine bakamaz. Bir takım ilkeleri dayatırken, bunun ideolojik

temeline dek inmek gerektiği görüşündeyim.

Veli Y. Türkiye-Avrupa ayrımı Raşit Yoldaş'la Ethem Yoldaş'tan çıktı görüşüne gerçekten katılıyorum. "Türkiye'yi bunlar mı yönetecek?" "Dur bakalım, ben ne diyorum", filan. Bu konuda kişilik meselesini bir yana koyalım. "Türkiye'yi bunlar mı yönetecek?" dediği zaman yoldaş, bir önerisi var mıydı? Bize ilettili mi? "Bu yoldaşlarla olmaz, daha iyi yoldaşlar var" dedi mi? Diktatörlük mü yapıyorduk? Niye görüşünü bize yazmadı? İstemez miydik bu komiteyi en iyi yoldaşlarla kurmak? Hiçbirinizi tanımıyorduk. Birşey yapmak gerek, bıçak kemiğe dayandı, bunlar en yetişkin yoldaşlarımız dedik. Yoldaşımızın bize söylemesi, önerisini getirmesi gerekirdi. Bunlar yanlış. Bunun altında kendine güvensizlik yattıyor. Ethem'de de aynı yön vardı. Biz çok uzun yollar yürüyeceğiz. Hiçbir yoldaşımızı yaptığı yanlış nedeniyle kenara itmiyoruz. Çeşit çeşit dişlisi, vidasıyla koca bir fabrika olacak bu.

"Dövüşe girmişiz, eğitim yapaalım diyor" örneği durumu güzel anlattı. Konuşurken değişik yönlerde doğru anlayışlar geliştirdiniz, onları sürdürmüyorum. Dövüşe girmişken eğitim yapılır gibi. Bu cümlelerin söylemek istediği başka birşey var. Onu yakalamaya çalışalım. Avrupa'dan Türkiye'ye gitmiş bir yoldaşın, Türkiye'nin gerçeklerini bilmeden kollarını sıvaması var. Yoksa elbette dövüşürken de eğitim yapılacak.

Kendimizi de size anlatmak zorundayım. Dostluk, yoldaşlık başka, parti örgütü bambaşka şeylerdir. Her düzeyde görevde yetersiz kalan yoldaşlarımız çıkacaktır. Şu kişi yaptı, bu kişi yapamadı, ölçütümüz bu olacaktır. Avrupa-Türkiye ayrımları, ulusçuluğu içinde taşıyan şeylerdir. Cinayettir. Bu ayrım, ya da Türkiye içinde bölgecilik bizi mahveder. Sorun, bir yoldaşın üstüne aldığı işi yapıp yapmamasıdır. O işi yapamamış, başka işi yapacaktır. Aramıza daha yetişkin yoldaşlar katıldıkça, komitelerimizdeki yoldaşlar diyecektir ki, yoldaşım sen daha iyi yaparsın, geç bu işe. Bunu bu biçimde anlamak gerekiyor. Benim önerimdir. İsterseniz karar alalım, isterseniz komite aklında tutsun, bundan sonra Avrupa'dan gidecek yoldaşlar, parti komitesi üyesi de olsa, önce taban örgütünde

çalışsın, acemiliğini attıkça, uygun görülen göreve verilsin.

Operasyon mantığı da yoldaşların yaptığı yanlışın bir parçasıdır. Operasyon mantığı, adam harcama. Raşit Yoldaş dilinden düşürmedi. "Operasyon gerek, operasyon gerek". "Onu atacaktık, bunu atacaktık." Sana bunu kiloyla mı verdiler, neyi, kimi atıyorsun? Hepsi yoldaşımız. Hepsi bir düzeyde kendilerini kanıtlamış. Böyle olmaz. Bunun karşısında susan yoldaşlar, sonra kendilerinin de bir gün operasyona gittiğini görürler. Bunun duracağı yer yoktur. Şimdi Ragıp Yoldaş burada olsaydı, bize büyük katkı yapacaktı. Bakın yok. Biz insan harcamayız. Ama işini yapmamışsa, geç yoldaşım başka işe. O ayrı hesap.

Yine Raşit Yoldaş'la Ethem Yoldaş'tan gelen çok ciddi bir hata daha. Bazı yoldaşlarımız hakkında, üstelik yönetici yoldaşlarımız hakkında ileri-geri sözler söyleniyor. O kariyerist, bu cemiyetçi, şu oportünist... Ne yapıyoruz biz? Bu şekilde olur mu bu iş? Bu tutumların hiçbirisinin bizimle uzak yakın ilgisi yoktur. Bugün bizim aramızda kariyerist olamaz, cemiyetçi olamaz, oportünist olamaz. Hepimizin içinde ne pislikler vardır, kapitalizmin ürünüyüz. Ama bugün başka taraflarımız ön plana çıkmış ki, biz herşeyi göze almışız, bu işe girmişiz, buradayız. Bir yoldaşta çeşitli zayıflıklar görebilirsin. Uсталık onun zayıf yanlarını öne çıkartmak, kışkırtmak değil, köreltmektir, iyi taraflarını öne çıkartmaktır. Bizim elimizde o pasifist menşevikler iki-üç ayda değişik olur. Alırsın o şekilsiz, eğri büğrü yığını, militan kadro yaparsın. Neden? Çünkü insandırlar. İyilikten, doğruluktan anlarlar. Hot-zotla bu işler olmaz. Olsaydı bizim Polit Büro yapardı. Kadronun kendine güvenmesi gerek. Yaptığı işten zevk duyması gerek. Yaptığı işten onur duyması gerek.

İhsan Yoldaş güzel söyledi. Eksen dışarıya kaydı dedi. Gerçekten kaydı. Ama gazetede kaymadı. Gazete sürekli olarak, dışarıdan kazandığını TKP içinde savaşa sür diyor. Eksen yoldaşların kafasında kaydı. TKP'yi unuttuk. Acaip şeyler oldu. Bunların altında yatan önemli bir örgütsel neden kolektif çalışmanın yokluğudur. Belanın başı budur. Biz de Konferans'ımızı bu nedenle topladık. Örgütlü ve kolektif bir

savaşına geçmek için topladık. Kollektif çalışmaktan başka yolumuz yoktur. Biraz kollektif çalışabilseydik, yoldaşların o hatalara düşmeleri gerekmezdi. Kollektif çalışmayı geliştirmemiz gerekiyor. Acı da söylese yoldaşın, ağzına geleni de söylese, toplantı yapıldı mı işler yürür. Komitede görüşüldü mü işler yürür. Demek ki bundan sonra Eşgüdüm Komitemizin sık sık toplanmasını, sorunları görüşmesini sağlamamız gerekiyor.

Kenan Y.: Yoldaş, ben sizin konuşmanız sırasında getirdiğiniz öneri üstünde konuşmak istiyorum. Siz daha önceki konuşmanızda önemli bir ilke saydınız. Örgütlenmenin şeması yoktur, şablonu yoktur dediniz. Bu doğru, yalnız, getirdiğiniz öneri onunla çelişir. Kimi yoldaş vardır, yurt dışından yurt içindeki bir bölgeye, ya da yurt içinden yurt dışında bir bölgeye gelir, yine hücre üyesi olur. Kimi yoldaş vardır, örgütün başına geçer. Bunlar herhangi bir kurala bağlanmaz yoldaş. Bunu kurala bağlamak, bu konuda karar almak yanlış olur. Böyle bir önerinin tartışılması bile yanlış olur.

Cabbar Y.: Kenan Yoldaş'a aynen katılıyorum. Bu öneriyi geri almanızı istiyorum.

Veli Y.: Sağolun yoldaşlar, geri alırım.

Gündemin 5. maddesi (Raporlar ve raporlar üstüne tartışma) tamamlandı.

Gündemin 6. maddesine (Parti içi durum) geçildi.

Komisyon sözcüsü Veli Dursun Yoldaş.

Oturum başkanlığına Levent Yoldaş geçti.

Veli Y.: Uzun uzun ülkedeki durum, parti içi durum gibi konulara girmeyeceğim. Bunları hepimiz biliyoruz. Yalnız çalışma tarzımızla, ne yaptığımızla ilgili "biz neyiz" sorusu var. Bu soru özellikle Gaziantep'ten yağmur gibi yağdı son

haftalarda. Başka bölgelerden de geldi. Yayınlar maddesinde daha geniş konuşacağız ve yayınların dikkatli okunmadığını söyleyeceğiz. Biz TKP içinde savaşıyoruz. Biz TKP'yiz. Biz partiyiz. Ne yapacağız? TKP her yerde yok, ya da TKP'nin olduğu yerlerde bile TKP dışından insan kazanıyoruz. Ne yapacağız, nasıl örgütleneceğiz? Düzgün çalışabilmemiz için bu sorulara açık seçik yanıtlarımız olmalı. Konferans olarak bunu belgelemek durumundayız.

Bundan sonra TKP'nin bolşevik komitelerini kuracağız. TKP'nin bolşevik kanadını örgütleyeceğiz. Varsa onların menşevik komitesi, bizim de bolşevik komitemiz olacak. Partiye girecek düzeyde insanları bulduğumuz zaman onları Türkiye Komünist Partisi üyesi yapacağız. Durumu anlatacağız. Durum böyledir, sen bunun içine giriyorsun diyeceğiz. Partiye girebilecek düzeyde değil, fakat *İşçinin Sesi*'ni savunuyor, eğitim yapıyor, eyleme geliyor, biraz da sınanması gerek. Bu yoldaşları *İşçi Muhabir Gurupları* olarak örgütleyeceğiz.

Levent Y.: Veli Yoldaş'ın getirdiği nokta kafamızda çok açık olmalıdır. Avrupa'da uygulamamız bu doğrultuda oldu.

Bizim TKP Merkez Komitesi Polit Bürosu'yla ilişkimiz, en son onlardan bize Eylül ayının başında gelen bir mesajla son buldu. Üç satırlık bir nottur. Ondandan sonra başka bir haber gelmedi. Çeşitli dedikodular yayıldı. Çeşitli kardeş partilerden haber geldi. Türkiye'den haber geldi. Şuradan buradan kulağımıza ulaştı. Kimilerine bunları attık diyorlarmış. Kimilerine de başka şeyler söylüyorlarmış. Resmen hiçbir açıklama yapılmadı. Ama yapılsın yapılmasın, birşey farketmez, fiilen ilişkilerini kesmiş durumdadır. Biz buna karşın, o zamandan bu zamana kadar boş durmadık. Çalıştık ve yeni yoldaşlar kazandık. Aynen eskiden olduğu gibi, hepsini Türkiye Komünist Partisi'ne üye yaptık. Hiçbir değişiklik yok. Bu uygulama çok doğrudur. Diğerleri için de *İşçi Muhabir Gurupları* çok uygun bir örgütlenmedir. Periferal örgütlenmeler bu anlamda oluyor. *İşçi Muhabir Gurupları* işte bu biçimde örgütlenmelerdir. İçinde bir partili olur, beş partisiz. Bir süre sonra onları partileriz. Öbürlerinin çevresine yeni sempatanlar bağlarız. Bu biçimde sürekli olarak parti

örgütümüzü geliştirme yoluna gitmeliyiz.

Fatma Y.: Eksen konusuyla, "biz neyiz?" sorusunu bağlamak istiyorum. Biraz önce güzel özetlendi. Ana halka, eksen TKP'dir. Biz neyiz? TKP'yiz. Savaşımızın ana yönü nedir? TKP'nin yönetimini tutan oportünistlere karşıdır. Bu demek değil ki dışarıdan üye almayacağız. Alırken de, savaşımızı oportünizme karşı yürüterek, TKP yönetimine karşı yürüterek alacağız. Kuracağımız komitelerin meşruluğuna inanmak ve bunu savunmak durumundayız. Çünkü atıyorlar bizi. Komite olarak değil, örgüt olarak bile Lenincilerin saflarına geçtin mi, feshediyorlar. Merkez Komitesi geçse onu da feshedecekler. Yani yolu yok. Bizim kurduğumuz komiteler TKP'nin meşru örgütleridir. Bunu savunmak, konuşmalarımızda, ideolojik savaşımızda kullanmak zorundayız.

Veli Y.: Komitelerin adı hakkında daha sonra konuşabiliriz. Ancak bu komiteler adına bildiriler yayınlamamız gerekir. Menşevikler il komitelerine bildiri bastırmadılar, o yetkiyi vermediler. Biz vermeliyiz. İl komitelerimiz, yöre komitelerimiz bildiriler basmalıdır.

Daha kavga tam açığa çıkmamıştı. Ne taraftan gidilecek, belli değildi. Bulduğum örgüt, yoldaşlarla bir toplantı yapıtı. Bir işçi yoldaşımızın söylediği bir söz vardı. O gün çok çarptı bizi. Zaman geçtikçe ne denli doğru olduğunu gösteriyor. Konuşurken bir yoldaş "bunlar bizi atacaklar, onun için biraz sakın duralım" deyince bu işçi yoldaş da "yahu", dedi, "atarlarsa ne olacak? Onlar bizi mi attı, biz de onları attık." Çok güzel bir mantık var bu sözlerde.

Kerim Y.: Bu konuyla ilgili olarak şunu söyleyeceğim. Biz geçmişte Ankara'da gerek partili yoldaşlarımıza, gerekse partiye lâyıık bulduğumuz yeni yoldaşlara şunu söyledik: Bir dava uğruna mücadele ediliyorsa, bir örgütlenme ister. Bu işin kuralıdır. Başka birşey olamaz. Bizim örgütlenmemizin ayrı bir parti örgütlenmesi mi, yoksa bilmem gurup veya kanat örgütlenmesi mi olduğu ikinci derecedendir. Herşeyden önce bu

bir örgütlenmedir. Partinin bir kanadının örgütlenmesidir. Örgütlenmenin ne yana doğru ilerleyeceği neye göre belirlenecektir? Değişecek olaylara göre. O zaman bırakacağız. Örgütlenmeye bakacağız. Bugüne dek eksikliğimiz bunu anlatamamamızdan geldi. Antep sorunu odur aslında. Anlatmak gerek. Örgütün tüm kadroları bir takım sorunları bilmek zorundadır. Bunları bilmezse yaratıcı olamaz, kafası yumak olur. Açıklığın elbette sınırı vardır. Açıklık diye tutturmamak da gerekiyor. Yalnız bir takım örgütsel sorunları yoldaşlarımızın bilmesi gerekir.

Kenan Y.: İl komiteleri düzeyinde imza kullanmada "TKP Leninci Güçleri .....Komitesi" desek.

Veli Y.: Kenan Yoldaş'ın önerisi düşünülebilir. Ancak şimdilik, komitelerimiz yerleşene dek, yapacağımız ikinci bir toplantıda görüşülene dek, il komitesi, yöre komitesi adına bildiri çıkartmasak. Kısa bir süre için ve karşılıklı bir anlayış içinde.

Fatma Y.: Bugün için doğru bir öneri. Ama "bir dahaki toplantıda görüşülene dek" denirse işi dondurabilir. Veya Eşgüdüm Komitesi o duruma karar verebilir denebilir. Olabilir, ama yine de, örneğin 1 Mayıs öncesi il komiteleri adına bildiri çıkması çok iyi birşey.

Hüseyin Y.: İl komitesi sık sık bildiri yayınlamaz. Fabrikadaki işçiler adına, fabrika komiteleri adına, devrimci işçiler adına, toplu sözleşme komiteleri adına yayınlarsın, ya da İGD'nin Leninci güçleri adına yayınlarsın. İl komitesi günlük ajitasyon için bildiri yayınlamaz. Şimdi, o çeşit sık bildirilerden değil, parti örgütü adına tüm ili bağlayan, il komitesinin çıkaracağı bildiri-lerden söz ediyoruz.

Demir Y.: Aslında iki düzeyde konuşabiliriz: Birincisi, bizim açımızdan il komitelerinin bildiri yayınlaması doğru mudur? Doğrudur. Menşeviklerin yaptığı gibi, yalnızca Merkez Komitesi bildiri yayınlarsın, il komiteleri bildiri yayınlamaz diye

birşey olamaz. İkincisi, il komiteleri durum olur, ajitasyon bildirisi de yayınlar. Yayın da çıkarır. İlkesel açıdan bunda bir sınır yoktur. Bizim açımızdan sınır oradan gelmiyor. TKP'nin bir il komitesi bildiri yayınladığı zaman, bu, partiyi bağlar. Bizim bugünkü örgütlülük düzeyimiz bunu kaldırır mı, kaldırmaz mı? Bence sorun buradadır. Şöyle yapabiliriz: Bir gereksinim var. Yoldaşlarımız belirttiler. Bazı olaylarda hızla bildiri gerekiyor. Legal ad kullanmalıyız. Türkiye'deki uygulama da aslında genellikle böyledir. Biz de bunu yaparsak, bence yanlış olmaz.

Oturum Başkanı: On dakika geçti toplantımız. Burada bırakalım, tartışmayı yarın sürdürüelim. Yalnız 5. maddenin özel durumundan dolayı takındığımız tutum 6. maddeye de taşıdı. Yarından sonra iç tüzüğe daha iyi uyalım.

Oturum kapandı.

Dördüncü Oturum

Oturumda gündemin 6. maddesi (Parti içi durum) üstüne görüşme sürdürüldü.

Oturum başkanı Veli Dursun Yoldaş.

Fatma Y.: İl komiteleri bildiri yayınlarken, yanlışlar yapma olanağı var kuşkusuz. Fakat Türkiye'nin içinde bulunduğu koşulları dikkate alırsak, önümüzde öyle bir dönem var ki, bildiri yayınlama açısından il komitelerinin elinin serbest olması gerekir. Ayrıca, bugüne dek çeşitli yerlerden bildirimler geldi. Örneğin son olarak Turgutlu'da bir bildiri yayımlandı. İmza atanın o bildiriye

İşçinin Sesi var, yayınlar var. *İşçinin Sesi*'nin güncel bir çizgisi var. Yoldaşlar bildiri yayınlarken mutlaka dikkate alırlar. Yanlışın tüm hareketi bağlayabilmesi tehlikesini de görmüyorum.

Demir Y.: Genel olarak doğru. İl komiteleri bildiri dağıtmayan bir partinin çalışması eksik bir çalışma olur. Ancak bizim tartıştığımız, sorunun ilkesel doğruluğu değildir. Şu anda il komitelerine, "yoldaşlar siz bildiri yayınlatabilirsiniz" diyecek

miyiz? Bunu demenin bence şu anda koşulları yok. Çünkü birçok yerde il komitelerini oluşturmuş değiliz. Birçok yerde il komiteleri geçici bir özellik taşıyor. Daha basın, yayın vb. işlerini de oturtabilmiş değiller. Böyle bir dönemde parti örgütlerini toparlayacak esas çalışma, merkezi bir çalışma olacaktır. Eşgüdüm Komitesi de oluşturduğumuza göre, bu komitenin yayınlayacağı bildirimler belli sorunları çözmeye yetecektir. O zaman benim somut önerim şudur: Bugün bu Konferans'ta, il komiteleri bildiri yayınlayabilir diye bir karar almalıyım, ancak eğer gerekirse Eşgüdüm Komitesi'ne böyle bir karar alma yetkisi verelim.

Veli Y.: Bildiri yayınlamak il komitesinin doğal hakkıdır. Kısıtlanabilecek bir hak değildir. Onun için bu konuda böyle bir karar alamayız. Ama bir anlayış birliğine varabiliriz. Komiteler daha belli değil. Biraz daha zaman geçmesini ve komitelerin oturmasını beklemek çok yararlı olacaktır. Komite, işlerlik kazandığı zaman bildiri yayınlayabilir. O hakkı elinden alamayız. Ayrıca öyle bir önlem, merkezîyetçilik adına demokratik yanımızı öldürmek olur. Yanlış yapıyorsa yanlış eleştiririz. Yoldaşlara güvenmekte yarar vardır. Yanlış yapılmayabilir de. Onlar da dikkatli olacaktır. Benimkisi üçüncü bir öneri mi oluyor? Olmuyor değil mi? Yayınlayabilir diyorum ben de.

Fatma İzlem ve Veli Dursun Yoldaşlar'ın önerisi oybirliğiyle onaylandı. Buna göre komitelerin bildiri yayınlama hakkı onaylandı. Bu hakkı komitelerin yerleşmesiyle oranlı olarak uygulamaya sokmaları yönündeki dileğin komitelere iletilmesi kararlaştırıldı.

Fatma İzlem Yoldaş, komitelerin kullanacakları ad üzerinde konuştu ve "il komitesi" adının kullanılması gerektiğini söyledi. Kalmaz Yoldaş, bu konunun Eşgüdüm Komitesi'nin kararına bırakılmasını önerdi. Fatma İzlem Yoldaş, adın ne zaman kullanılacağını belirlemenin Eşgüdüm Komitesi'ne bırakılabileceği, ama ad seçiminin bırakılamayacağı görüşünü savundu. Veli

Dursun Yoldaş, Fatma İzlem Yoldaş'ın görüşüne katıldığını söyledi. Fatma İzlem Yoldaş'ın önerisi onaylandı.

Ardından legal ve yarı-legal çıkışlarda kullanılacak ad üzerinde duruldu. Kalmaz Yoldaş "İşçinin Sesi" adından başkası olamaz dedi. Akbulut ve V. Demir Yoldaş'lar da bu görüşü desteklediler.

Legal siyasal ad olarak "İşçinin Sesi" kullanılması önerisi oybirliğiyle onaylandı.

Komisyon sözcüsü Veli Dursun Yoldaş, "Parti İçi Durum" Komisyonu'nun "Parti-İçi Durumun Getirdiği Görev", "Kongre Çağrısı", "Komünistlere Çağrı" başlıklı üç karar tasarısı hazırladığını belirtti.

"Parti İçi Durumun Getirdiği Görev" başlıklı karar tasarısı okundu. Genel görüşme açıldı. Sonra paragraf paragraf görüşmeye geçildi.

Akbulut Y.: 8. satırda "partizan savaşı" geçiyor. "Ve doğaldır ki bu partizan savaşı komünistlere yaraşır bir biçimde örgütlü olarak sürdürülecektir" deniyor. Burada partizan ne anlamda kullanılıyor?

Veli Y.: "Parti için" anlamında, çete anlamında değil.

Hüseyin Y.: Gerilla anlamına gelebilir de.

Fatma Y.: Partizan sözcüğü şunu anlatıyor: Lenin'in şöyle bir ayrımı var. Fraksiyonlar vardır, fraksiyon için savaşırılar. Bir de zorunlu olarak ortaya çıkan fraksiyonlar vardır. Fakat bunlar partinin çıkarları için savaş yürütürler. Biz öyle bir fraksiyonuz. Biz kendi çıkarlarımız için değil, partinin çıkarları için savaşıyoruz.

Zehra Y.: 7. paragraftaki "Eşgüdüm Komitesi MK, Üst Büro, Politbüro değildir" cümlesini çıkarsak? Anlayış olarak yanlış

olduğundan değil de, doğrudan doğruya Eşgüdüm Komitesi'nin görevlerini sıralasak.

Veli Y.: Ona katılmayacağım. Hem Türkiye'deki çeşitli kesimlerin, hem bizim yoldaşların, bizim ne yaptığımızı iyi bilmeleri gerekiyor. Ayrı bir partiyiz anlamı çıkmamasın.

Zehra Yoldaş'ın önerisi reddedildi. "Eşgüdüm Komitesi MK, Üst Büro PB değildir" cümlesinin değiştirilmeden kalması onaylandı.

Kerim Y.: Eşgüdüm Komitesi'nin görevlerine ilişkin üç madde sıralamışız. Bu üç maddeye bir tane daha eklenmesini öneriyorum: "Türkiye'de gelişen sınıf savaşımının her alanında TKP'nin Leninci güçlerinin tek bir siyasal tutumla hareket edebilmelerini sağlamak."

Kerim Yoldaş'ın önerisi oybirliğiyle onaylandı.

Cabbar Y.: Hemen dördüncü maddeden sonra gelen maddede "Eşgüdüm Komitesi'ni oluşturan yoldaşlar birer yerel temsilci olarak değil, tüm hareketin birer kolektif yöneticisi olarak bir araya gelmişlerdir" deniyor. Bu çok doğru. Ancak yerel temsilciliğin ne anlama geldiği yeterince açık mı? Bu, Eşgüdüm Komitesi'nin altındaki örgütlenmeyle bağlı bir konu. Karar tasarısında ise Eşgüdüm Komitesi'nin altındaki örgütlenmeyle ilgili herhangi birşey söylemedik. Bu bir kafa karışıklığına yol açmasın?

Veli Y.: Bence yol açmaz çünkü öteki karar tasarılarında hep il komiteleri, yöre komiteleri diyoruz.

Ondan sonra gelen cümle ise bizim demokratlığımızın ölçütüdür. "Hareketin genel çıkarlarını" ilgilendirmek konusu. Bir de bölgenin özel sorunları olması durumu. Yani, hareketin genel çıkarlarını ilgilendiren her konuda EK tam yetkilidir. Alt örgütlerin her çeşit kararı üstünde de tam yetkilidir. Böyle durumlar dışında, alt örgütler, kendi görev alanlarında tam yetkilidir, otonomdur. Bunları örgütlerimize gittiğimizde

açmalıyız ve yoldaşların inisiyatif alanlarını göstermeliyiz. Bunu korkmadan yapmalıyız. Sen bu alanda yetkilisin, Eşgüdüm Komitesi bu alanda yetkili demeliyiz.

Kenan Y.: Bu cümleyi buradaki tartışmaları bilmeden okuyan bir yoldaşımız sanki Eşgüdüm Komitesi yerel temsilcilerden ayrı birşey, onlar içinden oluşmamış gibi bir düşünceye kapılabilir. Benim önerim şu: "*Yalnızca birer yerel temsilci olarak değil, tüm hareketin kolektif yöneticisi olarak*" diyelim. Bu yoldaşlar aynı zamanda yerel temsilcidir.

Cabbar Y.: Cümlenin yapısı açısından yanlış anlama olacağını sanmıyorum. "Eşgüdüm Komitesi"ni oluşturan yoldaşlar birer yerel temsilci olarak değil, tüm hareketin kolektif temsilcisi olarak bir araya gelmişlerdir" denildiği zaman yoldaşların Eşgüdüm Komitesi'ndeki görevleri açısından bakılıyor. Bunun dışında, yerel temsilci olup olmamaları ayrı bir konudur.

Zehra Y.: Bu karar tasarısının bir yerine "*Leninci yöre, il, bölge, semt komiteleri ve alt örgütleri*" gibi birşey ekleysek.

Cabbar Y.: Yerelden ne anlaşıldığını da açar.

Levent Y.: İşin o kadar ayrıntısına girmek yerine daha genel düzeyde bıraksak. Bence olduğu gibi kalabilir. Eğer yanlış anlaşılması gibi bir kuşku varsa, o zaman yerel temsilcilik işini hiç karıştırmadan "*tüm hareketin kolektif yöneticisi olarak bir araya gelmişlerdir*" şeklinde bırakabiliriz.

Veli Y.: Ayrıntıdır, ama zaman zaman uğraştırır bizi. "Birer yerel temsilci olarak değil" sözünü kaldırırsak olumsuzunu çıkartmış oluruz. O bölüm olumsuzunu örnekliyor, öyle değil, böyle yapın, diyor. O bakımdan bütün yoldaşlarımız açısından daha öğretici oluyor.

Demir Y.: Hiç değişmeden aynen kalmalıdır. Gerekçeleri yoldaşlar tarafından açıklandı. Birşey daha söylenebilir. "Birer

yerel temsilci olarak değil, hareketin kolektif temsilcisi olarak biraraya gelmek", Leninci örgütlenmenin bir kuralıdır. Yerel denince ne anlama geldiği de anlaşılıyor. Bunun için ayrıca bir açıklamaya gerek yok.

Fatma Y.: Mümkünse bütün yoldaşları Eşgüdüm Komitesi'ne bağlı yerel örgütlerden koparıp, başlıbaşına Eşgüdüm Komitesi üyesi yapmak en iyisidir. "Yerel örgüt temsilcisi" dediğimiz zaman bu eğilime ters düşüyor. Çıkan anlam şu oluyor: Mutlaka her yoldaşın, fiilen bir yerel örgüte bağlı olması gerek ama Eşgüdüm Komitesi'nde bunu karıştırmamasın. Oysa EK üyesinin ille de bir yerel örgüt yöneticisi olması gerekmez. Onun için ben şöyle birşey öneriyorum: "*Eşgüdüm Komitesi'ni oluşturan yoldaşlar bağlı oldukları ya da içinden geldikleri örgütlerin temsilcisi olarak değil, tüm hareketin kolektif yöneticisi olarak bir araya gelmişlerdir*".

Fatma İzlem Yoldaş'ın değişiklik önergesi oybirliğiyle onaylandı.

"Parti İçi Durumun Getirdiği Görev" başlıklı karar tasarısının tümü Konferans'a sunuldu ve oybirliğiyle onaylandı.

"Kongre Çağrısı" başlıklı karar tasarısı okundu. Genel görüşme açıldı. Sonra paragraf paragraf görüşmeye geçildi.

İhsan Y.: 3. paragrafta "*Üst organ olan Kongre'ye tüm delegelerin demokratik olarak seçilerek gelmesi ve tüm görüşlerin özgürce ifade edilebilmesi zorunludur*" dersak daha iyi olacak.

Hüseyin Y.: İyi anlatıyor. Çünkü Kongre'ye gidebilecek delegeleri yollamak için il komitelerinin il kongrelerini toplamaları gerekir.

Toraman Y.: Ayrıca "*demokratik bir şekilde*" olmasının başka bir anlamı daha var. Ters bilinçlendirme olmaksızın, açık bir şekilde tartışma yapılarak seçilmelerini sağlaması yönünden de anlamı var.

Cabbar Y.: Oportünistlerin uygulayacakları pis yöntemlerin karşısına çıkabilmek için bu terim yerindedir. Ancak demokratiklik çok geniş ve hangi koşullarda olursa olsun tartışılacak bir konu. Örgüt içinde demokratiklik nasıl işletilir? Bu konuda da Lenincilerle, oportünistlerin görüş ayrılığı vardır. Onun için ben bu kelimeyi destekliyorum, ancak Kongre dendiği zaman anlatılmak istenen Kongre'ye gelebilecek delegelerin demokratik bir şekilde seçilmesi ve saptanması konusu olduğu için, bir anlam değişikliği oluyor. Onu düzeltelim. Benim önerim şu: *"En üst organ olan Kongre'ye demokratik bir şekilde seçilmiş delegelerin gelmesi ve bu kongrede tüm görüşlerin özgürce ifade edilmesi zorunludur."*

Veli Y.: Şöyle diyelim: *"Komünist partisinin doğru ideolojik temelde tek yumruk gibi savaştan bir parti olabilmesi için, en üst organ Kongre'ye tüm delegelerin örgütlerinde seçilerek gelmeleri ve burada tüm görüşlerin özgürce belirtilmesi gereklidir."*

Cabbar Yoldaş Veli Dursun Yoldaş'ın önerisini benimsediğini belirtti.

Veli Dursun Yoldaş'ın önerisi oybirliğiyle onaylandı.

Fatma Y.: İkinci sayfanın ilk paragrafında kafama bir soru takıldı. "TKP'yi uluslararası komünist hareket içinde saygın yerine oturtmak için Lenincilerin de yer alacağı bir kongre toplanmalıdır" diyor. Burada kongre sonucuna bono vermiyor muyuz? Oportünistler Kongre'yi alırlarsa, Kongre topladıkları için TKP'yi saygın yerine oturtmuş mu olacaklar?

Cabbar Y.: Hayır, vermeyiz onlara.

Fatma Y.: Vermeyiz, hatta toplamazlar bile. Ama cümleden çıkan anlam başka.

Veli Y.: Şöyle yapsak: *"..Kongre derhal toplanmalı ve partimizi oportünizmden arındırmalıdır"*.

Levent Y.: Aslında ben de aynı şeyi söyleyecektim. Şöyle formüle edebilir miyiz? "Uluslararası komünist hareket içinde görülmemiş yüz karasına son vermek için, TKP'yi uluslararası komünist hareket içindeki saygın yerine oturtmak için kongre derhal toplanmalı ve partimizi oportünizmden arındırmalıdır."

Levent Yoldaş'ın önerisi oybirliğiyle onaylandı.

Toraman Y.: İkinci paragrafta, "tüzükte belirlenen süre içinde yapılması, uluslararası demokratik bir gelenektir" diyor. Bu uluslararası gelenektir sözünü eklemeye gerek var mı? Tüzüğü uygulamak zorundadır, desek.

Veli Y.: Birkaç kötü örnek dışında gelenektir. Daha da öte yasadır.

Fatma Y.: Şöyle söyleyebiliriz: "Tüzükte belirtilen süre içinde ve demokratik olarak yapılması ilkesel bir zorunluluk, aynı zamanda uluslararası bir gelenektir."

Fatma İzlem Yoldaş'ın önerisi oybirliğiyle onaylandı.

"Kongre Çağrısı" başlıklı karar tasarısının tümü Konferans'a sunuldu ve oybirliğiyle onaylandı.

"Komünistlere Çağrı" başlıklı karar tasarısı okundu. Genel görüşme açıldı. Sonra paragraf paragraf görüşmeye geçildi.

Cabbar Yoldaş 3. paragrafta geçen, "oportünistler TKP'yi burjuvazinin eklentisi, reformlar partisi durumuna getirmeye çalışıyorlar" cümlesine karşı çıktı ve aslında getirdiklerini söyledi. Hüseyin Yoldaş, Leninci kadroların savaşının sürdüğüne, sonucun henüz alınmadığına işaretler, tasarıdaki gibi kalmasını önerdi. Fatma İzlem Yoldaş, ilk görüşe katıldı. Hüseyin ve Veli Dursun Yoldaş'lar, ikinci görüşü sürdürerek, oportünistler kendi görüşlerini partiye kabul ettirmeye çalışıyorlar, savaşın sonucu alınmamıştır dediler.

Cabbar Yoldaş önerisini geri aldı. Cümle, tasarısındaki biçimiyle onaylandı.

Fatma Y.: Dördüncü paragrafta, "fraksiyonlar arası sen ben kavgası değildir" sözü var. Orayı düzeltmemiz gerek. Oportünist oldukları için, bu kavga onlar açısından sen ben kavgasıdır. Bizim açımızdan ilke kavgasıdır.

Levent Y.: Doğru, katılıyorum. TKP içinde süren savaş *Leninciler* için sen ben kavgası değildir.

İhsan Y.: Şöyle birşey söyleyemez miyiz? "*TKP içinde süren savaşımız fraksiyonlar arası sen ben kavgası değildir.*"

Veli Y.: Tartışma orada değil. Fraksiyonlar arası bir kavgadır bu. Fakat onların fraksiyoncu kavgası, bizim parti kavgamızdır. Aynı zamanda nesnel olarak Türkiye'de oportünizmle Leninizmin hesaplaşmasıdır.

Cabbar Y.: O zaman "*TKP içinde Lenincilerin sürdürdüğü savaş*" deriz. Onların sürdürdüğü savaş ile bizim sürdürdüğümüz savaş arasındaki nitelik farkı konuşulur.

Cabbar Yoldaş'ın önerisi onaylandı.

Kerim Y.: Son sayfada, sondan ikinci paragrafla ilgili olarak komisyona bir hatırlatma yapmak istiyorum. Belki de ben yanlış hatırlıyorum, "ezilen ulusun" olmayacak mıydı?

Veli Y.: Hayır. "Ezen ulusun, sömürgeci Türk burjuvazisinin baskı ve terörüne karşı" olacaktı.

Fatma Y.: Burada kafama birşeyler takılıyor. Kürt komünistleri ulusal ve toplumsal kurtuluş bayrağını yükseltmişler deniyor. "Ulusal kurtuluş" sözü gayet doğru. Fakat bu paragrafta birinci planda vurgulayacağımız, sınıfsal birlik değil midir? Kürt komünistlerine çağrı yapıyoruz.

Celal Y.: "Ezen ulusun, sömürgeci Türk burjuvazisinin baskı ve terörüne karşı savaş bayrağını yükselten Kürt komünistleri" dediğimiz zaman Kürt komünistleri savaş bayrağını sadece sömürgeci Türk burjuvazisine karşı yükseltiyor gibi oluyor. Aslında aynı zamanda kendi burjuvalarına karşı da savaş yükseltiyorlar. Orada Kürt burjuvazisini de koymak gerek. Egemen sınıflara, genel olarak burjuvaziye karşı savaş yükseltiyorlar.

Hüseyin Y.: "Ulusal ve toplumsal kurtuluş süreci" bence onu ifade ediyor.

Veli Y.: Yoldaşların önerilerini dikkate alarak, sonndan bir önceki paragrafı şöyle kısaltmayı ve değiştirmeyi öneriyorum: "Oportünist yönetim kliğinin sosyal şoven tutumu nedeniyle aramızda yer almayan Kürt komünistler, sizlere sesleniyoruz:"

Veli Dursun Yoldaş'ın değişiklik önerisi oybirliğiyle onaylandı.

"Komünistlere Çağrı" başlıklı karar tasarısının tümü Konferans'a sunuldu ve oybirliğiyle onaylandı.

Gündemin 6. maddesi (Parti içi durum) tamamlandı.

Gündemin 7. maddesine (Parti programı) geçildi.

Oturum başkanlığına Levent Yoldaş geçti.

Komisyon sözcüsü Toraman Yoldaş.

Toraman Y.: Bu tasarımı hazırlamada tutulacak iki yol vardı. Birincisi, bu program geçmez, partimizin bir kılavuzu yoktur deyip, program tasarısı hazırlamak üzere bir komisyon seçilmesini öneren kısa birkaç cümle yazmak. Ya da, programda geliştirilmeye ihtiyaç gösteren konuları nokta nokta belirten bir karar tasarısı yazmak. Biz ikinci yolu seçtik.

“Program Üstüne” başlıklı karar tasarısı okundu. Genel görüşme açıldı. Sonra paragraf paragraf görüşmeye geçildi.

Akbulut Y.: Birinci paragraf, 1973'teki parti içi durumu iyi yansıtmıyor. Eklektik yapı, daha program taslağı hazırlanırken parti içinde zaten vardı. Burada o atlanmış. Eklektik yapı, uzlaşmalarla, denge politikasıyla eklektik bir program çıkardı. Ve ayrılıklar da gittikçe arttı.

Cabbar Y.: Giriş bölümünü yeniden kaleme almakta yarar var. Mantık dizini karışık.

“TKP'nin Üçüncü Programı Leninci ve oportünist görüşleri barındıran eklektik bir programdır; aynı eklektik yapı parti içerisinde de varlık bulmuştur” biçiminde getiriliyor. Oysa eklektik yapı olduğu için, bu programa yansdı. Program da bu eklektik yapıyı daha fazla perçinleştirdi.

İkincisi, “programın hazırlandığı günden bu yana kadrolardaki bilinç düzeyi yükselmiş, sınıf savaşı içerisine itilen kadrolar için program bugünkü içeriği ile, bir kılavuz olmaktan çıkmıştır” deniyor. Bunu bu şekilde koyamayız. Bu program daha ilk baştan bir kılavuz değildi. Bugünkü durum, bunu daha da açık bir biçimde göstermekten başka birşey yapmamıştır.

Sonra ikinci paragrafta “TKP içerisinde oportünizme karşı yürüttüğü savaşım sürmektedir. Öte yandan...” deniyor. “Öte yandan” deyince arkasındaki cümlede bir ayrılık, ondan bağımsızlık olması gerekir. Oysa, bu savaşımın özü partimizi Leninci programa sahip kılmaktır. Bunlar arasında bir çelişki söz konusu değildir. “Öte yandan” sürmüyor savaş. Onun bir uzantısı olarak, normal mantığının gelişmesi olarak sürüyor. Dolayısıyla özellikle birinci ve ikinci paragraflarda, kendi içinde bir mantıksal bağ yok.

Veli Y.: Şöyle bir değişiklik önereceğim. Önerdiğim biçimde o üç paragrafı okuyayım: “TKP'nin Üçüncü Programı, Leninci ve oportünist görüşleri birlikte barındıran eklektik bir programdır. Bu program partimizin eklektik yapısını yansıtmış ve bu yapıyı daha da azdırmıştır. Bu içeriğiyle Program bir kılavuz değildir.

"Bugün TKP içinde komünistlerin likidatörlere karşı yürütüldüğü savaşımın özü, içeriği, partimizi Marksçı-Leninci bir programa sahip kılmak, sınıf savaşımında kadroların ve sınıfımızın önüne şaşmaz bir pusula koymaktır.

"TKP'nin Marksçı-Leninci bir programa sahip olması sorunu Kongre ile bağlıdır. Bu nedenle, partimizin 1932'deki 4. Kongresi'nden bu yana toplanmayan 5. Kongre, Lenincilerin de eşit katılımıyla derhal toplanıp program sorununu çözmelidir."

Cabbar Yoldaş, "eşit katılım"ın ne anlama geldiğini sordu. Fatma İzlem Yoldaş, bu sözcüklerin çıkartılmasını önerdi. Veli Dursun Yoldaş, "eşit katılım" sözcüklerini "gücüne oranlı" anlamında kullandığını belirtti.

Levent Y.: "Eşit katılımıyla" girmesin. Aynı fikirdeyim, ama şu gerekçeyle. Biz onlardan lütuf istemiyoruz. (Veli Y.: Hakkımızdır.) Kongre toplayacağız. Onlar toplamıyorlar. Zaten toplasalar da göstermelik toplayacaklar. Biz onlardan adalet falan istemiyoruz. Biz partimizi Leninci raya oturtmak için TKP Kongresi'ni toplayacağız. Toplanmalıdır. Siz yapmayacaksanız biz yapacağız diyoruz. Biz bu işi yapmak için yola çıktık.

Veli Dursun Yoldaş'ın önerisi "Lenincilerin de eşit katılımıyla" sözcükleri çıkartılarak onaylandı.

Bundan sonra söz alan çeşitli yoldaşlar, karar tasarısının, yazılacak programa çerçeve çizmek gibi aşırı bir iddia taşıması oluşunu eleştirdiler. Bu bölümleri yer yer de şematik bulduklarını belirttiler.

Veli Dursun Yoldaş karar tasarısının programda yer alması gereken noktaları içeren bölümünün tümüyle çıkarılmasını önerdi. Oybirliğiyle onaylandı.

Demir Y.: Ben başka bir noktaya değinmek istiyorum. Hazırlanan taslağın TKP'nin 5. Kongresi'ne götürülmesi doğru, ama bunun dışında bir iş daha kalıyor. Taslağın tartışılması.

Kongreden önce taslak tartışılmayacak mı? Bu taslağın oluşturulması nasıl olacak? O süreç nasıl gelişecek? Bunu anlatan bir cümle buraya mutlaka girmelidir. "*Hazırlanacak taslağın parti örgütlerinde ve işçi sınıfı önünde tartışılması ve kongreye götürülmesi*" şeklinde bir formül öneriyorum.

V. Demir Yoldaş'ın önerdiği ekleme uygun görüldü.

Oturum Başkanı: O zaman son paragrafı tam olarak nasıl formüle edeceğiz. Bir önerisi olan var mı?

Veli Y.: Ben şöyle birşey hazırladım. En son 3. maddeyi 4 yaptım. Araya bir 3 koydum. "*Bu gerçekleri gözönüne alan Konferans'ımız, 1. TKP'nin Leninci Güçleri'nce bir program taslağı hazırlanmasını; 2. Program taslağını hazırlamak üzere bir komisyon kurulmasını; 3. Hazırlanacak program taslağının tartışılmak üzere parti örgütüne ve işçi sınıfımıza sunulmasını; 4. Ve TKP'nin 5. Kongresi'ne öneri olarak götürülmesini karar altına alır.*"

"Program Üstüne" başlıklı karar tasarısı Veli Dursun Yoldaş'ın önerdiği değişikliklerle oya sunuldu. Oybirtliğiyle onaylandı.

Oturum Başkanı: O zaman bunu onaylamış ve bitirmiş oluyoruz. Şimdi bir başka nokta var. Program hazırlamakla görevli bir komisyonun seçilmesi.

Toraman Y.: Şöyle diyebilir miyiz? "*Eşgüdüm Komitesi'ne bağlı bir komisyon seçilmesi*".

Veli Y.: Konferans'ın seçeceği komisyon EK'ya değil, ancak Konferans'a ya da Kongre'ye sorumlu olabilir.

V. Demir Yoldaş program taslağının hazırlanması için Veli Dursun Yoldaş'ı önerdi.

Veli Dursun Yoldaş, Fatma İzlem, Levent ve Veli Dursun

Yoldaşlar'dan oluşan üç kişilik bir komisyonun seçilmesini önerdi.

Kenan Yoldaş, gerekirse bu üç yoldaşın komisyonu genişletmekle de yetkilendirilmesini önerdi.

Veli Dursun Yoldaş'ın önerisi oybirliğiyle onaylandı.

Kenan Yoldaş'ın önerisi oybirliğiyle onaylandı.

Gündemin 7. maddesi (Parti programı) tamamlandı.

Gündemin 8. maddesine (Parti merkez organı) geçildi.

Komisyon sözcüsü Fatma İzlem Yoldaş.

Fatma Y.: Komisyon'da öncelikle *Atılım*'ın merkez organı işlevi görmediği ve fiilen *İşçinin Sesi*'nin merkez organı işlevi gördüğü konusunda bir saptama yapmak gerektiğini düşündük. Ondan sonra *İşçinin Sesi*'nin gördüğü bu işlevi daha üst düzeylere çıkartmak için ayrı bir yaklaşım gerektiğini düşündük. Bunun için iki karar tasarısı yazdık. Komisyonda bir görüş farklılığı çıkmadı. Herkes oybirliğiyle ve düşünce birliğiyle davrandı.

Karar tasarılarının görüşülmesine geçilmeden önce, parti merkez organı üstüne genel görüşme açıldı.

Veli Y.: Ciddi bir sıkıntımızı buraya getirmek istiyorum. Sohbetlerde sık sık konuştuk. Türkiye'deki yönetici yoldaşlarımızın gazeteyi yeterince dikkatle okumadığını düşünüyoruz. Pratik işler içinde onu biraz geriye itmişler. Öyle ki, gazetenin yönlendirici rolü yaşam içinde tam gerçekleşmiyor. Oysa gazete tüm tutumumuzu yazıyor. Yazılan şey yanlış ise bildirmek gerekir. Yanlış değilse onu öne çıkarmak gerekir. Tutum birliği başka türlü sağlanmaz. Tutum birliği yayın organı ile sağlanır. Yönetici yoldaşlarımızla yayın organı göz göze bakarsa ancak o zaman tutum birliği sağlanır. Öbür türlü kör dövüşü gibi birşey oluyor.

Sorunu iki düzeyde ele alalım. Gazeteyi dikkatli izlemek bir kez bazı sorulara yanıt açısından önemlidir. Örneğin "biz neyiz" sorusunun hiçbir şekilde çıkmaması gerekirdi. Bizim ne olduğumuz gazetenin her satırında var. İçine işlemiş. Neyiz biz ve ne yapacağız? Hem örgütleniyoruz, hem ayrı değiliz. Birincisi, böyle taktik sorunlarda alınacak tutum konusunda yanlış anlamaları ortadan kaldırır.

İkincisi, ajitasyonun ülke çapında tek bir stile kavuşmasının büyük önemi vardır. Gazeteye yazı yazan yoldaşlar o yazılar için nasıl çalışıyor, ter akıtıyorlarsa, yönetici yoldaşlarımız da oturup gazeteyi ciddi çalışmak zorundadırlar. "Gazetemiz gelmiş, haydi dağıtalım". Öyle değil. Hiç kimse torbadan çıkarıp yazmıyor bu gazeteye. Araştırıyor, çalışıyor, göbeği çatlıyor. Öğrenip yazıyor. O zaman sizin de yazılanları öğrenmeniz gerekiyor. Öğrenmeniz gerekir ki, ajitasyon ülke çapında tek bir stile kavuşabilsin.

Hangi konular ajitasyonda ön plana çıkartılacak? Hangi konular üzerinde propaganda, eğitim çalışması yoğunlaştırılacak? Ben size çok somut bir örnek vereceğim. "Ulusal burjuvazi konusuna iki orta sayfa ayrıldı. İlk defa böyle birşey yapıldı. "Ulusal burjuvazi" konusu, devrimci durum gibi bir konu değildir. Menşeviklerle ayrılığımızın *canevinde* yatan konudur. Burjuvaziye karşı tutumda düğümleniyor herşey. Rusya'da da Bolşevik-Menşevik ayrımının altında yatan ana sorun bu olmuş, Türkiye'de de böyle oldu. Bu konu, hem teorimize adım attırdı, hem de menşeviklerin belkemiğini kırmak için önemli bir fırsattı. Bu konunun iki sayı üst üste çıktığını görünce, bütün tartışmayı buna yönlendirmek gerekiyordu. Yoldaşlarımız menşeviklerle ideolojik tartışma yaparken, gazetenin öne çıkardığı konulardan dalmak zorundadırlar.

Gazetede işlenen konuların yeterince önemli olmadığını düşünüyorsanız, bildirmeniz gerekiyor. Ama gazete başka şey yazsın, siz başka şey yapın olmaz. Tabii seni düşman kendi istediği yere çekmek istiyor. Ama biz de onu kendi istediğimiz yere çekmek istiyoruz. İdeolojik konular açısından konuşuyorum. Adam bir sürü şey söylüyor. Sen onları gazeteye bildireceksin. Fakat sürekli olarak, gazete neyi öne sürmüştü onu işleyeceksin.

Gazetenin bu işlevini kafamızda iyice belirlememiz gerekiyor. Yoksa ülke çapında ajitasyon birliği sağlayamayız. Hangi konuyu yaşama taşıyabilmişsek, o konu gazeteye gelen mektuplarda hemen yansıyor. Bundan sonraki çalışmalarımızda bu konuya dikkat edersek, gazetenin gücü bin kat daha artacaktır.

Fatma Y. Gazete ile yoldaşların ilişkisi konusunda, Veli Yoldaş'ın söylediklerine ben de birşeyler eklemek istiyorum. Bana öyle geliyor ki bazan yoldaşlarda şöyle bir görüş beliyor: Gazete ideolojik organdır. İşte ulusal burjuvazi konusunda da ideolojik, teorik birşeyler yazılmış. Teorimizi geliştiririz. Nokta.

Gazetemizde çıkan her yazıyı "savaşla bağı nedir?" diye önümüze koyup düşünmek gerekir. Yoldaş onu belirtti. Ulusal burjuvazi konusundaki yazı gerçekten çalışmalarımızda düzeltmemiz gereken yönü ortaya çıkardı. Menşeviklerle olan ayırımımız devrimci durum konusunda patlak verdi. Ama kökünde burjuvazi konusu yatıyordu. Bu konu menşeviklere karşı ana silahtır. Devrimci durum tartışması geliyor, "vardır, yoktur", sonunda bir yere takılıyor. Onların burjuva kuyrukçuluğunu, devrimci durumda izledikleri siyaseti, biz ancak ulusal burjuvazi konusuyla daha doğru anlayabiliriz.

Gelelim başka bir noktaya. Biz işçi sınıfına bilinç vermek istiyor muyuz? İstiyoruz. Devrim hareketi son yıllarda CHP kuyrukçuluğuna düşmüş. Küçük burjuva yığınlardan işçi sınıfına da bir CHP umudu sızmış. Bu konu bizim bu çok önemli görevimizi karşılıyor mu? Karşılıyor. Zaten oportünizme karşı savaş, işçi sınıfına bilinçtir. Ulusal burjuvazi konusu temel bir konuda bilinçtir. İşçi sınıfına CHP sorununu da çözecek bir bilinçtir. Ama biz bu konuyu hiç de yeterli biçimde değerlendiremedik.

Bütün bu akşayıları kaldırmak için gazete elimize geçtiği zaman onu hemen kavgaya taşımamız gerekiyor.

Veli Y.: Birkaç gündür sürdürdüğümüz sohbetlerde, gündemin bu maddesinde çok şikâyet dinleyeceğinizi söylemiştim. Anlayışla karşılamalısınız. Gazete ile örgütün ilişkilerinin önemini ne kadar vurgulasam azdır. Önümüzdeki yıllarda

ortaya çıkacak. Anlayışımızı düzeltmemiz gerekiyor.

Gazetede tekrarlar üstüne konuşmak istiyorum. Bazı yoldaşlar, bazı mektuplar, gazetede tekrardan kaçınalım diyor. Şimdi sorayım, gazetede tekrar olan bir yazıyı gösterebilir misiniz? Yoktur. Tekrar, konu başlıklarında, ya da bazı yerleşmiş fikirlerin sunuluşunda olabilir. Ama o yazıları not çıkararak okuduğunuz zaman göreceksiniz ki, her yazı teorimizi bir adım ileriye götürüyor, yeni birşey söylüyor. Hele bizim gibi, daha bir sürü teorik sorunu çözmemiş bir hareket için bunları sevinçle karşılamak, o getirdiği yeniliği, attığı yeni adımı yakalayıp kadrolarımıza maletmek gerekirken, bazı yoldaşlar tekrarlar oluyor dedi mi, insan üzüyor. Eleştiriden gocunduğumuzdan değil. Bazı yazıların bazı paragrafları, giriş paragrafları, bitiş paragrafları başka şey. Ama her yazı bir adım atıyor. Bunu bizim hemen içermemiz, kadrolarımıza göstermemiz gerekir. Yine söylüyorum, bunu yazanlar büyük güçlüklerle yazıyorlar. 30 kaynak okuyorlar, otuzbin iş yapıyorlar yazabilmek için. Okurken de aynı ciddiyeti göstermek gerekir. Konularda tekrar olabilir. Ama konu içinde, içeriği geliştiriliyor.

İşin bir başka yanı daha var. Tekrarlara da kategorik olarak karşı değiliz. Gazetede bugüne kadar "tekrar" yapılmadı. Ama yapılacak. Yapılınca "tekrar yapılıyor" diye ayaklanmayalım. Yoksa bu kendi bilincimizi kadroların ve işçi sınıfının öncü kesimlerinin bilinciyle karıştırmak olur. Küçük burjuvaca bir yenilikçilik olur. Propaganda-ajitasyonda tekrar gerekli ve yararlıdır. Orasından burasından yanaşarak, *değişik formüllerle* doğruları tekrar edeceksin. Neden Lenin 4 ay içinde aynı konuda 15 tane makale yazıyor? Paragraf paragraf, cümle cümle aynı. Sürekli bir şeyi işliyor. Tekrar, propagandanın, ajitasyonun önemli bir ilkesidir.

Kazım Y.: Ben de aynı konuya değinecektim. Bence tekrar yapılmalıdır. Ama öte yanda şöyle bir durum var. Konular aynı olabilir, ancak yazılar güçlü olmak zorundadır. Gazete kadromuzun hazırladığı yazılar değil de, özellikle Türkiye'den gelen mektuplar ve yazılar gazetedeki eski yazıların içindeki

fikirlerin tekrarı oluyor. Halbuki Türkiye’de yoldaşların yazılarını kendi pratiklerinden örneklerle beslemeleri gerekir. Benim somut önerim var, ona geçeceğim. Türkiye’deki yoldaşların yazı yazarken dikkat etmesi gereken bazı noktalar vardır. Bunlardan en önemlisi gazetemizin fikirlerini kendi pratik deneyleriyle beslemeleridir. Teorik içerikli yazılardan çok, somut olaylarla, pratikle yoğrulmuş yazılar gerekiyor. Çünkü politik içerikli yazıları en iyi zenginleştirecek olan, bizzat o yaşamın içerisinde olan yoldaşlardır. Ve eğer o yoldaşlar politik konularda kendi yorumlarını yapmazlarsa, somut haber yağdırmazlarsa, yoldaşların soruna bakış açıları eksik kalır.

Fatma Y.: Kazım Yoldaş’ın değindiği bazı noktalara değineceğim. Gerçekten Türkiye’den gelen yazıların gazetenin ideolojik çizgisini pratikte kanıtlayıcı yazılar olması gerekiyor.

Gazetede tekrarlar oldu. Ama nasıl tekrar oldu? Şöyle tekrar oldu: Ankara İGD’nin bir şubesinde menşevikler bunu yaptılar. Ankara İGD’nin bir başka şubesinde menşevikler bunu yaptılar. Menşeviklerin yaptığı aynı. Tekrar burada oldu. Ama bu “tekrar” değil, *teşhirdir*. Teşhir edeceğiz. Gelen mektuplardaki şikayet buna oldu. İşte işin yanlış tarafı bu. Nasıl sergileyeceğiz biz bu adamları? Ulus şubesinde de, Kızılay şubesinde de aynı şeyi yapmış, çünkü aynı soydan bu adamlar. Ancak yaptıklarını göstererek sergileyebiliriz. Yaptıkları bu ise, bu gazetenin tekrarı değildir. Orada bir yanlış anlaşılma oldu. Buradan kalkarak, gazetede çalışan yoldaşlarda da bir yanlış eğilim ve korku doğdu. Tekrar olmasının korkusu geldi. Toplu sözleşmeler konusunu başlattığımızdan bu yana, her sayıda işlenmek zorundaydı. Ama bu tekrar şikayeti ile irkildiler, aman tekrar olmasın diye çabaladılar. Bir konuyu alıyor, başlatıyor, koyuyoruz, bırakıyorlar, başka bir konuya geçiyorlar. Oysa toplu sözleşmeler, örneğin, fabrikada günlük ajitasyon konusudur. Onu sürekli işlememiz gerekiyordu. Böylece gazete de yanlışla itildi. Tekrar korkusuyla konuyu kesti.

Değineceğim bir başka konu da gazetenin siyasal taktiklerinde haberleşmenin önemidir. Gazetede baş haberi alalım. O baş haberleri Türkiye’ye hakim bir biçimde

yazabilmek için nelere bakılıyor biliyor musunuz? Örneğin Tariş nasıl yazıldı? İzmir haritasını elimize aldık. Çiğli, Kahramanlar, Çimentepe. Bütün bunları çıkarttık. Gazete haberlerinden zeytinyağı fabrikası nerededir, çıkaramazsınız. Bir pamuk fabrikası var, bir zeytinyağı var. Hepsi karışık, çorba oluyor. Hakim olarak yazamazsan bitti. Önemli bir politik yanlıştır. Size çok basit gelen şeyler değil mi? Tariş olaylarında nasıl belge atmalı? Bunu saptamak için ön bilgi gerekir. Ya da polis, örneğin, Cuma sabahı girmiş, sonra öğlen çıkmış. Salı günü tekrar girmiş. Gazeteden okuyorsun, polis ne zaman girmiş, çıkmış belli değil. Ve Tariş direnişinin sonu gazetelerde yok. Nasıl bitti, bitti mi, nerede bitti, nerede sürdü? Yok. Tüm gazeteleri deli dedektif gibi önümüze koyuyoruz ki ip uçları çıkaralım. En büyük güçlük işin bu yanları oluyor. Teorik yanı, doğru mu, yanlış mı sorunudur. Eğer siz doğru dürüst bilgi göndermezseniz, gerçekten bir gün olur ki gazete sırf "ideoloji" olmuş. Siyasal tutum vereceği yerde ideolojik doğruları havada bulut gibi tekrarlamaya başlamış. Onun için bu konu çok önemlidir. Çok olaylı bir dönemde yaşıyoruz. Aslında bugün için gereken nedir? Gazetenin Türkiye'de basılmasıdır. Yazı kadrosunun Türkiye'de olması gereklidir. Olaylar bunu gerektiriyor. Bu gereksinimle örgütlenmemiz arasında bir çelişki var. Biz bu çelişkiyi bilinçli bir çaba ile kapatmak zorundayız. Bu çabayı gösteremezsek ileride sorunların ortaya çıkması kaçınılmazdır.

Cabbar Y.: Açmak istediğim birinci nokta belgeler ve belgelerin açınıcı meselesi. Belgelerimiz çeşitli kategorilerde elbette. Bunların bir bölümü genel belgeler. Örneğin "İleri Demokratik Halk Devrimi". Bir de bunun dışında, Türkiye'nin devrimci durum koşulları ile ilgili, somut devrimci gelişimle ilgili olarak "Faşizmi kayıranlara, faşistlere karşı silahlanalım ve parabalalarını cezalandıralım" vb. gibi somut belgelerimiz var. Bu belgeler özellikle örgütlenme alanında militanlara yol göstericilik yönünden çok önemlidir. Somut bir hedef gösteriyor. Bu yönde ajitasyon, herhangi bir yere gidildiği zaman, başlangıç noktası olmak zorundadır. Savaşımın iki kesimini karşı karşıya

koymadan, şöyle bir ayırım yapabiliriz: Bir tarafta ana yönü TKP içindeki kadrolara yöneltilmiş, kadrolar düzeyinde bir çalışmamız var. TKP dışındaki kadrolara da uzanabildiğimiz kadar uzanacağız. Öte tarafta asıl sorun, ideolojik sorunlar, yani bizim ideolojik görüşlerimiz. Ülkenin somut durumuyla ilgili olarak anlattıklarımız, bu ideolojik sorunların beraberinde getirdiği şeyler oluyor. Ancak, genel olarak Lenincilere sempatisi olan, kendiliğinden örgütlenmiş bir sürü mahalle var. Kendiliğinden çıkış yolu arayan bir sürü insan var. Bunlara gittiğin zaman ilk anda önemli olan şey, onlara somut olarak ne önerdiğindir. Bunu açıklayan şey somut bilgilerimizdir. Ondan sonra, onun temelinde, Leninci görüşleri o yığınlar benimsete-bilmek doğrultusunda bir çalışma yapılmalıdır. Burada gazetemizin bir eksikliği olduğunu düşünüyorum. Biz bilgilerimizi yeterince açmadık. Silahlanma konusu, ya da parabalalarını cezalandırma konusu, şu anda aklıma gelen iki örnektir. Daha da genişletilebilir belki. Bunlar ayrı birer yazı konusu olmalıydı. Bu, militanın çalışmaya girdiği zaman ne yapacağını net bir şekilde anlaması ve o doğrultuda hareket etmesi açısından çok önemlidir.

Bununla doğrudan bağlantılı olan diğer bir nokta da yoldaşların değindiği politik değerlendirme ve bunun içerisinde eylemleri değerlendirme konusudur. Türkiye’de bir takım eylemler geliyor. Örneğin bir TÖB-DER direnişi oldu. Biz bunu ancak ülkenin somut koşullarına değindiğimiz baş sayfa yazılarında bir paragrafta değerlendirdik. Bu orada değinilmesi gereken bir konu. Ancak biz, ülkedeki gelişmeleri anlatırken, “işte öğretmenler direniyor” biçiminde koyuyoruz. Bir de bu eylemlerin eylem olarak değerlendirilmesi söz konusudur. Devrimci kadrolar arasında çok tartışılan konular öncelikle bu noktalarda ortaya çıkıyor. Çünkü bir TÖB-DER direnişinde menşeviklerin belli bir görüşü var, “solcu” akımların başka görüşü var. Kimisi diyor, biz en militan eylem yaptık. Kimisi diyor, siz provokasyon yaptınız. Biz ne diyoruz? Bu eylem iyidir, bu eylem yapılmalıdır, ama çok daha ileri düzeylerde yapılmalıdır diyoruz. Biz orada “TÖB-DER direnişinden sonra öğretmenlerin atılmasına karşı bir o okulda, bir bu okulda eylem

yapıyoruz. Bunun yerine ülke çapında eylem yapılmalıdır” diye bir görüş getirdik. Ne derece doğrudur? Bu sadece kendi pratiğimizden vardığımız bir sonuçtur. Gazetenin böyle konularda tutum alması, çalışmalarda militanların işlerini kolaylaştıracaktır.

Benim belirteceğim üçüncü bir nokta, hızlı olmak. Türkiye’de olaylar hızlı geliyor. Biz bu hıza ayak uyduramıyoruz. Bunun objektif nedenleri açık. Aslında demin yoldaşın da dediği gibi gazetenin Türkiye’de çıkması, kadronun orada olması gerekir. Ancak gene de bazı noktalarda daha iyi sonuç alabiliriz. Yönetici kadroların açınımlı sorunu var. Türkiye’deki kadrolar ideolojik düzeyi yüksek kadrolar değildir. İdeolojik düzeyi yükseltmek için büyük bir çaba harcamak gerek ve bu bizden, yani Türkiye’de yönetici olan yoldaşlardan başlamalıdır.

Gazeteyi değerlendirmemiz, belirli ajitasyon odakları saptayarak yüklenmemiz, gerçekten şu ana kadar Türkiye’de yapılmıyordu. Buna bütünüyle katılıyorum.

Demir Y.: Merkez organımızın geçmiş dönemdeki çalışmalarına kısaca göz attığımız zaman, şunu söylemek gerekiyor sanırım. *İşçinin Sesi* çok büyük bir iş başarmıştır. Hiç aksamadan 15 günde bir ve saptanan sayfa sayısından daha fazla, teknik yönden kendini geliştirerek ve devrim hareketinde rakipsiz bir içerikle çıkması büyük bir başarıdır. O başarının nasıl bir özveriye dayandığını hepimiz çok iyi biliyoruz. O bakımdan *İşçinin Sesi* yazı kurulunu, onu çıkartan yoldaşları ve dağıtım ekibini kutlamak ve teşekkür etmek gerekiyor. Bu günlere gelebildiysek bunda belirleyici etki *İşçinin Sesi*’nin çıkabilmesidir.

Merkez organının önemi bir siyasal hareket için can alıcıdır. Siyasal hareketin merkez organı, görevini tam olarak yapabildiği zaman, o siyasal hareketin hem kalıcılığı, hem başansı güvence altındadır. Çünkü parti merkez organı ideolojik merkezdir. İdeolojisi oturmuş, gelişen bir siyasal hareketin başarısı da kesindir. Şimdi soruna, yalnızca gazete açısından da değil, yayınlarını da katarak baktığımızda, *İşçinin*

Sesi geçtiğimiz dönemde merkez organının yapması gereken görevleri gerçekten başarmıştır. Tek tek sıralamaya çalışırsak, merkez organının teorik gerçekleri açıklamak, taktik ilkeleri, siyasal taktikleri geliştirmek, o teorik gerçeklere uygun ajitasyon, propaganda yapmak, genel örgütsel düşünceleri geliştirmek, partinin ve hareketin genel görevlerini saptamak gibi görevleri vardır. Bu görevlerin hepsinde *İşçinin Sesi*'nde çok önemli başarılar kaydedilmiştir. Buna, hareketin özgüllüğünden kaynaklanan birşey daha katmak gerekir. O da, *İşçinin Sesi* Türkiye'de çeşitli akımlar için bir platform olma özelliği de taşımaya başlamıştır. Sonra *İşçinin Sesi* örgüt çıkartmıştır. Bu da bir merkez organı için en önemli başarıdır. Şunu söylemek doğru olur. Eğer biz başından beri *İşçinin Sesi*'nin örgütleyici görevini yerine getirecek olanaklara sahip olsaydık, bugün örgütsel gücümüz çok daha yüksek olurdu. Bu aynı zamanda önümüzdeki görevi de pratik olarak gündeme getiriyor. Gazetenin örgüt kanallarından dağıtılması, böylece onun kollektif örgütleyicilik düzeyinin ön plana çıkartılması.

İşçinin Sesi geçtiğimiz dönemde çeşitli siyasal akımların, siyasetle, devrimle ilgilenen insanların, eline geçen herkesin olumlu veya olumsuz tepkisini çeken bir organ olmuştur. Bu onun canlı, Türkiye'de bir boşluğu dolduran organ olma özelliğinden kaynaklanıyor. Burada en önemli yön, kuşkusuz Leninçi çizgimizin Türkiye özgülünde geliştirilmesi, oluşturulması, pekiştirilmesi işlevidir. En önemli yönü odur gerçekten. *İşçinin Sesi* ve yayınları Türkiye devrim hareketinin çok önemli sorunlarına yanıt getirmiştir. Bu konularda kaydedilen başarının en başta biz, kendimiz, biraz daha farkında olmak zorundayız. Bunu daha iyi sindirmek zorundayız. Bu konuda söylenenlere ben kesinlikle katılıyorum. Hepimizin bu konuda eksikleri vardır.

Yurt dışında çıkmasına, örnek bir haberleşme ağıyla beslenmemesine karşın, *İşçinin Sesi*, partinin önündeki sorunları aydınlatmada, taktik plandaki görevleri aydınlatmada da başarılı olmuştur. Gerçekten dikkatle okunup, biraz da örgütün katkısı ile, siyasetin aşağıya doğru sindirilmesi doğrultusunda iyi bir çalışma gösterilseydi, birçok konu çok

erkenden açıklığa kavuşmuş olacaktı.

İşçinin Sesi'nin yayın yaşamında eksikleri de olmuştur. Bu eksikleri iki düzeyde ele almak mümkündür: Birincisi, *İşçinin Sesi*'nin tekrar yayına başlamasında, belki o çıkışın kendi içinde taşıdığı özgüllüklerden dolayı, bazı yanlışları olmuştur. İkincisi ise, daha çok Türkiye'deki örgütsel çalışmanın zayıflığından kaynaklanan ve *İşçinin Sesi*'ne yansıyan eksiklikler olmuştur.

Birincisine baktığımız zaman, şunu saptamak gerekiyor: Yanılmıyorsam, 96. ya da 97. sayısında, yani ilk sayılarından birinde, bir taktik olarak parti içi soruna bir yaklaşım getirdi. Program ve Konferans'a karşı bir tavır getirdi. Birkaç yazıda vardı. "Son Polit Büro toplantısı Konferans'ı delmiştir" gibi. Bu kuşkusuz aynı zamanda siyasal bir değerlendirme taşıyor. Şurası da açık. Sonradan geliştirilen taktik doğrudur. Program'ın yanlışlığını ortaya koyan, siyasal çizgiyi Program sorunu etrafında odaklaştıran bir taktik doğru olmuştur. Ama bunun yine de eksiklik olduğunu bence burada saptamak gerekir. Çünkü bu Türkiye'de biraz şaşkınlığa yol açmıştır. Somut olarak düşünelim. Böyle bir yazı çıkıyor, yoldaşların hepsi gazetede politikaya bakarak savaşım taktiklerini savunmaya hazırlıyorlar. Öyle de geliyor, ama bir süre sonra taktik değişiyor. Değişince de bu olayın yarattığı bir güçlük karşılaşıyorlar.

İkincisi, daha çok Türkiye'deki örgütsel düzeyin düşüklüğünden ve *İşçinin Sesi*'ne bizim omuz vermeyişimizden kaynaklanan eksikliklerdir. Gazetenin ülke içindeki gelişmeleri sığağı sığağına değerlendirebilmesi, siyasal taktikleri bunların etrafında geliştirebilmesi noktasında eksiklikler olmuştur. Bu noktada bir somut örnek verelim. Örneğin devrimci durum konusu. Belli bir dönem, devrimci durum konusu, sanki bizimle oportünistleri ayıran en temel sorunmuş havasına büründü. Kanımca bu dönemde bu çemberi kırıcı bir yöntem geliştirebilirdi. Devrimci durum var mıdır, yok mudur? Teorik açıklaması şudur, Türkiye'nin koşulları budur. Bu genel bir değerlendirmedir, genel bir saptamadır. Biz bunu yaptık ve bu savaştan başarı ile çıktık. Ancak devrimci durumun yarattığı görevleri Türkiye'nin somut pratiğinde açan, özellikle ortaya

çıkan eylemlerle bağlayan, devrimci durumun siyasal taktiklerini saptayan yazılar gerekliydi. Aslında bu konuda gazetede güçlü bir eğilim başlamıştır. Örneğin, son direnişlerde, fabrikalarda kendiliğinden oluşan komitelerin devrimci duruma uygun örgütlenme modelleri olduğu yolunda saptamalar gelişmeye başlamıştır. Bu olumlu bir adımdır. Bunu geçtiğimiz dönemde yapabilseydik, sanıyorum yol gösterici olabilirdi. Çok daha somutlamak için şunu söyleyebilirim. Örneğin devrimci durumda siyasal grev, gösteri gibi eylem biçimlerinin ana eylem biçimleri olduğunu belki bir teorik yazıyla vurgulamak, ya da ortaya çıkan her eylemde altını çizmek, örgüt biçimlerinin çok çeşitli olabileceğini, bunların Türkiye’de somut olarak şu ya da bu biçimde ortaya çıktığını vurgulamak olabilirdi. Bu aslında yalnız devrimci durum konusuyla değil, genel olarak merkez organın siyasal taktikler verebilme, Türkiye’nin somut pratiğine bunları uygulayabilme yeteneğinin yükseltilmesine bağlı bir sorundur.

Kazım Y.: Bir kez şunu kabul etmek gerekir ki, Türkiye’deki bütün militanların, sempatizanların, yoldaşlarımızın menşeviklerden kalan bir alışkanlığı vardır. *Atılım*’a kimse yazı yazmamıştır. Bu teşvik edilmemiştir. Özellikle, genç, militan yoldaşların *Atılım*’a, yani yayın organına yazı yazmaları teşvik edilmemiştir. Bu yüzden yoldaşlarımızda yazı yazma alışkanlık halini almamıştır. “Yayın organına yazı yazmak bizim işimiz değildir, onlar bizden daha iyi biliyorlar, daha iyi yazarlar” biçiminde kendilerine güvensizlik aşılmalıdır. Bu bütün militanlarda alışkanlık durumuna gelmiştir. Ancak *İşçinin Sesi* bu konuda da yeni bir çığır açıyor. Herkesin, bizden olmayan insanların bile yazıları basılıyor. Bu gerçekten Türkiye’deki tüm hareketlere örnek olmuştur. Fakat yoldaşların, hatta yönetici yoldaşlarımızın bile, gazeteye yazı yazmama alışkanlığı sürmektedir. Benim somut bir önerim var. *Tüm yönetici yoldaşların, özellikle parti yöneticisi yoldaşların politik olaylar konusunda mutlaka gazeteye yazı yazmaları* bir disiplin maddesi olarak tüzüğe konmalıdır. Gerçi parti tüzüğüne böyle bir madde konulabilir mi, konulmuş mudur, onu bilemem ama bence böyle

birşeyin, disiplin maddesi olarak konmasında yarar vardır.

Bir de Demir Yoldaş'ımızın söylediği birşeye katılmıyorum. Yoldaş, gazetemizin 99, 100, hatta ilk on sayısının sürekli olarak tartışmaya açtığı konu devrimci durum konusu oldu, oradan başlamamalıydı ya da başka yönden başlayabilirdi dedi. Buna katılmıyorum. Çünkü oportünizmin pratikte sergilenmesine, çok açıkça çarpıtmış olduğu bir konudan, yani devrimci durum konusundan dalmak zorundaydık. Oportünistlerin devrim yapmaya niyetli olmadığını göstermek zorundaydık. İlk sayılarda özellikle devrimci durum tartışmalarının açılması, bence son derece yararlı olmuştur. Bu tartışmaların şimdi de sürdürülmesinin yararları vardır. Çünkü Türkiye'de diğer sol akımların, sol sayabileceğimiz akımların en zayıf oldukları nokta burasıdır. Bilmiyorum gördünüz mü? Dev-Yol'cuların çıkardığı bir broşür vardı. Orada devrimci durum konusunda menşeviklerle aynı şeyi söylüyorlar. Küçük bir broşür, belki elinize geçmiştir. (*Fatma Y.*: "Evrım-Devrim Aşaması" mı?) Evet. Gerçekten en zayıf oldukları nokta burasıdır.

Veli Y.: Yoldaşlar, bu konularda çözmemiz gereken sorunlar var. Bana öyle geliyor ki, Demir ve Cabbar Yoldaşlar'ın konuşmalarında söyledikleri bazı şeyler, Lenin'in "burjuva düşünce alışkanlığı" dediği anlayıştan kaynaklanıyor.* Bu öyle bir alışkanlık ki, özellikle legal yayınlarda, burjuva gazetelerinde görülüyor: Bir yanda yazarlar vardır, onlar yazarlar, bir de okurlar vardır, onlar okurlar. Bazı yanlış anlamaların dışında getirdiğiniz görüşlerin altında bence tamamıyla bu yanlış anlayış yatıyor. Bunu böylece genelledikten sonra birkaç noktaya değinmek istiyorum.

Belgiler konusu. Belgiler konusunda yazı çok önceden yazılmalıydı ve yazılacak da. Bu konuda Yürükoğlu Yoldaş görevlendi.** Ne var ki, sizler durumu pek yakından bilmiyorsunuz. Bilmenize de olanak yok. Basın-yayın işlerinde

*Bak: Lenin, *Toplu Yapıtlar*, İngilizce basım, c.7, s.523-528.

**Bak: R. Yürükoğlu, *Propaganda ve Ajitasyonun Güncel Sorunları*, İşçinin Sesi Yayınları:16; "Belgiler Üstüne" *İşçinin Sesi*, sayı:135, 136-137.

çalışan yoldaşlarımızın hepsi çok genç. Kimsenin yazısı yazdığı gibi giremiyor, yeni baştan yazılıyor. Her sayı en az 150 sayfalık kitap ediyor. 15 günde bir çıkıyor. Bunun yanında pratik görevlerimiz de var. Bunlar mazeret değil ama bir an boş geçmediği halde ancak bu kadar yapılabildi. Plan yapılıyor, gerçekleşmesi zaman alıyor. Böyle, zamanla, kadromuz geliştikçe çözülecek bir açmaz var.

Belgiler üstüne yazı çıkacak. Çıkacak ama çıktığı zaman Cabbar Yoldaş'ı tatmin edecek mi, onu bilemiyorum. Çünkü ideolojik belge, somut siyasal belge konularında yoldaşın anlattıklarından benim biraz kafam karıştı. "İdeolojik düzey, somut siyasal düzey" dedi. "Ulusal burjuvazi sorunu ideolojik düzeydedir, ama mahalleye gittiğin zaman somut siyasal düzeyde konuşacaksın" dedi. İdeolojik düzeydeki sorunları çözemedikten sonra, mahalleye gidince hiçbir şey çözemeyiz. Mahalleye gidince söyleyeceğimiz somut şeyler, ideolojik, programatik, teorik sorunların çözülmesinden ortaya çıkıyor. "Tekelci burjuvazi", "ulusal burjuvazi" konularını çözdüğümüz zaman CHP'ye karşı tutumumuz, tekeldışı burjuvaziye karşı tutumumuz, bağlaşıklar konusu, kiminle ne yapacağız, tüm bu sorunlar, gecekondu ailesinin evindeki ekmeğine kadar gidiyor. Ama yoldaş ikisini birbirinden ayırmış. "O taraftan bize birşeyler söyleyin, ama bu taraftan da birşeyler söylemek gerek" diyor. Bu Lenin'in yıllar yılı üstünde durduğu bir noktadır. Bolşevik militanlarla defalarca çatıştığı bir konudur. Hatta bir keresinde ne oluyor? İşler kızışmış. Lenin yok ortada. Üç ay tüm pratik işleri bırakıyor, kütüphaneden çıkmıyor. Ve özellikle Rusya'daki militanların kafası kızıyor. Bu ne biçim şey, ortalık karışmış, adam kütüphanede diyorlar. Lenin'i hiç ilgilendirmiyor bunlar. Biliyor ki, sorunu çözmeyen militanların pratik sorunları çözmelerine, mahalleye belge götürmeye olanak yoktur.

TÖB-DER'de nasıl eylemler yapılmalıydı sorusu. Biz bunu nereden bilelim? Sizin bize söylemeniz gerekiyor. Çünkü bu somut bir sorundur. Oradaki güçler dengesine göre çözümlenecek bir sorundur. Ülkenin genel ekonomik, siyasal durumundan çıkacak yönleri yanıtın pek azını doldurur. Bu, "ayaklanmayı ne zaman başlatalım?" gibi birşey Gazete, Türkiye'de bugün

uygulanması gereken taktiklerin genel çerçevesini veriyor. Bu genel anlayış içinde, somut bir eylemi ele alırken günlük koşulları değerlendirmek gerekir. Siz TÖB-DER konusunda bize ne yazdınız? Bir tek satır yazmadınız. Bu burjuva düşünce alışkanlığı değil de nedir şimdi? Siz bize bilgi verdiniz de yazmadıysak, gelin boğazımızı sıkın. Hem somut bir konuda yazı istiyorsunuz, hem gerekli bilgileri göndermiyorsunuz, hem kendiniz oturup yazmıyorsunuz.

Fatma Yoldaş, koşullar yazı kadrosunun Türkiye'ye gitmesini istiyor diyor. Kesinlikle katılmıyorum. Bu militanlardaki geri kalmış yönleri okşayan, kendi devrimciliğini kanıtlamaya çalışan yanlış bir düşüncedir. Gazetemiz, ajitasyon gazetesi değildir. Üst yayın kadrosunun Türkiye'ye gitme dönemi gelmemiştir. Devrim anıdır o an. Biz bu işi başarmak için çıktık, gösteriş yapmak için çıkmadık. Bu gazetenin amacı nedir? Bu gazetenin işlevi nedir? Bu gazete Türkiye'ye gelirse ne yapacak? Bizim Türkiye'de çok gazete, çok yayın çıkartmamız gerekiyor. Gün gelecek, il komitelerimiz, yöre komitelerimiz kendi yayın organlarını çıkaracak. Ama onların hepsi, merkez organının koyduğu siyasal hattı gecekondunun sofrasına sokacak. Merkez organının görevi bu değildir. Türkiye'ye gitme zamanı gelmemiştir. Türkiye'ye gitme zamanı gelmiş olsa, bir an durmayız, ki o gidiş de gazeteyi Türkiye'de çıkarmak için değil, başka işler için olur. Koşullar istiyorsa, niye gitmiyoruz? Diyebilirsin ki, örgütümüzün gücü yetmiyor, onun için gidemiyoruz. Tarihsel koşullar Türkiye'ye gitmeyi gerektiriyorsa, tek başına da gidersen, ipe de çekilirsin. Çünkü gitmezsen, hareketinin onuru kalmaz. Gitmezsen belki sen yaşarsın ama hareketin ölür. Kahramanlığın sırası değil. Bizi çok tehlikeli yönlere götürür böyle şeyler.

Türkiye'den gelen yazılar konusunu doğru değerlendirmek için Lenin'i okumakta yarar vardır. Türkiye'den gelen yazıları basmak, yalnızca yoldaşları gönüllendirmek, heveslendirmek için değildir. Gazetenin görevi ülkenin değişik bölgelerindeki olayları ülke çapında deneyler durumuna getirmektir. Gelenlerin hepsini bastık. Bunlar aynı olsa bile, onun verdiği bir anlam vardır. Çünkü ayrı bölgelerdeki aynı olayları genellemektedir.

Ve Lenin, bir gazetenin yığınlarla gerçekten bağlandığı an, gelen haberlerin, yazıların ancak onda birini basabildiği zamandır diyor. Biz uzun süre ne geldiyse bastık, hiç kenara koyamadık. Şimdi yavaş yavaş birikiyor. Artık her sayıya gelen yazıların hepsini koyamaz olduk. Ama daha onda bir değil.

Sizlerin de özel çabanızla Türkiye'den teorik yazıdan çok, somut haber sağlamak gerekiyor. Bu bizim sizi küçümsememiz anlamına gelmiyor. İşlevlerin farklılığı bu yoldaşlar. Biz gidip sizin yerinize orada örgütü yönetmeyeceğiz. İşlevler farklılaşıyor. Lenin defalarca aman teorik yazmayın, somut haber istiyoruz diyor. Biz gerçek bir yığına gitmişsek, yolladığımız haberlerin en çok onda biri gazeteye girebilmelidir. Geri kalanını gazetede yazı yazan yoldaşlarımız kendi yazılarında materyal olarak kullanmalıdırlar diyor. Şimdi biz o aşamaya yavaş yavaş geliyoruz. Teorik yazınızı yazın. Fakat asıl üstünde durulacak yön, Türkiye'den somut haber gelmesidir. Hatta yazı kurulu ile özel mektuplaşma gereklidir. Verin adresimizi gelsin. Özel mektupların hepsi toplumsal bir tiptir. Hepsi bize birşeyler anlatacaktır. Örgütlere, sempatanlara, işçiye, herkese götüreceğimiz mesaj: Somut haber. En fazla bu yönden gitmek gerek. Bunlar bizim elimize gelmişse, devrimci durum gibi konular da teorik konular olmaktan çıkar. İşte burjuva düşünce alışkanlığı burada da vardır.

Demir Yoldaş, *İşçinin Sesi*'nin iki düzeyde eksikleri oldu dedi. Yoldaşımın çok tasnifli bir yanaşımı var, ama vurguyu olumsuzla vurdu. Çıkıştaki yanlışlar konusu, Program ve Konferans'a karşı tutum değişikliği. Evet, tutum değişikliği oldu. Demir Yoldaş, yanlış saptamak gerek diyor. Özellikle şu 6 ay içerisinde teorimiz akıl almaz ölçüde gelişti. Öyleyse, bir yanlış düzeltip doğruya götürdüğümüzü saptamak gerekiyor. İlk başta cesaret edemedik. Çünkü biz birkaç kez parti kurup, parti yıkmadık, o hareketten ötekine gezinmedik. Bu kadar üstüne gitmeyelim, biraz daha yavaş gidelim dedik. Bu tutumda, o sıralarda birkaç kişi oluşumuz, destek beklediğimiz yoldaşlardan destek gelmeyişi gibi, aslında hiç etkilememesi gereken öğeler de rol oynadı. Ama hem pratik çalışma, hem teorik çalışma bunun yanlışını hemen gösterdi. O zaman

düzelttik. Öyleyse neyi saptamak gerekir? Herşeyi en baştan bilip de dünyaya gelmediğimizi mi saptamak gerekir? Yoksa bir yanlışı doğruya çevirdiğimizi mi vurgulamak gerekir?

Oturum kapandı.

Beşinci Oturum

Oturumda gündemin 8. maddesi (Parti merkez organı) üstüne görüşme sürdürüldü.

Oturum başkanı Levent Yoldaş.

Fatma Y.: Aynı bölgelerden gelen yazıların ortaya genelleme çıkardığı noktasında Veli Yoldaş'ın söylediği çok doğrudur.

Bir de gazetenin Türkiye'de çıkması konusu vardı. Bugün Türkiye'de çıkamayacağına ben de katılıyorum. Ama Türkiye'de çıkabilse, gelişmelere çok katkı yapabileceğini düşünüyorum. Şunu da biliyorum. Baskı olan ülkede yayın organı ülke dışında çıkar. Ülke dışında karargâh kurulur. Lenin açıkça yazıyor bunu. Sonuçta, ben de bugün gitmesin diyorum.

Eylem değerlendirmeleri konusunda yoldaşların dediği doğrudur. Ama bu Türkiye'deki yoldaşlardan kaynaklanan bir eksiklik. TÖB-DER konusunda somut olarak şöyle oldu: Elimize bu konuda mektup geldi. Fakat ne yazık ki gelen mektuplar başka akımlardan, ya da kafası karışık insanlardan. Yani biz TÖB-DER direnişi konusunda çok şey öğrendik

ama öğrendiğimize güvenemedik. Onun için o şekilde koymak zorunda kaldık. Diğer bir örnek, Maden-İş Kongresi'nde Enternasyonal'in söylenmesini biz örgütledik ama haberleşmedeki gecikme yüzünden sahip çıkamadık. Bunu bizim örgütlediğimiz anında gazeteye ulaştırılmalıydı. Menşevikler Maden-İş tabanı önünde açık düşmemek için sahip çıkmak zorunda kaldılar, tükürdüklerini yaladılar ama bu işin başka yönü. Biz çok önemli bir siyasal olayı atlamış olduk.

Evrım-Devrim kitabını bize yoldaşlar göndermediler. Başka yoldan elimize geçti. Bu tip kitaplar, bu tip yayınlar mutlaka gönderilmelidir.

Şöyle birşey daha var. Türkiye'de bazı konular geniş tartışılıyor. Ama bazan *İşçinin Sesi* bilinçli olarak o kadar derinine inmiyor. Bu sorunun o kadar derinine girmekte bir anlam yoktur demek istiyor. *İşçinin Sesi*'nin politikası söz konusu.

Devrimci durum konusuna gelince. Devrimci durum konusunun çok tartışıldığını söylemek çok yanlış olacaktır. Herşey o konuda odaklaştı, oradan patlak verdi. Tıpkı Bolşeviklerle Menşeviklerin aylarca tüzüğün I maddesini tartışmaları gibi. Bunun üstüne kitaplar yazılmış. Tüzüğün I maddesi iki satır ama o bir düğüm noktası. Sonunda iki ayrı çizgi oluşmuş. Kuşkusuz, bizim de menşeviklerle ayrılığımız devrimci durum konusuna indirgenemez. Ama görmeliyiz ki, iki ayrı çizgi o noktadan patlak verdi. Çatışma noktası o oldu.

Bir diğer nokta, devrimci durumun getirdiği örgütlenmeler konusu. Bana öyle geliyor ki, bunun bir iç mantığı var. Zorlamakla olacak birşey değil. Öncülük o demek değildir. Öncülük yığınlar arasında kilitlenen doğruyu yakalayıp onu körüklemektir. Bugünkü pratiğe bakıyorsun, fabrikalarda işçi komiteleri görüyorsun. İşte o filizi tutup geliştirmek gerekiyor. Hiç kimse hayal gücüne dayanarak şu tip örgütler kuralım, bu tip örgütler kuralım diyemez. Böyle birşey olamaz. O, pratikle birlikte gelişen birşeydir.

Tüzüğe, yayın organına yazı gönderme maddesi konusunu dendi. Bu özellikle yöneticiler için söylendi. Bir yanı var ki, düşünülebilir. Biz bu görevi sürekli işlemeliyiz. Gerek kendimizi, gerek birbirimizi uyarmalıyız. Ama kendi öz

bilinciyle yayın organına yazı gönderilmesi gereğini kavramayan bir yönetici yoldaşa tüzük zoruyla yazı yazdırmaktan fazla hayır çıkacağına inanmıyorum.

Belgiler konusuna Dursun Yoldaş kısaca değindi. Başka yönüne de ben değinmek istiyorum. Belgiler konusunda yazılması söz konusu olan yazı, sanıyorum iki tür olabilir. Biri, belgiler nedir, ne zaman, hangi belge atılır gibi sorunları içeriyor. Bir de şu var: "Parababalarını cezalandıralım" belgisi ne demektir? Bence o ikincisi pek gerekli değildir. Sözü edilen eksiklikler örgütlü bir şekilde çalışılmamasının sonucu ortaya çıkan eksikliklerdir. "Parababalarını cezalandıralım" belgisini faşizm tehlikesinin MHP ile sınırlı olmamasından hareketle ortaya atıyoruz. Demek ki faşizm tehlikesine karşı savaşırken, her zaman döndürüp, tekeli burjuvaziye, hatta gereğinde bütün burjuvaziye olanak olduğu ölçüde vuracağız. Hareket noktamızı, yani belgilerin ortaya çıkış mantığını izlediğimiz zaman, o belginin gecekonduya gidince nasıl anlatılacağı, Türkiye pratiğinden çıkabilecek birşeydir. Yalnız gerektirdiği bir tek şey var: O da Eşgüdüm Komitesi'nin kollektif çalışması.

Akbulut Y.: İlk ortaya çıkış sürecimizdeki taktikler konusu özellikle Ege'de sorun oldu. Çünkü *İşçinin Sesi*'nin 100. sayısına kadar ilk uyguladığı taktikler Ege'ye *daha uygun* geliyordu.

İşçinin Sesi üzerinde de birkaç şey söyleyeceğim. Bir kere gazetemiz gerçekten çok başarılıdır. Ama biz, örgüt olarak, gazetemizi iyi kullanamıyoruz. Somut olarak bakalım: Gazetemiz çeşitli yerlere giriyor, orayı örgütlüyor. Ama örgütümüz gidip oraları kucaklayamıyor. Bu örgütsel işleyişimizin tam oturmamış olmasından kaynaklanıyor. *İşçinin Sesi* hareketi hızla ilerliyor. Bu açık. Şu anda bunun ideolojik tarafı çok önde gidiyor. Zaten her zaman önde gitmesi gerekli, ama biz gazetenin gereklerini bile karşılayamıyoruz. *İşçinin Sesi* bugün parti içinde ve bizim hareketimiz içinde merkez organ durumundadır. Hareketin şu anda bir yerel organı yok. Bundan bir takım boşluklar doğuyor. Bu boşlukları ileride yerel yayınlarla, il komitelerinin yayınlarıyla doldurmak gerekir. Biz bu görevleri merkez organa yüklediğimiz zaman, merkez organ

geminin rotasını çizen organ olma rolünü yitirir. *İşçinin Sesi* onu şu anda dengeliyor. Belli ajitasyon materyalleri de basıyor.

Biz gazetemizi günlük siyasal çalışmamızda yeterince kullanamıyoruz. Gazetenin daha çok gelişmesi için gerçekten Türkiye'den çok beslenmesi gerekir. Bu konuya açıkçası gerekli önemi vermedik. Ben kendimden biliyorum. Yazı yazmak, haber yollamak ve beslemek, yani *İşçinin Sesi*'nin bir bürosu halinde çalışmak gerek. İl komitelerine bağlı yayın sorumluları saptamak, il düzeyinde haberleri, yazıları, olayları anında *İşçinin Sesi*'ne iletmek gerek. Bir muhabir ağı — ama İşçi Muhabir Gurupları gibi değil — kurmak gerek. Bu, profesyonel bir çalışma düzeyinde olmalıdır. Aynı zamanda dağıtım örgütü birleştirecek, *İşçinin Sesi*'nin bu yönleri daha da canlanacaktır.

İkinci önemli birşey, Türkiye'deki yöneticilerin yazı yazması, yoldaşların gazeteye daha çok sahip çıkmalarını getirecektir. Aynı zamanda pratik içinde boğulmalarını sağlayacaktır. Hem gazeteyi besleyecektir, hem de gazete karakterini yitirmeyecektir. Aksi takdirde, gazete karakterini yitirir.

Bir nokta daha var. Şu anda *İşçinin Sesi*'nde henüz kısır olan bir yan. Parti yaşamı. *Atılım*'ın parti yaşamı sayfası iyi bir sayfa değildir. Ama bizim iyi bir parti yaşamı sayfası açmamız gerekiyor. Bu, Türkiye'deki örgütün, yöneticilerin üzerine önemli bir görev yüklüyor. Somut örgütlenme açınımlarını, örgütlenme konularını, örgüt içi sorunları, yani parti içi yaşamı tartışan bir sayfa gerek. Gazetemizin bu yanını geliştirmemiz gerek. *İşçinin Sesi*'nin bence geliştirilecek bir başka yanı da enternasyonal sayfalardır. Türkiye'de bunun şimdi çok önemi var. Somut bir örnek vereyim. Eski bir *İşçinin Sesi*'nden bir yazı hatırlıyorum. "Sovyetler'de 1 Mayıs" yazısı. Oradaki 1 Mayıs motifi hem çok canlıydı, hem de teorik sorunlara bağlanıyordu. 1 Mayıs'ın örgütlenmesini, toplumun kendi öz yönetim biçiminin oluşması, sosyalist yaşam biçimi ile bağlıyordu.

Toraman Y.: Fikirlerin maddi güce dönüşmesi yönünden bizim çalışmalarımızda, yani *İşçinin Sesi*'ni dikkatli okuma, onun söylediklerini içerme ve pratik yaşama uygulamada büyük

eksiklikler oldu. Bunu genel olarak bir çok yönden gerçekleştiremedik. Bir örnek verecek olursam, Fatma Yoldaş toplu sözleşmeler konusunu sürekli yazmak gerekirdi dedi. Aslında bunda şunu yapmak gerekirdi: Bunları yaşama geçirip, bir takım deneyimleri aktarmak gerekirdi. Bunu yapmadıkça yazan yoldaşlara bu konuları geliştirmede yardımcı olamayız. Yani bizim çalışmalarımızda söylenenle yapılan arasında doğal olarak bir fark vardı.

Bir başka noktayı daha irdeledim. Aşağı-yukarı bütün başyazıları okudum, fikirlerini çıkardım. Neler söylenmiş diye baktım. Örneğin bazı yoldaşlarda örgütsel planda neler yapacağız diye bir kafa karışıklığı çıkmıştı. Kiminin eğilimleri dışardaki guruplarla birleşme, eksen kaydırma yönündeydi. Eğer o başyazılar dikkatli okunsaydı, bu sorun çıkmazdı. Ben tek tek bütün yazılara baktım, alıntuların hepsini de çıkardım. Orada açıkça konmuş. Demek ki burada korkunç birşey var. Biz *İşçinin Sesi*'ni yeterince okumamışız. Onu etimizin bir parçası haline getirmemişiz. Ve dolayısıyla yaşamda da uygulayamamışız. *İşçinin Sesi*'nde yine bazı direktifler vardı. Hemen hemen hangi yazıyı okusak, bir takım görevler veriliyordu. Bu görevlere dikkat etmedik. Şimdi bunu düzeltmek gerek. Şimdiye kadar yayınlanan tüm sayıları tekrar dikkatle okumak gerekiyor ki, geçmişte düştüğümüz hatayı düzeltilim.

Öte yandan, gazetenin bir başka yanına değineceğim. Gazetede kimler yazmış, ne kadar yazmış diye tek tek adları çıkardım. İki sayı dışında, bugüne dek çıkan sayılarda, 75 yazar adı var. Bu çok güçlü bir sayı. Türkiye'de hangi yayına bakarsanız bakın, karşılaştırdığınızda büyük fark göreceksiniz. Bir de işin nitelik yanı var. Yazıların ideolojik derinliği var. *İşçinin Sesi*, bu yönüyle Türkiye devrim hareketinde büyük bir güç olduğunu gerçekten kanıtladı.

Yazı yazmanın ilkesel yanını yoldaşlar koydu. Daha çok yoldaşı bu işe katmak gerekiyor. Bunun özel olarak örgütlenmesi, haber yazma konusunda yoldaşların teşvik edilmesi gerekiyor. Disiplin sorunu bile yapmak gerekir, ki öyledir zaten.

Demir Y.: Benden sonra söz alan yoldaşların değindiği birkaç konuya değinmek istiyorum. Birincisi, Program, Konferans ve ona karşı alınan tavır konusunda Veli Yoldaş'ın açıklamasına aynen katılıyorum. Yani yanlışın düzeltilip ileriye, doğruya doğru geliştirilmesi yönündeki formüle katılıyorum. Zaten ben de onu vurgulamak istemiştim.

İkincisi, siyasal taktikler. Devrimci durum tartışması elbette yerindeydi. Hatta kaçınılmazdı. Bizim pratiğimizde, *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye* kitabının getirdiği en önemli tezlerden biri oydu. Devrimci durum konusu partinin önündeki siyasal görevleri, taktik görevleri aydınlatma açısından önemliydi ve tartışma orada odaklaştı. Bu açıdan kaçınılmaz idi, gerekliydi, doğrudu. Biz o tartışmalar içinde devrimci durumun Türkiye'de varlığını kanıtladık. Devrimci durum konusundaki teorik çerçeveyi geliştirdik. Bunun sonucunda, devrim teorisinin en önemli parçalarından biri olan devrimci durum konusunun en çok tartışıldığı, en çok açıklığa kavuştuğu ülkelerden biri Türkiye oldu. Bu da önemli bir katkıdır.

Devrimci durumda uygulanması gereken siyasal taktikleri ve görevleri *EZHT* kitabında, "Devrimci Durum Her Alanda Yenilik İster" bölümünde, genel olarak vurguladık. Aslında tartışma ondan sonra alevlendi. Giderek ülkede devrimci durumun genel teorik çerçevesini koymak yetersiz hale geldi. Bugün devrimci durumda görevlerin daha bir açıklığa kavuşturulması gerekiyor. Devrimci durumda somut, günün koşullarına uygun eylem ve örgüt biçimleri konusunda hem genel teorik yaklaşım olarak, hem de yaşamın zenginleştirici örneklerinden yararlanan, bunları daha ileriye götürecek bir açılımı biz zamanında getiremedik. Siyasal taktikler, görevler derken altını çizmek istediğim nokta budur. Sorun eylem biçimleri açısından modeller, reçeteler getirmek, yaşamı dondurmamak sorunu değil. Sorun, yaşamdan çıkan kendiliğinden ya da örgütlü eylemler çerçevesinde tartışma açmaktır. Örneğin, devrimci durumda genel olarak gündeme getirilmesi gereken eylem biçimlerinden biri, hemen hemen her zaman siyasal grev olayıdır. Biz bunu yayınlarımızda fazlaca işlemedik. Siyasal

nitelikli eylem, özellikle proletaryadan kaynaklanan siyasal nitelikli eylem. Bunun propandasını yapmak bir eylem biçimi olarak gündeme getirilmesini önermek, tartışmayı bu somut konuda yoğunlaştırmak gerekir. Sonra, ulusal çapta önem taşıyan, siyasal nitelikli bir takım eylemler ortaya çıkmaya başladı. Bunları alıp işlemek, çevresinde propaganda, ajitasyon yapmak ve bunların devrimci duruma uygun eylem biçimleri olduğunu söyleyerek yığınların bu eylem biçimlerini daha fazla uygulamasını sağlamak gerek. Devrimci durum tartışmasını bu gibi noktalar çevresinde yoğunlaştırabilirsek — aslında bu önümüzdeki dönem için gerekli birşey — bu tartışmada yeni bir inisiyatif kazanırız. Çünkü o zaman yaşamın ortaya çıkardığı bir devrimci eylem biçimine sahip çıkmış olacağız. Ve yalnız kadrolar arasında değil, eyleme katılan yığınlar arasında da daha etkili konumlar elde etme olanakları açılacak. Biz örgüt olarak, daha büyük bir güce erişmiş olsak, sorun çok daha basit olurdu. Siyasal hareket olarak bir takım eylemler düzenlersin, sonra bu eylemleri hem biçim olarak, hem de öz olarak ulusal çapta tartışma konusu yaparsın.

Bir diğer konu, devrimci durumun getirdiği görevlerle ilişkin olarak örgüt biçimleri. Biz ne diyoruz? Devrimci durum her alanda yenilik ister. Yeni bir anlayışla örgütlenme ister, yeni örgüt biçimleri ister. Hem o dönemin en yakıcı sorunu olmasından, hem de parti merkez komitesinin, bir defa her nasılsa yanlışlıkla ortaya attığı bir belge olmasından dolayı biz can güvenliği komitelerini işledik. Aslında bu bize büyük bir avantaj da sağladı. Çünkü somut birşeydi. Can güvenliği komitelerinin devrimci duruma uygun örgütlenmeler olduğunu söylüyorduk. Ama benim anlayışıma göre devrimci durumda örgüt modelleri daha zengindir. Yaşamın zenginliği içinde yeni yeni örgütlenme tipleri çıkıyor. Bunların genel çerçevesini zaten devrimci teori öğretiyor. Örneğin, işyeri komiteleri tipinde örgütlenmeler, direniş komiteleri tipinde örgütlenmeler çıkıyor. Bu konuda dondurulmuş reçeteler biçiminde değil, ama bu tip üretim birimlerinden yükselen, devrimci duruma uygun çalışma yapacak örgütlenme biçimlerine ilişkin bir takım konuları geliştirebilirdik. Bundan sonra geliştirmeliyiz. Zaten bu konuda

Tariş örneğinde olduğu gibi belli gelişmeler var.

Onun dışında, *İşçinin Sesi* ile ilgili olarak birkaç yoldaşın değindiği bir nokta var. Merkez Organının daha başarılı olabilmesi için iki yönden ciddi destek sağlamak gerekir. Bunlardan biri, Eşgüdüm Komitesi'nin örgütlemesi gereken bir görevdir. O da tüm örgüt birimlerinin, *İşçinin Sesi*'ne bilgi, haber, yorum, ideolojik enformasyon, menşeviklerin gündeme getirdiği ideolojik sorunları politik düzeyde değerlendirmeler, politik eylem değerlendirmeleri, vb. iletmeleri. Yalnız tabandaki militanların mektuplarıyla sınırlanmayıp örgüt yöneticilerinin, örgüt birimlerinin, düzenli rapor biçiminde enformasyon iletmeleri gerekir. İkincisi de, Türkiye'de olup biten herşeyi haber planında iletecek mektuplaşmanın daha iyi örgütlenmesi. Tüzüğe böyle bir madde koymaya gerek yoktur, bu genel bir görevdir.

Cabbar Y. Bence bir yanlış anlaşılma oldu. Veli Yoldaş konuşmasında ideolojik düzey-somut siyasal düzey diye bir ayrım yaptığımdan söz etti. Ben doğrudan örgütlenme anlayışımızla, ya da şu andaki durumumuzla yakından ilgili bir noktaya değinmek istedim. Mücadlemizin pratik alana dökülmesinin başlangıcından itibaren, en önemli sorunumuz kadro sorunu oldu. Biz kadro kazanıyoruz. Bunda da ana yatak TKP'nin kendisidir, çünkü biz oradayız. Ama yeni kadrolar kazandıkça hareket de, hareketin hedefleri de sürekli olarak gelişiyor. Ve hareketin gelişme ritmi içerisinde, sürekli açılmak zorunda olduğumuz, yeni alanlar çıkıyor. Bu durum, kadro sorununun önemini hiçbir zaman küçültmüyor. Daha uzun bir süre TKP'nin içinde kadro savaşımı, onların elinde kalan militan güçleri Leninci ideolojinin yanına çekme mücadelesi, ana hedefimiz olarak kalacak. Biz partimizin en iyi unsurlarını kazanıyoruz. Daha da kazanacağız. Ama bu kadroları ne yapacağız? Bir bölümünü yeni kadrolar kazanmak için yine aynı mücadele doğrultusunda kanalize edeceğiz. Öte yanda bu kadroların halen çalışmakta olduğu alanlar var. Kimisi yüksek öğrenim birimlerinde çalışıyor, kimisi fabrikada çalışıyor. Bunlar şimdi gerek parti örgütlenmesi açısından, gerek ideolojik

çalışma açısından, her alanda bolşevik çalışmayı hayata geçirme zorunluluğu ile karşı karşıya kalacaklar. Yani biz kendimizi yenilemek zorundayız. Bu yapacağımız çalışma aracılığıyla tekrar yeni alanlara açılıp, yeni etkinlik alanları bulmamız gerekiyor. Daha geniş kesimlere ulaşabilmemiz gerekiyor. Benim kuşku duyduğum nokta orada işte. İdeolojik düzey-somut düzey olarak kondu, ben ayrımı o şekilde yapmadım.

İdeolojik tartışma noktalarını oluşturan konuların önemi hiçbir zaman kaybolmuyor. Bu konuda kafamda en ufak bir kuşku yok. Ancak öte yandan sınıf mücadelesinin yürüdüğünü, ve kadrolarımızın da bunun içinde yer aldığını gözönüne almalıyız. Bu, 5. ve 6. maddelerdeki tartıştığımız bir konuyu burada tekrar gündeme getiriyor. Diyelim bir güç topladık, eylem yapacağız. Militan oraya gittiği zaman ona yardımcı olmamız gerekir diyorum. İdeolojik çalışmamızı aralıksız sürdürelim, ama kadromuzun, militanımızın kullandığı belgeleri bir anda kavrayıp yaşama geçirdiğini varsaymayalım. Ona göre yazılar yazalım. Doğru, "yazın" demek, özünde "burjuva düşünce alışkanlığı"dır. Buna tümüyle katılıyorum. Bizde de var. Ona da tümüyle katılıyorum. Ancak bu böyledir diye görmezlikten gelirse, militanlara yardımcı olmamış olacağız diye bir kuşku var. Demek istediğim buydu.

İşçinin Sesi ne yapılması gerektiğini bilmiyor demek de istemiyorum. Sorunlar ancak burada tartışılma imkanı buluyor. Şimdiye kadar Türkiye'de ne Raşit Yoldaş, ne bir başka yoldaş bize şu şu konularda, şöyle yazılar yollayın demedi ki. Bize denilen, yazı yazın. Ne yazısı yazalım yoldaş? Teorik yazı yazın. Biz de yazmaya çalıştık. Ama Veli Yoldaş diyor ki, teorik yazı bir yana, asıl önemlisi somut haber, eylemlerin değerlendirmesi. TÖB-DER direnişi konusunda yazın diyor, böyle olaylar hakkında bilgi verin diyor. Bu bambaşka bir şey. Yoldaşların söylediklerine tümüyle katılıyorum. Gazeteye haber-bilgi ulaştırmamanın altında burjuva düşünce alışkanlığı vardır.

Ele alacağım bir diğer konu da çıkıştaki taktikler. Ben buradaki tartışmayı tam olarak anlamadım. Ne doğru deniyor, ne yanlış deniyor tam olarak anlamadım. Ben kendi görüşümü

getireceğim İlk bir-iki sayıda Programı, Konferansı savunmamız bence yanlış değildi. Bir çıkıyorsun ortaya, köprüler yıkılmaya başlıyor. Ama köprülerin yıkılmasının belli bir derecesi var. Bunun derecesini belirleyecek olan tek başına sen değilsin. Karşındakinin tutumu da önemli. O dönemde tasfiyecilik daha tam başlamamıştı, silahlı saldırılar başlamamıştı. Biz bir anda herşeyi silip gidemedik. Evet daha önce bulunduğumuz konumdan, 96. sayıdan önceki konumdan bir adım daha ileriye atmak zorundaydık, çünkü işler değişmeye başlamıştı. Bu ortamda böyle bir tavır koymak doğrudur. Ancak kısa zamanda durum değişti, tam cepheyi açtık.

Bugünkü durumumuzda köprüler atılmıştır. Yalnız pamuk iplikleri kaldı. Ama bunlar da kesilirse, biz artık ayrı parti kuracağız demek değildir. Onun belirleyeceği bu değildir. Belirleyeceği şey bizim dilimizdir, tavrımızdır, yöntemlerimizdir. Biz bundan sonra herşeyi çok daha keskin koymak zorundayız. Yalnızca Talip Öztürk meselesinde, program konusunda değil, menşeviklerin her tutumuna karşı bir tavır geliştirmemiz gerekecek. Bunlar kesin, sert bir biçimde konulmalı. Devrimci kesimlerin, devrimci gençliğin, devrimci işçilerin, devrimci memurların oportünizme karşı olan öfkelerini toparlayabilmekte dil çok önemlidir. Sert koymak gerek. Kesin koymak gerek. Devrimci psikoloji bizi kabul edecektir o zaman. Hareketimizin belirli kesiminde sol sentrizmin izleri var diyoruz. İşte budur sol sentrizmin izi. Sol sentrizmin kendisi yoktur, ama izleri sürüyor.

Ihsan Y. Şimdi yoldaşlar, benim kafamda şöyle bir çelişki ortaya çıktı. Biz *İşçinin Sesi* ve diğer yayınlarımızdaki ideolojik çalışmalarımızla, teorik yazılarımızla öncülük yaptık. Ama gerek guruplarda, gerek hücrelerdeki eğitim çalışmalarında gerekli ideolojik düzeyi veremedik. Raporlarda duymadım. Ayrıca haftalık eğitim çalışmaları yapıldı mı? Bundan çıkan sonuçlar var mı? Bütün sorun böyle bir eğitimin yapılmayışı ve böylece *İşçinin Sesi*'nin vermiş olduğu direktiflerin yaşama geçirilememişinden kaynaklanıyor.

Bizim bölgemizde öyle bir duruma gelmişti ki, her sayıda

acaba ne var, bize yeni bir ışık getirecek mi diye, adeta saldırıyorduk. Öyle peşpeşe geliyordu ki konular. Devrimci durum, arkasından başka bir konu. Akıyordu. Bunları o günün somut koşullarının, olayların gösterdiği yönde yoğunlaştırıp kullanamadık. Militanların sorunlarını görüp, onlardan gelen haberleri değerlendirip, gazeteye yollama ve gazetede çıkacak yanıtları tekrar yönlendirme işi olmadı. Bunun eksikliğini şimdi daha iyi anlıyorum. Ordu sorunu hâlâ tartışılmamıştır. Can alıcı öneme sahip bir konudur. Aslında birçok sorunu da açığa çıkaracaktı. Bu gibi eksiklerin ve günlerdir tartıştığımız tüm eksiklerin temelinde eğitim noksanlığı vardır. Eğitime gereken önemi vermedik. Kitaplar okutulmadı. Bilmiyorum kaç yoldaşa *Ne Yapmalı* okutuldu? Okunacak kitaplar listesi çıkmıştı. Onlar okutulsa ne güzel olur. Bunun somut yararını da gördük. Bizim 18 yaşındaki işçimiz İGD şube başkanıyla tartışmaya giriyor, Lenin'den kanıtlarla *EZHT* yi, devrimci durumu savunuyor. Böyle bir eğitimden geçmesi, kendisine ideolojik savaşında güç veriyor. Biz biraz herşeyi *İşçinin Sesi*'nden bekleme yoluna gittik. Bunu yapmamak gerek.

Bir de eylem birliği konusunda anlayamadığım bazı şeyler oldu. Elimizde güçlü bir silah var. *İşçinin Sesi*'ne karşı büyük bir ilgi ve sevgi var. Gazeteye bir bakan çarpılıyor, hayatında böyle gazete görmemiş. Bu sevgiyi ben nasıl güce dönüştürürüm, bu sevgiyi nasıl daha derinleştiririm diye sormamız gerekiyor. Bu politik birşey. Bu kadar güzel bir gazeteyi biz kullanamayalım, olacak şey değil. Bu kullanamayışımızın nedenlerinden biri, kendi somut durumumuzu iyi değerlendirip, *İşçinin Sesi*'nin gösterdiği eksiklerimizi gözden kaçırmadan, ilkelerimizi, ideolojimizi uygulamada yetersiz kalmamızdır. Bunu kabul edelim, kendimiz de eğitim yapalım.

Kenan Y. Türkiye'de yeni bir hareketiz. Kadrolarımız da fazlaca gelişkin değil. Yöneticilik deneyimi az, örgütçülük deneyimi az. Bunları görmeliyiz. Biraz önce Demir Yoldaş, Cabbar Yoldaş, İhsan Yoldaş konuşurken, bazı noktalar eksik bırakıldı görüşümdedir. Yoldaşlar Türkiye'de bir takım politik gelişmeler oluyor, gazetemizin bu yoldan da yoldaşlarımıza

yardımcı olması gerekir dediler. Evet, böyle bir durum var. Örnekleyeyim: Devrimci duruma uygun örgüt ve eylem diyoruz. Biz, ne yapıp devrimci duruma uygun bir eylem koyabiliriz diye düşünmeye başladık. Nasıl yaparız bu işi? Oturduk, sanki olayların dışındaymışız gibi bazı şeyler gözleyerek, bir takım eylem biçimleri tartıştık. Bir takım planlar yaptık. Ama sonunda bu işin böyle olamayacağını farkına vardık. Anladık ki devrimci durum bize böylesi fırsatları getirir, bize düşen bu fırsatları yakalamaktır. Bunun farkına vardık, ama belli bir deney geçirdikten sonra farkına vardık. Demir Yoldaş konuşurken Tariş olaylarından, Tekel olaylarından bahsetti. Söylediği önemli birşeydir. Sonra dünya devrimci pratiği var. Sovyet deneyimi var. Küba deneyimi var. Buralarda bir takım örgütlenmeler olmuş. Hepsi içerik olarak aynı, ama çeşitlilikler gösteriyor. Sonra, Türkiye'de 12 Mart öncesini, sonrasını, günümüzdeki olayları iyi incelemek gerek. Yoldaşlarımız için birtakım yol gösterici yazılar ya da kitaplar çıkarmalıyız. Lenin oturmuş, fabrika hücresinin nasıl çalışması gerektiği ya da fabrika örgütlerinde, semt örgütlerinde aydın ve işçi, aydın komünist ve işçi komünist arasındaki ilişkiler üzerine yazmış. Bizim bunları açmamız, yol göstermemiz gerekir. İnsan kendi kendine oturup uğraşsa, elbette belki 10 yılda öğrenir, belki 20 yılda öğrenir, ama Türkiye'nin durumu o değil, yoldaşları ilerletmek, yardımcı olmak gerekir. Herhalde bunu anlatmak istiyor yoldaşlar.

Veli Y.: Tartışmayı daha ilerletmek istiyorum. Bunlar önemli konular. Bir anlayışa varmak zorundayız. Gazetemizin eksliği çok. Gayet açık. En başta eksliği, bazı stratejik-programatik sorunlara daha eğilmemiş oluşudur. Örneğin, ileri demokratik halk devrimini yazmamıştır daha. "Cephe" konusunu yazmamıştır. Bağlaştıklar sorunu, köylü sorunu yazılmadı. Ama 7 ay içinde yazdığımız ve torbamıza attığımız çok şey oldu. Onlar kâr hanesine yazıldı.

Yazılanlardan tam anlamıyla yararlanamadınız, o da ayrı bir gerçek. Örneğin ordu konusu iyi bir örnek. O yazı Lenin'e dayanarak yazılmıştır. Bugün bir başka ülkeden ordunun nasıl

böluüneceği konusunda kaynak gösterin. Yoktur. Gerçekten onur duyuyoruz öyle yazılar çıkınca. Bunun tepkisini Türkiye'de görmek istiyoruz. Biz de çalışmalarımızın sonuçlarıyla sevinmek isteriz. Gazetenin eksikliğine dönersek, onu elbirliğiyle gidereceğiz.

Demir Yoldaş'ın söylediklerine gelince. Söyleyeceklerim bir özeleştiriyi deşmek amacı taşıyor, yalnız Demir Yoldaş'ın içinden geçtiğimiz süreci daha iyi değerlendirmesini sağlamak için söylüyorum. *Üçüncü Program*'da açıkça yazıldı. Açık kavgaya çıkışımız ve bu çıkışın ilk tutumları, planlanmış, hazırlanmış bir çıkış ve tutum değildi. Bilince çıkmış bir siyaset değildi. Yanımızda *hiç kimse* yoktu. 76'da yavaş yavaş başladık: "Sosyalizme açılan ileri demokratik devrim", "devrimci durum" vb. Bu tutum, bilinçli bir siyaset olmasa da, sezgiyle varılan bir tutum da olsa, nesnel olarak tohumlamadan önce toprağı sürmek anlamına geliyordu. Betonun üstüne atamazsın tohumu, zıplar durur. Altında belli bir toprak olması gerekir ki, içine girsin üstü kapansın. Bilinçli-bilinçsiz böyle bir yol tutuldu. Bu söylediklerime karşın, açık savaşa daha önceden geçebilir-dik. Geçemememizin başta gelen bir nedeni, bir taktik hatamızdır. Demir Yoldaş'ın durumudur. Demir Yoldaş kadar iyi bir örgütçümüz yoktur. Ama verdiğimiz uzun aradan sonra gazeteyi yeniden çıkartma kararı verdiğimizde, "gazeteyi şimdilik çıkartmayalım" dedi. Yoldaş kavganın gelişimi içinde ikna edeceğimizi düşünerek gazeteyi yayına soktuk. Bu kez Demir Yoldaş'tan haberler gelmeye başladı. "Emine'nin dili çok hırçın, büyük tepki yaratıyor, aman yavaş." Özetlersem, ilk sayılarda çeşitli nedenlerle çeşitli eksikliklerimiz oldu. Daha sonra düzeltildi. Bu, tartışmanın bir yanı. İkinci yanı, özel olarak Demir Yoldaş'ın tutumudur. Onun yanlışına işaret etmemiz, bizim yaptığımız yanlış aklamak amacı gütmüyor. Yalnız o tutarsızlığı da göstermek gerekir. Önce gazeteyi şimdilik çıkarmayın dedi. Sonra "aman çok hırçın oluyor" dedi. Yani daha uzlaşmalı davranmamızı istedi. Şimdi, o çıkışın taşıdığı uzlaşma yönlerini eleştiriyor. Ben de diyorum ki, son eleştirisi doğrudur. Ama bu en az bizim kadar, hatta bizden fazla, kendisinin eleştirisidir.

Devrimci durumdaki eylem biçimleri dedi yoldaşlar. Biz yapabildiğimiz kadarıyla teşhir görevini yapmaya çalıştık. Örneğin "MHP kapansın" eylemlerinin nasıl devrimci duruma uymayan eylemler olduğunu deşifre ettik. Yoldaşlar buralardan sonuçlara varabilirlerdi. Çünkü sorun devrimci durumdaki eylem biçimleri sorunu. Sonra, Emine Yoldaş'ın kitabı var. "Siyasal eylem önermek" diyor Demir Yoldaş. "Siyasal eylem önermek", sosyalist devrim teorisindeki genellemedir. Onu yaşamın içinde nasıl önereceğiz? Emine Yoldaş'ın o kitabı bence müthiş bir örnektir. Hem de en basit bir konudan alıp, nasıl siyasal bir öz kazandırıyor. Nasıl siyasal eylem öneriyor ve nasıl devrime bağlıyor. Yoksa genel sözlerle "siyasal eylem önermek" kolaydır. Sanıyorum yapabildiğimizi yaptık. O alanı boş bırakmadık. Evet tümünü de aynı başarıyla yapamadık. Ama yapabildiğimizden mantığını çıkartmak mümkündür yoldaşlar.

"Devrimci durumda örgütlenme biçimleri benim anlayışına göre can güvenliği komitelerinden daha geniştir" diyor yoldaş. Herhalde ayrılmıyoruz orada. Hepimizin anlayışına göre öyledir. O bir örnektir.

Şimdi bizim yakıcı sorunumuz örgütlenmedir. Türkiye'de bize örgüt gerekiyor. Örgüt olmalı ki bütün bu lâflar edebiyat olmaktan çıksın. Kenan Yoldaş'ın söylediği de, Demir Yoldaş'ın söylediği de bu noktada bir yanlış anlamaya bağlanabilir. Kenan Yoldaş diyor ki, Lenin yerel sovyetler üzerine yazmış. Doğru. Sovyetler üzerine yazarken, defalarca demiş ki, komünistlerin eylem biçimi, ya da örgüt biçimi icad etmek gibi bir sorunları yoktur. Son İzmir olaylarında, fabrikalarda, işçi komiteleri kurulmuş diyorsunuz. Gerçekten kurulmuşsa biz buna yapışırız. Çünkü bu yığın hareketi içinden çıkmış birşey. Bizim yapacağımız, ortamı değerlendirmek, hedefleri ortaya koymak, ondan sonra da yığınların gösterdiği yöntemleri kapıp onları geliştirmek ve model haline getirmektir. O modellerin henüz Türkiye'de ortaya çıktığını sanmıyorum. Biz önerirsek icad etmiş olacağız. Can güvenliği komitelerininin hayattan kopuk doğmasının bir nedeni de odur. Toplumsal ortamı tahlil ediyorsun. Böyle şeyler tutulabilir diyorsun. Ama yaşamın içinde, yığınların eyleminde ortaya çıkmadığından tutmadı. Biz

de yapamadık, başkası da yapamadı. Hareketler o aşamalara daha yeni yeni geliyor. Eğer bu işçi komiteleri şişirme değilse devrim hareketine büyük bir aşama gelmiş demektir. Bu komiteler bir iki ufak şey değilse, o zaman ihtiyaç kendini yığınlara hissettirmiş demektir. Alıp teorik düzeyde kullanmamız gerekir.

Kazım Y.: Veli Yoldaş'ımızın söylediklerine tamamiyle katılıyorum. Benim burada değineceğim ilkesel bazı noktalardır. En başta yine ileri sürüyorum: Tüzük, belli ilkeleri, merkez yayın organı da dahil olmak üzere parti işleyişini gösteren bir belgedir. Nasıl kesenek konusu bir ilke olarak tüzüğe geçmişse yazı gönderme işinin yine bir tüzük ilkesi olarak geçmesinde yarar vardır. Geçmişte bolşevik partisinin tüzüğünde ve komünist partilerinin tüzüklerinde olmayabilir ama böyle bir maddenin geçmesinde yarar olduğuna inanıyorum. Özellikle Eşgüdüm Komitesi'ndeki yoldaşların mutlaka Türkiye'deki somut olaylar hakkında hepsinin aynı anda enformasyon göndermesi gerekiyor. İşin can damarı enformasyondur. Bu enformasyon tek kanaldan giderse yanlış yargılar çıkabilir. Enformasyon gerçekten ilkesel bir sorundur. Tüzüğe bu maddenin getirilmesini bu yüzden istiyorum.

*EZHT*de katkı niteliğinde bir konu vardır. Lenin'in ortaya atmış olduğu emperyalizmin zayıf halkaları fikrinden çıkarak, bunlar günümüzde az ve orta gelişmiş kapitalist ülkelerdir deniyor. Bizim kalbimiz zayıf halkalarda atıyor. Gazetede , sosyalist sistemin yanısıra, bütün zayıf halkalarda yaşanan deneyler de yer almalıdır.

Cabbar Y.: İşin bir yönü şu: Durup dururken devrimci eylem biçimi, devrimci örgüt biçimi şu olacak diye orijinallikler yapamayız. İşin diğer yönü de, yapılan eylemlerin değerlendirilmesi konusu. Türkiye'nin durumunu biliyoruz, çeşitli düzeylerde gelişkin güçler var. Herkes en azından kendi ayaklarının altındaki toprağı korumak istediğinden bir takım eylemler yapıyor. Kutlamalarda, yıldönümlerinde ya da yığınlara ayağı kalktığında, olayın içinde yer almak zorunda kalıyor. Hepsinin

ortak noktası, yapılabilecek olanın en iyisini yapmak değil, eylemi kendisini koruyabilecek düzeyde tutmak. Şimdi bizim tavrımız ne olacak? Eğer siyasal sergileme yapacaksak, Türkiye'de olup biten her hareket bizden sorulur, öyle diyeceğiz. Değerlendirmesini yapmak zorundayız. TÖB-DER ve Kahramanmaraş olaylarını alalım. Evet, biz bu olayları değerlendirmek zorundaydık. Neden değerlendiremedik sorusuna girmiyorum. Bundan sonraki çalışmalarımızla ilgili olarak söylüyorum. Yüksek öğrenim birimlerinde en pasif eylemler yapılmıştır. Devrimci duruma hiç uymayan boykotlar yapılmıştır. Bugün yüksek öğrenim kesiminde boykot, artık militan bir eylem değildir. Bundan beş, altı yıl önce militan bir eylemdi. Artık değildir. Bir tek yerde, yığınların zorlamasıyla, gerçekten militan diyebileceğimiz bir işgal olmuştur. Bu nasıl olmuştur, nasıl gelişmiştir, biliyoruz. İşte bu noktada özellikle Türkiye'deki yoldaşlara büyük görev düşüyor. *Birincisi*, biz olayları değerlendirmeliyiz. *İkincisi* olayları olduğu gibi aktarmalıyız. *İşçinin Ses'i*ni çıkaran yoldaşlar da bu iki düzeydeki bilgileri değerlendirip, bunları koymalı.

Örgüt biçimleri konusunda da aynı şey sözkonusudur. Evet doğrudur, can güvenliği komiteleri tutmadı. Belki bir zaman gelecek tutacak, ya da başka örgüt biçimleri çıkacak. Ama şu anda görüldüğü kadarıyla komite işi tutmuyor, herkes bildiği gibi silahlanıyor. Olay olduğu zaman da alıyor silahını — üstelik 7.65'lik değil, 14'lü alıyor, otomatik alıyor — çıkıyor. Bu iş şu anda böyle gidiyor. Biz burada orijinallik yapamayız. Biz bunu ancak geliştirebiliriz.

Yinelersem, bütün yoldaşlarımızda geliştirmek durumunda olduğumuz anlayış: *Birincisi*, olay nasıl gelişmiştir, net olarak gazeteye iletilmesi. *İkincisi*, olayın politik yorumu. Merkez organ da bunu değerlendirip, doğruysa olduğu gibi, değilse, düzeltip basmalı. Bu aynı zamanda şöyle bir yarar da getirir. Yoldaşımız yazdığı yazıyı biliyor. Çıkan yazıyı alacak, kendisi nerede hata yapmış görecektir değerlendirmesini yapacak. Bu onun da gelişmesine yardım edecek.

Kazım Yoldaş "inceldiği yerden kopsun" dediğimi söyledi. Öyle değil. Talip Öztürk'ün Leninciler safında olduğunu

açıklayacağı gün öldürüldüğü doğruysa gazetede yazılan da sonuna kadar doğrudur.

Fatma Y.: Bazı söyleyeceklerimi Cabbar Yoldaş söyledi. Örneğin Tekel birinci direnişinden söz edildi. Biz bunu Hürriyet'in "anarşi" sütununda bir paragraf olarak görebildik ancak. Burjuva gazetelerinden o kadarlık okuduğumuzla bir değerlendirme yapmamız gerçekten olanaksızdır. Burjuvazinin bugün uyguladığı özel bir yöntemi var. Direnişleri duyurmuyor artık. Direnişler anarşi sütunlarının sonunda yer alıyor. Çünkü direnişleri duyurmak Türkiye'nin bugünkü patlayıcı ortamında başlıbaşına ajitasyon niteliği taşıyor. Burjuvazi bizim adımıza bu ajitasyonu yapmak niyetinde değil. Onun için gerçekten bu konularda haberleşme çok önemli. Ben raporda somut bir öneri getirmiştim. Şimdi burada yinelemekte yarar var. Herhangi bir olayda gazete sizden ne istiyor: *Birincisi*, olayı olduğu gibi aktarmak. *İkincisi*, başka siyasetler o olay hakkında neler diyorlar, nasıl yorumluyorlar onu aktarmak. *Üçüncüsü* biz nasıl yorumluyoruz. Bu üçünü ayrı ayrı, birbirine karıştırmadan ele almalıyız ki, *İşçinin Sesi* Yazı Kurulu'nun bir düşünme malzemesi olsun, gelen değerlendirmeyi benimsemek için manığın kavrayabilsin.

İkinci konu, teori ve uygulama sorunu. Size somut bir örnek anlatacağım. Emine Yoldaş *Toplu Sözleşmeler ve Devrim Savaşımı*'ni yazmaya başladığı zaman bildiği bir doğru vardı: En önemli savaş, siyasal savaştır. Alıyordu kalemi, ilk yazdığı cümle, "en önemli savaş siyasal savaştır" oluyordu. Sonra Yürükoğlu Yoldaş'a gidiyordu. Yoldaş, "en önemli savaş siyasal savaşsa, onu bize göstermelisin. Genel doğruları yineleme" diyordu. Gene gidiyor, gene kalemi eline alıyor, gene ağzından çıkıyor: "En önemli savaş siyasal savaştır, en önemli grev siyasal grevdir". Anlamaya çalışırsak, bir tepki var Emine Yoldaş'ın içinde. Bir gerçeği biliyor, ekonomizm yanlıştır. Öte yandan şunu görüyor: Bugün Türkiye ortamında ekonomik ajitasyon da yapmak gerek. Ama bir türlü ikisini bağlayamıyor. Yürükoğlu Yoldaş'a gide gele işin mantığı çıktı. Asıl sorun devrimci durumda nasıl örgütlenileceği, savaşımın

siyasal düzeye nasıl yükseltileceğidir. Bunlar "hadi kardeşim sen eylemini siyasal düzeye yükselt, işçi sınıfına bu yakıştır" gibi bir yanaşım, böyle pedagojik laflarla olacak şey değil. Yükseltirebilmen için işin mantığını bilmen gerek. Sen bugün 20.000 lira istiyorsun ama bu 20.000 lirayı almak için greve mi çıkacaksın? Burjuvazinin sıkıyönetimi var, üstüne gelecek. Demek ki grev yoluyla bunu alamayacaksın. Almazsan ne olacak? Çoluğun, çocuğun aç kalacak. Demek ki tek yolu var: alabilecek düzeyde eyleme çıkmak. Yani işçiye bir mantıksal zincir halinde olayı somut yaşatman gerek.

Örgütlenmede kalıpcılığa kesinlikle kaçmamalıyız. Tarihsel deneyleri, "tarihsel deneyler" diye gazeteye koyabiliriz o kadar. Türkiye'de gerçekten işçi komiteleri çıkmıştır. Oradan yapışmak gerek. En azından denemek gerek. Peki iki ay denedik, çıkmadı, özeleştir mi yapacağız? Hayır, bu işin mantığıdır. Deneyeceğiz, birşey çıksın diye uğraşacağız. Çıkmayınca *İşçinin Sesi* özeleştirir yapmaz. Deneyeceğiz, sınavacağız. Bir taraftan tutturdun mu alıp götüreceksin. Denemek, yanılmak. Ama o yanılmak, doğrunun içinde, doğru bir yanaşım içinde yanılığdır.

Üçüncüsü, Kazım Yoldaş *EZHT*'ye değindi. Bu gerçekten bütün örgüt için önemlidir. *EZHT*'de yapılan az ve orta derecede ülkeler çözümlemesini biz hep Yürükoğlu Yoldaş'ımızın bugünkü dünyayı görüşü, ve doğru bir görüşü diye değerlendirdik. Ama iş bu kadar değil. Bu teorik bir saptamadır. Gerçekten bu doğrultuda Lenin'de bazı fikirler vardır. Ben başka bir nedenle bunlara rastladım. İşin bu yönünü de *EZHT* üstüne eğitim yaparken, gazetemizde, vurgulamak gerekir.

Bir başka nokta. Kazım Yoldaş, Talip Öztürk konusunda gazetede yazı yanlış oldu dedi. Ama biz ne yalan birşey söyledik, ne de çarpıttık. Ethem Yoldaş'ın verdiği enformasyonda abartma da olsa, biz onu iskontaya uğratarak kullandık. *İşçinin Sesi*, "Talip Yoldaş'ı oportünistler öldürdü" diye birşey desc, işte o yanlış olurdu. Biz yığınları aldatmadık. O işin bir yanı. Asıl üzerinde durmak istediğim, bu konunun işaret ettiği savunma psikolojisidir. Geçmişin izleri hep buralarda, savunma mantığında çıkıyor. "Emine Engin'in dili hırçın" demek, ondan sonra

Talip Öztürk olayı, karikatürler. Bunlar hep aynı noktada toplanıyor. Savunma mantığı bizim için geçerli bir mantık değildir. Bunu kırıp atmak zorundayız.

Şimdi bunlardan ayrı bir konuya geleceğim. Bence önemli bir konudur: Çıkıştaki taktikler konusu. Biz eskiden de TKP programında yanlışlar olduğunu biliyorduk. TKP yönetiminin içinde nelerin olduğunu da biliyorduk. Bizim, 96. sayı öncesindeki taktiğimiz, TKP'nin çizgisini doğruyla doldurmak-tı. Yani oportünistler bir lâf ediyorlar, zaten yuvarlak lâf ediyorlar, o yuvarlağı alıyorduk, *İşçinin Ses'i*nde doğru bir özle doldurmaya çalışıyorduk. Ancak bu taktiği izlerken, kendi gelişmemizi ve işin objektif mantığını görmezlikten gelirsek yanlış yapmış oluruz. Biz komplocu değiliz. (*Veli Y.: Üçüncü Program ve Görevlerimiz*'de bunlar yazıldı.) Tamam, ama burada da saptansın. TKP Programı'nda bir sürü bozukluklar olduğunu biliyorduk. Ama ne vardı? İyie doğru gelişme vardı. İkincisi, Program o kadar işlevsiz bir program ki, ben en son 74'de okumuştum. Bir eylem programı, bir kılavuz olmaktan o kadar uzak bir program ki, kimsenin hatırladığı yoktu. Şimdi G. Antep'ten soruyorlar bize, "neden hazırlıklı çıkmadınız" diye. İşin objektif mantığını kendi kafamızda açmamız gerekiyor. G. Antep'i onun için örnek getirdim. Biz eskiden beri Leninciydik. Ama ikinci yönünü, o Leninci çizgi içinde bizim geçirdiğimiz evrimi, olgunlaşmayı da, bize inandırmış yoldaşlara anlatmalıyız. Dengeli koyabilmeliyiz ki, gerçekten kendi evrimimizi de görebilelim.

Cabbar Y.: Ben birşeyi anlamadım yoldaş. Bu aynı zamanda bir taktik olarak da geçerli değil midir? Ben onu anlamadım. Bilinçli bir siyaset olarak uygulanabilirdi.

Veli Y.: Üstünde *karar verilmiş* bir taktik olarak uygulanmadığı için, bilinçli bir taktiğimizi diyemeyiz.

Cabbar Y.: Tamam, o görüşe katılıyorum.

Veli Y.: Biz bu bilinçli olarak uygulamadığımız taktik yüzünden

bazı şeyler de kaybettik. Onu da görmemiz gerekiyor. Ege'nin iki ay önceye dek durumu buna en somut örnektir. Türkiye çapında da en sağlam yoldaşlarımızın bir bölümü bugün menşeviklerin kendisi oldular. Yani bir taraftan kendi içimizde öğrenme, derinleşme, olgunlaşma süreci işliyor, bir taraftan elin titriyor. Öyle karmakarışık bir süreçti ki, oturup konuşmadan öyle bir taktik gelişmeye başladı. Tüm parti yaşamımız boyunca PB'dan *bir tek* direktif aldık. O da birkaç ay önce gönderdiği "yayınları durdurun" direktifi. Yıllardır kendi başımıza oturuyoruz. Adam oradan genel bir lâf söylüyor. Biz de bunun içini doğruyla doldurmaya çabalıyoruz. Bir süre yürüdü. Sonra onlar ayıldı, üstümüze çökmeye başladılar, yürümez oldu. O zaman birden bilincimize çıktı iş. Karşılıklı "vay nasıl böyle yaparsın" diye birbirimize girdik. O zaman bilince çıktı bu mesele. Çok ilginç bir gelişme yaşadık.

Gündemin 8. maddesi (Parti merkez organı) üstüne genel görüşme kapandı.

"Parti Merkez Organı" Komisyonu'nun hazırladığı "Merkez Organ Üstüne" ve "İşçinin Sesi ve Görevlerimiz" başlıklı iki karar tasarısının görüşülmesine geçildi

"Merkez Organ Üstüne" başlıklı karar tasarısı okundu. Genel görüşme açıldı. Sonra paragraf paragraf görüşmeye geçildi.

"Merkez Organı Üstüne" başlıklı karar tasarısı oybirliğiyle onaylandı.

"İşçinin Sesi ve Görevlerimiz" başlıklı karar tasarısı okundu. Genel görüşme açıldı. Sonra paragraf paragraf görüşmeye geçildi.

"İşçinin Sesi ve Görevlerimiz" başlıklı karar tasarısı oybirliğiyle onaylandı.

Gündemin 8. maddesi (Parti merkez organı) tamamlandı.

*Gündem dışı olarak Stalin konusunun görüşülmesine geçildi.
(Bak: Ek 1)*

Stalin konusu görüşüldükten sonra oturum kapandı

Altıncı Oturum

Oturum, gündemin 9. maddesinin (Sendikal hareket) görüşülmesiyle açıldı.

Oturum başkanı Levent Yoldaş.

Komisyon sözcüsü İhsan Yoldaş.

Oturum Başkanı: Yoldaşlar, bugünkü oturuma 25 dakika geç başlıyoruz. Bazı teknik gecikmeler nedeniyle böyle oluyor. Fakat dün de erken başlamıştık. Toplam olarak zaman kaybettiğimizi sanmıyorum.

Şimdi İhsan Yoldaş bize komisyon çalışmalarını ve karar tasarısını sunacak.

İhsan Y. Veli Yoldaş'ımızın komisyona verdiği önergeler tartışmalarımıza temel oldu. Bu temelde bir metin çıkardık. Özellikle endüstriyel yoğunlaşma kavramı üzerinde durduk. Bunun yanında sendikalardaki son durumu, özellikle DİSK içerisinde ve Maden-İş'teki durumu, anti-demokratik tüzük, ona karşı mücadelenin odaklaşması sorunlarını ele aldık. Ve bu doğrultuda bir karar tasarısı hazırladık.

“İşçi ve Sendika Hareketi Üstüne” başlıklı karar tasarısı okundu. Genel görüşme açıldı.

Kazım Y.: Ben bir noktada itiraz edeceğim. 5. maddede yer alan “fabrikalar kalemizdir” belgisi komünist partisinin fabrikalarda çalışmasıyla ilgili bir belgidir. Sendikalar gündem maddesinde bu belge anlaşılmaz birşey oluyor.

Kerim Y.: Gündemin bu maddesinin adı “Sendikal Hareket” ama maddenin kendisi hem işçi hareketi içerisinde parti çalışmasını, hem de sendikalarda çalışmayı ele alıyor.

Sendikalarda komünist çalışmayı, sendikal hareketin bugünkü aşamasıyla birlikte düşünmek gerekir. Oportünistlerin sendika içi demokrasiyi ayaklar altına alan yöntemleri var. Aynı zamanda başka pis yöntemler de uyguluyorlar. Örneğin Leninci olduğu bilinen bir yoldaşımız, bir fabrikada işe girdiğinde, ya da o fabrikada çalışan bir işçi Lenincilerin yanında yer aldığında, patronla anlaşıp işten atmaya kadar varan yöntemlerle karşılaşılıyor. Bu durum legal olanaklardan yararlanmada olduğu kadar, parti örgütlenmesi açısından da zorluklar getiriyor. Bu konu üzerinde raporda birşey göremedim. Raporun içinde yer alması gerekemeyebilir, ancak tartışmakta yarar var. Özellikle komisyonun bu konuda düşündüğü birşeyler vardır herhalde.

İhsan Y.: Parti çalışmalarının temeli fabrikadır. Yığın örgütünün, bu çalışmaların desteklenmesi, açısından bir araç olması gerektiğini düşünüyoruz. Bizim asıl eksenimiz fabrika içerisinde temel örgütler çalışmasıdır. Bu temel çalışmalarda sendikal çalışma yardımcı bir rol oynar. Sarı, gangster, pembe sendikacılara karşı sendika koridorlarında değil, tabanda örgütlenerek savaşaacağız.

Zehra Y.: Genel olarak İhsan Yoldaş'ın dediklerine katılmamak mümkün değil. Kuşkusuz sendikaların bir araç olduğu doğrudur. Ancak bana öyle geliyor ki, sendikal hareket üzerine yazılmış bir karar tasarısında parti örgütlenmesini yazmamalı-

yız. Parti örgütlenmesi üzerine yazılmış bir karar tasarısında sendikal hareketten ya da sendikalardan yararlanmayı koyabiliriz. Ama sendikal hareket üzerine yazılmış bir tasarıda, üçüncü ve beşinci maddeler ya olmamalı, ya da daha değişik olmalıdır.

Veli Y.: Anladığım kadarıyla, işin bir fabrikalarda (ama sendikal-ekonomik düzeyde) çalışma, bir de sendikalarda çalışma düzeyi var. Bence bu iki düzeyi de bu gündem maddesinde, bu karar tasarısı içinde ele almalıyız. Karar tasarısının adını değiştiririz.

İşin fabrikalarda örgütlenme yönü kafamda daha açık. Sendikalarda nasıl örgütleneceğiz, onu herhalde en iyi oralarda çalışan yoldaşlar yanıtlar. Ama onun da ilkesi aşağı yukarı aynıdır.

Bugün örneğin ...'da iki sendikamız var. Oradaki yoldaşlar her alana dalmışlar, her alanda hakimler. Menşeviklere hiçbir şey bırakmamışlar. Bütün dernekler ellerinde, sendikaları almışlar, İLD'yi almışlar. Gerçekten seviniyoruz. Bu yoldaşların heyecanını, coşkusunu kırmamak gerekir. Ama kırmadan, belli bir yola sokmak da gerekir. Oradaki bir küçük sendika ile ne yapacağız? Mümkün olsa adını değiştirerek, ya da değiştirmeyerek, daha büyük, ülke çapında bir sendikanın içine sokabilesek. Madem kurulmuş. Yoksa o küçük sendika ne yapar, nereye gider, ne kadar yaşar? Zor birşey. Sonra hadi orası küçük bir yer. Ya İzmir'de kurulursa? Ya Ankara'da kurulursa? O zaman ülke çapında olumsuz etkileri olur. Gerçekten işçi sınıfına bir yarar sağlamaz. Biz mümkün olduğu kadar sendikaların büyümesini, (bizim de onun içinde hiç olmazsa bu aşamada muhalefet yapmamızı) savunmak zorundayız. Yarın neler getirir, bilemeyiz. İlkesi duruma uygun davranmaktır. Günü gelmiş, kızıl sendikalar kurmuşlar, günü gelmiş kurmamışlar. Sendikal hareketin birliğini savunduğumuzu, parça parça sendikalara bölünmenin işçi sınıfını bölmekten başka bir anlam taşımadığını, tasarının bir yerine koymamız gerekir. Bunun, işçi sınıfının siyasal birliğine, yani işçi sınıfının komünist partisi altında toplanmasına giden süreci zorlaştırdığını söylemeliyiz.

Akbulut Y.: Karar tasarısında bir eksiklik daha var. Komünistlerin sendikalarda çalışma biçimi üzerinde bir madde yok. Şöyle bir şey eklenmesini önereceğim. "*Sendikalarda yorulmaksızın sistemli komünist çalışma yürütmek partimizin görevidir. Sendikalarda komünist hücreler kurulmalı ve bu hücrelerin yorulmak bilmez çalışmalarıyla sendikalar komünizm ülküsüne kazanılmalıdır. Bu hücreler günlük çalışmalarının her düzeyinde ortacıların ve sarı sendikacıların ihanetlerini açığa vurmalıdır. Bu hücrelerin hepsi tümüyle partiye bağımlı kılınmalıdır.*" Bu, *Komünist Enternasyonal'e Giriş Koşulları'*ndan biridir. Karar tasarısında işlenmemiş.

Bir de sendikaların içinde muhalefetiz diyoruz. Bu politikamızı yazılı olarak bağlayacak formülasyonların karara girmesinde yarar vardır. Biz herşeye muhalefet ederiz biçiminde değil de, çalışmamızın önüne öyle hedefler koyarız ki, o hedefler bizi devrim savaşına kadar muhalefette tutar.

Veli Y.: İşte dünkü tartışmanın etkileri! Şaka ediyorum ama doğruluk payı da var. Bence muhalefet olduğumuzu anlatan birşeyi koymak doğru değildir. Siyaseti korkunç şekilde dondurur. Biz muhalefetiz ama bunu bizim kendi kafamıza yerleştirmek gerekiyor. Bir yerde yönetime gelme olanağı doğmuş, "muhalefetiz" deyip gelmemek olur mu? Oysa o taktik bir ileri gidiş olacak. Belki sonra yine geri geleceksin ya da gelmeyeceksin. Bunların şeması yoktur. Şemalara karşı müthiş bir güvensizlik duymak gerekir. İşin mantığını kavramalıyız.

Kenan Y.: Sendika hareketi genel olarak işçi sınıfı hareketinin bir parçasıdır. Özellikle de barışçıl dönemlerde sendika hareketinin komünist partisinin örgütlenmesi açısından büyük bir önemi vardır. Önemli olanaklar sağlar. İşçi yığına seslenebiliyorsun. Propaganda, ajitasyon alanın genişliyor. Daha geniş işçiyi, daha geniş eyleme çekebiliyorsun. Ama sendikal hareketin özünde, ister barışçı ister barışçı olmayan dönemde olsun, mutlaka sağ bir yön var. Bunu da hiç gözden kaçırmamak gerekir. Bu "sendikal hareket sağcılıktır. Sendikal çalışma yapmayalım" demek değildir. Ancak sendika hareketine

fazlaca bulaşmak, fazlaca bel bağlamak, sağ eğilimleri yaratıyor, besliyor.

Geçmiş dönemde oportünistler sendikal çalışma alanında şunu yaptılar: Sol sosyal demokratların, hatta sosyal demokratların egemen olduğu sendikalarda bir takım kafa kol ilişkileriyle ne olduğu belirsiz "sosyal demokrat komünist" sendikacılar çıkarttılar. Fabrika örgütlenmesini sendikal çalışmaya bağladılar. Bundan ders çıkarmamız gerekiyor. Sonunda bu siyaset, DİSK'in, işçi sınıfının gerçekten bağlandığı ve geliştirdiği bir konfederasyon olmasına rağmen, erimesine ve giderek güçsüzleşmesine yol açtı. DİSK üye kaybediyor, kazanamıyor. DİSK'in en önemli sendikası oportünistlerin de en çok etkinlik kurduğu sendikadır. Maden-İş sendikası son iki yıl içinde üçte birden daha fazla üyesini kaybetti. Komünistlerin yönetime geldiği bir sendika neden güçten düşsün? Aslında zayıflamaması gerekir. Bu zayıflama komünist hareketi sendikal hareketin kuyruğuna takmak anlayışından kaynaklanıyor. Kaynağı budur. Doğru bir çizgiyle bu duruma gelinmezdi.

Burada tartışmaya açılmasını istediğim konular var. Özellikle raporda bazı boşluklar bırakıldı. Bir sürü sendika var. Türk-İş'e bağlı sarı sendikalar var ki bunlar büyük sendikalar. DİSK'e bağlı kimi büyük sendika var, kendine sınıf sendikası diyor. Bağımsız sendikalar var. Bağımsızlar içinde de büyük sendikalar var. Bir de küçük küçük sendikalar var. Bunların da çoğunluğu ya gangster sendikalar, kişiye dayanan sendikalar ya da devrimci siyasetlerin kurduğu sendikalar. Büyük sendikalar da çalışılır, küçük sendikalarda çalışılmaz ya da büyük sendikalar dururken, küçük sendikalar kurulmaz diye birşey yok. Bunun bir şablonu olmaz. Ama yine de temel yöntem büyük sendikalar içinde çalışmaktır. Yani özellikle büyük fabrikalarda örgütlü, en geniş işçi yığını kavramış sendikalar içinde çalışmaktır. Bana göre doğru yöntem budur.

Geçmişte bir Makine-Kimya örneği vardır. Bir İskenderun İsdemir'de Maden-İş'in örgütlenmesi deneyi vardır. Yine Sümerbank örgütlenmesi vardır. Bunlar büyük işyerleri. Özellikle büyük tersanelerde örgütlü Harp-İş sendikasında da bunu yaşadık. Yapılan iş şu oldu. Örneğin, bu sendika harp

sanayii kolunda işçinin %100'e yakın kesimini kapsıyor. Onun dışında 200-300 kişilik bir sendika vardı, Savaş-İş, battı. Bu savaş sanayii kolundaki örgütlenmede — komünist partisinin sendika çalışması olarak almak gerek meseleyi — ne yapıldı? Bu büyük sendikaya karşı, üyesi olmayan Aster-İş diye bir ufak sendika kuruldu. (Aster-İş'in kurucuları büyük bir işyerinde, Taşkızak tersanesinde, işçiler tarafından sevilen işçilerdi. İşçi lideri niteliği taşıyorlardı.) Sonra bu sendika Tüm Harp-İş'in tabanında açıktan Aster-İş örgütlenmesi çalışması yapmaya başladı. Harp-İş içinde çalışmak kolay mıdır? Harp-İş içinde çalışmak en gizli, en konspiratif çalışma yapmayı gerektirir. Öyle bir sendika ki, savunma sanayii, orduya ait bir işyeri. Resmen NATO, genel kurmay, kısacası burjuvazinin silahlı güçleri söz konusu. Onlar açısından stratejik önemi var. Burada ufak bir sendika, güçsüz bir sendika, kadroları deşifre etmekten başka bir işe yaramaz. Bu işin başarılamayacağı baştan belliydi. Burada yapılması gereken Harp-İş'e karşı bir sendika alternatifini mi göstermek, yoksa parti çalışmasının belirleyiciliğinde Harp-İş içinde bir sendika çalışması mı yükseltmek?

Yine diğer iş kollarında, Sümerbank'da, Makina-Kimya'da, Seydişehir'de, Karabük'te, Tekel'de buna benzer gelişmeler oldu. Aynı şekilde Petro-Kimya işkolunda oldu. Makina-Kimya ve İsdemir işyerleri, AP-MHP karması adamların yönetiminde olduğu iki ayrı sendikanın işyerleri. Biri Türk-Metal, biri Bağımsız Çelik-İş. Bunlar büyük işyerleri. Birinde 15.000 işçi çalışıyor, diğerinde 16-17 bin işçi çalışıyor ve ikisinin de endüstri içinde önemli yeri var. Bu sendikaların karşısında, yine güçlü bir sendika olan Maden-İş sendikası var. Şimdi burada yapılacak iş, bu işyerlerinde yetkili olan sendika içinde mi çalışmaktır, yoksa karşısında bulunan büyük sendikayı alternatif mi göstermektir? Maden-İş alternatifini göstermeden Türk-Metal ve Çelik-İş içinde çalışarak komünistlerin yönetimi ele geçirmesini mi hedeflemek? Yoksa bu işyerlerinde, oportünistlerin yaptığı gibi değil de doğru bir anlayışla, büyük sendika alternatifini göstererek mi çalışmak?

Kazım Y.: Özellikle 5. maddede göze çarpan, eskiden beri

terkedemediğimiz bir anlayışımız var. "Fabrikalar kalemizdir" belgisinin sendikalar tarafından hayata geçirilmesi anlayışını kastediyorum. Geçmişten üzerimizde izi kalan bir şeye işaret ediyor. Bu anlayış, sendikalar aracılığıyla fabrikalara gidip fabrikalarda komünist partisinin çalışmasını yapmak anlayışıdır. Sendikalara parti çalışması yapma görevini vermek anlayışıdır. Burada başaşağı duran bir mantık var. Benim kafamda en geniş hatlarıyla açık olmasa bile şöyle bir fikir var: Biz bugün sendikal savaşım yürütmek istiyorsak, sendikalarda muhalefet yapmak istiyorsak, önce fabrikaları kalemiz haline getirmek gerekiyor. Ama nasıl kale? Sendikanın kalesi mi, partinin kalesi mi? Partinin kalesi haline getirmek gerek. Ondan sonra bütün işler kolay. Bütün mesele gerçekten fabrikaları partinin kalesi haline getirmekten geçiyor. Sendikalardan fabrikalara gideriz anlayışı yanlıştır. Fabrikalardan sendikalara gitmeliyiz. Tartışmanın yönlenmesi açısından bu noktaya değinmek istedim.

İhsan Y. Bugün, oportünistler tarafından içi boşaltılan "fabrikalar kalemizdir" anlayışını komünist harekete egemen kılmak sorunu önümüzde duruyor. Türkiye'de yapılan sendikal çalışmalar büyük ölçüde taban çalışması değil, tepeden paraşütle gelme yöntemlerle yapılan operasyonlardır. Komünistlerin böyle bir sorunu olmaması gerekir. Biz yapacağımızı işçi desteğiyle yaparız.

"Fabrikalar kalemizdir" belgisini tasarıya onlar bunu sendikalar içinde gerçekleştiremiyorlar, biz gerçekleştireceğiz anlayışıyla koymadık. Sendikalardan fabrikaya gitmek gibi ters bir anlayışımız yok. Esas çalışma fabrikalardadır. Temel örgütlenme asıl oralardır. Sorun, bu temel örgütlenmeye, yığın çalışmalarıyla ve de yığın örgütlenmelerini seferber ederek yeni olanaklar yaratmaktır. Parti çalışmasının bilinçsiz unsurlara gitmesinde sendikanın yararı vardır.

Burada vurgulamak istediğimiz bir başka yön de sendikaların bağımsızlığı ya da tarafsızlığı konusudur. "Sendikalar örgütsel olarak bağımsız, siyasal harekete bağımlıdır" gibi birşeyler vardı, hala da devam ediyor. Bizce sendikaların

bağımsızlığı görüşünü reddetmek gerekir.

Bir de alternatif göstermek konusunda birşeyler söylemek gerekiyor. Maden-İş'de, büyük sendikada mı çalışmak? Yoksa Maden-İş'e alternatif gösterip, bütün çalışmalarımızı oraya mı yığmak? Aslında sorun işçilere götüreceğimiz belgeleri, bu sendikalar aracılığıyla götürebilir miyiz sorusudur. Seçenek, pratiğin içinden çıkar. Ben bir parti çalışması yapmak istiyorum. Fabrikayı seçmişim, işe koyulmuşum. Orada bir küçük sendika var. İlla oraya Maden-İş'i mi getirmem gerek? Yoksa ayrı sendika mı kurmam gerek? Hangisi o anda uygunsa onu yaparım. Bu pratik bir sorundur. Maden-İş devrimcidir, o sendika gelsin ondan sonra daha rahat parti çalışması yaparım, yolum açılır şeklinde olmayabilir.

Fatma Y.: :Karar tasarısının adını değiştirmeliyiz. "Sendikalar-da çalışma" dendiikten sonra fabrikalardan söz edilince Kazım Yoldaş'ın dediği haklı gözükür. Oysa bu maddede tartışılan, fabrikada ya da sendikada, sendikal-ekonomik düzeydeki çalışmalardır.

İşçi sınıfı içinde çalışmada, sendikal-ekonomik düzeyde çalışma yürütmenin çok önemli bir rolü vardır. Ama işçi sınıfı içinde çalışmak en başta doğrudan parti çalışması demektir. Legal ya da illegal, ülkenin ve işçi sınıfı hareketinin içinde bulunduğu hertürlü koşulda yürütülmesi gereken doğrudan bir parti çalışması vardır. Bir de bu çalışma için çok yararlı olacak olan sendikalarda ve işçi sınıfının öteki yığın örgütleri içinde ve fabrikalarda yine sendikal düzeyde çalışma vardır. Biz temel olarak doğrudan parti çalışmasını koyarız.

Burada kafamızda yanlış bir anlayış doğuyor. "Önce-sonra" anlayışı diyeceğim buna. Yani "önce parti çalışması, sonra sendikal çalışma" diye getiriliyor. "Önce-sonra" zamanda ayrılan şeyler değildir. Önem olarak ayrılan şeylerdir. Biz en başta parti çalışmasına önem vererek sendikalarda çalışırsak, o zaman sendikal çalışmayı doğru anlamış olacağız. Bunların ikisi birbirini etkiler. Onun için bu tip sorunlarda, asıl önemli olanı ayırabilmek gerekir, ama pratikte nasıl gelir, o başka bir düzeydir. Sendikalar içinde çalışmaya bakarsak, menşeviklerin

geçmişte yaptıkları içinde bizi en tiksindiren şeyler nelerdir? Paraşütle gelme, tekkecilik ve parti örgütlenmesini sendikaya bağlamaktır. Yani, "önce-sonra"yı önemde ters oturtmak ve ters uygulamaktır.

Sendikalarda savaşım, sendikalarda çalışma, bildiğim kadarıyla şöyle yürütülmelidir. İşçi sınıfı ideolojisini, komünist çizgiyi savunursun, sendikada bunun propagandasını yaparsın. Böyle bir çalışma stilini doğru geliştirdiğimiz zaman, göreceğiz ki bunun ulaştığı sonuçlar menşeviklerden çok farklı olacak. Doğru devrimci ideolojiyi sendikalar içinde militanca savunursak tabanın bilinçli desteğine dayanarak yönetime gelebiliriz. Tabaanın bilinçli desteğine dayanarak, yani doğru yöntemlerle sendikalarda başa gelmeyi ister miyiz? Elbette isteriz. Çünkü biz o şekilde yönetime gelebiliyorsak, işlerde zaten nitel bir değişiklik var demektir.

Genel olarak bunları koyduktan sonra bugünkü somut duruma bakalım. Örneğin Maden-İş içinde likidasyon var, *İşçinin Ses'i*ni savunan işçiyi atıyorlar. Bunun ikili bir yanı olması gerekir. Birincisi gizli çalışma. Maden-İş içinde gizli örgütlenme, gizli çalışma. İkincisi, legal planda, açıktan ülke çapında demokratik savaş yürütme. Bu ikisini Maden-İş içinde birlikte yürütmeliyiz. Bunlar büyük olaylardır. Oportünistlerin sendikada bir devrimci görüşü savunan akımı atmaya çalışmaları korkunç bir tutumdur. Bunun canhıraş demokratik savaşını vermek zorundayız. Çünkü sendikal demokrasinin büyük önemi vardır. Bu sapıklıklara karşı savaşmazsak işçi sınıfının sendikal hareketi daha da bölünür. Karar tasarısında sendika içi demokrasi maddesine birkaç cümle daha ekleyip Leninci anlayışı vermek gerekir. Sendika içi demokrasinin yalnızca demokrasi açısından değil, işçi sınıfını kazanmada önemi var, işçi sınıfını bilinçlendirmede, siyasete çekmede, siyasal görüşleri çarpıtırmada önemi vardır.

Cabbar Y.: Konferans'ımız bazı görüşlerimizin ilkesel yanlarını açmanın yanısıra şu anda Türkiye'de var olan duruma, sendikal çalışmalara ya da işçi hareketi içinde parti çalışması olarak özetlediğimiz çalışmalara, legal örgütlenmeye, buralarda savaş

yürüten yoldaşlarımızın karşılaştığı bir takım sorunlara da açıklık getirmek durumundadır. Bunu göz önüne aldığımız zaman, biraz ayaklarımız yerden kesildi gibime geliyor. Büyük sendikalarda örgütlenme, küçük sendikalarda örgütlenme, sendika yönetimlerine gelme. Şu anda bizim bu sorunlar üzerine tartışmamızın kazandıracığı fazla birşey yok. Bunun ilkeleri bellidir. Biz legal olanaklardan yararlanarak herhangi bir yönetime gelebilirsek, karşı çıkmayız. Ancak burada amacımız her zaman şu olmalıdır: Sürekli muhalefetiz dedik. Biz muhalefet olmak istediğimiz için muhalefet değiliz. Amacımız her zaman için daha geniş yığınlara ulaşmaktır. Yönetiminde bulunduğumuz bir sendikayı gerektiğinde başka büyük bir sendikaya bağlarız, orada daha geniş yığınlarla bağ kurma olanağımız olur. Bu konudaki diğer anlayış nedir? O sendika içinde, yönetimde kalıp, onun parasal olanaklarını, adını kullanmak vb. İşin acı ve kötü tarafı, bizim de üzerinde durmamız gereken yönü, Türkiye’de yapılan budur. Hiçbir gurup, hiçbir siyasi akım bu anlayışın dışına çıkmamıştır. Herkes bu meseleye ad, para meselesi olarak baktı. Bunlar devrimci kamuoyunda “güçlülüğün ölçütü” anlamını kazandı. Acaba bir bildirinin altında kaç sendikanın adı çıkmış? Bu o siyasal akımın gücünü temsil eden bir şey haline geldi. Ne yazık ki bizim yoldaşlarımızda da aynı anlayış şu ya da bu şekilde izlerini sürdürüyor. Bizim kırmak zorunda olduğumuz anlayış budur.

Dün akşamki tartışmalarımız sırasında Fatma Yoldaşın verdiği bir örnek vardı. Tam buraya oturmuyor ama bir anlayış söz konusu olduğu için o örneği almak istiyorum. Rusya’da 1905 devriminin yenilgisinden sonra Menşevikler sovyetleri yaşatmayı öneriyorlar. Lenin karşı çıkıyor. Bunlar ayaklanma örgütleridir, tekrar bir ayaklanma süreci söz konusu olduğu zaman kendi kendilerini geliştireceklerdir, biz devrimin yenilgisinden sonraki dönem içerisinde sovyetlerin geliştirilmesi diye bir politika çizemeyiz, diyor. Onları öldürüyor bir anlamda. Şimdi bizim için Türkiye’de tamamen değişik bir durum söz konusu. Şu anda hareket bir ayaklanmaya doğru gidiyor. Bu zorunlu olarak işçi hareketinde yaratıcı örgüt modelleri

çıkacaktır. Burada gözönüne almak zorunda olduğumuz birşey, işçi sınıfı içindeki militanlarda, devrimci unsurlarda sendikalara karşı bir tepkinin varlığıdır. Her gelen onları satmış, her gelen onların birşeyini sömürmüş, devrimci psikolojisini sömürmüş. Örneğin biz şimdi .. 'de örgütleniyoruz. Maden-İş'in örgütlenme alanlarından biri. Biz onlara iki şey önerebiliriz. İkisi de illegal çalışmaya giriyor. İkisi de en başta ülkenin somut siyasi durumundan ve fabrikalarda çalışmanın niteliğinden kaynaklanıyor. Bunu daha da önemli kılan bir mesele de, şu andaki durumda oportünistlerin elinde çok sayıda sendika olmasıdır. Biz bu sendikalarda çalışırken gizli çalışma yapmak zorundayız. Biz yoldaşa, arkadaşşa, sempatizanımız işçiye her durumda gizli olmak koşuluyla iki şey önerebiliriz. Birincisi, diyebiliriz ki belirli bir güç topla, git Maden-İş'e, bir komite atasınlar. Bu sendikal çalışmanın alışılmış modelidir. Bu ille de parti örgütlenmesinin ikinci plana itilmesini getirmiyor. Bir de parti örgütlenmesinin birinci planda olduğunun bilincinde olarak ikinci bir öneri yapabiliriz. Biz kurarız orada komiteyi ve fabrika içerisinde onu kabul ettiririz. Ama diğer yandan, o hareket geliştikçe o sendikanın içinde yürür mü, yürümez mi, onu ikinci plana alırsak. Yani parti örgütlenmesi birinci planda olmak üzere yığın örgütlenmesi çalışmasında izlenecek iki yöntem var. Hangi yönteme başvuracağımız bir anlayış meselesidir. Bence bu örnekle de açıklamak istediğim gibi, kadrolarımıza, sempatizanlarımıza aşılammamız gereken ikinci yöntemdir. İkinci tür örgütlenmeler hareketin kendi kendine yaratmış olduğu illegal örgütlenmelerdir. Bizim de yapacağımız bu türü bilinçli olarak geliştirmektir. Öyle örnekler var ki. Bir mahalle olduğu gibi bir komite kuruyor. Bu komitenin üyelerinin kimliğini mahallede kimse bilmiyor. Ama bu komite parasını da topluyor, silahını da alıyor, eylemini de koyuyor. İşte böyle örgütler yaratmak zorundayız. Bunlar devrimin organı olacak modellerdir. Bunları geliştirmek zorundayız.

Kenan Y.: Cabbar Yoldaş, ayaklarımız yerden kesildi dedi. Sendika çalışmasını yalnızca sendika yönetimi meselesi olarak anlarsak, o zaman ayaklarımız gerçekten yerden kesilir. Ama

öyle değil. Sendikal çalışma deyince, şu da sendikal çalışmadır ve bizim asıl sendikal çalışmadan anladığımız da odur: İşyeri temsilciliği, işyerinde komiteleşme. Bunlar devrimci durumu yarattığı komiteleşmeler de değildir. Örneğin işçi toplu sözleşme savaşımı veriyor. Toplu sözleşme komitesi birdenbire bütün işçinin gözünü diktiği bir yer oluyor. Toplu sözleşme taslağının hazırlanması, görüşmelerin yürütülmesi, grev gündeme geliyor. Bir de başka çeşit örgütlenmeler çıkıyor. Örneğin bir işyerinde işten atmalar başlıyor. İşyeri kaynıyor. Orada işçiler kendiliğinden bir örgütlenme kuruyor. Sendika da işi kendi kontrolünde tutmak için kendisi bir örgütlenme kuruyor. Bir komite atıyor ya da işyeri temsilcilerini görevlendiriyor, ya da sendikanın dışarıdan gönderdiği bir iki adamla fabrika içinde birtakım komiteler kuruyor. Bu konularda alınacak tavır, yalnızca sendikal bir mesele değildir, ama sendikal sorunu ilgilendirir.

Parti örgütlerimizin bulunduğu işyerleri var. Büyük işyerleri var, ufak işyerleri var. Buradaki yoldaşlarımız, sempatanlarımız sevilen işçi liderleri. İşçinin güvendiği, canını bile teslim ettiği insanlar. İşyerinde toplu sözleşme görüşmeleri başlıyor. Bizim bir tutumumuz var. Gerçekçi istem diyoruz. Şimdi yoldaşlarımızın bütün yaptıkları iş, "20.000 de, 20.000" diye tutturmak olursa, bu sendikal çalışma değildir, taban çalışması değildir. Bunun yanısıra, bunu temel alarak yapacak birçok iş vardır. Toplu sözleşme komitelerine girecekler mi? Temsilciliklere aday olacaklar mı? Sendikanın bölgesel örgütünün kongresi geliyor, aday olacaklar mı? Muhalefet örgütleyecekler mi? Fabrika parti örgütleri var. Parti örgütlerinin bir hiyerarşisi var. Zaten bunlar tek bir merkeze bağlıdır. Ama sendikal planda daha geniş emekçi yığınları, sempatanları işin içine katan bir olayda yoldaşlarımız ne yapacaklar? Şimdi bu soruların hepsi önümüzde duruyor.

Bu tür olaylarda işin bir legal yanı var. Bir takım legal olanaklar var. İşveren sendika temsilcilerine kolay kolay dokunamaz. Bir baş temsilcinin işten atılması önemli bir olaydır gerçekten. Patron tüm işçiyi karşısına alır. Aynı şekilde, sendika da böyle bir olayda ters tavır alırsa, o da işçiyi karşısına alır.

Sendikaların yönetimindeki sarı sendikacılığı yok etme savaşında toplu sözleşmeler bizim için hareket noktası olur. Şimdi toplu sözleşme dönemine girildi. İşçi içinde propaganda başlıyor. Çıkıyor, istemini koyuyor ortaya: 20.000TL. Ama sendikacı geliyor birşeyler söylüyor. Patronun bir tavrı var. Şimdi burada yoldaşlarımız ne yapacaklar? Benim vardığım sonuç şu oldu: Tüm işyerlerindeki — işkollarına göre düzenlenebilir, ya da işkolu gibi bir ayırım yapmadan olabilir — hareketi kapsayan bir legal hareket odağı yaratmamız gerek. Bunun adını da “devrimci sendika hareketi” koydum. Bunda amacım şu oluyor: Sendikal planda sarı sendikacı tümünden egemendir. Bakmayın, pembe sendikacılık dedik ama sarı sendikacılıktır aslında. Buna karşı sendikal planda bir alternatif göstermek lazım. Çünkü bu en geri işçi yığına, en geniş işçi yığına sesleniyor. Sorun, o sendikanın yönetimini almak da değildir. Sonunda belki alırsın belki alamazsın. Sorun o değildir.

Demir Y.: Sendikalar ekonomik savaşım örgütleridir. Türkiye’de sendikalaşma yüksek. Sendikalaşmada canlanma asıl 12 Mart sonrası dönemde oldu. Tam o dönemde bir başka olgu daha ortaya çıktı. Türkiye’de bir anlamda işçi sınıfının bilincindeki yükselmeyi yansıtan sendikalaşma hareketi, Türkiye’deki politik örgütlenmedeki boşluktan dolayı garip bir biçim almaya başladı. Sendikalar yanlış bir yola sürüklendiler. Hepimiz hatırlarız. TKP’nin o dönemdeki çıkışlarında sendikaların tepelerindeki bazı konumlardan yararlanarak iş görme anlayışı gelişti. O dönemde DİSK’e parti gibi bakılmaya başlandı. Bir yandan, bu anlamda DİSK’in sendika olarak özellikleri atlandı. Bir yandan da sendikalarda komünist çalışma yapma anlayışı bir türlü geliştirilemedi.

İki örnek bunu çok açık gösteriyor. Örneğin, sendikal eğitim olanakları ve sendikal basın komünist bir anlayışla hiç kullanılmadı. DİSK’in eğitim notlarına baktığımız zaman ya da DİSK’in ve Maden-İş’in gazetelerine baktığımız zaman bunu açıkça görüyoruz. Bunlar ekonomik ajitasyonu bile doğrudürüst yapamamıştır.

İkincisi, işçi sınıfı hareketini eylem alanında da, ekonomik

sınırlarda tutma anlayışı çıkmıştır. Bir eyleme DİSK evet demiyorsa o eylem yapılmaz oldu. Yalnız eylem yapıp yapmama açısından değil, eylemlerin siyasal sınırları da, ekonomizm sınırları içinde kalmıştır.

Örgütlenme alanlarında çok daha fahiş hatalar yapılmıştır. Bir dönem fabrikalarda parti örgütlenmesi, siyasal çalışma, DİSK'e geçme çalışmasına, sendikal örgütlenme çalışmasına indirgenmiştir. Bunu çok açık yaşadık. Türkiye Komünist Partisi'nin üyelerinin fabrikadaki temel çalışması, sendika değiştirme çalışması durumuna geldi. Bu da likidatörce bir örgütlenme anlayışıdır. Likidasyonun özü illegal parti çalışmasını sulandırmaktır. İşte bunu yaptılar. Öyle yaptılar ki, hem fabrikalarda gizli yürümesi gereken çalışmayı ve gizli kadroları burjuvazinin önüne serdiler, hem de bu fabrikalardaki parti örgütlenmesini zaafa uğrattılar. Bunun en belirgin örneği Maden-İş'te olmuştur. Maden-İş'in son dönemlerde hem sendika olarak güçten düşmesi, hem de Maden-İş'e bağlı, partinin etkin olduğu fabrikalarda siyasal olarak yenik düşmeye başlaması bundan kaynaklanıyor. Çünkü sendika baştemsilcisi aynı zamanda orada fabrika hücre sekreteri oluyor. Legal bir kişidir. Türkiye'nin somut koşullarında sendikalar hızla yıpranmaktadır. O yıpranırken, oradaki siyasal örgütlenme de yıpranmaktadır. Yanlış ve likidatörce bir örgütlenme anlayışı burada kendini göstermiştir.

Onun da ardından, politik örgütlenmeye araç olsun diye bu yanlış anlayışlar içerisinde Beton-İş gibi, Ağaç-İş gibi, Turizm-İş gibi bağımsız, küçük sendikalar kurulmaya başlanmıştır. Bu da aslında Türkiye işçi sınıfının sendikal hareketini bölen bir yaklaşımdır.

Bütün bunların sonucu olarak, klasik sarı sendikacıların yanısıra devrimci sözler eden sendika bürokratları, oportünist sendika yöneticileri ortaya çıktı. Ve ağızlarından hiç düşürmedikleri halde, ne sendikal demokrasiyi, ne de tabanın söz ve karar sahibi olması ilkelerini uygulamadılar. Ekonomik mücadeleyi bile doğru düzgün vermediler. İşçi sınıfının iş ve yaşam koşullarını geliştirme işinde Türkiye işçi sınıfının sendikal hareketine katkı yapamadılar.

Bunların sonucu olarak Türkiye'de bir başka olgu ortaya çıktı. Örgütsüz, dağınık, karmaşık bir süreç içinde de olsa, sendikal muhalefet gelişmeye başladı. Bugün açıkça görelim, Türkiye'de çok başıbozuk olmakla birlikte, "Devrimci Sendikal Muhalefet" denen olay belli bir taban bulmaktadır. Halkın Kurtuluşu'nun denetimi altındadır. Hangi temelden kaynaklanıyor? Sarı sendikacılara, oportünistlerin ve bürokrat sendika yöneticilerinin sendika ağalığına tepkidir. Aslında tepki DSM'nin toparlayabildiğinden ve toparlayabileceğinden bin kat daha büyüktür.

Tüm bunlardan şu noktaya gelmek istiyorum. Konferans'ımızın ışık tutması gereken sendikal bakış açısını biraz daha aydınlatabiliriz. Tüm yoldaşların konuşmalarından anlaşılıyor ki, biz politik çalışmanın önemini altını kalın çizgilerle çizerek vurgulamalıyız. Bu noktada bütün yoldaşların kafası açıktır. Yalnız bir noktada bulanıklık var. O da şu: Sendikalar sorununu uzun uzun tartışmanın anlamı var mı? Bence bu yaklaşım yanlıştır. Sendikalar sorununa bakış açımızı getiştirmek için çaba harcamak zorundayız.

Şöyle bir sıralama bence uygun olur: Birincisi, temel çalışmanın parti çalışması olduğunu hiç unutmamak. Fabrikalarda güçlenmeden, dünyanın en önemli sendikacılarıyla çalışsak, hiçbir iş başaramayız. Başarsak da menşeviklerin yaptığı gibi sahte başarılar elde ederiz. Fabrikalarda parti örgütlenmesini sistemli bir biçimde, gizlilik temelinde hızla örgütlemeliyiz. Ama ikinci bir nokta da var. Salt bunu söylemek, sendikal çalışmayı salt parti örgütlenmesi olarak görmek de yanlış bir anlayış olacaktır. Sendikal alandaki çalışmalara sırt çevirmek olacaktır. Belki sistematığı düzgün olmadığı için karar tasarısında yanlış anlaşılabilir bir nokta, aslında doğrudur. Fabrikaları kale yapmakla, sendikalarda başarı kazanmak arasında çok doğrudan bir ilişki vardır. Eğer temel işkollarında, önemli fabrikalarda, siyasal hareket olarak güçlenemezsek, sendikal alanda da başarı umudu taşımayalım.

Sendikal çalışma için bazı öneriler yapacağım. Kilit işkollarında, kilit sektörlerde sendikal muhalefet örgütlemek. Esas sorun budur. Bunlar bugün Türkiye'nin pratiğinde ortaya

çıkmıştır. Metalurji tekstil gıda, petro-kimya ve askeri işyerleri. Bugün bunlar Türkiye'de siyasal kabarmaların olduğu, sendikalaşma eğilimlerinin hızla arttığı, kilit sektörlerdir. Bu işkollarını temsil eden sendikalar Maden-İş, Tekstil, Gıda-İş, Aster-İş, Petrol-İş, Petro Kimya İş. Bunların hepsinde, sendikal muhalefet örgütlemek için olanaklarımız vardır.

Sendikal muhalefeti nasıl örgütleyeceğiz? Her türlü siyasette, her türlü muhalefette, taktik bir sorunda bile perspektif önemlidir. Menşeviklerin uzun yıllardır yapmaya çalışıp, başaramadıkları birşey var: Sendikalar bildirgesi. Biz, yaz aylarındaki çıkıştan sonra bu konuda büyük bir adım attık. *Toplu Sözleşmeler* kitapçığı! Bu kitap altın değere sahiptir bence. Bir sürü pratik çalışma içinde olduğum, bu konuları iyi bildiğimi düşündüğüm halde, sendikalarda ne yapacağız, işçilere ne söyleyeceğiz, toplu sözleşme politikamız ne olacak gibi sorunların yanıtını ben orada buldum. O kitabın son bölümündeki istemler sendikal muhalefet çalışmamızın dayandırılacağı noktalar. Bütün militanlara, sendikalarda çalışacak yoldaşlara somut kılavuzdur. Başka ne arıyoruz? Hiçbir hareketin sendikal konuda doğru-dürüst bir siyasal perspektifi yok. Bizim var. Ve bu büyük bir üstünlük sağlıyor.

Bir örnek vereyim. BMC'deki işçi yoldaşlardan biri gazetede çıkan ÇEK-AL'ı el yazısıyla 16 kere çoğaltmış. Çünkü o yazıda somut sorunlara yanıt yakalamış. Onunla gidip işçileri örgütlemeye çalışıyorlar. Somut sonucunu gördük. BMC işçileri kitaptaki fikirlerin hepsini kullanan bir bildiri yayınladılar. Ama biz iletmezsek, kitap kendi kendine iş göremez. Bunu da görmek gerek.

Demek ki, bizim sendikal muhalefeti dayandıracığımız perspektif var, bir plan var. Propagandada kullanacağımız dayanak noktaları, somut istemlerimiz var. Bu kitap bir belgedir, bu belgeden yararlanmalıyız. Orada bir istem vardı: 20.000 TL. Başlangıçta ben de düşündüm, işçiler buna çok diyecek diye yaklaştım. Pratik bunun tersini kanıtladı. Pratik bizim iletebileceğimiz, açıklayabileceğimiz yerlerde işçilerin bunu benimsediğini gösterdi. Maden-İş'te bunun tartışma konusu olması çarpıcı bir örnektir. Kitabın çıkmasıyla birlikte o

dönemde parti içinde bazı güçlerin istemleri yüksek tutmak gerekir demesinin de sonucu olarak, zorladılar, zorladılar, Maden-İş yöneticilerinin rızası dışında yükselttiler. Sonra toplu iş sözleşmesi komitelerine götürdüler, o komiteler bu sayıyı bir daha yükseltti. Oysa başlangıçta toplu sözleşme komiteleri bu sayıyı çok bulacak diyorlardı. Tersinin doğruluğunu yaşam gösterdi. O zaman bu kitaptan sendikal muhalefette dayanacağımız bir belge olarak yararlanmamız gerekiyor.

Sendikal muhalefette iki ilkeye ciddi olarak sarılmamız gerekir. Bunlardan biri sendikal demokrasi ilkesidir. Türkiye’de sendikal demokrasi diye birşey yok. İşçilerin seçimiyle işbaşına gelen sendika yöneticisi yok. Neden Türkiye’de DSM taban buluyor? Sendikalar içerisinde bir güç kazanacağını sanmıyorum, ama bir taban buluyor. Çünkü doğru bir belgiden yola çıkıyor. “Sendika ağalığına son, işçiler sendika yönetimine”. Sendikal demokrasi bunun mekanizmasını geliştirmektir. Biz daha bilimsel, daha sistemli çalışacağımıza göre, bu doğru belgeyi ayakları üstüne oturtabiliriz. Sendikal demokrasinin nasıl olması gerektiği gibi konuları geliştirmek için Eşgüdüm Komitesi’ne bağlı bir sendikal büro kurulması önerisi var. Bence bu öneri doğrudur. Bunun yaşama geçmesinde güçlükler olabilir. Yetişkin, komünist sendikacı yoldaşımız azdır. Bu konuda yapılacak şey, Kenan Yoldaş’ın söylediği “legal olanak yaratmaktır”. Fabrikaların içerisinde gizli çalışma yapacağız. Yaptık. Parti örgütlenmesini güçlendirdik. Ama bunların illegal kanallarla, sendikal muhalefeti sürüklemeleri, il düzeyinde, yöre düzeyinde, ülke düzeyinde birleştirmeleri çok güçtür. O zaman bunun legal birimini yaratmak gerekiyor. Birim derken, çerçevelenmiş bir örgüt modeli demek istemiyorum. Örneğin bir yol pratikten çıktı. Maden işkolunda, İzmir’de bizim etkinliğimizdeki fabrikalardaki temsilcilerden bir kurul oluşturmak ve Maden-İş’in içerisinde sendikal muhalefeti böyle yükseltmek. Böyle bir çalışma anlayışıyla davranırsak, Türkiye’de sendikal alanda Leninci anlayışımıza uygun başarılar kazanırız, oportünizmi, sarı sendikacılığı çökertiriz. Çünkü bunun temelleri vardır. Maden-İş kaymış, gidiyor. Tabanda, bakıyoruz, anarko-sendikalist, “sol” bir takım akımlar boşluğu

doldurmaya çalışıyorlar. Sorun senin doğruyu getirerek doldurup, doldurmayacağındır.

Kazım Y.: Demir Yoldaş'ımızın getirdiği çok önemli bir nokta var. Tartışmaları asıl yoğunlaştıracağımız konu odur. Sendikalarda muhalefet konusu.

Gözden kaçmak üzere olan çok önemli bir nokta var. Tasarıda şöyle deniyor: "Oportünistler tarafından içi boşaltılan Leninci 'fabrikalar kalemizdir' belgisinin bilinçli işçiler tarafından — özellikle de burada bilinçli kelimesi dikkati çekiyor — hayata geçirilmesi." Bu anlayış fabrikalarda sendikalar aracılığıyla parti çalışması yapmak anlayışıdır. Bugün partinin likidasyona uğramasının nedenlerinden biri budur. Sendikalizm hastalığının nedenlerinden biri budur. Son derece önemli bir noktadır. Fatma Yoldaş'ımız sendikaları paraşütle inmeden, demokratik yollardan kazanırız, ve bu sendikaları parti çalışması için kullanırız dedi. Bu düşünce yanlış bir düşünce oldu. Bu düşünce parti çalışması yaparken sendika çalışmasını güçlendiren, doğuran bir düşüncedir. Yani ekonomik savaş için parti çalışmasını kullanma anlayışını doğurmaktadır. Bu yanlıştır. Fakat sendikalarda birşey yapmayacak mıyız? Sendikalarda Demir Yoldaş'ın söylediği gibi sendikal muhalefet yapmamız gerekiyor.

Kenan Y.: Ben özellikle muhalefet adını kullanmaktan kaçındım. Bizim yapmamız gereken sendikal muhalefet değildir. Ben "hareket" demeyi uygun gördüm. Anlayışım şuydu: Devrimci sendikal hareketin içinde muhalefet yapmak da vardır. Ama muhalefet yapmak, muhalefet örgütlemek edilgen bir olaydır. Bunu da gözönünde bulundurmak gerekir. Bizim amacımız sendikaların yönetimine muhalefet etmek, sendikaların yönetimini ele geçirmek, sendikalardaki ve işyerlerindeki sempatizan kadromuzu örgüt gücümüzü, örgütümüzü bu yola kanalize etmek değildir. Sendikal sorun, işçinin bir sorunudur. Bundan yararlanarak, hareketi örgütlemek, ona "legal" bir görünüm kazandırmak gerekir. Bu yarı-legal ya da illegal olur. İlegal bir harekettir, ama daha geniş yığınları kucaklayabilmek

için daha geniş olanaklar açar.

Kazım Y.: Yoldaşın dediğine katılıyorum. Devrimci sendikal muhalefet derken ben onu şöyle anlıyorum: Oportünizmin bugün gerçekten en zayıf halkası sendikal harekettir, sendikacılarıdır. Biz gerçekten doğru komünist yaklaşım ile, komünist savaşım ile oportünizmin bu zayıf halkasını koparabiliriz. Ve ancak bunu yaparak işçileri devrimci mücadeleye kanalize edebiliriz. Bu mücadele aynı zamanda işçilerin bilincini yükseltecektir.

Veli Y.: Önce önerimi yapayım. *Bu karar tasarısını komisyona geri gönderelim ve yoldaşlar tartışmalar ışığında yeniden ve daha planlı bir tasarı hazırlasınlar.*

Bence sorun gerçekten ivedi idi. Tartışmalar çok yararlı oldu. Demek ki üç kollu bir çalışma programımız oluyor. Bir kolu sendikal birlik için çalışmak. Bunu vurgulayacağız. "Sendikal birlik, Dükkan sendikacılığına son". Aynı zamanda sendikal harekette muhalefet örgütleyeceğiz. Sendikal hareket derken sendikalar demiyorum, *ekonomik* hareket düzeyinde konuşuyorum. İşyerleri de girer bunun içine. Sendikal düzeyde çalışmanın bir kolu ve ana kolu fabrikadadır, bir kolu sendikadadır. Fabrikalarda komünistlerin yarı-legal ya da illegal yürütecekleri sendikal çalışma, büyük ölçüde oralardaki parti örgütlerinin çalışmasıdır. Ama komünist partisinin fabrika çalışmasına eşit değildir. Kazım Yoldaş'ın, toplantının başından bu yana karıştırdığı nokta budur. Bir yanda sendikal birlik, bir yanda onun içinde muhalefet. Üçüncüsü, tüm bunların içinde parti örgütlenmesini başa almak. Böyle bir üçlü oluyor. Sendikal birlik, sendikal harekette muhalefet ve parti çalışması. Sendikal harekette muhalefet için gerçekten Emine Yoldaş'ın kitabındaki istemler odak olmalıdır.

Yeni karar tasarısında yer alması gerektiğini düşündüğüm noktaları maddeleyeceğim. Önce karar tasarısının adı değişmelidir. İkincisi, fabrikada parti örgütlenmesinin ilkesini koymalıyız. "*En demokratik kapitalist ülkede bile illegal, Türkiye'de haydi haydi illegaldir*" gibi birşey olabilir. Üçüncüsü, küçük

sendikalara, dükkân sendikacılığına karşı olduğumuzu yazmalıyız. Oportünistlerin Aster-İş, Beton-İş örneklerinden ders çıkarmalıyız. Sendikal birlikten yanayız. Dördüncüsü, oportünistler fabrikada parti örgütlenmesini sendikalarda çalışmaya bağladılar. Yapılması gereken tersidir.

Sendikaların bağımsızlığı sorunu burada yanlış anlamaya yer verecek biçimde konuşmuş. Sendikaların bağımsızlığı görüşüne burjuva görüşü diyor. O maddenin daha dikkatli yazılması gerekiyor. Şu ilke yanlış değil sanıyorum: Örgütsel bağımsızlık, siyasette bağımlılık. Bu yanlış bir ilke değildir. Örgütsel bağımsızlıktan anlaşılması gereken o örgütün kendi kongresini toplayıp, kendi yöneticilerini seçmesidir. O yöneticiler partili mi olur? Bizim açımızdan bütün örgütler TKP'ye bağlı olmalıdır. Ama *gönüllü* bir biçimde O örgütün kendi delegeleri vardır, kendi kongresi vardır, kendi tüzüğü vardır. Bu örgütsel bağımsızlıktır. Bu ilke Marksist-Leninist bir ilkedir. Sendikaların bağımsızlığı önemli bir kavramdır. Partiye bağlılığı da bir tüzük ya da yasa sorunu değil, *ikna* sorunudur. Dolayısıyla, "siyasette bağımlılık", komünistlerin o örgüt içinde öncülüğü kazanabilmelerine bağlıdır.

Karar tasarısında endüstriyel yoğunlaşma alanlarını ve işkollarını yazmamız gerekiyor. Tasanda endüstriyel yoğunlaşma kavramını yeterince belirleyememişiz. Tasanda endüstriyel yoğunlaşmadan anlaşılan, endüstrinin yoğunlaştığı yerler gibi oluyor. Hayır, endüstriyel yoğunlaşma komünist partisinin yoğunluk vereceği çalışma alanları demektir. Bizim çalışmamızı yoğunlaştırmak üzere seçtiğimiz stratejik alanlar demektir, endüstrinin yoğunlaştığı işkolları ya da coğrafi bölgeler demek değildir.

Sonra işyeri düzeyindeki savaşa ağırlık verme konusuna değinmekte yarar var.

Önemli bir nokta, daha: Sendikalar her türlü devrimci demokratik hedefleri savunmak zorundadırlar. Bu ne biçim demokratik örgüt ki, örneğin Kürt sorununda ağzını açmıyor. Böyle demokratik örgüt mü olur? Biz bu şoven burjuva kuyrukçuluğuna karşı koymak zorundayız. Komünistler bunun için savaşıacaklardır.

Sonra Demir Yoldaş'ın söylediği gibi, oportünistlerin elinde bu sendikalar, bırakın onu bunu, doğru dürüst ekonomik ajitasyon bile yürütmüyorlar. Bunu belirtmemiz gerekir.

Fatma Yoldaş tabanın söz ve karar sahibi olması ilkesi ile ilgili bölüm genişlesin dedi. Bence de genişletmekte yarar var. Ülke çapında toparlayıcı olmak çok önemlidir.

"Devrimci işçi muhalefeti" demek bana hiç ters gelmiyor. Muhalefet mutlaka edilgen bir şey değildir. Muhalefet saldırgan da olur. "İşçi hareketi" deyince, onun içine parti giriyor, yanlış bir anlam kazanıyor. Neyse, bir ad bulabiliriz. Bunun öne atacağı belgiler, tabi "sendikal demokrasi", "işçiler sendika yönetimine, sendika ağalığına son", "tabana söz hakkı" olacak. Bunları sürekli belgiler olarak yazmak gerekir.

Başta fabrikalar olmak üzere, fabrikalarda ve sendikalarda ana çalışma parti çalışmasıdır. Asıl kalıcı kazanımlar, sendikal düzeyde savaşımlar için bile kalıcı kazanımlar, partinin gücünden geçer. Bunu da koymak gerekir. Sonuç olarak bu tasarının komisyona geri gitmesini öneriyorum. İhsan, Kenan ve Toraman Yoldaşlar'ın yanına Demir Yoldaş da gelsin, bunu hemen yazalım. Eğer kabul edilirse, komisyon şimdi çalışmalıdır. Yoldaşlar toplantıdan ayrılıp, tasarımı hazırlayıp, getirirler. Bu arada sanıyorum komisyona geri gidecek başka şeyler de var. Böylece hem toplantı, hem komisyonlar çalışır. Karar alma aşamasına geldiğimizde komisyonda çalışan yoldaşları çağırırız, görüşülür.

Kenan Y.: Tasarının tekrar komisyona gitmesi doğrudur. Ama benim önerim şimdi komisyonun ayrılıp gitmesi yerine, tasarının yarın sabah, toplantının ilk saatlerinde görüşülmesidir. Hazırlığını akşam yapalım.

Bundan sonraki gündem maddesi gençlik ve kadın hareketi. Tartışmada bulunmak istediğimden önerdim bunu.

Akbulut Y.: Yeni bir öneri getireceğim. Şimdi saat 11.10, bu oturumu 50 dakika erken kapatsak iyi olur. Akşama kalmasın. Sıcaklığı sıcaklığına hemen yazılsın, hazırlansın. Hatta hızlı çalışmayı sağlamak açısından Veli Yoldaş'ın da bu komisyona katılmasını

önereceğim. (*Gülmeler*) Yoldaşlar işçi hareketi üzerinde karar tasarısını hazırlasınlar. Öğleden sonra yeni tasarı üzerinde tartışmayı sürdürelim.

Fatma Y.: Birkaç nokta var. Onları en azından bir on dakika daha tartışabilirsek yararlı olur. Yoksa onun dışında Yoldaş'ın getirdiği öneriye katılıyorum.

Demir Y.: Şöyle bir önerim var benim. Usulü de doğru yürütmek için şöyle yapalım. Önerileri oylayalım. Fatma Yoldaş'ın toplantıyı 10 dakika daha uzatma önerisi kabul edilmezse, sorularını yazıp komisyona versin.

V. Demir Yoldaş'ın önerisi oybirliğiyle onaylandı.

Akbulut Yoldaş'ın önerisi oybirliğiyle onaylandı.

"İşçi ve Sendika Hareketi Üstüne" başlıklı tasarının paragraf paragraf okunmasına geçilmeden oturuma son verilmesi, bu arada komisyonun karar tasarısını yeniden hazırlaması kararlaştırıldı.

Fatma Yoldaş'ın belirtmek istediği noktaları yazılı olarak vermesi kararlaştırıldı.

Oturum kapandı.

Yedinci Oturum

Oturumda gündemin 9. maddesi (Sendikal hareket) üstüne görüşme sürdürüldü.

Altıncı oturumda ilgili komisyonda yeniden görüşülmesi kararlaştırılan "İşçi ve Sendika Hareketi Üstüne" başlıklı karar tasarısı yeni biçimiyle ele alındı. Genel görüşme açıldı. Sonra paragraf paragraf görüşmeye geçildi.

Oturum başkanı Levent Yoldaş.

Oturum Başkanı: Burada yazılı olarak gelmiş bir önerge var. Sendikalarda hücre kurma zorunluluğu üstüne Komintern'e Giriş Koşulları'ndan Akbulut Yoldaş'ın önerdiği bölüm.

Önerge okundu.

"Sendikalarda yorulmaksızın sistemli komünist bir çalışma yürütmek partimizin görevidir. Sendikalarda komünist hücreler kurulmalı ve bu hücrelerin yorulmak bilmez çalışmalarıyla, sendikalar komünizm ülküsüne kazanılmalıdır."

"Bu hücreler günlük çalışmalarının her düzeyinde ortacıların

ve sarı sendikacıların ihanetlerini açığa vurmalıdır bu hücrelerin hepsi tümüyle partiye bağlı kılınmalıdır."

Olgun Y.: Karara bu şekilde girmesi doğru değildir. Ama söylenenler bizim de savunduğumuz şeylerdir. Önerim, önergedeki fikirlerin Türkiye somutu ile birleştirilmiş biçimde tasarıya yerleştirilmesidir.

Oylamaya geçildi Olgun Yoldaş'ın önerisi onaylandı.

Bundan sonra, çeşitli yoldaşlar tasarının giriş paragrafının yeterli bir açıklıkla yazılmamış olduğu üzerinde durdular. Bu konuda fikir birliği olduğu anlaşılınca, tasarının giriş paragrafının yeniden yazılması görevi Fatma İzlem Yoldaş'a verildi.

Kazım Y.: Önümüzdeki dönemde legal sendikaların ekonomik savaşında birtakım istemlerde bulunmaları, toplu sözleşme yapmaları gibi bazı haklar yine askıya alınacaktır. Sıkıyönetim, sendikaları toplu sözleşmeye oturtmayacaktır. Grev yapılmasını engelleyecektir. Bu konuda, dünyada illegal sendika deneyimleri olmuş. Bir İspanya deneyimi var. Bir Şili deneyimi var. Oralarda illegal sendika oluşturma, ekonomik savaşımı illegal örgütlenme çabaları var. Çünkü o ülkelerde legal sendikal çalışma, legal ekonomik savaşım verme olanakları yok. Bugün bizim ülkemiz böyle bir ortama giriyor. Bu ortam içinde biz illegal çalışma yapmak konusunda birtakım şeyleri de düşünmeliyiz.

Kenan Y.: Bizim tartıştığımız "işçi muhalefeti" de odur. Her koşulda, ister faşizm koşullarında olsun, ister sendikal ve legal olanakların olduğu koşullarda olsun, bu görevi görecektir. Onun için ayrıca böyle bir şeyi belirtmeye gerek yok. Kazım Yoldaş'ın önerisi metnin içinde belirtilmemekle beraber, tartıştığımız sorunun içinde vardır.

Demir Y.: Bugün Türkiye'de illegal sendika örgütlenmesi diye bir durum yoktur. Faşizm koşullarında böyle bir örgütlenme

düşünülebilir. Öyle bir ortam gelişmişse bu konuyu ele almak gerekir.

Hüseyin Y. Birinci metinde 8. madde daha açıktı sanıyorum. Örneğin bu metinde 8. maddede "fabrikalarda yürütülecek örgütlenme çalışmalarında eşgüdümü sağlamak için Eşgüdüm Komitesi'ne bağlı bir büro oluşturmayı karar altına alır" diyor. Bunun alanı iyi saptanmamış. Bu söylenen il örgütlenmesinin, yani ana parti örgütlenmesinin görevidir. Bu parti örgütlenmesinin can damarıdır. Burada söz konusu olan sendikal alanda, yani ekonomik savaş için sendikal alanda örgütlenmek üzere bir büro kurulmasıdır.

Demir Y. Söylenene katılıyorum. Öyle yapmazsak işler karışacaktır. Aynı karışıklık tasarının başka yerlerinde de olabilir. Örneğin "fabrikalar düzeyinde örgütlenmek" deyip bırakmak yeterli olmuyor. Fabrikalardaki örgütlenmeden neyi anlatmak istediğimizi açıkça belirtmek gerekiyor.

Akbulut Y.: Üçüncü madde, "Tüm kapitalist ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de fabrika örgütlenmesi illegal olmalıdır", "*Fabrikadaki parti örgütlenmesi illegal olmalıdır*" biçiminde değiştirilmelidir. Böyle yaparsak çok daha açıklığa kavuşacak.

Akbulut Yoldaş'ın önerisi oybirliğiyle onaylandı. İlgili bölüm "fabrikada parti örgütlenmesi" olarak değiştirildi.

Veli Y. O cümle yeniden yazılmalıdır. Vermek istediğimiz anlamı taşıyor. "Tüm kapitalist ülkelerde olduğu gibi" diyor. Bizim vermek istediğimiz Türkiye fikri. Heryerde öyle olduğu gibi bizde de öyle olmalıdır, değil, heryerde öyle, bizde daha beter öyle, fikrini vermek istiyoruz biz. Ben şöyle birşey yazdım, onu okuyayım. Üçüncü maddenin ilk cümlesi için önerim şu: "*Kapitalizmde en demokratik koşullarda bile illegal ya da yarı legal olmak zorunda olan fabrikada parti örgütlenmesi bizim ülkemizde tam bir illegallik altında yürütülmelidir. Fabrika temel*

örgütleri ve tüm üyeleri illegal çalışma kurallarına sıkı sıkıya bağlanmalıdır."

Veli Dursun Yoldaş'ın önerisi oybirliğiyle onaylandı.

Oturum Başkanı: Başka söz alan yoldaş yoksa, Fatma Yoldaş'tan hazırlamakta olduğu önerisini isteyelim. Hazır mı Yoldaş?

Fatma Y.: Hayır, henüz değil.

Levent Yoldaş, Fatma İzlem Yoldaş'ın yazacağı giriş paragrafının sonradan onaylanması koşuluyla, tasarının tümünün, Konferans'ın oyuna sunulmasını önerdi. Önerisi uygun görüldü.

"İşçi ve Sendika Hareketi Üstüne" karar tasarısı oybirliğiyle onaylandı.

Gündemin 9. maddesi (Sendikal hareket) tamamlandı.

Gündemin 10. maddesine (Gençlik ve kadın hareketi ve meslek örgütleri) geçildi.

Gençlik ile ilgili komisyonun sözcüsü Cabbar Yoldaş.

"Gençlik İçinde Çalışma Üstüne" başlıklı karar tasarısı okundu. Genel görüşme açıldı.

Kalmaz Y.: Bir soru soracağım. Komisyon, anlayabildiğim kadarıyla iki ayrı gençlik örgütlenmesinden söz ediyor. Bu neden böyle düşünüldü? Daha geniş açılmasını istiyorum.

Cabbar Y.: Bu komisyonda da çok tartıştığımız bir konu oldu. Fakat formülasyon pek açık olmayabilir. Burada bir gençlik örgütlenmesinden söz ediyoruz. Ülke çapında merkezi ve yığınsal örgütlenme olarak adlandırılan gençlik örgütlenmesi. Bu gençlik örgütlenmesinin yaratılması yolunun şu anda

birimlerden geçtiğini düşünüyoruz. Gençliğin toplu olduğu birimlerde bazı merkezi örgütlenmeler var. Bunlar legal ya da yarı legal örgütlenmeler. Yalnızca okullarda değil, mahallelerde de var. Adına da örneğin kültür ve dayanışma derneği diyorlar. Özünde gençlik derneği ama adını kültür-dayanışma koymuşlar. Bunun legal olanları da var, yarı legal olanları da var. Derneklerin kurulamadığı ya da kapatıldığı yerlerde, ya da çalıştırılmalarına izin verilmediği yerlerde yarı legal ama yığınsal olan, oradaki öğrencilerin kabul ettiği, örgütler de var. Bunlar Türkiye çapında değil, birimler çapında merkezi örgütlenmelerdir. Bir de ayrıca nasıl sendikalarda klikçi anlayışla kurulan dükkan sendikaları varsa, birimler çapında ya da mahallelerde, her siyasi akımın kendi elinde tuttuğu dernekler de var. Böyle bir sürü dernek kurulmuş. Ama ben bunları kastetmiyorum. Benim dediklerimde herkes bir dernekte birleşmiş. O derneğin yönetimini benimsiyor. Bu derneklerde en azından minimum bir demokratik işleyiş var. Bu legal ya da yarı legal merkezi örgütlenmelerin, Türkiye çapında tek bir merkezi örgütlenmeye yönlendirilmesi, oluşturacağımız Leninci gençlik hareketinin görevi oluyor. Bu örgütlenme "sol" akımlara ve oportünistlere karşı tepkiyi toparlayacak bir örgütlenme olacaktır.

Kalmaz Y.: Soru açıklanmadı. Birinci konuyu anladım. İkinci konu, yani devrimci gençlik hareketinin örgütlenmesi açık değil. Bu bir örgüt demektir. Örgüt olmadan devrimci gençlik hareketi olabilir mi bilmiyorum. O konuyu biraz daha açmanı isteyeceğim. Yani bu, örgüt olmayan bir hareket mi?

Cabbar Y.: Bu örgütlenme sendikal muhalefete benziyor. Bir anlamda örgüt değil bir anlamda örgüt. Örgütlenmesi olmadan kendi başına muhalefet olmaz. Ama doğrudan örgüt olarak da görmeyebilirsin. Şu anda partimizin gençlik örgütleri var ama tek merkezden ses çıkaran bir gençlik hareketimiz yok. Leninci gençlik hareketinin görüşlerini ortaya koyamıyoruz, çünkü böyle bir programımız yok. Ülkemizde gelişen olaylarla ilgili anında tavır koyabileceğimiz bir yapımız da yok. Bu hareketin

yaratılması eşgüdüm ister, haberleşme ister, üst düzeyde belirli bir örgütlenme ister. Öneriye koymadık, ama bu hareketin yaratılması Eşgüdüm Komitesi'ne bağlı gençlik bürosunun — ki partinin bir örgütüdür — denetiminde kurulacak bir yapıyla bağlıdır. En başından böyle bir yapıyı gerektirir. Soruna buradan yaklaşıyoruz.

Hüseyin Y.: Komisyona bir soru soracağım. Bu maddelerde İGD ile ilgili hiç bir madde yok. İGD'ye karşı tavrımız, siyasetimiz nedir, ne olacaktır? Herhalde komisyonda bu konular tartışıldı. Komisyon sözcülerinin sunuş konuşmalarının 20 dakika olmasının bir amacı da komisyonda geçen konuşmaları kristalleştirip, bir özet halinde toplantıya sunmaktır. Tartışmaları burada sunarsanız daha iyi olacak kanısındayım.

Cabbar Y.: Bu konuda dikkat edilirse 'İGD' sözcüğünü değil, İGD'li devrimci kadrolar terimini kullandık. İGD'yi kurtaralım mı kurtarmayalım mı, ayrı bir tartışma konusudur. (*Veli Y.:* Kurtarabiliriz diyen var mı?) Evet, o soru da sorulabilir. İGD'ye karşı tavrımız bellidir. Oportünistler tavrı koyuyor, biz de cevap veriyoruz. Bunun başka bir yönü yok artık. Bence bu defter kapanmıştır.

Fatma Y.: Komisyonda şu noktada görüş birliğindeyiz. İGD'yi kurtarma diye birşey söz konusu değildir. Amacımız İGD'li devrimci kadroları kurtarmaktır. Bu nedenle taktiğimizin özünü açıkça koyduk. İGD'den değil de, İGD'li kadrolardan söz etmek İGD karşısındaki tutumumuzu belirliyor.

Cabbar Y.: Biz görüşümüzü belirttik. İGD'yi değil, İGD'li devrimci kadroları kurtaralım, dedik.

Komisyonda yoldaşların özel olarak tartıştığı konu, ayrı bir gençlik örgütü kurup kurmama sorunuydu. Böyle bir karar taslağında ayrı bir gençlik örgütünün düşünülmesinin bile yer almasını sakıncalı görüyoruz. Bizim soruna yaklaşımımız ilkesel olarak merkezi yığınsal bir örgütlenme biçimindedir.

Levent Yoldaş başkanlığı Veli Dursun Yoldaş'a bıraktı.

Başkan: İki ayrı konu birlikte tartışılmaya başlandı. Bu nedenle paragraf paragraf gidelim, önümüzdeki her paragrafı çözerek ilerleyelim. Sanıyorum bu sorunu biraz tartışmamız gerekecek. Bazı konularda, yazarların da kafası pek açık değil.

Paragraf paragraf görüşmeye geçildi.

Toraman Y.: Eşgüdüm Komitesi'ne bağlı bir gençlik bürosu kurulacak ama onun yanında yerel düzeyde büroların kurulması da öneriliyor. Burada legal, illegal meselesi karışıyor.

Veli Y.: Hiçbir şekilde karışmıyor çünkü bunların hepsi partinin komiteleridir.

Toraman Y.: Bürolar da parti bürosu mu?

Veli Y.: Elbette. Eşgüdüm Komitesi'ne bağlı örgütün içinde büro. İl komitesi Eşgüdüm Komitesi'ne bağlı değil mi? Büro da il komitesine bağlı.

Benim iki önerim var: 4. maddede, "Gençlik içinde çalışmada hala varolabilen legal olanaklardan *olabildiğince* yararlanılması" desek? "*Olabildiğince*" sözcüğünü ekleseک oraya. Bir de "*demokratik haklarını savunma ve geliştirme savaşımını ileri demokratik halk devrimiyle bağlanması gerektiğini*" ekleyelim. Şimdi önerimi okuyayım: "*Ülkemizde siyasal ortamın hızla gericileşmesine karşın gençlik içinde çalışmada hâlâ varolabilen olanaklardan olabildiğince yararlanılmasını, gençlik hareketinin demokratik haklarını savunma ve geliştirme savaşımı sosyalizme açılan ileri demokratik halk devrimi ile bağlanması gerektiğini*".

Veli Dursun Yoldaş'ın önerisinin ilk bölümü oybirliğiyle onaylandı. İkinci bölümün 6. maddede formüle edilmesi kararlaştırıldı.

Beşinci madde okundu.

Veli Y.: Komisyona benim bir sorum olacak. Beşinci maddede "işçi ve emekçi gençlik işçi hareketinin ileri kadrolarını üretiyor" biçiminde mi koymak istediniz, yoksa "işçi ve emekçi gençlik işçileşecek" anlamında mı olacak?

Fatma Y.: Burada aslında iki nokta vardı. Önce neden "işçi ve emekçi" deyiminin kullanıldığına değineceğim. Türkiye'de işçi-memur ayrımı yasalarla çarpıklaştırıldığı için örneğin yasal açıdan memur statüsünde olan gençler var. Ama fiilen ve de bizim açımızdan işçi. Şimdi o kendini memur olarak nitelendiriyor ve kendine "emekçi genç" diyor.

Levent Y.: Burada "dinamik", "militan" gibi terim kullanmak belki daha iyi olabilir.

Cabbar Y.: Bunu ters çevirebiliriz. "*İşçi hareketinin en ileri kadrolarının işçi gençlik içerisinde yetiştiğinden hareketle*". O zaman kendi kendine yetişmiş de olmuyor. Yetiştirilmiş oluyor. Böylece bunun bilinçli bir eylem olduğunu da anlatmış oluruz.

Demir Y.: "*Geleceğin öncü kadrolarının bugünkü genç işçilerden çıkacağını dikkate alarak, genç işçiler üzerinde*" diye devam edebilir.

Veli Y.: Sorun yalnız geleceğin kadrolarının bugünkü gençlerden çıkacağı değil. O mutlaka öyle. Geleceğin tüm kadroları bugünkü gençlikten yetişecektir. Fakat bugün işçi hareketi içerisindeki en militan, en savaştan unsurlar bu genç unsurlar oluyor, fabrikalardaki genç işçiler oluyor.

Cabbar Y.: Benim anlatmak istediğim ileri olmaları. Biraz önce bunu açıklamak istedim. Sorun dinamik olmaları değil.

Veli Y.: Peki o zaman şöyle yazalım. Cümleyi okuyayım: "*İşçi hareketinin en ileri kadrolarının işçi gençlik içinde yetişmekte olduğunu görerek bu kesimde örgütlenmenin birinci derecede*

önemle ele alınmasını”.

Beşince madde bu biçimiyle onaylandı.

Altıncı madde okundu. Veli Dursun Yoldaş, maddeyi yeniden formüle ettiğini belirtti:

“Gençlik içinde yürütülecek propaganda ve ajitasyonun, gençliğin kendi sorunlarından, gereksinimlerinden ve isteklerinden yola çıkarak bu sorunlarla işçi sınıfı hareketinin ülke çapındaki istemleri arasındaki siyasal bağı kurması, sosyalizme açılan ileri demokratik halk devriminin gençliğe getireceklerini somut olarak göstermesi ve bu yolla sorunların, devrime, iktidarın ele geçirilmesi zorunluluğuna bağlanması gerektiğini.”

Altıncı madde Veli Dursun Yoldaş’ın önerdiği biçimde onaylandı.

Yedinci madde okundu.

Veli Y.: Bu 7. madde biraz zor anlaşılıyor. Fakat, anladığım biçimiyle bu paragrafın tümüne katıldım. Yalnız, “merkezi” sözcüğünü doğru kullanmalıyız. “Merkezi”den kasıt, ülke çapında bir disipline bağlı örgütlenmedir. Bir mahallenin ya da okulun da “merkezi örgütü” olabilir. Ama bizim anlatmak istediğimiz, “yerel”in tersi merkezidir.

Adım adım gidersek, “Çeşitli devrimci akımların etkinliğindeki gençlik kesimlerinin ülke çapında merkezi, yığınsal örgütlenmesinin yaratılması için çaba harcanması” Buna kimse karşı çıkamaz, değil mi?

Bu merkezi, yığınsal gençlik örgütünün belkemiğini oluşturacak, gençlik içinde oportünistlere ve sol akımlara tepki olarak doğan potansiyelin başını çekecek. Leninci bir gençlik hareketinin örgütlenmesini kararlaştırır.” Şimdi bunu legal bir gençlik hareketi olarak söylüyorsak, o zaman Kalmaz Yoldaş’ın anladığı doğrudur. Merkezi, ulusal çapta bir gençlik örgütü kurma kararı almışız demektir. Ama böyle anlamıyorsa, ki ben öyle anlamıyorum, durum daha değişik oluyor. Biraz önce oylayıp kabul ettiğimiz birşey var. Komünist gençleri

partimizde örgütlemek üzere, komiteler ve iller düzeyinde bürolar kuruyoruz. İşte Leninci gençlik hareketinin örgütlenmesi budur. İşte bu komünist gençlik hareketidir. Parti içinde komünist gençlik hareketidir. Ve bu geleceğin merkezi, yığınsal, ulusal çapta örgütünün çekirdeğidir, değil mi? (*Demir Y.:* Bu açıklamadan sonra içeriğine ben de katılıyorum.) Bu son madde perspektifimizi gerçekten veriyor. Karar tasarısı içinde genç yoldaşlarımıza perspektif veren bölüm budur. Ne yapılacak, nereye doğru gidiyoruz, bu çalışmanın hedefi nedir? Nereden başlayacağız? Hepsini vermiş. Birimlerden başlayacağız, ulusal çapta örgütlenmeye gideceğiz ve genç komünistleri birleştirerek başlayacağız.

Demir Y.: Yoldaşım, içeriğine, yani karar tasarısında ne söylenmesi gerektiği hakkındaki düşüncene ben de katılıyorum. Yalnız metin bu senin söylediğini iyi anlatmıyor bence. İlk okuduğum zaman bunu anlayamadım. Bir çok yoldaş da anlayamadı. İfade karışıklığı var. Bir de baştaki "çeşitli devrimci akımların etkinliğindeki gençlik" deyimini de bence doğru değil. Çünkü o zaman gençlik örgütlenmesini sadece bu gibi akımların etkinliğindeki gençlere ulaşmaya bağlıyoruz anlamı çıkabilir. Oysa bugün Türkiye'de çok önemli bir gençlik kesimi hiçbir akımın etkisi altında değildir. Bu işçi gençler ve sanat okullarındaki gençler için büsbütün böyledir. Bu söylediğimiz gençlik, bugün nüfusun büyük çoğunluğunu oluşturuyor.

Veli Y.: Söylediğine katılıyorum. Yalnız "Çeşitli devrimci akımların etkinliğindeki gençlik kesimi" deyimini çıkarmamak gerekir. Çünkü kurmayı amaçladığımız hareketin, örgütün yapısını anlatıyor. Çıkartmayalım ama bir parantez açabiliriz ve (*çeşitli devrimci akımların etkinliğindeki gençlik kesimi de dahil olmak üzere*) deriz.

Fatma Y.: En önce şunu açmak istiyorum. Gençlik büroları parti içinde ayrı bir gençlik örgütlenmesi değildir. Yalnızca gençliğin parti içindeki örgütlenmesine özel bir çaba harcamak için kurulmuş, işbölümü içinde bir parçadır. Bu birinci düzey.

İkinci düzey, partinin gençlik içinde çalışmasının amacı işçi sınıfı siyasetine gençliği kazanmak olacaktır.

Veli Y. Diyelim ki bir öğrenciyi partiledik. Okulda okuyor. Dolayısıyla partimiz gençlik hareketini örgütlemeye başlıyor. O kazandığımız genç, büroya bağlanmayacak, semtinin komitesi-ne bağlanacaktır. Ama onun parti çalışması gençlik içinde özel çalışma yürütmek olacaktır. Dolayısıyla bu semt komitelerine bağlanan ve fabrikalara gönderemeyeceğimiz yoldaşlar arttıkça, gençlik stratejisini uygulama olanaklarımız artacaktır. Olanaklar arttıkça da birimlerde yavaş yavaş merkezi örgütlenme gündeme gelecektir.

Fatma Y. İşte bu noktada kafamdaki bir karışıklığı açmak istiyorum. O da "Leninci gençlik hareketi" konusu. Bana öyle geliyor ki başından doğru başlıyoruz fakat sonunda parti içinde ayrı bir gençlik örgütlenmesine varıyoruz. Böyle bir yanlış varsa temizlememiz gerekiyor.

Şimdi diyelim bir genci kazandık. Yanımıza geldiği anda partili olma düzeyinde olmayabilir. Çünkü bir siyasetin çevresinde bir sürü periferal halkalar toplanır. Demek ki, gerçekten bir Leninci gençlik hareketine ihtiyaç var. Çabam bu hareketi yerine doğru oturtmaktır. Bu Leninci gençlik hareketi, demokratik, geniş bir gençlik bir örgütü varsa, onun içinde bir fraksiyondur. Öyle birşey yoksa, o zaman bizim kaçınacağımız yanlış, bunun parti içinde bir örgütlenmeye dönüşmesidir. (*Veli Y.* Aynı bir parti salkımı olmaması, yani.) Evet. İşçi muhabir gurupları gibi yalnızca gençlik içinde çalışan yoldaşlarımızın periferisi biçiminde olabilir.

Veli Y. Söylediğin doğru. Öyle birşey önermiyoruz. Yani gençlik bürolarına gençlik hücreleri bağlanmıyor. Semt komitesi var. Bir semtte iki fabrika, bir üniversite, 5-6 tane de ofis varsa, semt komitesi burada örgütleniyor. Üniversitedeki komünistler semt komitesine bağlı, ama gençlik içinde çalışıyorlar ve tartıştığımız paragrafın stratejisini gerçekleştirmek için çalışıyorlar. Semt komitesine bağlı olarak fabrikada

örgütlenmiş olan yoldaşlar ne yapacaklar? İşçiler arasında, öteki bölümlerdeki kararlarımızı gerçekleştirmeye çalışacaklar.

Fatma Y.: Tamam benim endişem yalnızca o noktaydı.

Kalmaz Y.: Semt komitesine bağlanacak genç yoldaşların yerel gençlik bürosuyla ilişkisi ne olacak? Bir de o yerel gençlik bürosunun Eşgüdüm Komitesi'ne bağlı gençlik bürosuyla ilişkisi ne olacak?

Veli Y.: Dün onu başka bir düzeyde biraz konuştuk. Eşgüdüm Komitesi ve ona bağlı gençlik bürosu var, altında il komitesi ve ona bağlı gençlik bürosu var. Herhangi bir düzeyde bir komitenin kendisine bağlı bir büro ile ilişkisinde sorulacak bir yan yok sanırım. Olağan bir ilişki. Ve çoğunlukla, büro sekreteri aynı zamanda komiteye de üye olur.

Bir parti örgütüne (yöre, il, semt olabilir) bağlanmış genç yoldaşların aynı düzeydeki gençlik bürosuyla ilişkisi, doğrudan bir ilişki değildir. Kendi bağlı olduğu komiteyle büro arasındaki ilişkiler kanalıdır.

Yerel gençlik bürolarının bir üstlerindeki gençlik bürosuyla sekreterleri yoluyla ilişkisi olabilir de, olmayabilir de. Olsa daha iyi olur. Bu durumda o büronun ikili ilişkisi olur. Biri, kendisinin asıl bağlı olduğu, diyelim semt komitesi, öteki, sekreteri aracılığıyla görüştüğü, bilgi alışverişi yaptığı il komitesine bağlı olan gençlik bürosu. Fakat bu yerel gençlik bürosunun kendi üstündeki düzeyin gençlik bürosuyla (örneğin semt komitesine bağlı gençlik bürosu ise, il komitesine bağlı gençlik bürosuyla) olan bağlantısı, "direktif alma" çeşidinden bir bağlantı değildir. (*Kenan Y.:* Koordinasyon bağlantısı.) Evet, koordinasyon bağlantısı. Bu yöntem aslında herşey için geçerlidir.

Şöyle bir durumla da karşılaşabiliriz. Sürekli genç üye kazanıyoruz, diyelim fazla genç kazandık. Öbür tarafta kadrosuzluktan çöküyoruz. O zaman semt komitesinin kararıyla gençlik kesiminden bir bölüm yoldaş öteki tarafa kaydırılır. Böylece kadro ayarlama komitelerimizin işi oluyor.

Demir Y.: İleride koşullarda değişiklik olursa, ayrı komsomol tipi bir örgütlenme gerekiyorsa, o zaman yandaki örgütlerin hepsi halka halka Komsomol'da örgütlenecek. Onun ayrı merkez komitesi olacak, il komitesi olacak, vb.

Şimdi yoldaş, burada örgütsel planda, pratiğin zorladığı bir sorun var. A semtinde, B semtinde, C semtinde gençlik hareketi var. Eğer ortada legal bir gençlik hareketi varsa sorun çok kolay. Fakat şimdi böyle bir durum olmadığı için biz demin tartıştığımız örgütlenmeye gidersek pratikte ciddi zorluklar olacaktır. Yani il komitelerindeki gençlik bürolarının A, B, C semtlerindeki gençlik kadrolarıyla ilişkisi zor olacaktır. (*Veli Y.:* Bu bir parti içi enformasyon sorunudur.) Benim önerim biraz farklı olacak. Örneğin Ege'de biz şöyle yaptık. Çiğli semtindeki gençlik hareketini Çiğli semt komitesine bağladık. Bornova'dakini de Bornova semt komitesine bağladık. Fakat enformasyonu ne kadar hızlı yaymaya çalışırsak çalışalım, güçlükler çıktı. Buradaki semt komitesi sekreteri, gençlik kesimindeki yoldaşa çeşitli görevler veriyor. Semt komitesi sekreterleri genellikle işçi oluyor, gençlik hareketinin sorunlarını pek bilmiyorlar. Gençlik hareketi de öyle birşey ki, akışkan, canlı, hergün bir olay oluyor. Bilmem nerede bir miting var, ona katılacak. Sekreter de ona başka iş veriyor, gidemiyor. Sonuçta bu yöntemi uyguladığımız yerlerde iki şey oldu. Birincisi, kadro kazandık, semtteki gençlik örgütlenmesinde gelişme oldu. Ama merkezi gençlik örgütlenmesiyle bunlar arasında çelişkiler çıktı, eşgüdüm de sağlanamadı. Onun için ben birşey düşünüyorum. Pek ilkelere uygun değil, ama biz geçici olarak şöyle birşey uygulamak zorundayız. İl komitesine bağlı bir gençlik bürosu oluşturulsun. Bu gençlik komitesine çeşitli semtlerde, okullarda, üniversitelerdeki gençlik birimleri doğrudan bağlansın. Böyle yapmazsak gençlik hareketinin yönlendirilmesi yönünden bir terslik ortaya çıkacak. Pratikte bu kesinlikle görülecektir.

Raşit Y.: Bu bize yarayan birşey olur. Şu anlamda: Merkezi legal örgütlenmeyle parti örgütlenmesi bu durumda bir ölçüde çakışıyor. Bu, oradaki kadroların politik olarak daha fazla

gelişmesini getiriyor, bilincinin artmasını getiriyor. Hırpalananlar, kızanlar, küsenler oluyor, ama gerçekten iyi bir kadro çıkıyor. Kalıcı olan yine parti örgütlenmesi oluyor.

Veli Y. Soru, her düzeyde gençlik birimlerini, normal komitelerin altına mı koyacağız, yoksa ayrı bir gençlik salkımı mı olacak sorusudur.

Kerim Y.: Gençlik örgütlenmesinde parti şemasını düşünürken, birimlerden, örgütlenme alanlarından yola çıkmak gerekiyor. İlk nokta bu. Gençlik içinde de bazı nesnel ayrımlar oluyor. Öğrenci-işçi-köylü gençlik diyoruz. Tabii işçi gençlik içinde bir de fabrikalar-işyerleri ayrımı var, emekçi gençlik var. Ama onların ikisini bir kategoride ele alabiliriz. Esas olarak işçi-köylü-öğrenci gençlik diye ayrılıyor.

Şimdi sorunu semt örgütlenmesi düzeyinde düşünelim. En başta işçi gençliği fabrika çapında örgütleyorsun, doğrudan fabrika örgütüne bağlıyorsun. Yani gençlik komitesiyle bir bağlantısı olmuyor. Oportünistler bunu mutlaklaştırdılar. İşçi gençlerin gençlik hareketiyle her türlü ilişkisini kestiler. Gençlik hareketinde işçi gençlik örgütlenmesi diye birşey kalmadı. Oysa İGD'nin ilk gelişimi sırasında gençlik hareketini birçok yerde geliştiren işçi gençlik oldu. Eylemlerde, 1 Mayıslarda, MESS direnişlerinde yükü işçi gençlik taşımıştır. Fakat bunların sonra İGD ile bağlarını kestiler. Çünkü belirli bir patlamanın arkasından, oportünistlerin, o dinamizmi frenlemeleri gerekiyordu. Birçok yerde gençlik hareketinin dinamizmi, işçi gençlik içindeki kadroları zorladığı için sendikalarda çatışma çıkıyordu. Geçmişte işçi gençlik içerisinde pratikte böyle bir durum oldu.

Mahalle gençlik örgütlenmesi alanında daha farklı bir durum ortaya çıktı. Burada sorunu çözmek kolay oldu. Mahallelerdeki birimler genellikle orta öğrenimi kapsıyordu. Yüksek öğrenim birimleri, toplu birimler ve semtlerle hemen hemen hiçbir ilişkisi yok. Onun için, yüksek öğrenim birimlerini ayrı ele alırsak, orta öğrenim birimlerinin bulunduğu mahalle örgütlenmelerinde oradaki öğrenci gençlik, işçi gençlik kesimleri

birlikte bulunuyor. Bunların hepsi doğrudan mahalle komitesine, bağlı. Bunun çok olumlu bir yanı oluyor. Mahalledeki gençlik hareketinin semt komitesi yoluyla diğer örgütlenme alanlarıyla bağlı olması, diğer alanları doğrudan etkiliyor. Yani diğer kesimlere dinamizm taşıyor ve onları sürük-lüyor. Yüksek öğrenim kesimlerini ise semt komitesiyle birleştirmeye imkan yok. İmkan olmadığı için yüksek öğrenim kesimlerini gençlik hareketi çerçevesinde birleştirmek zorundasın. Örneğin ODTÜ sorumlusunu herhangi bir semt komitesiyle birleştiremiyorsun. İzmir'i ele aldığımız zaman, Ege Üniversitesi, İktisat Fakültesi, Buca tarafındakiler, İnciraltı var. Bu şekilde dört-beş bölge ediyor. Bunun mahalle çalışmasıyla bir ilişkisi yok. O zaman biz bunları zorunlu olarak — ki önceden de öyleydi — gençlik bürosunun altına bağıyoruz. Yani gençlik bürosunun altında bir örgütlenme söz konusu oluyor. Burada oportünistlerin yaptığından farklı bir uygulama var. Oportünistler gençlik bürosuna bağlamıyorlardı. Ne yapıyorlardı? Örneğin, Cebeci bölgesinin gençlik sorumlusunu, gençlik hareketiyle hiçbir ilgisi olmayan bir adama bağıyorlardı. Hacettepe'deki gençlik örgütlenmesini ....'deki bir sendikacıya bağıyorlardı. ODTÜ'dekini gençlik hareketiyle hiçbir ilişkisi olmayan, tamamen ayrı düşünen bir adama bağıyorlardı. Sonuçta gençlik hareketinin merkeziliği bir kalemde silinip atılıyordu. Örneğin ODTÜ'de seçimlerde Kurtuluş'a karşı tavır alıyorsun. Cebeci'de Basın-Yayın okulunda, bu defa Kurtuluş'u destekliyorlar. Parti örgütlenmesi olduğu için onun sözü geçiyor. Gençlik bürosunun sözü geçmiyor. O da parti örgütü olarak başka bir karar alıyor, politikasını partiye onaylattırıyor. Öteki de partiye onaylattırıyor. Ama ikisi arasında bir çelişki var. Biz bu durumu gözönüne aldık. Gençlik içerisinde doğan bu ayrımları başka kanallarla birleştiremediğimiz için, zorunlu olarak çareyi bazı birimleri gençlik bürosunun altında örgütleyip, şekillendirmekte bulduk. Ama bunu mahallelere kesinlikle taşımadık. Mahallelerde sorunu doğrudan parti içi enformasyonla çözüyoruz. İşçi gençlik kesiminde de aynı şekilde oluyor ve yürüyor. Parti ideolojik olarak aynı nabızla düşünebilseydi diğer kesimlerde de işletilebilirdi. Oportünistler-

le, işlemezdi.

Veli Y.: Ne olursa olsun, gençliğin parti içinde ayrı bir parti havasına bürünmemesini sağlamak gerekiyor. Kerim Yoldaş'ın söylediklerini dikkatle dinleyince daha iyi anlaşılıyor ki, iki okulda iki ayrı tutumun alınmasının suçlusu, oraların gençlik birimlerinin kendi semt komitelerine bağlanması değildir. Farklı tutum alan semt komitelerinin varlığıdır. Semt komiteleri, tek bir il komitesine bağlı oldukları halde farklı tutum alabiliyorlarsa, tek bir gençlik bürosuna bağlı olan çeşitli gençlik birimleri de farklı tutum alabilir. Öneri bu olasılığı ortadan kaldırmıyor. Sorunun yanıtının bir bölümünü, sonunda yine Kerim Yoldaş kendisi verdi: İdeolojik birlik. Öteki yanı ise, eşgüdümlü kolektif çalışma, sıkı disiplinli bir yetki zinciridir.

Veli Dursun Yoldaş'ın gençlik örgütlenmesine getirdiği çerçeve onaylandı.

"Gençlik İçinde Çalışma Üstüne" başlıklı karar tasarısı oybirliğiyle onaylandı.

Demir Y.: Karar tasarısı dışında gençlik örgütlenmesiyle ilgili bir başka sorun daha var. Ben onu getirmek istiyorum. Aslında karar tasarısı bu sorunu çözüyor. Legal olanaklardan olabildiğince yararlanmak. Somutta bunu nasıl anlayacağız.

Veli Y.: Legal olanaklardan yararlanmayı iyimser biçimde anlamamalıyız. "Olabildiğince" diyoruz.

Demir Y.: Ancak şöyle bir durum var. Bu olanağın olduğu belli yerlerde merkezi bir gençlik örgütlenmesi biçiminde değil de legal bir takım platformlar bulabilmek gerekir. Bunun için hazır kurulu yerel dernekler, gençlik dernekleri olması koşulu da yok. Kurulmalıdır. Kurulabilir. Herhalde konferansın bir itirazı yoktur.

Zehra Y.: Burada üzerinde durulması gereken en temel nokta,

“bir derneğimiz olsun” diye bir yaşayışla davranmamaktır. Herhangi bir dernek içinde nasıl çalışmalıyız, ne gibi görüşleri propaganda etmeliyiz, ne yöntemlerle propaganda yapmalıyız diye yaşayışlıyız. Biz kendi yöntemlerimizden, kendi devrimci çizgimizden ödün vermeksizin propaganda yürütürüz. Bir yerde gerçekten çoğunluğun desteğini alıp yönetime getirilmek istenirse ayrı bir şey.

Veli Y.: Zehra Yoldaş'ımın söylediği, davranışlarımızı belirleyen temel ilkimizdir. Bunun dışında pratik uygulamayı Türkiye'deki yoldaşlarımıza bırakmamız gerek. Tamamen at binenin, kılıç kuşananın meselesi. Yapamadıklarında eleştireceğiz. Yapmışsa ne kadar güzel yapmış. Lenin'in getirdiği gibi devrimci çıkar sorundur bu. Onun için kesin bir direktife bağlamayalım. Hayatın içinde biraz kapışalım, bakalım ne olacak?

Gençlik hareketi üsüne görüşme kapandı. Kadın sorunu üstüne görüşmeye geçildi.

Komisyon sözcüsü Kerim Yoldaş.

“Kadınlar Arasında Çalışma Üstüne” başlıklı karar tasarısı okundu. Genel görüşme açıldı.

Kazım Y.: Devrimci kadın hareketi yozlaşmaya itildi, yani dağıldı. Bugün örgütlenme çalışmaları çoğu yerde durdu. Bırakıldı, terkedildi. Bunu belirtmekte yarar vardır.

Veli Y.: Tasarıdaki koyuş karışıklık yaratıyor. Örgütsel perspektif olarak Eşgüdüm Komitesi'ne bağlı kadın bürosu kurulması tasarıdan çıkıyor. Komisyonla bir anlayış farklılığımız var o zaman. Çünkü bizce bu büronun varlığı zorunludur.

Demir Y.: Konferans kararları aynı zamanda komiteye direktiftir. Bilmiyorum, böyle bir büroyu, yaşamdaki kopuk olmayan, gerçekten birşeyler yapabilecek bir büroyu hemen

kurabilir miyiz? Bana biraz zor gibi geliyor.

Veli Y. O zaman tartıştığımız nokta anlayış farklılığı değil, pratiğe dökmenin yolu ve zamanı sorunudur. Ama orada da farklı düşünüyorum. Aldığımız tüm kararları hemen uygulayabilecek miyiz? Ayrıca çok değerli yoldaşlarımız var. Yazılardan, dillerinden, kullandıkları sözcüklerden tanıyoruz. Böyle bir görevin ertelenmesine şiddetle karşıyım. Kadın sorununu küçümsemek çok yanlış olacaktır. Kürt sorununda oportünistleri nasıl dağıtıysak kadın sorununda da darmadağın etmeliyiz. Erkek şovenizmine kapılmayalım. Kadın sorunu devrimci çıkarlarla gerçekten yakından bağlıdır. "Hakkâniyet yerini bulsun" benim tutumumda bir yer tutuyor ama bir de çok önemli olan devrimci çıkar var.

Kerim Y. Bu yoldaşları büro olarak biraraya getirirsek bölgedeki örgütlenme ne olacak? Onun için şöyle diyorum:

Eşgüdüm Komitesi'ne bağlı kadın bürosunda yer alacak yoldaşlar aynı zamanda bölgesinde de çalışabilecekse buna hiçbir itirazım yok, hemen kuralım.

Demir Y.: Benim kadın örgütlenmesi açısından bir sorum var. Bu örgütlenme parti içinde kadınlar kolu gibi birşey oluyor. (*Veli Y.:* Gençlik için önerdiğimiz öneriyoruz, ayrı bir kol değil.) Kadın konusunda da böyle midir bu? İşte onu anlayamıyorum. Bunu gerçekten tartışmamız gerekir. Kafamızın açılmasına yardımcı olacaktır.

Veli Y.: Birincisi, büroda çalışan yoldaşlar başlangıçta bölge örgütlenmesinde de çalışabilirler. Eşgüdüm Komitesi'nde de yoldaşlarımız olacak, örgüt yürütecek. Başka olanağımız yok. Ama kadrolarımız genişledikçe bu böyle olmayacak.

İkincisi, "bölgede çalışacaksa büroda çalışmasını kabul ederim" demek yanlış olur. O mantık, merkezden aşağıya değil, aşağıdan yukarıya doğru örgütlenme mantığı olur. O zaman diyeceksin ki, ben Eşgüdüm Komitesi'nde çalışmayayım, çünkü Bursa'yı yönetemeyeceğim.

Son bir nokta, kendi kendimizle çalışmayelim. Bu örgütlenme yöntemini gençlik için kabul ettiniz, yalnız somut bir zorluk üzerinde durdunuz. O da gençlik hareketinin aşırı canlılığı nedeniyle eşgüdüm zorluğu idi. Öyleyse, kadın örgütlenmesinde kendi şemamıza çok daha uygun örgütlenebileceğiz demektir. Çünkü kadın hareketi daha durgun, daha geridir, semt komitelerinin altında çok daha rahat örgütlenir.

Demir Y.: Benim kafamdaki model şu: Kadın nedir? Ya emekçidir, ya işçidir, fabrikada çalışıyordur, ya memurdur, öğretmendir, ya da ev kadınıdır. Şimdi biz parti örgütlenmesi yaparken, kadınları ayrı bir örgütlenmeyle nasıl bağlayacağız?

Veli Y.: Yanlış oluyor. Çünkü kadınlara ayrı bir örgütlenme önerilmiyor. Komünist partisinde kadınlı erkek ayrılmaz. Kadın-erkek ayrımı diye birşey yoktur. Kadınlar ayrı örgütlenmez. Bu yasadır.

Demir Y.: Tamam o zaman. Şimdi bu sorunun bir de legal örgütlenme alanında bir uzantısı vardır. İKD örgütlenmesi temelinden yanlış bir örgütlenmedir.

Kerim Y.: Ben de aynı şeyi düşünüyorum.

Veli Y.: Onu konuşmuyoruz. Partimizde kadın sorununa eğilecek bürolar kuruyoruz.

Kenan Y.: Yoldaş, Demir Yoldaş'ın dediğine itiraz etmediniz. Kadın fabrikadaysa fabrika hüccesine girer. İşindeyse, iş yerindeki örgütüne girer. Semtteyse semt komitesine girer. Peki bu kadın bürosu kimi örgütleyecek, ne yapacak? (*Kerim Y.:* Ne yapacak? Ben onu anlayamadığım için zaten bu komite üzerinde...) Kadınlar arasında çalışacak, kadın örgütlenmesi yapacak ama ne yapacak?

Veli Y.: Ne yapacağı açık yoldaşlar. Bu bizim bir adım geriye gidemeyeceğimiz bir ilkedir. Lenin'in getirip açıkça koyduğu bir

ilkedir. Karar tasarısını ben yazdım. Lenin'in görüşlerini örnek aldım. Herhalde Bolşevikler bu komiteyi ne yapacağız diye sormamışlardır. Çünkü toplumda bir kadın sorunu var. Parti içinde yoldaşlarımız arasında kadın-erkek ayrımının yapılması ayrı bir konu, toplumda kadın sorununun varlığı ayrı bir konu. Toplumdaki kadınları, işçi kadınları, emekçi kadınları, yalnızca işçi ve emekçi olarak harekete geçiremeyiz. Kadın olduklarından dolayı özel bir yaşam istiyor. Özel sorunları var. Bu sorunları saptayacak, kadınlar arasındaki çalışmanın özel yollarını bulacak, o konular üzerinde çalışma yapacak bürolara ihtiyacımız var.

Fatma Y.: Burada örgütlenme ile yaşamdaki sanatı birbirine karıştırıyoruz gibi geliyor bana. Kadın bürosunun görevi, kadına nasıl ajitasyon yapılır, kim ajitasyon yapar, hangi sorunlardan hareket ederek ajitasyon yapar, hangileri daha sonuç vericidir, bunları araştırmak, toplumdaki deneylerden belli sonuçlara ulaşmaktır. Örneğin Türkiye toplumunun değer yargılarını düşünürsek, fabrikada bir erkek işçi, kazanabileceği kadın yoldaşları pek kazanamaz. Ama eğer bu büro sorunu önüne alıp düşünürse, erkek işçi de, kadın işçi de çalışmasında daha başarılı olur.... Büronun bir başka önemli görevi de ülke çapında genel taktikler hazırlayıp önermektir.

Celal Y.: Başka bir soruyla yaşadığımız zaman herhalde bu sorunun yanıtı daha iyi anlaşılacak. Kadın bürosu ne yapacak, kadınları mı örgütleyecek diyoruz. Parti içinde kadın-erkek ayrımı diye bir ayrım kesinlikle yoktur. Kadınlar parti örgütlerinde örgütlenmek zorundadırlar. Fakat toplumda kadın sorunu diye ayrı bir sorun var. Ve biz bu soruna farklı bazı yaşamlar getirmek zorundayız. Bunun legal kadın örgütlenmesi v.b. gibi şeylerle bir ilgisi yok. Olabilir böyle örgütler, kurulabilir, şöyle ya da böyle yapılabilir. O ayrı bir sorun. Ama bu özel çalışma gerektiren bir alan olduğu için bu alanda çalışma yapacak özel bürolar kurulması önerisi var... Birşey daha eklemek istiyorum. Bu bürolarda yalnızca kadınlar çalışacaktır diye bir ilke olduğunu da sanmıyorum. Bu bürolarda erkek

yoldaşlar da görev alır.

Cabbar Y.: Anladığım kadarıyla kadın bürosunu gençlik bürosuyla aynı düzeyde tutmamak gerek. Çünkü gençlik bürosu kurulduğu zaman, perspektif olarak, ileride gençlik hareketinin doğrudan örgütlenmesi üzerinde belli ölçüde söz sahibi olması gerekir. Bugün gençlik içinde kendi başına bir hareket var. Kadın hareketi gibi değil. Kadın hareketinde ancak planlı olarak geliştirebileceğin belirli düzeylerdeki eylemler oluyor. Ancak gençlik hareketi almış başını gitmiş. Bunu sen merkezileştirmek zorundasın. Gençlik çok hareketli bir kesim. Anında tavır koyabilmeyi gerektiriyor. Bunların hepsini aynı potada birleştirebilmek, aynı kanala anında akıtılabilmek çok yüksek bir koordinasyon istiyor. Gençlik bürosunun böyle bir görevi var. Kadın hareketi için böyle bir görev yok.

Elbette ki kadın hareketinde elde ettiğimiz bir sürü deneyim var. Bugüne dek Türkiye’de kadın hareketinde iki yanlış eğilim belirmiştir. Birincisi, sol akımların yaptığı. Saçlarını mutlaka kısa kestireceksin, etek giymeyeceksin, vb. Yani şematik, biçimsel bir devrimcilik anlayışı. Tırnak içinde “devrimcilik” anlayışı. İkincisi, oportünistlerin yaptığı. O da her konuda tam tersi. “Biçki-dikiş kurslarına döndürüldü” diye tanımladığımız sorun. Bu anlayışlar yaşanmış ve bunun sonucu bazı dersler çıkarılmıştır. Şimdi bunları formüle edip tüm parti örgütüne benimsetmek gerekiyor. Ama benim anladığım kadarıyla yine Türkiye çapında Eşgüdüm Komitesi’nden, yöreler çapında yöredeki komitelerden, yerel komitelerden geçecek bunun yaptırım gücü. Yani kadın bürosunun yaptırım gücü oradaki yerel örgütün benimsetmesi, onun çaba sarfetmesi yoluyla olacak. Gençlik bürosunun burada kadın bürosundan biraz farklı bir konumu var.

Veli Y.: Gençliğin somut, hareketli bir gücü var. Kadının ise bugün öyle ortaya fırlamış bir gücü olmadığı için öyle gözüküyor. Ama yarın kadınlar da militan, aktif bir güç olduğu zaman aynı sorun önümüze çıkacak. Yani aradaki fark, örgüt ilkeleri açısından bir fark değil, somut güç farkıdır. Fakat bu

fark ne gençliğe parti içinde ayrı örgütlenme hakkı verir, ne kadınları hakları olan büro örgütlenmesinden yoksun edebilir.

Tartışmaların da gösterdiği bir sonuç var ki, kadın büromuz derhal kolları sıvmalıdır. İş çok. Yoldaşlarımızı, en başta erkek yoldaşlarımızı eğiterek işe başlamalıdır.

Birşey sormak istiyorum. Biraz önce tartışma içinde İKD yanlıştı diye birşey geçti. Ne yönden yanlışlarını görüyorsunuz? Varlığı mı yanlıştı?

Demir Y.: Aslında bana varlığı da yanlış geliyor. Bunun iki nedeni olabilir. Birincisi, pratikte İKD'nin vardığı yer. Ama oraya varışta da örgütlenme anlayışının rol oynadığı kanısındayım. Şimdi artık şunu anlıyoruz ki, kadının, işçi de olsa, köylü de olsa, memur da olsa, kadın olmaktan dolayı özel bir durumu var. Bunun için de özel çalışma yapmak gerekir. Bu sorunu aydınlatmak, propaganda, ajitasyon yapmak, örgütlenme perspektifleri açmak gerekir. Fakat ayrı bir kadın örgütü biçiminde örgütlenmeye başlandığında bana sanki ilkesizlik oluyor gibi geliyor. Şu nedenle: Kadın örgütü nasıl bir örgüttür? Kadınların demokratik yığın örgütüdür. Şimdi bu demokratik yığın örgütü ne yapıyor? Kadınları kendisine üye yapıyor, eğitiyor, v.b. Fakat bu kadınların aslında parti üyesi ise parti içinde, parti üyesi değil, işçi ise sendikada, yığın örgütlerinde, gençse İGD'de örgütlenmesi gerekir. 18 yaşında üniversitede okuyan bir kız, gençlik örgütü içinde yer alması gereken bir insandır. Sendikadaki bir kadının da sendikalar içinde yer alması gerekir. O zaman biz kadınlar arasında parti çalışmasını bu kesimlerde kadın sorununun aydınlatılması, gerekirse kadının özel sorunlarıyla ilgilenecek bürolar oluşturulması biçiminde yürüteceğiz.

Veli Y.: Kadın sorunu deyimini ağzına alma artık. Kadın sorunu mu kaldı ortada? (*Gülmeler*)

Levent Y.: Gençliği ele alacak olursak, sizin söylediğiniz mantık onlar için de geçerlidir. İşçi gençlik neden gençlik örgütünde örgütlensin de fabrikalarda örgütlenmesin? Köylü gençliği de

köylü örgütlerinde örgütlersin. Geriye kalıyor bir tek öğrenci gençlik. Türkiye pratiğinde yapılmış olan da budur. Gençlik örgütlenmesi denince akla hemen öğrenci gençlik geliyordu. Yıllardır böyle anlaşılmalıydı. Şimdi kadınlar için aynı şeyi ele alacak olursak, neden genç kıza gençlik örgütlenmesine veriyoruz da örneğin kadın örgütlenmesine vermiyoruz? Aradaki farkın nereden kaynaklandığını, aradaki ayrımın neden yapılması gerektiğini nasıl anlatacağız? Neden gençlik tarafına ağırlık veriyoruz da kadın tarafına ağırlık vermiyoruz? Belki onun kadınlıktan gelen sorunları gençlikten gelen sorunlarından daha ağır basıyor. Toplum içindeki çelişkileri iyi değerlendirmek zorundayız. Bazı dönemlerde bazı çelişkiler özellikle öne çıkıyor. İçinde yaşadığımız durumda dünya çapında kadın sorunu öne çıkıyor. Türkiye’de de önümüzde duran acil sorunlardan biridir.

Kazım Y.: Yoldaşları ikna etmek açısından, onların hareket noktasından gireceğim. Bugün Türkiye’de kadın işçilerin üye olduğu bir sürü sendika vardır. Fakat bu sendikalara kadınlar gidip gelmezler. Kadın sendikalıdır, fakat sendikaya gitmez. İşte burada da yine karşımıza kadın sorunu çıkmaktadır. Sonra dağınık işyerlerinde, küçük küçük birimlerde çalışan kadınlar vardır. Bunların örgütlenmesi ancak böyle bir kadın örgütlenmesi aracılığıyla olacaktır. Yani şunu belirtmek istiyorum, sendikalar bile bu işi başaramamaktadır.

Kadın örgütlenmesi üstüne karar tasarısının önce paragraf paragraf, sonra tümü üzerinde görüşmeye geçildi.

1. madde oybirliğiyle onaylandı.

Bundan sonra Cabbar Yoldaş 1. ve 2. maddeler arasına bir madde önerdi:

“Ülkemizde kadın örgütlenmesi alanında var olan legal olanaklardan olabildiğince yararlanılmasını”

Cabbar Yoldaş'ın önerisi oybirliğiyle onaylandı. Bu öneri, 2. madde oldu.

3. madde okundu.

Fatma Y.: Benim bir sorum var. Kadın sorununun özel mülkiyetle bağının vurgulanması diyoruz, ondan sonra kadının komünizmle kurtuluşu diyoruz. Özel mülkiyet sosyalizmde kalkar.

Levent Y.: Özel mülkiyet kalkar kalkmaz kadınların kurtuluşu gerçekleşmiş olmuyor. Bu bir süreçtir.

Fatma Y.: Ama, gerçekleşme temelleri atılmış oluyor. Sonra bunun bir yasası yok yani. Özne bir şey. Çok sıkı bir bilinç verersen kurtulur da. Devrim çok ileri bir ülkede yapılmışsa kurtulur da.

Demir Y.: Bence ikisi farklı şeyler. Biri kadının bugünkü durumunu, çelişkilerini, sorunlarını anlatıyor. Kadın sorununun asıl nedeninin özel mülkiyet ilişkisi olduğunu anlatıyor. Öbürü ise kadının kurtuluşunun asıl komünizmde olduğunu anlatıyor. Bence çok berraktır. Olduğu gibi kalmalıdır.

Cabbar Y.: Daha geniş bir açıklık şurada getirilebilir belki. Kadının kurtulmasının iki yönünü koyuyoruz. Kadın sorununun çözümü esas yönü ile bilinç meselesi ile yakından bağlı. Özel mülkiyetle de bağlı ama sosyalist toplumu kurmaya başladığımız zaman sosyalist devrimden sonra insanların hemen komünist bilince erişmesini beklemek yanlış olur. O zamana kadar kadın konusunda insanların kafasında bir takım sorunların kalacağını kabul etmek gerekiyor. Onun için de komünizmde kurtuluş demek doğrudur.

Levent Y.: Ben de aynı görüşteyim. Özel mülkiyetin kalkmasıyla kadınlar kurtuluşa erişmiyorlar. Bu ancak objektif temelini yaratıyor. Ondan sonra kadınların gerçek kurtuluşu komü-

nizmde gerçekleşiyor. Fatma Yoldaşın dediği, çok ileri bir ülkede olursa sorununa gelince, zaten çok ileri bir ülkede devrimden sonra komünizme geçiş çok daha kısa bir zamanda olacaktır. Yine aynı süreç işleyecektir. Yalnız kısalmış olacaktır. O anlamda bence de bu maddede bir değişiklik yapmak gerekmiyor.

Raşit Y.: Bence de. Biraz dikkatli bakınca kadının toplumsal yeri ile üretim araçlarının özel mülkiyeti arasındaki ilişkide iki tane ayak var. Devrimle biri gidiyor ama öteki kalıyor. Toplumsal bölümü kalıyor, çünkü bilinç unsuru var işin içinde.

Veli Y.: Kadın sorununun özel mülkiyetle bağınu vurgulamak, kadının eşitsizliğinin gelişmesinin kökenini gösteriyor.

Kenan Y.: Herhalde Fatma Yoldaş erken kurtulmaya çalışıyor. *(Gülmeler)*

Fatma Y.: Kurtulmasam aranızda olmazdım.

3. madde oybirliğiyle onaylandı.

4. madde okundu.

Veli Y.: Kadın konusuna gerçekten büyük önem vermeliyiz. Hem biçki dikiş kursunu açacağız, hem de onları en militan bir kesim olarak örgütleyeceğiz.

4. maddeyi onaylarken çok iyi düşünün yoldaşlar. Çünkü bunlar Konferans'ın, Eşgüdüm Komitesi'ne emridir. "Semt, il, yöre komitelerinde kadın yoldaşların oranının artırılması" diyoruz.

Bu arada 4. maddenin formülasyonuna itirazlar ve yeni öneriler geldi. Hepsi oranın artırılmasında anlaşılıyordu. Kenan, Zehra, Veli, Kalmaz ve Levent Yoldaş'ların önerileri birleştirilerek, "tüm parti yönetim organlarında ve partinin tümünde kadın yoldaşların oranının artırılması" olarak önerildi.

Akbulut Y.: Bu maddeye kesinlikle karşı değilim. Fakat bu şekilde koymak biraz zorlama olmuyor mu? "Arttırılmaya çalışılmasını kararlaştırır" desek?

Fatma Y.: Tabii zorlayacağız. Bu işin bir mantığı var. Oranı arttırarak, sorumluluk ve yetki vererek kadın yoldaşların aktifliğini de arttırabilirsin. Bunun başka yolu yoktur. Kadının nice yıldır üstünde biriken pısrıklığı kaldırmanın yöntemi odur. Yetki ve sorumluluk tanımak. Onu bir kez yetkili ve sorumlu kıldın mı, görürsün oranı arttırıyor mu, arttırmıyor mu.

Veli Y.: Size kendi örgütümüzün geçmişinden kısa bir şey anlatayım. Bir deneyim genellemesi olabilir. 71'den 76 yılına kadar bizim kadın yoldaşlar her yerde olduğu gibi pasifti. Daima ikinci sınıf vatandaştı. Vardı, iyi hoş çalışıyordu ama her yer, bütün organlar silme erkek yoldaşla doluydu. 76'dan sonra özellikle Fatma Yoldaş'ın örnek olma durumu ortaya çıktı. Öyle olunca, bütün üyelerin ve özellikle kadın yoldaşların bilincinde değişiklik olmaya başladı. Son bir yıldır en iyi örgütçüler ve teorisyen olabilme özelliği gördüğümüz yoldaşların çoğunluğu kadınlardan geliyor. Müthiş bir dinamizmle çalışıyorlar. Bütün bunlar gösterge. Komitelerde kadın yoldaşların çalışması verimi çok arttırıyor. Erkekler de kendine çekidüzen veriyor. Bu maddenin büyük önemi var. Peki bu kadar "ajitasyon"dan sonra oylamaya geçilmesini öneriyorum. (*Gülmeler*)

4. madde oybirliğiyle onaylandı.

"Kadınlar Arasında Çalışma Üstüne" başlıklı karar tasarısı oybirliğiyle onaylandı.

Meslek örgütlerinin, gündemin 11. maddesinin 6. altı maddesinde (Yığın örgütlerinde çalışma) görüşülmesi kararlaştırıldı.

Gündemin 10. maddesi (Gençlik ve kadın hareketi ve meslek örgütleri) tamamlandı.

Gündemin 9. maddesinde onaylanan "İşçi ve Sendika Hareketi Üstüne" başlıklı kararın başına girecek paragraflar ele alındı.

Fatma İzlem Yoldaş'ın verdiği öneri oybirliğiyle onaylandı.

Başkan: Aslında zamanımız doldu ama itiraz yoksa biraz ilerleyelim.

Gündemin 11. maddesine (Parti çalışmasının iç sorunları) geçildi.

İlk altı madde "propagandanın örgütlenmesi".

Komisyon sözcüsü V. Demir Yoldaş.

Demir Y.: Propagandanın örgütlenmesi konusunu komisyonda görüştük. Bu konu üzerinde Veli Yoldaşın verdiği karar tasarısını komisyonun karar tasarısı olarak kabul ettik.

"Propagandanın Örgütlenmesi Üstüne" başlıklı karar tasarısı okundu.

Genel görüşme açıldı. Sonra paragraf paragraf, görüşmeye geçildi.

"Propagandanın Örgütlenmesi Üstüne" başlıklı karar tasarısı oybirliğiyle onaylandı.

Gündemin 11. maddesinin 2. altı maddesine (Ajitasyonun örgütlenmesi) geçildi.

Komisyon sözcüsü V. Demir Yoldaş.

"Ajitasyonun Örgütlenmesi Üstüne" karar tasarısı okundu. Genel görüşme açıldı. Sonra paragraf paragraf görüşmeye geçildi.

Kerim Y.: İkinci cümleden değişik bir anlam çıkartılabilir. Bizim anlamamız açısından değil de yayımlandığı zaman

anlaşılması açısından söylüyorum. "Bu durumları değerlendir-
mek, daha geniş yığınları savaşa katmak, aktif ve etkili bir
ajitasyon çalışması örgütlemekten geçiyor" diyor. Sorun
yalnızca buraya bağlıymış gibi bir anlam çıkıyor. Bunu, "*Bu
durumu değerlendirmede, daha geniş yığınları savaşa katmada,
aktif ve etkili bir ajitasyon çalışmasının önemi büyüktür*"
biçiminde değiştirmeyi öneriyorum.

Kerim Yoldaş'ın önerisi oybirliğiyle onaylandı.

Cabbar Y.: I. maddeyi kabul ediyorum da, "ajitatörlerin özel
eğitimi" meselesine kafam takılıyor. Bu konuda komisyon bizi
biraz aydınlatabilir mi? Neler düşünülüyor? Bir takım
deneyimler vardır mutlaka. Ankara'daki ajitatörlerimiz özel bir
eğitim görmedi. Çünkü bunun yöntemini bulamadık. Ancak
İzmir'deki yoldaşlarımızın bu konuda daha önceden çalışmalar
yaptıklarını duyduk. Örneğin legal olanakları olan örgütler
içinde böyle bir eğitim yapıldığı konusunda birşeyler duymuş-
tuk.

Demir Y.: Bizim bir deneyimimiz oldu. Bu konuda uzmanlaş-
mış, yetişkin, siyasal bilinç düzeyi yüksek tiyatroculara
başvurduk. Sonuçlarını denemek için de yarışma gibi birşey
düzenledik. Kimine ulusal kurtuluş savaşları konusunda, kimine
Türkiye'nin herhangi bir somut sorunu üstüne, kimine hayat
pahalılığı konusunda görevler verildi. Bunları en ajitatif bir dille
yığınların önünde kim işleyecek diye bir yarışma düzenlendi. O
yarışmadan çok başarılı sonuçlar çıktı. Herkes, hem ajitasyon
konusuna merak sardı, hem de işin bir eğitim sorunu olduğunu
anladı. Bu denemeden kazançlı çıktık. İşte bu da bir yöntem.

Fatma Y.: Ajitatör yetiştirmenin bir önemli yönü de ajitatörleri
çeşitli konularda somut verilerle donatmaktır. Bu özel çalışma,
özel verileme gerektirir. Hayat pahalılığı hakkında mı
konuşuyor? Bornova'da mı konuşuyor? Bornova'da somut
olarak bir ay önce soğanın kilosu kaçaymış, bugün kaç, bunları
bilmesi gerekir.

Veli Y.: Ayrıca bir de ajitasyonun genel ilkeleri var. Onu da yoldaşlarımız gazetede işleyebilir. Örneğin, tiyatrocunun vereceği başka birşeydir. Daha çok, ajitator insanları nasıl etkileyebilir, nasıl konuşması gerekir gibi konuları kapsar. Bir de bir komünist olarak ajitasyonda gözetilecek kurallar vardır.

Kazım Y.: Bu konuda berraklaşmış birşeyler var mı?

Fatma Y.: Yürükoğlu Yoldaş'ın böyle bir çalışması var. Geçenlerde o konuda bir seminer verdi. Onu toplumsal psikoloji ile bağlayarak bir broşür hazırlamasını isteyebiliriz.*

Levent Y.: Çok güzel olur. İşin iki yönü var. Birincisi, ajitasyonun genel ilkeleri. Diğeri de bir takım pratik yöntemler. Bu ikinci konuda bugün yalnızca devrimciler tarafından değil, batıda da çalışmalar yapılıyor. Onlardan da yararlanarak, iyi birşey çıkartılabilir.

Demir Y.: Yoldaşlar, gündem maddeleri ilerledikçe birşey ortaya çıkıyor. Biz bugüne dek Türkiye'de el atılmamış bir sürü konuya bilimsel yaklaşım getiriyoruz. Bu can alıcı öneme sahiptir. Açık söyleyeyim, burada propaganda, ajitasyon ayrımları kafamda çok netleşti.

"Ajitasyonun Örgütlenmesi Üstüne" başlıklı karar tasarısı oybirliğiyle onaylandı.

Gündemin 11. maddesinin 3. altı maddesine (Yayınların örgütlenmesi) geçildi.

Komisyon sözcüsü Levent Yoldaş.

Genel görüşme açıldı. Sonra paragraf paragraf görüşmeye geçildi.

*Bu öneri, daha sonraki aylarda, Türkiye'deki somut gelişmelerle de bağlanarak, *Türkiye'de Sınıf Savaşının Vardığı Aşama ve Komünist Partisi'nin Takvükleri ile Propaganda ve Ajitasyonun Güncel Sorunları* adlı iki kitapçık halinde gerçekleştirildi. — *Konferans Yayın Komisyonu.*

"Yayınların Örgütlenmesi Üstüne" başlıklı karar tasarısı oybirliğiyle onaylandı.

Gündemin 11. maddesinin 4. altı maddesine (Haberleşmenin örgütlenmesi) geçildi. Karar tasarısı oybirliğiyle onaylandı. (Bu konuya ilişkin karar konspirasyon nedeniyle açıklanmamıştır.)

Başkan: Peki yoldaşlar saat çok ilerledi. Planımıza göre varmak istediğimiz yere vardık. Yarın konspirasyon ve disiplinle başlayacağız. Bu arada komisyonları gözden geçirelim. Yarına ortalıkta kalmayalım. Oturumu kapatıyorum.

Oturum kapandı.

Sekizinci Oturum

Oturum gündeminin 11. maddesinin 5. alt maddesi (Konspirasyon ve disiplin) üstüne görüşme ile açıldı.

Oturum başkanı Levent Yoldaş.

Komisyon sözcüsü Cabbar Yoldaş.

"Disiplin ve Konspirasyon Üstüne" başlıklı karar tasarısının okunmasından önce Veli Dursun Yoldaş, disiplin konusunda genel görüşme açılmasını istedi. Önergesi oybirliğiyle onaylandı.

Kenan Yoldaş, görüşmeye temel olması için Veli Dursun Yoldaş'ın söz almasını ve daha sonra görüşme açılmasını önerdi.

Kenan Yoldaş'ın önerisi onaylandı.

Veli Y. Yalnız bir ön hazırlık yapmadım, konuşmam planlı olmayacak.

Disiplin sorununu önemle değerlendirmemiz gerekir. Yükselen, komünist bir hareketiz. Çelik disiplin sözünü hepimiz biliyoruz. Ama bu ne anlama geliyor, bunu biliyor muyuz?

Lenin, bir sorunun tüm yanlarını "aynı ağırlıkla" koyan insanlarla alay ediyor. Sorunumuz büyük ölçüde buradadır. Biz siyasal bir savaş veriyoruz. Oportünistlerle yedi-sekiz aylık savaş boyunca kuşkusuz sorunun daha çok bir yönünü vurguladık. O gün için ana sorun, parti içinde tartışma kanallarının kapatılması, örgütün dondurulması, disiplin adına, konspirasyon adına, klikçiliğin, fraksiyonculuğun yapılmasıydı. Sorunlarımızı tartışmayla çözme olanağı tanınmamıştı. Bunun için büyük ölçüde açık tartışma üstüne bastırdık. Bunun öteki yanı, örgütlü bir hareket olma yanındır. Bu ikisi birbiriyle çelişmiyor. Tam tersine birbirinden kaynaklanıyor. Fakat deneyimsiz, yeterince kavrulmamış yoldaşlarda yanlış anlamalar doğabiliyor. Biz ancak disiplin yönünü, açık tartışmayı engellemeyen disiplin yönünü de bugün hareketimize oturtursak, "Leninciler uzlaşmaz" ilkesini saçmalığa kadar götürmeyip, uzlaşmazlığı ilkesel sorunlara saklarsak başarılı bir hareket oluruz.

Hepimiz değişik yerlerden geliyoruz. Önümüzdeki dönem, kadrolarımızın bolşevikleşmesi dönemidir. Hepimizin ve hepimize bağlı olan örgütlerin kişiliğini geliştireceğiz. Hepimizin diyorum, altını çizerek. Bolşevikleşme süreci hepimiz için geçerlidir. Bize gelen kadrolar en devrimci duygularla donanmış kadrolardır. Ama gördükleri, öğrendikleri yöntemler, en azından yoldaşlarına yaşayışta bile menşevizmin etkisini taşıyor. Hele altlara doğru inince bu daha da artıyor. Önümüzdeki dönem bolşevikleşme dönemidir. Her yönden, teorisiyle, pratiğiyle, örgütüyle, her yönüyle bolşevikleşme dönemidir.

Değişik bölgelerde değişik eğilimler var. Bunları gözlemek çok kolay. Başka türlü olamazdı da. Böyle olması kaçınılmazdır. Ancak bu farklı eğilimlerin giderilmesi gerekiyor. Ülke çapında tek stili olan bir yönetim, tek stili olan bir örgüt haline gelmemiz gerekiyor. Bu, Konferans'a katılan yoldaşlardan başlar. Elbette bu da konuşmayla tam olmaz. Birlikte yürüyerek olacak bu iş. Birbirimizin üstün yanlarından yararlanarak, birbirimizin eksikliğini kapatarak olacak.

Örneğin Eşgüdüm Komitesi toplantıları nasıl yürüyecek? Geçmiş deneyden bazı sonuçlar var. Bir takım örnekler

gösteriyor ki, disiplin şu anda bizim istediğimiz düzeyde bir disiplin değildir. Örneğin bir yoldaş, "sorumluluğu üstüme alıyorum, bu kararı kabul etmiyorum" diyebiliyor. Olabiliyor bazen. Böyle dediği zaman örgüt kalmıyor ortada. Herkes bunu söyleyebilir. O zaman örgütlü savaş nerede kalır? Ve bu tür "keskin" tutumlar hangi konularda ortaya çıkıyor? İdeolojik konularda *değil*. Öyleyse bunlar çok daha başka türlü çözülebilir.

Bu çeşit tutumların yok edilmesi gerekir. Böyle komünist anlayış olmaz. Biriniz disiplini doğru uyguladım diyebilir misiniz? Diyemezsiniz yoldaşlar. Disiplin anlayışımızda eksiklik, bozukluk var. Bunu gazetede de açıkça eleştirdik.

Menşeviklerle olan deneyden kalkarak genelleme yapmanın. Tabii ki biz öyle disiplini tuzla buz ederiz. Ama orada sorun başkadır. Biz yıllar yılı didindikten sonra, hem de ayrılıkları *en önemli ideolojik konularda* tutarak onlara "dur" dedik. Biz kavgayı açığa çıkarttığımız zaman bile, Politbüro'nun verdiği tüm görevleri yapıyorduk. Yoksa bunun adı başıbozukluk olur. Bunun bir ölçüsünün olması gerek.

Şimdi oturacağız, burada karar vereceğiz. Güzel. Herşey oybirliğiyle çıkıyor. Güzel. Ama çıkmayabilir de. Kimse bundan gocunmaz. Oybirliğiyle çıkması iyi birşey ama çıkmasa ne olacak? Diyelim ki 15 kişiyiz. 9'a 6 olsa, o 6 yoldaş ne yapacak? Ne olacak yoldaşlar? Geçmiş deneylere bakarak, ne olacak sorusunu yanıtlamak kolay değil.

Fatma Y.: Gerçekten biz menşeviklere karşı yıkıcı bir tutumla ortaya çıktık. Çok doğaldır. Onları yıkmak için yola çıktık. Bu yıkıcılığı kendi aramıza taşımamak bizim için çok önemlidir.

Hangi ilde olursa olsun, ilk patlamalardan sonra gelen mektuplarda bizi irkiltten birşey oluyordu. Kişisel bir kin yansıyordu mektuplarda. "Beni aldattı bu adamlar, beni aldattı." Doğru, aldattılar, hem de nasıl aldattılar. Ama biz aldanmamızdan da ders çıkarmadan bu işe girsek, kaçınılmaz olarak menşeviklere karşı takındığımız yıkıcı tavır, kendi aramıza da yansır. Çünkü hareket noktası ilkeler ve gerçekler olmaktan uzaklaşır, kafamızın tasının atması, ya da duygusal

tepkilerimiz, kuyruk acıları olur. Oysa kuyruk acıları bu savaşta çok geridedir.

Menşeviklerin disiplini bürokratik disiplindir dedik. Bürokratik disiplin yalnız menşeviklerin sağ anlayışıyla uyuşan birşey değildir. Bizim kafamızda şöyle bir anlayış var: Bürokratik disiplin menşevizmle bağlıdır. Aslında bürokratik disiplin her türlü yanıyla bağlıdır. Sistemli bir oportünizm olması gerekmez. İşin çıkarı, yapılan işin genel niteliğine bakarak değerlendirme yapmayı, kurul çalışması olarak değerlendirme yapmayı gerektirir. Lenin açıkça söylüyor: Bir kurulda değişik yapıda insanlar yer alır, değişik çalışma alanlarında çalışan insanlar yer alır. Bu değişik yapıda insanların ve değişik çalışma alanlarındaki yoldaşların varlığı, eğer bilinçli davranmazsak çelişki kaynağı olabilir. Eğer biz dünyaya kurulun kolektif olarak birlikte yaptığı işin niteliği açısından değil de, kendi açımızdan, ya da karşıımızdaki insanın açısından bakarsak, kaçınılmaz olarak çalışma alanındaki ve kişisel yapıdaki farklılıklar, çelişkiler doğurur diyor. Hepimiz önümüzdeki dönemde birbirimizi tamamlamaktan, kadrolaşmaktan ve kurul çalışmasından söz ediyoruz. Demek ki önümüzdeki dönemde dikkat etmemiz gereken bir nokta budur. Kurul çalışması deyince, kurulun genel niteliğine bakmak gerekiyor. Bunun tersi bürokratik bir anlayış olur. Hangi kılıfta, hangi görünüşte çıkarsa çıksın, bürokratik bir anlayış olur.

Somut örnekler de verilebilir. Örneğin Cabbar Yoldaş, Ankara'da bize anarşist diyorlar, diyordu. Ne kadar yanlış birşey. Ankara'da patlama öyle bir biçimde çıkmıştı ki, yoldaşlarımızın yapacağı başka birşey olamazdı. Koşullardan soyutlayıp bakıldığında, şöyle yapıyorlar, böyle yapıyorlar diye havada bir sıralama yapıldığında, anarşistçe görülebilir. Ama tüm savaşımın genel mantığı içine oturtulduğu zaman, o gün için tutulacak ana halkanın o olduğunu kaçınılmaz olarak görürüz. Yaftalamak çok yanlıştır. Biz dünyaya diyalektik bakacaksak, birşeyi yaparken, yalnızca kendi yaptığımızı değil, onun doğuracağı tepkileri, o tepkilere bizim tepkimizi, bizim tepkimize karşıdakinin tepkisini, birşey ağzımızdan çıkarken bunun mantıksal sonuçlarını, nerelere varabileceğini düşünme-

miz gerekiyor. Bir küçücük noktadan hareketle, koca bir yaftalamaya girişsek, o küçük yönü kendi elimizle büyütmiş bile olabiliriz. Başında o yaftalama, çok küçük parçasal bir alan içinde doğru olabilir, ama biz o yaftalamayı bütüne ilişkin olarak yaptığımız zaman o bütünü o hale de getirebiliriz. Karşımızdakini savunmaya itebiliriz. Yanlış savunmaya başlayabilir ve gerçekten o parçadaki hastalık bütüne geçip, bütünün belirleyici özelliği olabilir.

Düşmanla savaş açısından bu akıllı bir taktik olabilir. Bir noktada açığını yakalarsın, yanlışlarını savunmaya itersin. Adamın o yanlışları bütün teorisine, bütün tutumuna egemen olur. Başında az yanlışsa bile, sonunda sistemli bir yanlış haline dönüşür. Örneğin *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye* kitabı çıktı. Biz bunu bilinçli bir taktik olarak yapmadık. Doğruları koymak gerek dedik ve koyduk. Ama kitap doğruları koyarak, yalnızca ve yalnızca doğruları koyarak, menşeviklerin yanlışlarını derinleştirdi ve hastalıklarını açığa çıkardı. İster taktik olarak alalım, ister nesnel bir gelişme olarak alalım, hangi durumda olduğuna bağlı olarak, bu düşmana karşı doğru bir yöntemdir. Ama kendi içimizde bundan özel olarak kaçınmamız gerekir.

Dursun Yoldaş da değindi, keskin tutumların tek bir gerekçesi olabilir. Lenin'in de fraksiyon olarak ayrılmaya izin verdiği tek nokta odur: Derin ilkesel ayrılık. Onun dışında keskin tutumlar, pıreye kızıp yorgan yakmak fraksiyonculuktur. Biz pıreye kızabiliriz. Bağırırız çağırırız ama bilinçli davranıyorsak, hareketimizin içinde bulunduğu durumun, yüklendiğimiz ağır sorumlulukların farkındaysak yorganı bu işe bulaştırmayız.

Şöyle bir örnek vermek istiyorum: Ulusal sorunda, ezen ulusla ezilen ulus komünistlerinin görevleri farklıdır. Aynı parti içinde de olsa farklıdır. Bunu biliyoruz. Otvostler Bolşeviklere bu diyalektiğe aykırıdır, siz ikili görev koyuyorsunuz diyorlar. Bizim önümüzdeki görev de, doğrusu, böyle ikili bir görevdir. Menşeviklere karşı yıkıcı tutum, kendi içimizde yapıcı tutum. Bu düalizm değildir.

Yapıcı tutumdan biz, açık tartışmayı anlıyoruz, örgütlü

tartışmayı anlıyoruz. Açık tartışma zaten bir haktır. Doğru dürüst bir partide bu hakkın kullanımı örgütlü olur. Bu birinci nokta. İkincisi, açık tartışmanın da sınırı vardır. Yığınlara birşeyi sergilemeyecekse yalnız birkaç kişinin kişiliğini tatmin edecekse, açık tartışma diye bir sorunumuz yok bizim. *Açık tartışmanın sınırı devrimci çıkardır.* Demek ki, kişilikler temelinde bir açık tartışmaya girmeyiz. Bunların hepsini biliyoruz. Konuşmamdaki amaç, bilmenin yetmediğini belirtmektir. Önümüzdeki dönemde bunları beynimizdeki bir nöbetçi durumuna getirmek zorundayız. Bir öz bilinç haline getirmeliyiz ve her türlü davranışımızı denetim altına almalıyız. Yoksa işler tepkisel gelişir. Bu hareket gerçek bir komünist disiplini kurmadan başarıya ulaşamaz.

Cabbar Y. Disiplin konusunda bugüne kadarki deneyimleri değerlendirmekle sorunların bir kalemde çözümlenemeyeceği açıktır. Yarın bir takım sorunlarla karşı karşıya geldiğimizde, burada ilkesel olarak konuştuğumuz bazı konular belli ölçüde ikinci plana atılmaya başlanabilir. Onun için bu çok hassas olmamız gereken bir konudur.

Geçmiş dönemde, yalnız yönetim organlarında değil, örgütün tümünde disiplin konusunda çıkan yanlışlar bence iki temel noktadan kaynaklandı. Birincisi menşeviklere karşı savaşta yetişmiş insanların oluşturduğu bir örgüt olarak, onlara karşı kullandığımız yöntemlerin savaşımın belli bir aşamasında, başka hiçbir çare kalmadığı bir ortamda kullanılan yöntemler olduğunu tam kavrayamadık. İkinci hata daha fazla rol oynadı. Yeni bir örgüt yaratmaya çalışıyorduk. Bir çıkış yapıyorduk. Bu çıkışımız Türkiye kamuoyunda kendisini ispatlamış bir çıkış olmak zorundaydı. Ancak çıkışımızın güçlülüğünü nicel olarak değil, nitel olarak ele almaya doğru kaydık.

Menşeviklerdeki yanlışları gördük. Onlara karşı çıktık. Biz bunları gözönüne alarak, bugün oluşturulacak nüveyi sağlam kurmalıyız. Bu nüveyi, yarın Türkiye devrimci hareketinde, büyük rol oynayacak örgütün çekirdeği olduğunu gözönüne alarak kurmak zorundayız. Bu nedenle çok temkinli olmak zorundayız. Üye sayımız mümkün olduğu kadar çok olsun, ya

da ortaya çıktığımız bölgeler mümkün olduğu kadar çok olsun anlayışıyla yola çıkıp bir takım ilkesel noktaları unutursak kurduğumuz yapıyı düzeltmek çok zor olacaktır. Böyle bir anlayışla değil de, nitel yönü ön plana çıkaran bir anlayışla — ki disiplin meselesinin özü burada yatar — kuracağımız örgütler ileride o derecede başarılı olacaktır, o derecede düzgün bir rota izleyecektir. Burada ilkesel bir anlayış söz konusudur. İkinci noktayı bir cümleyle özetlersem, Türkiye’de yeni yükselen bir hareketin güçlü olarak ortaya çıkmasından ne anlaşılması gerektiği konusundaki yanlış görüş. Birincisi, demokratikliğin yanlış anlaşılmasından kaynaklanan, menşeviklere karşı kullanılan yöntemleri yanlış anlamayı içeren liberalizm anlayışı idi. “Biz her konuyu tartışırız.” Örneğin, örgüt toplantısında bir yoldaşa sekreteri görev veriyor. “Menşevikler de bizden bu şekilde bir takım şeyler istemişlerdi, bu böyle olmaz, ben istersem yaparım” diyor. Bizim anlayışımız o değil. Biz sunarız, tartışırız. Eğer yoldaşın bir eleştirisi varsa, bir tartışma konusu varsa, tartışılır. Sonunda yine örgüt sekreterinin söylediği bağlayıcıdır. Bu noktadan ödün verilmez. Bu bir örgütsel normlar sorunudur. Buna dikkat edilmediği zaman liberalizm ortaya çıkar.

Evet olayları bu şekilde değerlendirmek gerekiyor. Biraz önce de söylediğim gibi, gücümüzü nerede, ne kadar varız ile değil, kurduğumuz örgüt disiplin ve konspirasyon anlayışımıza ne derece uygun olarak kuruluyor, bununla ölçmek zorundayız.

Veli Y.: Cabbar Yoldaş ilginç bir noktaya değindi. Ben daha basit birşey sormuştum. Komitelerde kararlar oy çokluğu ile alınmak zorunda kalındığında ne olacak sorusunun yanıtını hâfâ bekliyorum. Bu küçük bir sorudur. Yoldaşın getirdiği daha derin birşey.

Türkiye çapında TKP üyelerinin üçte biri şu anda Lenincileri destekliyor. Bu oran TKP çapında çok önemlidir. Büyük bir azınlıktır. Giderek de artıyor. Ama 45 milyon açısından bakarsak, bu toplumda biz “sigara izmaritlerinden çorba yapıp içenler derneği” kursak yine bu kadar kişi toplarız. Sanırım bu bir istatistiksel eğilimdir. Herhangi bir kümede (bu

küme kâğıt, kalem, sınıf, toplum, okul, herşey olabilir) daima %1-3 arası sapma olasılığı vardır. Kırkbeş milyonluk bir toplumda bu oran 120-135 bin insan eder. Daha büyümedik! Disiplin bozukluğunun asıl kaynağının büyüme çabası olduğunu pek sanmıyorum

Cabbar Yoldaş'ın konuşmasında üstünde durmak istediğim asıl nokta, getirdiği örgütlenme anlayışıdır. Yoldaş örgütü kurarken temkinli olmak, niceliği değil, niteliği öne çıkarmak gerekir diyor. Büyük olalım, her bölgede olalım yerine, sıkı disiplinli komünist çekirdekler kuralım diyor. Bu, kimsenin karşı çıkamayacağı genel bir doğrudur. Yalnız, bu doğruyu *bugün Türkiye'de* nasıl anlamak gerekir konusunda mekanikliğe düşebiliriz. Ortamın bize yüklediği görevleri atlayabiliriz. Yoldaşın söylediği, genel parti kuruculuğu ilkesidir. Biz bunu hangi toplumda ve nasıl bir dönemde uygulayacağız? Bir taraftan da "zaman geçiyor, ne yapacağız?" diyorsunuz!

Türkiye'de devrimci durum hızla yükseliyor. Belli bir nicelik gücü olmadan, olayların akışını etkilemenin olanağı yoktur. Demek ki Türkiye'nin ortamı bizi her bölgede var olmaya ve mümkün olduğu kadar çok yoldaşı örgütlemeye zorluyor. Öte yandan, parti kuruculuğu ilkeleri, aynen Cabbar Yoldaş'ın dediği gibi çok daha temkinli, çok daha yavaş olmayı, çok daha kalıcı komünistleri örgütleyerek yürümeyi gerektiriyor. Bu ikisi arasında nesnel bir *çelişki* vardır. Olmadığını herhalde kimse söyleyemez. Bugün Türkiye'de bir eylemde sokaklara binlerce insan dökülüyorsa, 100'e yakın fraksiyon varsa, yığın kavramı değişmişse, yığın kavramının içeriği giderek büyüyorsa, bir partinin, bir siyasal hareketin Türkiye'deki gelişmelere damgasını vurabilmesi için yalnız nitelik yetmez yoldaşlar. O niteliğin nicelikle de beslenmesi gereklidir.

Bizim, menşeviklerin anladığı biçimde, "yığınsal parti" olmak gibi bir derdimiz yoktur. Ama şimdiki durumumuza bakalım. Biz daha bu kadar ufakken bu tür konuşmalar oluyor. Benim endişem oradadır. Çünkü konuşmalarda da böyle bir yanlış anlayış çıktı. Birkaç gün içinde geçen konuşmaları dikkatle dinlemişseniz açılmayı durduran, ve aslında sorunları

çok fazla kitaptaki gibi alan bir anlayışı farketmişsinizdir.

Bu konuda Lenin'in yazdıklarını çok dikkatli değerlendirmek zorundayız. Lenin büyük partinin elbetteki her zaman daha kolay iş yapacağını söylüyor. Ama diyor ki, bu olmuyorsa — dikkat edin, bu *olmuyorsa* diyor Lenin — küçük bir parti bile doğru bir ideoloji, doğru bir siyaset izlerse fırsatını yakaladığı zaman yığınları devrime götürebilir. Daha zordur ama olanaksız değildir. Sorunu böyle koyuyor. Bize gelince, biz de partiyi Türkiye'nin bugünkü ortamında kuruyoruz. Ölçütleri düşürmek yanlış değilim, ama tüm bölgelerde olmayı, ve olabildiğince de büyük olmayı yeğlerim. Bunun için bazı riskler göze alınmaz mı? Alınır. Çünkü devrimci durum dönemindeyiz. Yönetim kadrolarını gerçekten sağlam tutarak, kapıları daha geniş açmak zorundayız. Bu durum bölünme tehlikesini arttırır. Bu durum, faşizm gelirse, baskı gelirse, o gelenlerin büyük bir bölümünün otuzbin lâf söyleyerek uçup gitmesi tehlikesini arttırır. Ama biz o arada sürekli eğitim yapacağız. İdeolojimiz sürekli geliyor. Yönetim kadrosu ne yaptığının farkındaysa, nasıl bir süreçten geçerek parti kurduğunun farkındaysa, bu gelenlerin bir bölümü en kötü günde de partisinde kalır. Onun için ben bu dönemde kapıya üç defa kilit vurma yanlış değilim. Devrimci durum diyoruz. Devrimci durumun görevlerini yerine getirmek gerekir. Bu, insanla oluyor. Gömücü bir örgüt anlayışına gitmemek gerekir. Bir komünistin taşıması gereken özellikler konusunda kitaplardaki ölçütleri uygulamayı düşünüyorsanız, o zaman belki bizler de bu parti içinde olamazdık. Çünkü onlar ideallerdir. Bu işler yaşamın içinde, orası burası aksayarak yürür. O idealleri de sürekli aklımızda tutacağız, ona ulaşmaya çalışacağız. Bir daha söylüyorum. Parti kurmanın ideal ilkeleriyle Türkiye'deki ortamın gerekleri arasında nesnel bir çelişki vardır. Bu nesnel çelişkiyi kavramak zorundayız. Yöntemlerimizi ortama ustalıkla uydurmalıyız.

Fatma Y. Konuların açılması iyi oluyor. İki şey birbirine karıştırılıyor bence. Yoldaşlar arasında ikincil-üçüncül derecede önemli konularda uzlaşmayla ilkelerde uzlaşma birbirine karıştırılıyor. Bunların birbirine karıştırılması çok yanlış olur.

İlkelerde orta yolculuk olamaz. Bilmem kim Türkiye'yi şöyle değerlendirmekten yanadır, onda tepki doğuracak birşey yazmayalım türünde bir orta yolculuk yoktur bizde. Yürükoğlu Yoldaş'ın son yazısı bunun açık örneğidir. "Üç yıl içinde devrim yapacağız" görüşü kulağına geldiği anda açıkça yanıltır diye yazdı. Bazı yoldaşlar böyle düşünüyormuş, bu konuya değinmeyelim demedi. İlkelerde orta yolculuğun hareketleri çürümeye götürdüğünü gördük, yaşadık. Tepkimiz onadır. Bize bu anlamda uzlaşmasız insanlar gerek. Ancak gerçekten Leninci olmak istiyorsak, Lenin'in uyguladığı yöntemlere çok dikkatli bakmalıyız. Lenin, 10. Kongre'de "İşçi Muhalefeti" gurubu "biz uzlaşmayız" diye çıktığında, "siz yoldaşlarınızla uzlaşmazsanız, komünist değilsiniz" diyor. Uzlaşmayacaksanız, beyaz ordularla uzlaşmayın diyor. Yoldaşlarınızla uzlaşacaksınız, bu kongrede alınan kararları hep birlikte birlik içinde uygulayacağız diyor.

Parti içinde uzlaşma vardır. Her olayda, çıkan her farklılıkta, her anlaşmazlıkta, o anlaşmazlığın, bütün içinde ne kadar yer tuttuğunu derhal düşünmek zorundayız. Derhal bu soruyu yanıtlamak gerek. Birşey tuttuğu yer kadar sorun olmalıdır. Bu soru yanıtlandığında tepkinin dengesi de gayet güzel hesaplanabilir. Lenin'in yıkıcılığı ile yapıcılığı bu eksen içindedir. Lenin, bu konularda aynı düşünüyoruz, şu konularda farklıyız, ama farklı olduğumuz konular gündemde ilk sıralarda değil, bunları zaman içinde çözebiliriz diyor. Hiçbir zaman bir yoldaşına karşı itici bir tutum takınmıyor. Bir yoldaşı değerlendirirken onu teraziye vuruyor. Kişilerin bir harekete yararı ile zararı arasındaki dengeyi hesaplıyor. Kötü yanını, eksik yanını kabullenmek uzlaşma mıdır? Uzlaşmadır. Günün konusu olmamasına rağmen, sürekli olarak insanın yüzüne o yönlerini vurmaya başlarsan hiç de uzlaşmasız olmuyorsun aslında. Saçma oluyorsun yalnızca. İkincil, üçüncül derecedeki konularda uzlaşmak zorundayız. Belli bir disipline yer ve zaman olarak uymak zorundayız. Şuna da çok dikkat etmek gerekiyor: Her meseleyi ilkesel olarak sunma eğiliminin de doğması çok kolay ve yanıltır. Buna da dikkat etmek gerekir.

İkinci konu nitelik meselesi. Lenin'in *Yeni Görevler, Yeni*

Güçler başlıklı yazısını hepimiz okumalıyız. Lenin o dönemde, kim geliyorsa partiye alın diyor. Orada parti çalışmasının diyalektiği var. Çekirdeği sağlam tutarak büyüyeceksin. Zaten legalle illegalin de diyalektiği budur. Devrimci durum ilerledikçe çekirdek illegale geçer. Ancak bu yok olmak anlamında değildir. Çekirdek karşı devrimden korunmalıdır. Devrimci durum ilerledikçe, o çekirdeğin karşı devrimden korunmasının tek yolu, yığınların arasına saklanmasıdır. Parti periferal örgütlerini ağaç kökü gibi salarak saklanır. Legal ile illegalin mantığı, niclikle niteliğin mantığı devrimci durum yükseldikçe daha çok böyledir. Çoğalacaksınız ama çoğaldıkça çekirdeğin niteliği daha çok önem kazanıyor. İlegale geçeceksin ama en geniş biçimde yığınlar arasına saklanarak çekirdeğini illegale geçireceksin, yığınlar arasına örgütlerini uzatacağın. Parti işleyişinin mantığı budur.

Bütün örgütün bir noktaya yönlendirilmesi konusu geldi. Bazı olağanüstü durumlarda bu yapılabilir. Ancak bu bizim davranış biçimimizin "*siyasallaşmış askersel strateji*" biçimini almasını hiçbir zaman getirmez, getirmemelidir. Bizimkisi siyasallaşmış askersel strateji değildir. Askerselleşmeyen güdük siyasal strateji de değildir. Yerinde askerselleşebilen, yerinde kırmızı karanfillerle ilerleyen, ama özü *her zaman* siyasal olan stratejidir. Stratejimizin birinci yönü siyasaldır, askersel değildir. Kısacası, şu iki yanlışa; siyasallaşmış askersel strateji yanlışına ve askerselleşmeyen siyasal strateji yanlışına düşmemeliyiz.

Demir Y. Disiplin konusunda tartışma geliştikçe, yararlı oluyor. Bir noktaya biraz daha değinmek doğru olur diye düşünüyorum. Disiplinin temeli ideolojik birliktir. Bizim bugün bu birliği sağlayacak ideolojimiz var. Her gün de geliyor. Sorun, bu ideolojinin en başta yönetici kadrolar tarafından özümsemesi, sonra da onlar kanalıyla aşağıya doğru sistemli bir örgütsel çaba ile indirilmesidir. Yalnızca kitaplardan okuyarak değil, aynı zamanda somut uygulama biçimleriyle, taktik uygulama biçimleriyle ideoloji kavrandığı zaman taktik konularda da bulanıklıklar ortadan kalkacaktır. Önemli

sorunlarımızdan biri budur. Günlerdir tartışıyoruz, bugün ana savaşımı nereye yönelteceğiz diye. Bunun gibi bir sürü konu var. Yayın organlarını iyi özümsemek, orada getirilenleri örgütçülerin, özellikle Türkiye'deki yönetici kadroların somut biçimleriyle ortaya çıkartabilmeleri, disiplinin temelini güçlendirecektir. Bir örnekle bunu anlatayım. Bir dönem bizde menşevik disiplinden bir türlü sıyrılamama ve ayrı örgütlenme konusunda bir tutukluk vardı. Ardından menşevik disiplini tanımayan, bolşevik hattın örgütlü olarak yükseltilebilmesini sağlayan bir olgu olarak ayrı örgütlenme vurgulandı. Ama biz eski anlayışı yikalım derken TKP unutulmaya, eksen kaymaya başladı. Ardından, *İşçinin Sesi*'nde "*Savaşımın Neresindeyiz?*" yazısı çıktı ve pekçoğumuz doğruyu tekrar buldu. Saptanan savaşım alanlarını terketmemek, günün taktiğini sürdürmek bir kadro için sonuç belirleyici özelliktir. Yoksa karşımızdakilerin taktiğine düşebiliriz. Bu politika iyi kavranabilseydi, bir sürü sorun çözülecekti. Birinci nokta bu.

Şimdi şöyle bir düşünelim, Leninci bir örgüt, disiplinli bir hareket, taktiklerini, kararlarını yaşama geçirirken nasıl davranmalıdır? Birinci sorun sanıyorum, kollektif karar alma mekanizmasıdır. Bu tartışma sorunuyla bağlıdır. Parti içinde nasıl olacak bu tartışma? Diyelim ki Eşgüdüm Komitesi içinde bir taktik sorunda farklı görüşler ortaya çıktı. Nerede yapacağız bunun tartışmasını? Gazetede yapmayız. O aşamada gazetede yapılmaz. O halde, konunun tartışılmasını önce organ içinde sağlamak gerek. İl komitesi düzeyinde ise, il komitesi bu tartışmayı yapmalıdır. Burada ana sorun, herkesin birbirini ikna etmesidir. *İşçinin Sesi*'nin ilk yıllarından bu yana süren bir alışkanlık, bugün bizim Konferansımıza da yansıyan bir alışkanlık, bir gelenek, kararların hep oybirliğiyle geçmesidir. Ama diyelim ki, bunu başaramadık. Yoldaşın sorduğu soru da oydu. Çoğunluğun kararına uyulur. Çoğunluğun kararına uymak da iki türlü anlaşılabilir. "Karar yanlıştır, ama ne yapalım örgüt çoğunluğu böyle söylemiştir" demek de doğru değildir. Bu tür kabullenme insanın uygulamasında bazı aksaklıklar yaratabilir. Gönülsüz, gereken çabayı göstermeyen, gereken enerjiyle işe sarılmayan, kararı aşağıya doğru iletirken

koşullar koyan bir yaklaşımla örgütsel çalışmanın merkeziliği, gerçekleşemez. Küçük vurgu farkları bile ileride büyük farklılıklara yol açabilir. Yani yalnızca ikna olduğumuz noktalarda değil, ikna olunmayanlarda da kararlara titizlikle uyulmalıdır. Ciddi, ilkesel bir sorunsa o zaman durum başkadır. O zaman tartışmayı genişletmek gerekir. Sonra başarılı bir çalışma yapabilmek yalnızca doğru karar, kolektif karar almakla bitmiyor. Kararların yaşama geçmesini denetlemek gerekir. Disiplinin önemli bir yanı da budur. Gerçekleşip gerçekleşmediğini yerinde, zamanında denetlemek gerekir. Denetimle bir kararın yaşama geçmesini sağladığımız zaman gerçekten örgütsel çalışma daha sağlıklı bir şekilde işleyecektir.

Partinin çekirdeğini, yönetici kadrosunu oluştururken olabildiğince dikkatli davranmak, olabildiğince ihtiyatlı davranmak kuraldır. Çünkü oradaki uyumsuzluk, oradaki yanlış saptamalar, kadroların yetersizlikleri, hareketin geleceğini belirleyebilir. Öte yandan partinin üye sayısını çok yapalım diye kendimize bir hedef koymuyoruz. Ama siyasal taktiklerimizi yaşama geçirebilecek, vurduğu yerden ses getirecek bir nicelik gücüne de sahip olmamız gerekir. Yiğın partisi kavramını biz yiğın etkisi olarak kabul ediyoruz. Yiğın etkisini sağlamak gerekir diyoruz. Yiğın etkisini nasıl sağlayacağız? Yiğınlarla aramızdaki bağı nasıl sağlayacağız? Bu konuda geniş olmak gerekir. Bunun örgüte gevşeme getireceğinden korkulmamalıdır. Yönetim kadrosu sağlamsa hiçbir şey olmaz. Orada endişemiz varsa, o zaman enerjimizi bir süre belki de oradaki sorunları çözmeye çalışarak harcayacağız. Ama bu sorunların çözümü bile yiğın bağı olursa daha sağlıklı gelişir.

Yüzlerce insan var ama biz değerlendirmesini yeterince bilmiyoruz. Yaşanan somut bir örnek vereceğim. İngiltere parti örgütümüzün ustalığını Türkiye'de biz de kazanabilirsek bu işi gerçekten başarırız. 8 bin Türkiyeli'nin olduğu bir ülkede kadınıyla, erkeğiyle, işçisiyle, öğrencisiyle kolektif çalışan, tıkr tıkr çalışan bir örgüt çıkıyor. Bu nasıl oluyor? Bunun gerçekten formülü yok. Biz zaman zaman belli kadrolara burun kıvınıyoruz. Bu hepimizde olmuştur. Türkiye'de sınıf savaşımının keskinlikleri bazen bizde mekanik keskinlikler olarak

yansıyor. Ama şunu unutmayalım. Bugün yığınlar içinde gücümüz yettiğince propaganda-ajitasyon yapmazsak, eğitim guruplarını, işçi muhabir guruplarını halka halka örgütlemesek, bu ustalığı da kazanamayız. Örgütlenenler arasında gevşegi olacak, sıkısı olacak, elenecek. Yine o dönemde Lenin, yazdığı yazılarından birinde şöyle diyor: "6.000 kişilik bir orduya ihtiyacımız varsa, 12.000 kişi alırız, 6.000'i savaşta dökülecektir. Geriye kalan 6.000'i ile gideriz." Bunu da elbette partinin kapısını han kapısına çevirmek gibi anlamamak gerekir. Siyasal ordu diyoruz. Devrimin siyasal ordusunu yaratacağız. Parti devrimin siyasal ordusunun kurmayıdır. Bu kurmayın ardında saf saf ordu durmalıdır. Bu orduyu bu kurmay nasıl yönetecek? Önce ideolojik hatta, politikamıza kazanması gerekir. Burada özellikle şunun altını çizmek istiyorum. İdeolojik birlik, parti politikasının iyi özümsemesi ve örgütlü çalışma. Bu üçü birlikte olmalıdır.

Bolşevik parti yaratmak zor bir görevdir. Hepimiz yaşıyoruz, sarsıntılar geçiriyoruz, bunalımlar geçirebiliyoruz. Çalışmalarımız genel olarak hareketi ilerletiyor mu, ilerletmiyor mu? Ondan kuşquamız yoksa, o zaman uzlaşma dediğimiz şeyi sonuna kadar savunmalıyız. Birbirimize yardım etmeliyiz. Kimin eksigi yok. Herkesin eksigi var. Bu çerçeve içinde düşünmezsek o zaman kişisel çalışmalar ön plana çıkar. O da hastalıklı birşeydir. Biz menşevik partide bunu yaşadık. Tartışma yok, kulis var, kişisel hesaplaşma var. Bilmem kim ve adamları var. Örneğin uzun bir süre benim tavrımı tamamen kişisel bağılıklara, duygusallığa bağlamışlardır. Veli Dursun'un yakın yoldaşdır, ondan böyle yaptı dediler. Ya da belli bir dönemde, ondan giden rapor ile benden giden bir rapor arasında benzerlik varmış, siz haberleşiyorsunuz dediler. Çünkü kafalarındaki mantık bu. Başka türlü düşünme ölçütleri yok. Bizimki böyle değil. Önemli olan disiplini, eleştiri-özeleştiri mekanizmasını sağlıklı işletmektir.

Kenan Y.: Disiplin konusunda yaptığımız tartışma gerçekten hepimiz için yararlı oluyor. Ancak ben mi yanlış anladım, yoksa Veli Yoldaş gözümüzden kaçmaması için sorunun özellikle bir

yanını mı vurguladı, bilmiyorum. O söylediğiniz çelik disiplin, yüksek düzeyde insanların biraraya geldiği örgüt, kitaplarda yazılanıdır dedi. Biz bu anlayışla gidersek kapağa üç kez kilit vururuz dedi. Bir yanda bu doğru var. Partiye dört dörtlük komünist alamıyoruz. Hiçbirimiz de zaten dört-dörtlük değiliz. İnsanlar gelecekler, parti içinde eğitilecekler. Varolanlar da, yeni gelenler de parti içinde eğitilecekler. Ancak o zaman yüksek düzeyde komünistler, savaşçılar olabilecekler. Bir bölümü olabilecek, bir bölümü olamayacak. O konuda da erken konuşmak kehanet olur. Ama biz şimdi "ne yapalım çelik disiplin arayacağız, ama hiçbir insan bu niteliklere sahip değildir" deyip, bunu kabullenirsek bir uçtan diğer bir uca savrulmuş oluruz. Bizim ikisini de yapmamamız gerekiyor. Burada nicelik ve nitelik arasında biri belirleyicidir. Örgütün niteliği önemlidir.

Cabbar Y.: Benim konuşmam üzerine Veli Yoldaş'ın ve Fatma Yoldaş'ın eleştirileri oldu. Veli Yoldaş, Cabbar Yoldaş konuya kitaplardaki gibi bakıyor, ideale bakıyor, gömücü oluyor, devrimci durumun gerektirdiği yöntemleri kullanamıyor, legal çalışmada, kadrolara bakışta, örgüt çalışmasında esnekliği kaldıramıyor dedi. Ben katılmıyorum. Evet buraya gelinceye kadar bir takım noktalarda yanlış düşüncelerimizin olduğunu, gerek legal çalışma konusunda, gerek kadrolara bakış açısında yanlışlarımızın olduğunu biraz önceki konuşmamda da söyledim. Ama şunu da görmek gerekir ki benim konuştuğum konular bunları içermiyordu. Biz legal çalışmanın olanaklarını inkâr etmedik. Legal olanaklardan yararlanacağız diyoruz, yararlanmalıyız. Ancak bir noktayı vurguluyorum. Bu vurgulama yanlış anlaşılıyor olabilir. Ben legal çalışma konusunda yoldaşlarımızın menşeviklerden kapıldığı anlayışa karşı mücadele etmek önemlidir diyorum. Bunu yıkmak için legal çalışmalardan uzak duralım da demiyorum. İdeolojik konularda, ilkesel konularda uzlaşmacılık olmaz. Ama diğer konularda olur. Ben "uzlaşmasızız" diye paldır küldür gidelim demiyorum. Başta da söyledim. Özellikle bu konunun kadrolara

yansımasında bir takım yanlışlarımız oldu. Ama öğreniyoruz işte. Benim konuşmam bu noktayı içermiyordu. Sorun yöntemlerimizin ortama uydurulmasında ortaya çıkıyor. Hem çok hızlı bir biçimde nicel bir güç olmak zorundayız, hem de komünist çekirdeği korumak zorundayız. İki görevden herhangi birisinde kapıyı kapalı tuttuğumuz zaman, ya da yarım açtığımız zaman bunu başaramayız. Her ikisi için de geniş alan açmak zorundayız. Nicel olarak büyüme konusu elbette en çok üzerinde durmamız gereken yöndür. Ancak bunu yaparken, yapıyı bozmamalıyız. Anlatmak istediğim buydu. Bu konuda Konferans'a gelmeden önce Türkiye'de yanlışlar yapıldı. Konferans olarak eleştirdik. Bu çeşit yanlışlara bir daha düşmeyelim diye endişe ediyorum. Kollektif çalışma, örgütlü çalışma, bunlara tabii katılıyorum. 7 kişi öyle der, 5 kişi böyle derse ne olur sorusunu da böylece yanıtlamış oluyorum. 7'nin dediği olur. Bu konuda ödün verilemez. Ortası da bulunamaz bunun.

Veli Y.: Cabbar Yoldaş'ın son konuşmasında anlayamayacağımız hiçbir şey yok.

Fatma Yoldaş'ın siyasallaşmış askersel strateji dediği şey gerçekten çok önemlidir. Bizimkisi siyasal stratejidir ve bugün aynı zamanda askerselleşmek zorunda olan siyasal bir stratejidir. Yalnız vurucu güce fazla dayanan bir anlayış doğru değildir. Bu, kaçınılmaz olarak bilincinde olalım, ya da olmayalım, yığın örgütlerinde çalışmayı geri çekici olur.

Komünist partisi çelik disiplinli olur. Bir uca savrulduğumu sanmıyorum. Teori demek, yaşamın gösterdiği şeylerin en tutarlı noktalarının biraraya getirilip bir model kurulması demektir. Hiçbir zaman o teori, o model yaşamda tam olarak bulunamaz. Bulunmasını beklersek saflık yapmış oluruz. Çünkü o modeldir, soyutlamadır. Tüm deneylerden çıkartılmış bir genellemedir. Onun için parti kuruluşu da kitaplardaki gibi olmaz. Bolşevik Partisi'nin kuruluş süreci söylediğime güzel bir örnektir. Bırakın kuruluş sürecini, her zaman olması gerekenle olabilen arasında bir çelişki olacaktır. Devrimin hemen

ardından Bolşeviklerin arasında bir tartışma çıkıyor. Bolşevikler devrim yapmış, dünyayı yerinden oynatmış. Biri kalkıyor, şöyle diyor: "Şu adam sekse düşkün, şu adam alkolik, böyle komünist olur mu?" Zinovyef şöyle yanıtıyor: "Bu idealist bir yanaşımdır. Sorulacak soru bu değildir. Herkesin bir sürü eksikliği vardır. Fakat bir kadro olarak, kollektif olarak tarihin yüklediği misyonu yerine getiriyor mu, getirmiyor mu? Önemli olan budur". Bu da 1917 devrimini yapmış parti!

Modelleri yaşama uygulamada yanlış yapmayalım. Kitaplar "çelik disiplimli" diyor. "En ileri kesimi" diyor. Yoldaşlar, bunu toplumsal olarak anlamak zorundayız. Kendimize göre anlayamayız. Toplumsal olarak *İşçinin Sesi*'ni savunan, onun için savaşa hazır insan, o toplumun, o sınıfın en ileri kesimidir. Bunun ilerisine gittiğimiz zaman burjuvazinin moralizmine düşeriz.

Bu partiyi kurma döneminde olduğumuz anda Türkiye'de devrimci durum var. Halk ayaklanmış. Herkes birbirine girmiş. Türkiye iç savaşa gidiyor. Böyle bir ortamdayız. Onun için daha cesur örgütlenmek zorundayız. Sanıyorum bunu *Zayıf Halka*'da yazdık. Daha atak, daha cesur olmalıyız. Lenin böyle öğretiyor. Devrime doğru büyümek zorundayız. Devrime doğru kitle kavramı büyür. 500 kişiyi 10 kişiyle yönetebilirsin. Ama 500.000 kişiyi yönetemezsin. İki milyon insan yürümeye başladığı zaman kaybolup kalırsın. Sesin çıkmaz. Nicelik ve nitelik arasında çok yakın bir ilişki vardır. Yalnızca nitelik diye tutturmayalım. Nasıl olacak bu nitelik? Bence örgütlenmeyle, bütün bölgelere yayılmakla ve örgütümüzü büyütmeyle olacak. Mikroskopik sayılar içindeyiz. TKP'nin bütünü de, onun içindeki biz de öyleyiz. Çok cesur davranmak zorundayız. Yoksa Türkiye'deki olayların gidişine damgamızı vuramayız. Bunun sağdan sola, ya da soldan sağa savrulma ile hiçbir ilgisi yoktur. Fakat bir yaptırımı vardır. Kapıdan içeri girmede ölçütleri bilinçli olarak genişletmek zorundayız. Uсталık oradadır. Ondan sonra onları eğitmek zorundayız. Ben toplantının başından beri eğitim diye bastırıyorum. Hiçbiriniz örgütlerinizde düzenli ve tutarlı bir eğitim yapmadan buraya geldiniz. Örgütü dar tutmaktan söz

ediyorsunuz. Ben de diyorum ki Türkiye'de devrimci durum var ve bu ortamda biz Türkiye'de siyasal yaşama etki yapmak istiyorsak *İşçinin Sesi* için savaşa gönüllü kim varsa, alacağız. Alacağız, *eğiteceğiz*. Tabii ki bu, girişte belli ölçütlere etki yapacaktır. Bu nesnel bir durumdur. İstesek de istemesek de bunun belli bir sonucu olacaktır. Bu da yaşamın diyalektiğidir. Kapıdan içeriye girişte sorduğumuz soruları azaltarak ödün vermiş oluyoruz. Ama biz bu ödünü *geri almak için* veriyoruz yoldaşlar. İşte menşeviklerle aramızdaki fark buradadır. Onlar partiyi han kapısı gibi açıyorlar, sonra da birşey yapmıyorlar. Biz kapıları açacağız. Ancak verdiği miz o ödünü geri almak için açacağız. Yönetim kadrosu akıllı bir yönetim kadrosu ise, adım adım o verdiği ödünü ondan geri alacaktır. Onu olması gereken ölçütlere yükseltecektir.

Ayrıca sözünü ettiğim çelişki yalnız devrimci durumda değil, her durumda vardır. Kitapta yazılan komünist insanı sokakta bulamazsın. O parti içinde yıllarca savaşıyor yetişir. Alıp, yetiştireceksin. Aldığın insanla partinin kitaplardaki ölçütleri arasında elbette fark olacaktır. Eğer parti dışında gerçek komünist savaşçılar olunabilseydi partiye gerek kalmazdı. Bu her yerde böyledir. Üstelik Türkiye'de bu daha da fazla böyle olmak zorundadır. Çünkü Türkiye'de devrimci durum var. Mutlaka yığın etkisi sağlayacak denli büyümek zorundayız. Mutlaka ulaşabildiğin kadarını örgütleyeceksin. Polis olmayan, komünizme inanmış her namuslu devrimci partiye alınmalıdır. Partiye aldıktan sonra bu yoldaşları eğitimle ölçütleri düşürmeyen komünistler durumuna getireceğiz. Bunun için aday üyelik süresini uygulayacağız.

Akbulut Y.: Disiplini ve konspirasyonu konuşuyoruz, üye alma sorunu, nicelik sorunu geldi. Bu ikisinin arasında çok derin bir bağ vardır. Yoldaşlar, çok üye alırsak disiplin bozulur mu diye kuşkulaniyorlar. Tartışma bu nokta üstünde odaklaştı. Yoldaşların kuşkusu yersizdir. Lenin çelik disiplin, bilinçle, doğru siyasetle ve yığınlarla bağlı olmakla bağlıdır, diyor. Yığınlarla bağ ne demektir? Bu, nicelikle bağlıdır. Yığınlarla

kaynaşmamış, yığınların sorumluluğunu üzerinde duymayan, yığınlardan kopuk bir hareket, yani bir sekt, bir tekke, kesinlikle disiplin açısından dejenere olur. İdeolojik olarak, siyasal olarak aynı şeyi söyleyen 50 aydın olalım şurada, kütüphaneden çıkmayalım, azınlık çoğunluğa uysun. Beş yıl içinde öyle çelişkiler çıkar ki yığınlarla bağımız yoksa 50 parça oluruz. Gerçekten yığınların gücü vardır. Bu nesnel olarak tarihsel gelişmeyle bağlı bir şeydir. Hareketi birarada tutan, onu geliştiren bir şeydir yığın bağları. Örneğin bizim örgütlerimize bakalım. Ankara'da sağlam, birbiriyle kaynaşmış bir çekirdek çıktı. Şimdi bu çekirdek hareketin yığınlarla bağını geliştirmese, disiplin o örgütte kesinlikle likide olur. Aynı şey Ege için de geçerlidir.

Lenin'in saydığı diğer bir nokta bilinçtir, doğru ideolojidir. Disiplini güçlendirmenin yolu gerçekten eğitimden geçiyor. Siyasal stratejimizin askerselleşmesi sorununu ben şöyle anlıyorum: Bu strateji, "dediğimi yap" türünden bir bürokratik disiplin anlayışını bizim aramıza getirmemelidir. Türkiye'de yığınlar militanlaşıyor, yığınlar askerselleşiyor. Bu nedenle bizim politik stratejimiz de askerselleşmek zorundadır. Vurup devireceğiz. Yığınların gittiği yerde olmalıyız.

Üye almak sorununa tekrar döneceğim. Örneğin Ege örgütünü alalım. İlk Ege'ye gittiğim zaman bir gözlemim oldu. Bu örgütün bundan çok daha geniş olması gerekir, dedim. Sayı azdı, ki TKP'nin ikinci büyük örgütüdür. Edindiğim izlenim şuydu: Devrimci durum var denmiş, teorik olarak devrimci durum savunulmuş, ama pratikte devrimci durumun getirdiği yönde örgüt geliştirilmemiş. Devrimci durumda sağlamlığın zararları çıkıyor şimdi. Faşizm koşullarında savaşırken aşırı sağlamsı olmak zorundayız. Risk alamayız. Ama devrimci durumda riskler almak gerekir. Hem de çok risk alıp gerçekten atılımlı, atak bir örgütlenmeye girişmeliyiz. Devrimci durumda örgütün disiplinini geliştirmek de bir bakıma buradan geçiyor. Yine aynı şekilde Ege'de parti işleyişinde dikkatimi çeken bir olgu vardı. Örgütün kolektivitizmi gelişkin değildi. Bu da menşevik hareketten ders çıkarmamız gereken bir noktadır. Örneğin konspirasyon diye üstten bir kişi alttan bir kişi ile hep

ikili görüşmelerle iş yürütüyorlardı. En azından üçüncü kişi nerede? Kollektivizm nerede? Oturup konuşacak, kollektif bir ürün çıkaracak, karar çıkaracak, bolşevik görüşleri savunanlar üzerinde disiplin yaratacak bir yaptırım yoktu. Örgütün tek bir beyin gibi hareket etmesi derken bir kişinin iradesinin yansımaları anlamıyoruz. Gerçekten çekinmemeli, riskler almalı, kollektivizmi ve yaratıcılığı geliştirmeliyiz. Yığınlarla bağdan çekinmemeliyiz. Bunları yapmazsak, disiplin sorunu bizim örgütümüzde de çıkar. Bence yoldaşların nicelik üzerine, üye alma üzerine, disiplin konusunda bastırmalarının nedeni budur. Disiplini pekiştirmeliyiz, yığınlarla bağlarımızı, eğitimi güçlendirmeliyiz.

Levent Y.: Üye alımı, partiyi dışarıya açma, devrimci durumda nasıl davranmak gerekir, yoldaşlar bu konularda konuştular. Veli Yoldaş da çok güzel özetledi. Ölçütleri baştan koyup, o delikten geçemeyenleri elemeye başlarsak, çok az insan o delikten geçer. Biz de kendi kendimize oturup daha başka işler yaparız, ama parti çalışması yapmış olmayız. Bu konu oldukça açıldı. Ben diğer yoldaşların, ve özellikle Cabbar Yoldaşın konuşmasında geçen bir noktaya değineceğim. Yönetim kademelerinde nasıl bir seçim yapmak gerekir? Cabbar Yoldaş yönetim kademelerine insan alırken daha büyük bir titizlik göstermek gerekir, dedi. Ben buna katılıyorum. Çok doğrudur. Daha büyük bir titizlik göstermek gerekir. Ancak aynı temel ilke her yerde, her kademede geçerlidir. Bunu da hiçbir zaman için unutmamak gerek. Eğer bir komünist partisinin yöneticisi olan insanlarda ne gibi özellikler bulunması gerekir diye sorup, ilkeleri koyarsak ve daha işin başında bu ilkeleri kendimize uygularsak, bir çok yönden kendimiz de bu ölçütlerin dışına düşebiliriz. Hepimizin çeşitli eksikleri vardır. Biz kendimize başka, diğerlerine başka ölçüt diye bir ayırım yaparsak o zaman bu, gerçeği olduğu gibi görmemek anlamına gelir. Bizi yanlış sonuçlara götürür. Mutlaka işin başında eksiklikler olacaktır. Süreç içinde biz bu eksiklikleri örgütlü bir biçimde gidereceğiz. Burada bu konuya özellikle dikkat edelim. Şunu da kesin olarak bilmek zorundayız. Hiç kimse hiç kimseye hiçbir zaman bu

hareketin çıkarı dışında herhangi bir kaygu ile görev vermeyecektir. Lenin'in bu konuda getirdiği temel ilkeler çok açıktır. Yapılması gereken işler vardır. O işleri o gün için kim daha iyi yapabilecekse, onları seçmeliyiz. Bunun dışında başka ölçüt yoktur.

Demir Y.: Bazı yoldaşların söyledikleri üzerinde düşünmek, bir konuyu belki karışıklıktan kurtarabilir. Bunlardan biri, Kenan Yoldaş'ın, Merkez Komitesi'ne gelecek insanda aranacak ölçütlerle tabanda üye alırken alınacak ölçütler arasında fark vardır diye yaptığı genellemeydi. Diğer Cabbar Yoldaş'ın verdiği bir örnek, dışımızdan gelen bazı guruplara karşı tutumumuzla üye alımını kolaylaştırma arasında kurduğu bağ.

Özellikle ikincisinden başlarsak, bu aslında partiyi büyütme, nicel olarak güçlenme sorunundan biraz daha farklı birşeydir. Biz kendi bağımsız ideolojik, siyasal çizgimiz çevresinde örgütlenme yapıyoruz. Başka bir ideolojik hareketten gelen, kendi içinde bir gurup disiplini, kemikleşmiş bir örgütsel yapısı olan guruplara karşı ihtiyatlı olmak gerçekten gereklidir. Ben buna katılıyorum. Bizim anlayışımız politik "ustalıkları" olan devşirme bir kadro yaratmak değildir. Genişlemeyi böyle anlamıyoruz.

Kenan Yoldaş'ın söylediğine dönersek, örgütün çeşitli kademelerinde elbetteki ölçüt farkları vardır. O ölçüt farklarını iki şeyle belirleyeceğiz. Birincisi, teorinin koyduğu ölçütler var. Bir de yaşama bakacağız. Birini birine uydurmak gerek. Yaşam bize olanakları en gelişkin kadrolar olarak sunabiliyorsa, biz de en iyilerini seçeceğiz. Nitelik olarak biraz daha geriye o zaman ondan başlayacağız. Baştan o ölçütleri yaşamın içinde bulamıyorsak o zaman ne yapacağız? Yapmayacak mıyız? Ona bakarsanız çoğumuz şu andaki yetişkinliğimizle bu hareketin büyük sorumluluğunu alacak güçte değiliz. Sorumluluk gelmiş dayanmış, biz de bunu başarmak zorundayız. Savaşa dalacağız. Başka çaresi yok. Ama savaşa dalarken bir başka yanlışa düşmemek gerekir. "Biz geldik bu hareketin yöneticileri olduk, hatalarımız yoktur" şeklinde düşünemeyiz.

Öyle ölçütler var ki, bunlardan vazgeçilemez. Bunları hiçbir

zaman indirmeyiz. Örneğin, söyleyeyim: Ajan olduğundan kuşku duyduğumuz adam partiye adımını atamaz. Merkezi disiplini daha baştan kabul etmeyip, koşul dayatan bir insan partiye giremez. Kimse ben canım istediği zaman çalışırım, canım isterse toplantıya katılırım diyemez. Bu konularda hiçbir uzlaşma olamaz. Yeterli özveriye sahip olmayan yine giremez. Ama öte yandan, üye yoldaşların bir yığın eksikliği olabilir. Politik yetişkinliği olmayabilir. 17-18 yaşında yoldaşlar var. Ya da dünyaya *İşçinin Sesi*'yle gözünü açmış proleter yoldaşlar var. Partisine bağlı. Biz burada artık sezgilerimizi de kullanmak zorundayız. İnsanla uğraşıyoruz. Bir başka nokta daha var. Geçici, sallantılı unsurlara, şıpsevdi, hergün bir tarafa giden, onbin tane siyasi akıma bulaşmış, güce tapan insanlara özellikle dikkat etmeliyiz. Bunlar örgütlenemez. Bu tip insanlarla yola çıkılırsa, altındaki yapı berbat olur gider. Bütün hastalıkları örgüte bulaştırırlar.

Kazım Y.: Gerçekten Veli Yoldaş'ımızın bu konuda sezgisi var. Hareketimizin bundan sonraki çalışmaları açısından düzeltilmesi gereken bir anlayış vardır. Ankara'daki ve Ege'deki gözlemlerime dayanarak konuşuyorum. Özellikle Ankara'da benim de bir kaygum vardır, fakat bu mutlaka düzeltilecektir. Olay şudur. Ankarada'daki yoldaşlarımız gerçekten çok zor koşullarda savaştılar. Bu insanların karşısında bir yönetici olarak konuşmak oldukça zordur. Yoldaşlarımızın eksiklikleri çok olmuştur. Disiplin eksiklikleri olmuştur. İnsanlara karşı kişisel yaşantıları olmuştur. Hatta örgüte karşı disiplinsiz sayılabilecek davranışları da olmuştur. Kendi başlarına iş yapma alışkanlıkları gelişmiştir. Bunlar, o savaşımın genç insanlar üzerindeki etkileridir. Ve gerçekten bu insanların bu yönleri karşısında kesin tavır almak oldukça zordur. Çünkü bizim de bu yoldaşlar karşısında hatalarımız oldu. Doğru örgüt ve disiplin ilkelerini sonuna kadar savunamadık. Hatta o insanlara olan saygımızı ispat edercesine, aynı hataları bizler de yaptık. Bence bizler bunun bilincinde olmayan insanlar de değildik. Benim gözlemim aslında Cabbar Yoldaş'ta böyle bir anlayış olduğu yönünde. Bu yoldaşlar aslında ikna olacak

insanlardır. Yoldaşlar bu savaş içinde çok şey öğrendiler. Deneyimler kazandılar, ve giderek olgunlaştılar.

Fatma Yoldaş'ımızın bu konuda çok ikna edici bir konuşması oldu. Özellikle gazetemizin disiplin ilkeleri konusunda çok geniş yer ayırması gereklidir.

Bir de Veli Yoldaş'ımızın getirdiği gerçekten çok önemli bir konu var. Yoldaşımız baştan ortaya bir soru attı. Biz bir komite içinde herhangi bir konuda anlaşamadık, birbirimizi ikna etmeye çalıştık, ikna edemedik, sonunda oylama yöntemine başvurduk, ne olacak dedi. Disiplin ilkesi gereği azınlığın çoğunluğa uyması gerçekten çok önemlidir. Yoldaşımız bunu böyle koydu. Peki ama biz o toplantı sırasında neden oybirliğiyle karar alamıyoruz? Neden o disiplin ilkesine baş vuruyoruz? Orada yoldaşlarımız gerçekten ikna yöntemini sonuna kadar kullanmışlar mıdır? Bu da çok önemli bir sorudur. İkna yöntemini sonuna dek kullanmak gerekir.

Fatma Yoldaş'ımız, yoldaşlarımızın insanlara kişisel tepkiler göstermesi konusunu açmıştı. Bu da son derece önemlidir. İsyan eden insanlarız. Bu bakımdan biz birbirimize de isyan ederiz. Bu yanlış birşeydir. Neden böyle oluyor? Çünkü doğru bir çalışma anlayışını bugüne kadar görmemişiz. Bunun düzeltilmesi yoldaşlar arasında güven ilişkilerinin çelik gibi kurulmasından geçiyor. Bu konuda yine kendi deneyimimden çıkardığım hatalar var. Bu hataları hepimiz yaptık. Bu konuda da Konferans'ımızda çok önemli adımlar atılmıştır. "İlkesel" ayrıntılar, tepkisel tutumların, kişisel sürtüşmelerin kılıfı olmamalıdır.

Benim asıl üzerine durmak istediğim nokta işin yalnızca bir doğru yönünün abartılması konusudur. Bunun da çözümü şuradan geçiyor. Türkiye'nin dörtbir yanındaki yoldaşlarımızın birbirlerini iyi tanımaları, birbirlerinin mücadelelerini iyi bilmeleri ve bunlardan deneyim kazanmaları. Ölçütler sorununun çözüm yolu bence budur.

Cabbar Y.: Özellikle tartışılan konu, dışarıya açılma, dışarıya açılmada izlenecek yöntemler, kullanılacak araçlar, vb.dir.

Bunun gündeme gelmesinin, nedeni öyle sanıyorum ki,

Ankara'nın şu andaki yapısından kaynaklanan sezgidir.

Veli Y.: O söylediğin yanlış. Bence İzmir ile Ankara'nın tutumu dışa açılma konusunda aynı yöndedir.

Cabbar Y.: Genel olarak dediğiniz gibi olabilir.

Ben dışa açılma konusunda aynı görüşte değilim. Bence tehlikeli olan diğer yöndür. Vurgulama noktalarımız değişiyor. Ben söylemek istediklerimi örnekleriyle formüle etmeye çalıştım, çünkü genel olarak konuştuğumuz zaman sorun tam açıklanmıyor. Bir kez dışımızdaki guruplar sorunu var. Sorunu yalnız bizim dışımızdaki guruplar olarak koymuyorum. İçimizde de olabilir. TKP'den gelen her gurup homojen olarak mı geliyor? TKP'nin her il örgütünde ayrı bir yapı var. Sonra, bir bölgeden bir doğal kadro kazanıyorsun. Her kadro belli bir yapıyı taşıyarak geliyor. Örneklere baktığımız zaman ben tehlikeli yanın burada olduğunu düşünüyorum. Bunlara kapıyı kapatalım demiyorum. Ama Antep konusunda davrandığımız gibi davranırsak ne oluruz? Ben işte bu tutumu eleştiriyorum. Şu iş yapılacak diye geliyorlardı Raşit Yoldaşlar, ben o işi başka türlü yapıyordum, neden öyle yapıldığı tartışılmıyordu bile. Belli bir güçle geldiğim için böyle davranılıyordu.

Yarın da böyle birşey çıkabilir. Ne yapacağız o zaman? Değerlendireceğiz. Bunun görüşü şu olabilir, şuralarda temkinli olmak zorundayız diyeceğiz. Bu kişi parti içinde gurup yapısını korumak isteyebilir diyeceğiz. Ama alacağız. İdeolojik çalışmayla eriteceğiz. Ona karşı çıkmıyorum. Ama eritmenin yolu yetkiyi eline vermek değildir. Yapılan budur. Bu işin tehlikesini burada görüyorum.

Evet bu yanlışları Konferans olarak eleştirdik. O zaman bu eleştiriyle kapıları açma anlayışını da eleştirmiş oluyoruz.

Burada kapıları açıp açmama konusunda düşünmeye gerek yok. Bunun tartışması gurup muyuz, örgüt müyüz tartışması olur. Biz elbette bu yolda çalışacağız. İstedığımız kadar ideolojimiz doğru olsun, istediğimiz kadar sıkı disiplinli örgüt de yaratalım. Disiplin dediğimiz şey, yığın bağıyla kuruluyor. Elbette ki bu böyle olacak. Ankara'da yanlışımız yoktu demiyorum.

rum. Vardı. Koşulların dayattığı bir takım yanlışlardı. Ankara'da eğitim yapılmıyordu eleştirisine katılmıyorum. Eğitim yapıldı ama başıbozuk yapıldı. Bilinçsiz yapıldı. Çünkü bu iş örgüt istiyordu. Kavgalar başlayana kadar, Ankara'da kurduğumuz eğitim guruplarında birbuçuk ayda *Zayıf Halka*'yı, bütün çıkan kitapları, bütün gazeteleri, eski çıkmış yazıları eğitim guruplarında tartışarak okuduk. Bu bir başarıdır. Sorun ideolojik çalışmanın yapılmayışı değil, yanlış yapılmış olmasıdır. Türkiye'de kimin ideolojik düzeyi yüksek ki? Bizim düzeyimiz de yetersiz. Bırakalım tabanı, Türkiye'de hangi gurubun liderlerinin ideolojik düzeyi yüksek?

Sorun anlaşılmıştır. Yalnız vurgularımız değişiyor. Benim vurgum hâlâ birinci noktada. Ben hâlâ ondan korkuyorum. İkinci konuda, yalnızca sağduyuya dayanarak bile bu sorunun gerçekten açık bir biçimde görüleceğini düşünüyorum. Birinci sorun, örgütün kapılarını temkinsiz açmamaktır. Bu tartışmadan sonra bu konuda artık dikkatli olunacaktır. Türkiye'de örgütü kurarken asıl dikkat etmemiz gereken konu budur.

İç Anadolu'da partiye üye alma konusunda yanlışlar yapılmıştır. Ama özellikle yeni örgütlenme alanlarında gördüğümüz bir takım eksik yönlerden kalkarak kapıyı kapalı tutmak gibi birşeye kesinlikle düşmedik. Çünkü bizim derdimiz oydu. Ankara'da tartışılan en önemli sorun gurup muyuz, örgüt müyüz sorunuydu. Bu tartışmanın olduğu yerde kapıları nasıl kapatırsın?

Akbulut Y.: Son iki konuşmayla birlikte konu saptı. Tartıştığımız sorun Ankara sorunu değildir. Örgütümüzün önümüzdeki günlerdeki gelişme perspektifi üzerinde tartışıyoruz. Disiplin demek, örgüt demek, örgütlenme demektir. Hangi yönlerde, nasıl geliştireceğiz? Disiplin konusunda da *ne zaman, nerede, neyi* vurgulayacağız? Hangi koşulda, hangi yanını vurgulayacağız? Bunların hepsi yerine göre değişir. Örgütlenme konusunda nasıl şema yoktur diyorsak, bu konuya da öyle yanaşacağız. Eski ortam gidiyor, başka yönler öne çıkıyor. Önceden belki olumlu olan bir yan artık olumsuz olmaya başlıyor. İlk başta az da olsa, sallantılı öğelerden arınma taktiği uyguluyorduk. Bir hareket

olarak ortaya çıkıyorsun. Başta, 25 tanesi sağlam, 10'u sallantılı 35 kişi ile çıkacağına 25 sağlam insanla yola çıkıyorsun. Bir çekirdeği oluştururken doğru taktik budur. Koşullar değişince, geçmişte örgütümüzün gelişmesine yarayan bu taktik bugün bizi geriye çekici yanlar taşıyabilir. Tartışılan nokta budur. Disiplin konusunda, nicelik konusunda, üye alma konusunda tartışmanın ölçütü budur. Bazı kanalları açma sorunudur. Bugün, İç Anadolu'da üye alımını hızlandırmak gerek. Ege'de de aynı sorun var. Dikkat ettim, Veli Yoldaş hep açma yanını vurguluyor. Fatma Yoldaş da öyle. Kapatma yanını vurgulamak şu anda eskimiştir. Sorun burada. Tartışma yürürken bazı yoldaşlar hep "o yanı vardır ama şunu da görmek gerek" diyorlar. Ve hep kapatma yanını vurguluyorlar. İlkelerimiz bellidir. Koşullar öyle getirir, şu yanını kapatırsın, bu yanını açarsın. Koşullar değişir, kapattığını açarsın ya da açtığını kapatırsın. Burada mutlak teorik ilkeler üzerinde konuşmuyoruz. Mutlak teorik ilkeler üzerinde konuşsak, o yanı da vardır, bu yanı da olabilir.

Veli Y. Yoldaşlar, bu konu üzerinde 8 yoldaş konuştu. Tartışma sihirli birşey, sorunu kafamızda kristalize ediyor. Sekiz yoldaştan üçü kapatma yönünü vurguluyor. Geri kalan yoldaşlar açma yönünü vurguluyor. İsterseniz tekrar dinleyelim bantları. Bunu yakalamak gerek. Sorunun özü budur.

Kenan, Cabbar ve Demir Yoldaşlar'da kapatma eğilimini açıkça görüyorum. Fakat sürekli olarak işin iki yönü konduğu için pek kolay tutulmuyordu. Tartışma ilerleyince sorun özetlendi. Cabbar Yoldaş sonunda oldukça güzel anlattı, iki yönün birincisini vurguluyorum dedi ve bitirdi. Doğal kadrolar toplu olarak geliyor, gelmesin demiyorum, onları da alacağız ama parti içinde eriteceğiz, eğiteceğiz, elbette ki kapıları açacağız dedi. Bunlar sonuna kadar katıldığım ve durumu en güzel özetleyen cümlelerdir. Ama sonunda konuşmasını bitirirken, kapıyı temkinsiz açmamak gereği üstüne vurguyu vuruyorum dedi. Yoldaşlar, bu cümle Demir Yoldaş da dahil üç yoldaşın eğilimini özetliyor.

Ne var ki, tartışılan konu "temkinsiz açıp açmama" konusu

değildir. Elbette ki kapıyı temkinsiz açmayacağız. Temkinsiz açmak diye birşey olabilir mi? Elbette ki sorun o değildir.

Burada bir fikir birliğine varmamız gerekiyor. Türkiye'nin bugünkü ortamında kapıyı elbette temkini elden bırakmadan polis, ajan, namussuz, provokatör sızdırmadan normalden biraz daha fazla açacak mıyız, yoksa açmayacak mıyız? Soruyu böyle koymak gerekir. Böyle koyunca, sorun açığa çıkacaktır. Daraltma anlayışı doğru değildir. Hiç korkmadan bunun üstüne gitmeliyiz.

Bir de Kazım Yoldaş'ın söylediği bir nokta üzerinde durmak istiyorum. Oybirliğiyle karar alınmasına aşırı önem vermek doğru değildir yoldaşlar. Profesyonel bir parti çalışmasında bunun yeri yoktur. *Arkadaş gurubundan parti çıkmaz*. Sonuna kadar ikna etme anlayışı arkadaş gurubunda vardır. Sabahlara kadar tartışılır. Bunu çok gördük. "Arkadaş ikna et". Konuşursun, konuşursun, "arkadaş beni ikna et" derler. Kimi nasıl ikna edeceksin? Belirli bir süre tartışacaksın, ikna etmeye ya da ikna olmaya çalışacaksın. Ama ondan sonra oylanacak. Oybirliğini kafamızda fetişleştirmeyelim. Oybirliğiyle parti yürütülmez. Kazım Yoldaş'ın önerdiği "sonuna kadar ikna etme yöntemini kullanmak", karar çıkmamasını sağlamanın yolu olur. Oybirliğiyle karar almayı, zorunlu birşey olarak görmeyelim. Bolşevik partisinin deneylerine bakın. Oybirliğiyle karar çıkmamış diye "eyvah! Ayrılıklar var, ayrılıklar olacak!" endişesine kapılmayın. Ne oybirliğiyle karar çıkması ayrılık olmadığını kanıtıdır, ne de oybirliğinin olmaması ayrılık olacağını kanıtıdır. Bir muslukçunun profesyonelliğini düşünün. Evde musluk bozuluyor. Muslukçu musluğu tamir etmeye gelince sinirleniyor, patlıyor, çatlıyor mu? Hayır adam çok sakin. Geliyor, açıyor çantasını, bakıyor, gerekli aleti alıyor, onunla sakin sakin işini yapıyor, gidiyor. Biz de öyleyiz. Bir muslukçunun profesyonelliğiyle çalışmalıyız. Önce *yeterli* bir tartışma, oylama, sonra da gereğini el birliğiyle yapma. İşte eylemde birlik, açık tartışma budur. Ondan sonra döneceksin, eylemin sonuçlarını toparlayacaksın. Ama çoğunluğun kararına azınlık uymuş olacak. Diyeceksin ki, "bak yoldaş, yanlış karar aldık, pratik bunu gösterdi". Bir daha tartışması yapılacak.

Böyle çalışmak zorundayız. Başka türlü olmaz. Oybirliğini fetiş yapmayalım. Azınlık çoğunluğa uyacaktır.

Diğer bir sorun, elbette partiye giren teslim olacaktır. Gurup da gelebilir. Ama gelen herkes parti içinde kaynaşacaktır.

Oturum Başkanı: Bu konunun yeterince tartışıldığı kanısındaysak, Veli Yoldaş'ın son özetlediği üzerinde bir itiraz da yoksa karar tasarısının okunmasına geçelim.

Cabbar Y.: Bir itirazım yok ama vurgu meselesinde görüşüm değişmedi. Israr ediyorum. Tehlikeyi yine ikincisinde görüyorum.

Veli Y.: Cabbar Yoldaş'a birşey soracağım. Normal zamanlarda olduğundan daha fazla kapıyı açacak mıyız?

Cabbar Y.: Kesinlikle açacağız. Israrımın nedeni, daha önce yapılmış yanlışlardır.

Veli Y.: Tamam yoldaş. Ayrıca o sözünü ettiğin hatalar, "kapıyı açma" içinde yeri olmayan abuk sabuk işlerdir!

Oturum Başkanı: O zaman tüm yoldaşlar bu konuda anlaşmış oluyorlar. Bugüne dek yapılan uygulama üzerine Cabbar Yoldaş'ın duyarlılığını anlamak gerekir. Ne var ki geçmiş dönemde yapılanlar ne kapıyı açmaya, ne yaygınlaşmaya, ne de yaygınlaşmamaya örnektir. Bu kategorilere girmeyen acaip davranışlardır. Öte yanda Veli Yoldaş'ın söylediği çok doğrudur. Bu dönemde kapıyı daha fazla açmalıyız. Vurguyu oraya vurmalyız.

Konspirasyon ve disiplin üstüne genel görüşme kapandı.

"Disiplin ve Konspirasyon Üstüne" başlıklı karar tasarısı okundu.

Genel görüşme açıldı. Sonra paragraf paragraf görüşmeye geçildi.

Veli Y.: Benim bir önerim var. Son paragrafta "tüyük taslağı hazırlamakla Eşgüdüm Komitesi'ni görevlendirir" diyor. Bence bu doğru değil. Program hazırlamak üzere nasıl bir komisyonu görevlendirdiysek tüzüğü de öyle yapalım. Eşgüdüm Komitesi'ni görevlendirmeyelim. Konferans'ta bir komisyon seçelim ve bu görevi ona verelim.

Veli Dursun Yoldaşın önerisi oybirliğiyle onaylandı.

Fatma Y.: Kararda bir-iki cümleyle, örgütlü tartışmaya karşı olmadığımızı, bunun çok yapıcı birşey olduğunu vurgulayalım. Çünkü burada "militanlar ve yığınlar önünde açık tartışma, militanlar ve yığınlar önünde açık eleştiri" deniyor. Yalnız işin bu yönü yer almış. Bu, ideolojik sorunlar için ve parti içi platform sağlanamadığında doğrudur. Bir ayırım yapıp, ıvrı zıvır konuları ayırdığımızı belirtmezsek bu karar tasarısının bir gediği var demektir.

Oturum Başkanı: Bu öneriyi yazılı verebilir misin yoldaş? O arada çeşitli yoldaşlar başka konuları getirmek istiyorlar.

Veli Y.: Bence öyle kalsın. Bu konuyu yayınlarda açalım. Çünkü tasarıda, eylemde demir birlik, partinin verdiği görevleri eksiksiz yerine getirme ilkeleri senin endişe ettiğin yönü dengeliyor.

Fatma Y.: Dengeliyor. Ancak örneğin benim iki ay sonra bu harekete kafam bozulursa, bu karar tasarısını kafa bozukluğuna çok güzel alet edebilirim.

Veli Y.: Edebilirsin. Etmene zaten kimse engel olamaz. Sen buraya ne koyarsan koy, onu yapacak adam yine yapar. Biz de o zaman açık tartışmaktan korkmayız. Orada sağduyuya başvuracağız.

Fatma Y.: Dediğin doğru aslında.

Veli Y.: Açık tartışmayı ideolojik konulara sınırlamanın da anlamı yok. Ortada bir sorun varsa elbette açık tartışacağız. Ama önce kurullarda çözmeye çalışacağız. Kurullarda çözemediğimiz zaman yığınların önünde açıkça tartışalım diyeceğiz. Neden korkalım? Yoldaşın birinin iyice garip bir anlayışı olabilir. Örneğin diyebilir ki "bana şurada, şu saatte randevu verdin, gelmedin, bunun *İşçinin Sesi*'nde açık özeleştirisini yapacaksın." Tabii böyle bir "özeleştiri"yi basmayacağız. Fakat durmuyor yoldaş, kendisi bildiriler basıp oraya buraya yolluyor. Bağırıyor, çağırıyor. Engelleyemezsin, yapacak. Ama ardından partiden yanıtını alacak. Ondan sonra herkes ona gülecek. Sonra da atacağız. Bu iş böyle yürür.

Akbulut Y.: 3. paragrafın sonunda "Leninci disiplin ideolojik birliğe dayanır" deniyor. Ondan sonra gelen cümleyle bunun arasına şöyle bir cümle koyalım: "*Disiplin sorununu her zaman doğru bilinç, yığınlarla bağ ve doğru siyaset sorunlarıyla birlikte ele almak gerekir*"

Akbulut Yoldaş'ın önerisi oybirliğiyle onaylandı.

"Disiplin ve Konspirasyon Üstüne" başlıklı karar tasarısı oybirliğiyle onaylandı.

Kararda verilen görev uyarınca tüzük taslağı hazırlamakla görevli bir komisyonun seçimine geçildi.

Kenan Yoldaş bu görevin de program taslağını hazırlayacak komisyona verilmesini önerdi.

Kenan Yoldaş'ın önerisi oybirliğiyle onaylandı.

Aynı gündem maddesi içinde "Rapor Düzeni" üstüne görüşme açıldı.

Veli Y.: Yönetim kadromuz için gözden kaçırılmaması gereken çok önemli bir nokta, parti çalışmasında standardizasyonu

kurmaktır. Tüm parti çalışmasında standartlaşmaya gitmek zorundayız. Temel işleyişlerin her bölgede aynı olması gerekiyor. Rapor düzeni her yerde aynı olmalıdır. Örneğin, il komitesi semt komitesinden böyle rapor isteyecek, aynı biçimde semt komitesi hücreden böyle isteyecek. Eşgüdüm Komitesi de böyle isteyecek. Böyle bir standartlaşmanın çalışmalarda artizanlığı önlemede büyük yardımı olacaktır. Bu toplantıda yalnız rapor konusunu değil, her konuyu standartlaşma yönünden gözden geçirmek çok yararlı olur.

Kenan Y.: Rapor verilirken çeşitli örgütlerin yönetimlerini anlatmak yanında, tabanın ne durumda olduğu mutlaka anlatılmalıdır. Tabanda bir kaynama olabilir. Devrimeci durumun getirdiği bazı eylemler ortaya çıkıyordur. Tabanın bu eylemlere katılımını, içindeki coşkuyu, örgütlülüğü, hatta toplumsal psikolojiyi, yığın psikolojisini anlatmak gerekir. Bütün bunların raporda yer alması gerekir.

Fatma Y.: Kenan Yoldaş'ın söylediklerine sonuna kadar katılıyorum. Raporlarda biz gerçekten şunu yanıtlayabilmeliyiz: Yığın örgütlerini ideolojik, siyasal çizgimizin propagandası yönünde bir platform olarak ne denli kullanabiliyoruz? Soruyu böyle koyduğumuz zaman, zaten birinci plana o yığın örgütleri içinde tabanı harekete geçirme yönü geçiyor. Yönetimi alıp almak bunun türevi bir sorundur. Bu bizi ikincil derecede ilgilendirir.

"Rapor Düzeni Üstüne" başlıklı karar tasarısı bütünüyle Konferans'ın oyuna sunuldu. Oybirliğiyle onaylandı.

Gündemin 11. maddesinin 5. alt maddesi (Konspirasyon ve disiplin) tamamlandı. Gündemin 11. maddesinin 6. alt maddesine (Yığın örgütlerinde çalışma) geçildi.

Komisyon sözcüsü Hüseyin Yoldaş.

Hüseyin Y.: Komisyon olarak yığın örgütlerinde komünist çalışma üzerine bir karar tasarısı getirmedik.

Türkiye'de sendikalar dışında işçi sınıfının yığın örgütü yok. Yığın örgütleri genel olarak örgütlü kent küçük burjuvalarını temsil ediyor. Bu örgütlerde bunalım vardır. Bu örgütler genel olarak önceki dönemlerdeki işlevlerini yitiriyorlar. Daha önceleri bunların adı devrimci harekette çok geçiyordu. Şimdi geçmiyor artık. Türkiye'de 38 demokratik örgüt imzalı bildirilerin artık etkisi olmuyor. Genel olarak bu örgütlerde bir gerileme var. Bunun yanısıra yığınlarda bir hareketlenme var. Örneğin işçi sınıfının son barikat savaşlarında aktif savaşçıların bazı örgütlenmeleri çıktı. Bunlar bu savaşlarda çok önemli rol oynadılar. Bu örgütlenmelerin geliştirilmesi gerekir. Önümüzdeki dönemde, *gerçek yığın örgütleri* olarak bunları görmek gerekir.

Düşündüğümüz diğer bir nokta, DER'lerde böyle bir gerileme varken, bunlar önemlerini yitirirken, bizim de şu anda kadro darlığı ve parti örgütlenmesini güçlendirme sorunumuz varken, oralara kadro yığmak gibi bir perspektif görmedik. Bu oralarda çalışanları o örgütlerden çekeceğiz anlamına gelmez. Bu konuda bir karar tasarısı getirmemek, onları boşta bıraktığımız anlamına gelmiyor. Ama bu somut durumda, eldeki verilere, örgütlenmedeki olanaklarımıza, kendi örgütlenmemize, yerine göre çıkan sorunlara göre bir strateji çizilebilir. Bir karar tasarısına gerek yoktur.

Kalmaz Y.: Yığın bağlarımızı geliştireceğiz diyoruz. Genişlemek zorunda olan bir hareketiz.

Kerim Y.: Kalmaz Yoldaş iyi bir noktaya değindi. Bu konu bizim açımızdan önemli bir konudur. Bir takım demokratik örgütler var. Sıkıyönetim bölgelerinde bazı demokratik örgütler kapatılmış durumda. Ancak sıkıyönetimin olmadığı bölgelerde demokratik örgütlerden ve haklardan daha geniş çapta yararlanmak olanaklıdır. Ayrıca yığın örgütlerinin kapsamı çok geniştir. DER'ler, odalar olarak ele alsak bile, sıkıyönetim bölgelerinde dahi bu olanaklardan belirli oranda yararlanabiliriz. Bunlar, menşeviklerle savaşımızda önemli odaklardır. Fabrikalar, birimler, okullar ve mahallelerde savaşım sürüyor.

Buralara girip görüşümüzü anlatmak, gazetemizi okutmak gerekiyor. Ama dernekler de geniş olanaklar açıyor. Herhangi bir derneğe gidelim. Oraya bir gurup insan gelip gidiyor. Bazı derneklere bütün görüşlerden insanlar gidiyor, ayak alışkanlıkları var. Bir örgüt normu var. İnsanlar o normu benimsemiş. Oraya gidip gelen insanları tartışmaların içine çekmek zorundayız. Buraları boş bırakırsak, o insanlara uzanamayız. Oradaki tartışmaya uzanmak, oraya yüklenmek, bu olanaklardan yararlanmak zorundayız.

Mahallelerde yarı-legal örgütlenmeler, halk komiteleri tipinde örgütlenmeler var. Kendi kendine örgütlenmeler var. Oralara gireceğiz, onlara dikkati de çekeceğiz. Ama bunu geliştirecek olaylar belirleyecek. Bugünden gelişmeler bu yöndedir, buraya yüklenelim diyemeyiz. Bunu hareketin kendisi belirleyecektir. Belki devrim halk komiteleriyle olacak. Ama bunun garantisini kimse veremez. Belki de biz sendikaları, çeşitli demokratik örgütleri doğru bir raya oturtacağız. Onların büyük işlevi olacak.

Zehra Y. Şu nedenle komisyonda karar tasarısı yazılması yönünde tutum almadık. Birincisi, sendikalar konusunda karar tasarımızı geçti. En önemli çalışma alanlarından biri olan kadın ve gençlik üzerine karar tasarısı geçti. İKD ve İGD'deki devrimci kadroları kurtarmak diyerek, aslında İKD ve İGD ile işimizin bitmediğini vurguladı. Bugün varolan diğer yığın örgütleri arasında, özellikle TÖB-DER'in önemini komisyonda da belirttik. TÖB-DER çok önemli bir örgüt. Öteki örgütler içinde çalışmanın önemine de değindik. Ancak en önemli yığın örgütleri konusunda, yani sendikalar, kadın ve gençlik örgütlerinde çalışma konusunda zaten karar tasarısı çıkardık diye düşündük. Yoldaşların eğilimi yazılmasından yana ise hemen yazabiliriz.

Kazım Y. Bence yığın örgütleriyle sendikalar arasında bazı farklılıklar vardır. Biz sendikalarda yönetimi kazanmak için vargücümüzle çalışabiliriz. Ama bu örgütleri kazanmak gibi bir sorunumuz yoktur. Ancak şu anda elimizde gerçekten böyle

mevziler varsa, elbetteki o mevzileri bırakmak diye birşey söz konusu olamaz.

Komisyon sözcüsü Hüseyin Yoldaş yazılı bir önerge verdi.

"Yığın örgütlerinde çalışma konusunda İşçinin Sesi'nde somut, açıklayıcı ve dünya deneyiminden de örnekler verici yazıların yayınlanması karar altına alınır".

Hüseyin Yoldaş'ın önergesi oybirliğiyle onaylandı.

Yığın örgütlerinde çalışma üstüne gazetede yazılar çıkması konusunda alınan karara ek olarak, Fatma Yoldaş başka bir önerge verdi.

"Ülkemizde devrimci durum işçi sınıfımızın yükselen savaşımının etkisiyle bütün halk sınıflarını hareketlendirdi. Bu hareketlenme sonucunda büyük çoğunluğu küçük burjuva kesimlere dayanan çok sayıda legal yığın örgütü doğdu. Bu örgütlenme halkın genel örgütlülük düzeyini yükseltmek açısından olumlu bir adım oldu. Ancak devrimci çizgi olarak küçük burjuva hastalıkları da Türkiye devrimci hareketine yaymada, etkili oldu. Bu etkinin olabilmesinde ana sorumlu, TKP oportünist yönetiminin oportünist niteliğidir. İşçi sınıfımızın küçük burjuva yığınlar üzerindeki ileri çekici, öncü rolünün zedelenmesidir. Bu durumun ışığında TKP'nin Leninci Güçlerinin Konferansı, tüm komünistlerin yığın örgütleri içinde işçi sınıfının devrimci çizgisini savunmasını, yığınların devrimci bilincini, devrimci savaşımını geliştirmek için uğraşmasını, bu örgütlerde uygulanan yanlış ve zararlı yöntemlere karşı savaşımını gerekli sayar."

Fatma İzlem Yoldaş'ın önerdiği karar tasarısı okundu, tartışıldı ve oybirliğiyle onaylandı.

Gündemin 11. maddesinin 6. alt maddesi (Yığın örgütlerinde çalışma) tamamlandı.

Gündemin 11. maddesinin 7. alt maddesine (Parasal sorun) geçildi.

Komisyen sözcüsü Akbulut Yoldaş.

Akbulut Y.: Yoldaşlar, bu konuda komisyonda oybirliğiyle belirlenen görüş, parasal sorunun çok vahim bir sorun olduğudur. Bir görüş ayrılığı çıkmadı ve elimizdeki metinle geldik.

"Parasal Sorun Üstüne" başlıklı karar tasarısı okundu.

Kalmaz Y.: Ben bir soru soracağım. Menşevikler parasal soruna tüccar kafasıyla yanaştılar derken, düzenle entegre olmuş, uyuşmuş işletmeler kurdukları söyleniyor. Bizim de düzenle entegre olmamış parasal kaynaklar yaratmak için gerekli örgütlenmeleri yapmamız gerektiği getiriliyor. Düzenle entegre olmuş işletme nedir, olmamış nedir? Bunun biraz açılmasını istiyorum.

Veli Y.: Bence bu konu seçilecek Eşgüdüm Komitesi'nde görüşülsün. Burada konuşmak gerekmez.

Kenan Y.: O zaman bu konuyu Eşgüdüm Komitesi çözsün.

Celal Y.: Belki bir not olarak birşey söylemek gerekir. Örneğin İtalyan Komünist Partisi banka kurmuş. Ekonomideki bütün çalkantılardan etkileniyorlar! Böylece ekonomide çalkantı olmaması için, altın fiyatlarının yüksek durması, v.s. için düzeni korumak ihtiyacını duyabilirler!

Demir Y.: Menşeviklerde kesenek oranı ortalama %1 olarak gösterilmiş. Aslında resmi kesenek %2 idi. Fiilen, toplamalarda da %5, %7, %10 gibi çeşitli uygulamalar oluyordu.

Kazım Y.: Bence, %1'e kadar düşürdüler desek daha iyi olur.

Kenan Y.: %1 olduğu yer oldu mu?

Hüseyin Y.: Çok daha altında olan yerler var. Gelirine göre 20 lira, 50 lira alıyorlar.

Demir Y.: Nerede örneğin?

Hüseyin Y.: İstanbul'da. Ayrıca Kazım Yoldaş 4 yıldan beri hiç kesenek vermemiş.

Kazım Y.: Partiyeye girdiğimden beri kesenek ödemedim.

Demir Y.: O zaman o yanını da vurgulayalım. Keseneklerin düzenli toplanmadığını söyleyelim. Ama Kazım Yoldaş da keseneğini götürüp kendisi vermeliydi, istenmediyse.

Zehra Y.: Ortalama %2 diyelim. Anlatıyor. Üstü de var, altı da var.

Akbulut Y.: Bunun bir sakıncası var. Sosyalist ülkelerde de kesenek %2'dir.

Veli Y.: Yoldaşım orası sosyalist ülke. Biz devrim yapacağız. Taslakta bir de şu eksiklik var: Örgütümüzde uygulanacak kesenek oranını söylemiyor. Neden belirli bir ortalama saptamıyoruz? Öylesi daha yararlı olmaz mı?

Akbulut Y.: Tasarımı yazarken, önümüzdeki dönemde bu oranı sık sık değiştirmek gerekecek diye düşündük. %5 diyebiliriz, yüzde 10 diyebiliriz. Önümüzdeki durum devrimci durum. Öyle koşullar gelişebilir ki yüzde 15'e çıkartabiliriz. Bence kesin oranı Eşgüdüm Komitesi saptasın.

Toraman Y.: Belli bir miktar saptayalım, onun altına düşemez diyelim, ama insiyatifi il komitelerine ya da Eşgüdüm Komitesi'ne bırakalım. Öyle bir formülasyon bulabiliriz.

Levent Y.: Bence çok ayrıntılarına girmeye hiç gerek yok. İki şey var. Miktar koyalım mı, koymayalım mı?

Kenan Y.: Bence koymayalım. Bir oran saptanmasına katılıyorum ama herhangi bir para miktarı saptanmasına karşıyım. Pratik birşey değil. Enflasyon, devalüasyon diye birşey var. 500 lira koyacağız. Yarın 10 lira olacak. Onun için böyle bir miktar olmasın.

Veli Dursun Yoldaş kesin oran saptanması önerisini geri aldı. %10'dan düşük olmamak üzere bir kesenek oranı saptanmasının Eşgüdüm Komitesi'nin kararına bırakılmasını önerdi. Oybirliğiyle onaylandı.

"Parasal Sorun Üstüne" başlıklı karar tasarısının tümü Konferans'a sunuldu ve oybirliğiyle onaylandı.

Gündemin 11. maddesinin 7. altı maddesi (Parasal sorun) tamamlandı.

Gündemin 11. maddesinin 8. altı maddesine (Gösteri ve direnişler) geçildi.

Komisyon sözcüsü Kenan Yoldaş.

Kenan Y.: Komisyon bu konuda Veli Dursun Yoldaş'ın hazırladığı karar tasarısını komisyon tasarısı olarak kabul etti.

"Gösteri ve Direnişlerde Komünistlerin Tutumu" başlıklı karar tasarısı okundu. Genel görüşme açıldı. Sonra paragraf paragraf görüşmeye geçildi.

Akbulut Y.: 5. madde üzerinde konuşma açabiliriz. Bence burada cesur ve olumlu bir açılım getiriliyor. Hemen hemen her siyaset, sıkıyönetim gelmiş, baskı var diye bir ağlama psikolojisi içinde. Tasarıda "baskı geldiyse hoş geldi, biz de üstüne gideriz" yaklaşımı var. Bu nokta çok önemli. Bunu genel bir örgüt psikolojisi haline getirmekte yarar vardır.

Veli Y.: Ayrıca orduya yaklaşımımızı da vurguluyor. Yoldaşla-

rin anlattığı birkaç şey, Dev-Yol'un bilimsel olmasa da bu sorunun öneminin bilincinde olduğunu gösteriyor. Ama ulusçuluk biçiminde ortaya çıkıyorlar. Örneğin okullarda jandarma kumandanına saygılı davranıyorlarmış. Türk ordusuna söz söylenmez gibi bir takım şeyler söylüyorlarmış. Onlar bu işi, ucunu ulusçuluğa kaptırarak yapıyorlar. Biz bunu doğru olarak yapmalıyız. Kumandanlara değil, erlere seslenmeliyiz. Her eylemde üstümüze sürülen erlere iyi ajitatörler salıp konuşma yaptırmalıyız. Gerçekten onları antagonize etmekten kaçınmalıyız.

Cabbar Y.: Bu çok önemli. Bizim bu yönde bir deneyimiz olmuştu.

Kerim Y.: Ben bir-iki değişiklik önereceğim. Birinci paragrafın ikinci cümlesinde "bir yandan sosyal demokrasi ve oportünizm devrimci sınıf ve katmanları pasifize ederken, öte yanda küçük burjuva sol devrimciliği zamansız ve hazırlıksız" diye gidiyor. Oraya *yararcı* kelimesinin de eklenmesini istiyorum.

Kerim Yoldaş'ın önerisi onaylandı.

Kenan Y.: Ben şöyle bir sorunu tartışmak istiyorum. Kendiliğinden yığın eylemleri oluyor. Bunlar, burada belirtildiği gibi, halk ayaklanmasının hazırlıklarını taşıyor. Halk ayaklanmasının organlarını, örgütlerini yaratmaya doğru bir örgütlenme de getiriyor. Ufak tefek örnekleri görülüyor. Ama iki eğilim göze çarpıyor. Birincisi, diyelim bir fabrikada, çeşitli siyasal kümeleşmeler var. Bu örgütler, bu fabrikadaki direnişi, eylemi, çatışmayı, işleri örgütleyecekler. Kimileri şunu savunuyor: Her devrimci akımdan temsilciler güçleri oranında biraraya gelsin, o fabrika düzeyinde bir komite oluşturulsun. Bence bu yanlış bir anlayıştır. Asıl doğrusu şu olmalıdır: Bu fabrikaların üniteleri var. O ünitelerdeki işçilerin liderlerinin oluşturduğu komite en üst düzeydeki komite olmalıdır. Bu konunun tartışılmasını istiyorum. Biz hangisini savunacağız? Bu semtler için de aynı şekilde geçerlidir.

Cabbar Y.: Kenan Yoldaş'ın getirdiği doğru. Ancak Konferans'ın bu konuda doğrudan yanışım getirebileceğini sanmıyorum. Çünkü bunu koşullar belirliyor. Bizim amacımız her yerde yığınların kabul ettiği liderlerin oluşturacağı örgütlenmelerin çıkmasıdır. Tekkeci anlayıştan uzak durulması ve tepeden dayatmacılıktan uzak durulmasıdır. Yığınların geri kesimlerine ulaşabilmek için, özellikle o yığınların kendi liderlerinin, doğal liderlerinin ön plana çıkartılması, örgütlenmeleri gerekir. Bunun biçimi ne olur? Yerine göre, çok çeşitli görünümde olabilir. Bence doğrudan, kesin bağlanabilecek bir konu değildir bu.

Levent Y.: Cabbar Yoldaş'ın söylediğine katılıyorum. Bizim genel anlayışımız zaten her zaman bu olmuştur. Her yerde de bu yansıyor. Bir yerde çeşitli siyasal akımlar, guruplaşmalar olabilir. Bunların orada gücü nedir? Taban üzerindeki etkinliği nedir? Eğer bir etkinlikleri varsa, onlarla da eylem birliği, iş birliği yapılabilir. Yoksa yapılamaz. Bazen başka nedenlerle yapmak gerekebilir. Yani bu somut duruma çok bağlı olan birşey. Yapılır da yapılmaz da. Ama amaç her zaman en geniş yığını bu harekete katmak, onları örgütlemek olacağına göre buradan yanlış bir anlayış çıkmaz.

Fatma Y.: Bazı şeylerin reçeteye bağlanamayacağını söyledik. Ancak Türkiye'nin bugünkü gidişinde, bugünkü durumda, yığın örgütlerinde çalışma üzerine aldığımız kararda da vurgulanan bir gerçek var. Yaygın bir hastalık var: Tekkecilik. Tekkecilik aslında yığınların enerjisini kalıplara sokan birşey. Yığınların enerjisini tıkıyor. Politik olarak da bizimle yığınların arasına giriyor. Onun için sözünü ettiğimiz örgütlenmeler ilkesel olarak en demokratik bir iç işleyişe sahip olmalıdır. Yığınlarla aramıza giren pis yöntemlere karşı ciddi biçimde savaşılmıştır. Önümüzde böylece önemli bir savaş alanı doğuyor. Aslında önümüzdeki seçenek küçük burjuva hegemonyası-proleter hegemonyası arasındadır. Proleter hegemonyası, proleter yöntemleri egemen kılarak sağlanır. Doğrudur, bugün karar alıp bunu bağlayamayız. Ancak Türkiye'deki çalışmalarımızda,

devrimcilerin birbirine karşı yönelen dayaklarını, silahlı saldırılarını kınıyoruz, kınayacağız. O saldırılar, yığınların bilinçlenmesinde önemli bir engel oluyor. Hem güncel olarak, hem ilkesel olarak önümüze bir engel olarak çıkıyor. Bu nedenle bunu bütün devrimci örgütlerde, yığın örgütlerinde çalışmaya ilişkin olarak özellikle vurguladık. Ayrıca, işçiler arasında, semtlerde doğan o komitelerdeki iç işleyişin demokratik olmasını özel olarak vurgulayarak savunmak zorundayız.

Kenan Y.: Fatma Yoldaş bu konuyu daha iyi açtı. Levent Yoldaş'ın ve Cabbar Yoldaş'ın söylediklerine katılmıyorum. Yanlış anladıysam düzeltsinler. Bu işi bir kalıba sokmak doğru değildir dediler. Şimdi genellikle şöyle oluyor: Fabrikanın birinde işçi kaynıyor. Direnişe doğru bir gidiş var. Kaynaması bir yana, polis saldırıyor, faşistler saldırıyor. Buna karşı doğal bir tepki var. Bu tepkiyi örgütlemek için kimi siyasetler "akıllı" davranıyor. Hemen birkaç değişik akımdan kişileri biraraya çağırıyor. Diyelim Dev-Yol'cular güçlüyse Halkın Kurtuluşu'nu çağırıyor, ya da başkasını. Bizden de çağırıyor. O önemli değil. Bizden çağırıp çağırmamasını tartışmak, ona göre tavır belirlemek için söylemiyorum bunu. Her örgütten birer temsilci kendini fabrikanın komitesi olarak ilân ediyor. Adına ister direniş komitesi, ister fabrika komitesi desin, ne derse desin, önemli değil. Ondan sonra işçi bu durumu kabulleniyor. Çünkü kendisi o anda bir örgüt yaratmamış. Orada o boşluk böylece doluyor. Bu hep böyle mi gider bilemiyorum. İşçiler bunun dışında kendi devrimci pratikleri ile kendiliğinden örgütlenmeler yaratacaklardır. Bu siyasal akımlardan herhangi birinin öneünlüğü de olabilir. Orada doğal lider bizim sempaticanımız ya da yoldaşımızsa, elbette ki o yaratacaktır. O görev ona düşüyor. Ya da Dev-Yol'cu olabilir. Orada yaratılan örgütlenmede o zaman Dev-Yol'un etkinliği olacaktır. Bu ayrı bir sorun. Bence birinci türden örgütlenmeler, Fatma Yoldaş'ın dediği gibi işçi ile komünistler arasına giren bir engeldir. Bunu yıkmaya çalışmak gerekir. Fabrikada yoldaşlarımızın, sempaticanlarımızın hedefi en demokratik biçimde en geniş yığınlar tarafından seçilmiş, o fabrikanın birimi içinde, hatta konspirasyon kuralları bile olan

bir örgüt yaratmaktır. Bu demokratikliği ve konspirasyonun dozunu ayarlamak da komünistlerin çabasıyla olacaktır.

Cabbar Y. Tartışmayı uzatmak yararlı oldu. Yoldaş yanlış anladı. Benim demek istediğim şey şu: Daha önce tartışmıştık. Doğrudur. Tekkeci anlayış engel oluşturuyor. En geniş olanı kurmak, liderler çıkartmak gerekir. Ama bunu yaşam yaratacak. Türkiye'nin durumu bunu henüz yaratmadı demek istiyorum. Bu tip örgütlenmeler çıkacaktır. Benim görüşüm bu. Bunları dikkatle gözlemek gerek. Bu anlayış her zaman kafamızda olmalıdır. Ama karar altına alınması gereken kesin birşey yok burada. Bizim devrim anlayışımızın içinde zaten bu var. Devrimci yükselme, yığın hareketinin yükselmesi anlayışımızın içinde var.

"Gösteri ve Direnişlerde Komünistlerin Tutumu" başlıklı karar tasarısı oybirliğiyle onaylandı.

Gündemin 11. maddesinin 8. alt maddesi (Gösteri ve direnişlerde komünistlerin tutumu) tamamlandı.

Gündemin 11. maddesi (Parti çalışmasının iç sorunları) tamamlandı.

Oturum kapandı.

Dokuzuncu Oturum

Oturum gündeminin 12. maddesi (Siyasal akımlar ve TKP) üstüne görüşmeyle açıldı.

Oturum başkanı Levent Yoldaş.

Komisyon sözcüsü Fatma İzlem Yoldaş.

Fatma Y.: Komisyon olarak üç noktanın tartışılması gerektiğini düşünüyoruz. Birincisi, TSİP'e karşı tutumumuz tartışılmalıdır. İkincisi taslakta Kürt ulusal hareketi için bir yorum var, tartışılmalıdır. Üçüncüsü de İhsan Yoldaşın önerisiyle taslağın sonunda yer alan uzlaşmalar konusu üzerinde görüşülürse yararlı olur.

"Siyasal Akımlar ve TKP'nin Tutumu Üstüne" başlıklı karar tasarısı okundu. Genel görüşme açıldı.

Veli Y.: Yoldaşların söylediği üç şey var. TSİP'teki son gelişmeleri yakından bilmiyoruz. Duyduğumuz kadarıyla TİP'ten biraz daha farklı bir durumu var. Bu nedenle belki ona karşı farklı bir tutum almak söz konusu olabilir. Görüşelim.

Kürt sorununun konusu bana çok doğru geldi. Ulusal hareket küçük burjuva hareketidir diyor. Lenin de, Stalin de küçük burjuvaziyi sayarken genel olarak ulusal hareketleri de sayıyorlar. Uzlaşmalar konusunda kafanıza takılanın ne olduğunu anlamadım. Hele 4. maddenin formülasyonu çok usta. Sorunun ne olduğunu açarsanız onu konuşabiliriz.

Kerim Y.: TSİP'deki değişiklikler nedir?

Demir Y.: TSİP konusunda bildiklerimi anlatayım. Bu arada diğer konularda da görüşlerimi söyleyeyim.

TSİP'in bir yaklaşımı var. Kendisini işçi sınıfının öncü partisi olarak görmüyor, müfrezelerin birleşmesiyle işçi sınıfının siyasal birliğinin doğacağını söylüyor. Bu nedenle Türkiye'deki her siyasal akıma karşı en azından diyalog kurma düzeyinde açık bir parti. Böyle bir özelliği var. Son dönemlerde iki deneyimi oldu. Biri TİP'le birleşme denemesi ki, başarısızlıkla sonuçlandı ve bu durum TSİP içinde bazı çelişkiler yarattı. Bunun ardından TKP ile TSİP arasında yakınlaşma başladı. Aynı zamanda TSİP devrimci demokratlarla da ilişkiyi geliştirmeye koyuldu. Fakat özellikle menşeviklerin bilinen gafil avlama yöntemleri yüzünden bu da başarıya ulaşamadı. Şimdi TSİP'in içinden bazı sesler yükseliyor.

Kürt ulusal hareketinin konuş biçimi doğru fakat sıralamadaki yeri iyi değil. Türkiye'de küçük burjuva devrimci akımlar denince akla gelen öğrenci gençlik hareketleri vs. Bunlar ile biraz karışıyor yeri. Üstelik Kürt hareketinin bağlaşıklık olması konusunda, yalnızca küçük burjuva ulusal hareket değil, bir de Kürt komünist hareketi var.

Veli Y.: O bağlaşıklık değildir. O, Türkiye komünist hareketinin birliği sorunudur.

Demir Y.: Bağlaşıklık değil ama bunlar ayrı parti olarak da fiilen ortaya çıkmışlar.

Veli Y.: Hiçbir şeyi değiştirmez.

Demir Y.: Ama varlar.

Veli Y.: Ayrı parti anlayışıyla savaşaacağız, komünistler sınıfa göre örgütlenirler.

Demir Y.: Onu belki öyle koyarak anlatmakta yarar var. Çünkü onlar devrimci demokrat dediğiniz zaman bizi kapsamıyor, oysa biz de sizinle bağlaşıklık yapmak istiyoruz diyorlar.

Fatma Y.: Son seçimler sırasında TSİP'in Kürtlerle Kürdistan'da kurduğu bağlaşıklıklar oldu. Gerçekten TSİP kiminle bağlaşıklık kuruyorsa ona göre bir politika izliyor. İkincisi TSİP'in tabanında, "siz bizi TİP'le aynı kefeye koyuyorsunuz, bu doğru olmuyor" gibi bir anlayış varsa, koymaya devam etmeliyiz bence. Tabandaki tepkiyi doğru görüşlere akıtacak olan, onları TİP ile aynı kefeye koymaktır. Belki bazı formülasyonları yumuşatabiliriz ama tersi yanlış olur.

Bir de Türk-Kürt işçilerinin birliğini bağlaşıklık olarak değil, kurulması gereken bir birlik olarak, bir cümleyle anlatmakta yarar vardır.

Kerim Y.: TSİP konusunda Fatma Yoldaş'ın dediğine katılıyorum. Yaptığımız çözümlerden de görüldüğü gibi Türkiye devrimci hareketi içindeki siyasal akımlarda belli bir bunalım var. Bu TSİP için de geçerlidir. TSİP şimdiye kadar çok bölündü. Daha da bölünecek. TSİP'te bize göre daha olumlu olanlar var, olumsuz olanlar var, reformist yandaşlar var. Biz TİP ile, TSİP'i yayınlarımızda birarada ele almakla, böyle bir dille meselenin üstüne gitmekle çelişkileri daha da keskinleştirmiş oluyoruz. Seçim sonuçlarının bir gösterge olduğunu sanmıyorum. O mektup da bir gösterge değildir. Çünkü o mektup Samandağ'dan yazılmıştır. Yazanı biliyorum. Onların sorunu koyuşu daha farklıdır. Demokratik devrim ve benzeri konularda TSİP'in TİP'ten farklı şeyler söylemesi onun TİP'ten farklı olduğunu göstermiyor. Pratikte farklı değerler. Devrimci harekete, yürüyüp giden sınıf savaşımına baktığımız zaman TSİP çok kötü bir konumdadır. Bunların militan kesimleri zaten

TSİP içerisinde değil, onlardan ayrılan "hizip" içerisinde. TSİP'in yöneticileri dahil olmak üzere, şu anda TSİP içinde kalmış olanlar iyice deşifre oldular. Bunlar kişiliklerini herkesin tek tek tanıdığı, devrimci harekette gözden düşmüş insanlardır. Bu nedenle ben kesinlikle bir ayırım yapmayalım diyorum. TSİP konusundaki çelişkileri keskinleştirmekle oradan iyi unsurları kazanabiliriz.

Kürt ulusal hareketi konusunda bence Veli Yoldaşın koyduğu biçim doğrudur. Küçük burjuva devrimci hareketler arasında sayılması çok iyi. Çünkü herkes Kürt ulusal hareketi-Kürt komünistleri ayırımını üç aşağı beş yukarı yapıyor. Ama Kürt ulusal hareketinin toplumsal tabanı nedir konusu bugüne kadar gerçekten teorik olarak konmadı. Bunu biz koyuyoruz. Küçük burjuva hareketi diyoruz. Bu bizim tavrımızı netleştiriyor. Bu Türkiye'de belki de bir tartışma konusu olacaktır.

Veli Y.: Ben Kenan Yoldaş'ın da TSİP konusundaki tavrını öğrenmek istiyorum.

Kenan Y.: Fatma Yoldaş'ın söylediği birşeye katılmıyorum. TSİP'in seçimlerde Kürt demokratlarıyla yaptığı bağlaşıklığı ve özellikle Kürdistan'da fazla oy almasını çok önemsemek gerekir. TSİP'in bu bağlaşıklık konularında çok faydacı bir yaklaşımı var. TSİP bunları kendini güçlü göstermenin bir aracı olarak kullanmaya çalışıyor. Bugün Türkiye'de TSİP diye bir olay yok aslında. Bu tür yöntemleri kendisinin bitmediğini, var olduğunu göstermek ve tekrar canlanmak için kullanmaya çalışıyor. Bütün yaptığı bu. Bence TSİP'e karşı tavrımız TİP'e karşı olduğundan farklı olmamalıdır. Hatta biz TSİP'e karşı pratikte, eylem birliklerinde tavrı alırken TİP'e karşı olduğundan da farklı tavrı almamız. TİP'e aldığımız tavrı bir yanıyla kötü bir tavidir ama TSİP'e ondan da beter tavrı almak zorundayız.

Kürt demokratları değerlendirmesi bence burada bulunduğu gibi olmalıdır ve doğrudur.

Paragraf paragraf tartışmaya geçildi.

Demir Y.: Tasarı "büyük ağırlığıyla" diyerek CHP'nin yalnızca tekeldışı burjuvazinin partisi olmadığını koyuyor. Ancak belki araya başka bir formül sıkıştırmak iyi olur. "*Zaman zaman tekelci burjuvazinin de politikasını yansıtan ama ağırlığıyla tekeldışı burjuvazinin sözcüsü olan bir partidir*" dersek daha açıklık kazanır.

Veli Y.: Ona gerek yok. "Büyük ağırlığıyla" diyoruz. Bu başkası da var demektir. Zaten tekeldışı burjuvazinin bugün bağımsız bir güç olmadığını söylüyoruz. Onun kendi bağımsız siyaseti diye birşey yok. Mutlaka gidiyor, tekellerin kucağına oturuyor. Emperyalistler arasındaki çelişkiler dönüp geliyor, bizim tekeller arasındaki bir takım çelişkiler, ilişkiler haline giriyor. Onların bir kanadı mutlaka CHP içinde saf tutuyordur. Örneğin CHP'li tekelliler, Sabancı, v.s. var. Zaten bu emperyalistler arası çelişkiler sorununu geliştirmek gerekiyor. Teorik olarak çok açık ama bunu mutlaka pratikte de göstermek, ekonomik gerekçesini göstermek gerekiyor. Bu ayrı birşey. Ben senin söylediğinden daha fazla birşey söylüyorum. CHP zaman zaman tekelci burjuvazinin politikasını uygulamanın ötesinde tekelci burjuvazinin bir kanadı zaten CHP içinde diyorum.

Cabbar Y.: Bir de CHP sol kanadı konusu var. Sosyal demokrat partilerde sol kanat konusu bizim yayınlarımızda henüz yeterli bir biçimde açılmadı. Belki bundan sonra açma olanağı olacak. Benim önerim şöyle: "*CHP sol kanadı, tüm dünya deneylerinde görüldüğü gibi sosyal-demokrasinin yığınlar içinde kaybolan etkinliğini daha sol sözlerle canlandırma amacını taşıyor.*"

Cabbar Yoldaş'ın önerisi oybirliğiyle onaylandı.

Veli Y.: Benim bir kuşkuym var. Eylem birlikleri geçici ve sınırlı şeylerdir. Biz o şekilde TİP, TSİP'le de eylem birliği yaparız. TİP ve TSİP gözümüzü çevirebileceğimiz bağlaşıklık olmaktan uzaktırlar. O başka. Ama gerektiği zaman geçici ve sınırlı olmak koşuluyla onlarla da bağlaşıklık yapılabilir. Küçük burjuva

devrimci akımlarla eylem birliklerine girişilebilir dediğimiz zaman, sanki ötekilerle girişilemezmiş gibi bir anlam çıkıyor. Yarın ne gösterir bilinmez. Örneğin TİP ile eylem birliği yaptık diyelim. Ondan sonra yoldaşlar "oportünist olduk!" diye ayaklanmasınlar. Onun için, devrimci küçük burjuva akımlarla eylem birliklerine girişilebilir biçiminde değil de, "gözümüzü çevireceğimiz bağlaşıklardır" diye aynı fikri ve aynı cümleyi burada tekrarlasak.

Fatma Y.: Aynı yolda şöyle bir değişiklik de yapılabilir. Sorun aslında bununla ya da şununla eylem birliği istediğimiz değildir. Gün devrimci eylem günüdür. Reformist küçük burjuvalar zaten eylem yapmıyorlar. Nasıl eylem birliği yapalım onlarla? Onlarla da eylem birliği yapılır, ancak işin bütün mantığı, devrimci küçük burjuvazinin eyleme yanaştığı, bu nedenle eylem birliği kavramının ancak onlar için düşünülebileceğidir.

Veli Y.: Ben şöyle bir değişiklik yaptım. "İşçi sınıfımız ideolojik savaşıma bir an bile ara vermeden gözünü küçük burjuvazinin devrimci sözcülerine çevirmelidir."

Veli Dursun Yoldaş'ın 3. maddenin 3. paragrafında önerdiği değişiklik oybirliğiyle onaylandı.

Dördüncü maddeye geçildi.

Kerim Y.: "TKP oportünist yönetimi TKP, TİP, TSİP birliğini savunuyor. Küçük burjuvazinin reformist temsilcilerine dönerek devrimci bağlaşıklık aramadığını kanıtlıyor" demişiz. Aslında görüş doğru, biz anlıyoruz. Ancak yine Veli Yoldaş'ın söylediği gibi, yarın biz bunlarla bağlaşıklık yaparsak bir tepki yükselmesin. Ona daha iyi bir formülasyon düşünelim. Bir öneri yapacağım. Şöyle desek: "TKP'nin oportünist yönetimi TKP, TİP, TSİP birliğini savunuyor. Üstelik bu birliği işçi sınıfının siyasal birliği olarak niteleyerek ..."

Levent Y.: Şöyle yapabiliriz: Bunun ikisini de birleştirecek, "TKP

üst yönetimi TKP, TİP, TSİP birliğini işçi sınıfının siyasal birliği olarak niteleyerek derin oportünizmini gösteriyor” diyebiliriz.

Zehra Y.: İki ayrı düzeyde alıyor konuyu. Bu nedente iki ayrı şey.

Hüseyin Y.: Yalnızca ikinci cümleyi atabiliriz.

Kenan Y.: “Bunlara karşı ideolojik savaşımlı kesiyor ve işçi sınıfını bunların kuyruğuna takmaya çalışıyor” cümlesi de kalabilir, yalnız yeri değişebilir.

Akbulut Yoldaş, Kerim, Levent, Zehra, Hüseyin ve Kenan Yoldaşlar'ın önerilerini birleştiren bir öneri sundu:

“TKP'nin oportünist yönetimi TKP-TİP-TSİP birliğini savunuyor. Üstelik bu birliği işçi sınıfının siyasal birliği olarak niteleyerek, derin oportünizmini, kendi küçük burjuva özünü açığa vuruyor. Bunlara karşı ideolojik savaşımlı kesiyor ve işçi sınıfını bunların kuyruğuna takmaya çalışıyor.”

Akbulut Yoldaş'ın. 4. maddenin 1. paragrafında önerdiği değişiklik oybirliğiyle onaylandı.

Demir Y.: Şöyle birşey düşündüm. TKP, TİP TSİP birliği sağ eğilimli küçük burjuva sosyalist çizgilerin “işçi sınıfını zehirlemek için” yerine “oportünist birleşik çaba olmanın ötesine gidemez” desek daha iyi olacak.

Veli Y.: Ama özü işçi sınıfını zehirlemek. İşçi sınıfını devrimden alıkoymak. Düzene adapte etmek.

Kazım Y.: Bu paragrafa bence şu da eklenmelidir. Bugün TKP'nin oportünist üst yönetimi Lenincilerin tasfiyesini TKP, TİP, TSİP birliği için bir “ödün” olarak kullanıyor. Biz solları, anarşistler, modern goşistleri içimizden attık diyorlar. TSİP'liler de biz de içimizden “hizip”i attık, sol kanadı attık diyorlar. Böylece birleşmek için bir ortam yaratılmaya

çalışılıyor. Bunun mutlaka yazılması gerekiyor. Şöyle bir olay da var. Atılan arkadaşlarımızın isimlerini vererek "bunlar İGD'den atılmıştır, bunlarla ilişkimiz yoktur, bundan sonra başka arkadaşlarla ilişki kuracaksınız" biçiminde ihbarlara kadar işi vardırıdılar.

Levent Y.: Peki yoldaş bunun gazetede işlenmesi koşulu ile buraya konulmamasını kabul ediyor musun?

Kazım Y.: Evet.

Veli Y.: Birşey söyleyeceğim. "İşçi sınıfının siyasal birliği ancak Leninci bir TKP'de sağlanır" yerine "*ancak komünist partisinde sağlanır*" desek? Çünkü böylesi yarınlı adla değil özle bağlıyor. (*Hüseyin Y.:* Marksist-Leninist bir parti de denebilir.) Herkes bu Marksist-Leninist'i kullanıyor. Komünisti kullanmıyor. Yasak olduğundan mı? Marksist-Leninist adı da yasak aslında. Bilinç altında komünistliğe tepkilerdir bunlar.

Cabbar Y.: Yasak olduğundan değil.

Veli Dursun Yoldaş'ın önerisi oybirliğiyle onaylandı.

Komisyon sözcüsü Fatma İzlem Yoldaş, 4. maddenin 4. paragrafını yeniden formüle etti:

"Bununla bağlı olarak, işçi sınıfının uzun erimli çıkarlarına ters düşmeden, ideolojiden bir milim ödün vermeden çeşitli siyasal örgütlerle geçici uzlaşmalara, eylem birliğine girilebilir. Bu tür eylem birliği işçi sınıfının birliği değildir. İşçi sınıfına yanlışları sergileyebildiği, doğruları göstererek onu Leninci siyaset çevresinde daha yığınsal toplayabildiği ölçüde işçi sınıfının siyasal birliğini güçlendirmede bir araçtır."

Fatma İzlem Yoldaş'ın önerisi oybirliğiyle onaylandı.

Kenan Y.: 5. maddenin 3. paragrafında "devrimci olmayan" yerine "*reformcu güçlerle*" demek daha doğru olacak.

Toraman Y.: Devrimci ya da reformcu?

Raşit Y.: Reformcu demek yeter.

Levent Y.: "Gerici blok dışındaki bütün güçlerle" desek, belki daha iyi anlatır.

Toraman Y.: O zaman CHP'yi de içine almış olmuyor mu?

Veli Y.: Söylediğini anlayamadım.

Toraman Y.: "Gerici blok dışında" deyince, CHP ile de uzlaşmalara girmek kabul ediliyor.

Veli Y.: Elbette. Yeri gelir, girilebilir.

Demir Y.: "Reformcu" demek sorunu çözebilir bence.

Levent Y.: "Reformcu" bana pek birşey anlatmıyor. O yönüyle bakacak olursak tekelci burjuvazi çok iyi reformcudur. Bizim ne söylediğimiz açık ama, "reformcu" pek onu anlatmıyor.

Veli Y.: Bir ölçüt var. "Sınıf savaşımının çıkarları gerektirdiğinde" diyoruz.

Fatma Y.: Reformcu demek en doğrusu.

Raşit Y.: Siyasal terminoloji kullanmak daha iyi. "Reformcu" gerçekten terminolojik olarak daha iyi.

Kenan Yoldaş'ın önerisi oybirliğiyle onaylandı.

Komisyon sözcüsü Fatma İzlem Yoldaş, 5. maddenin 3. paragrafının aldığı son biçimi okudu:

"TKP'nin Leninci güçleri sınıf savaşımının çıkarları gerektirirse reformcu güçlerle de geçici ve sınırlı uzlaşmalara girilebileceğini, burjuvazi içindeki çelişkilerden sınıf savaşımının

çıkartları doğrultusunda yararlanılması gerektiğini, kendine güvenen, sınıfına doğru bilinç veren bir partinin bundan korkması için bir neden olmadığını belirtir."

5. maddenin 3. paragrafı böylece onaylandı.

"Siyasal Akımlar ve TKP'nin Tutumu Üstüne" başlıklı karar tasarısı oybirliğiyle onaylandı.

Gündemin 12. maddesi (Siyasal akımlar ve TKP) tamamlandı.

Gündemin 13. maddesine (Ulusal sorun ve Kürdistan'da örgütlenme) geçildi.

Komisyon sözcüsü Celal Yoldaş.

Celal Y.: Komisyonunda sorunun çeşitli yönlerini tartıştık. Özellikle Kürt komünistleri ile devrimci demokratlar arasında bir ayırım yapmak ve bunlara ayrı çağrıda bulunmak gerektiğini düşündük. Kürt komünistlerini tek partide örgütlenmeye çağırırken Kürt devrimci demokratlarını da komünist partisiyle en yakın bağlaşıklık kurmaya çağırarak biçiminde hedef belirledik. Bunun dışında ilkesel olarak Kürt sorununa yaklaşımımız nasıl olacaktır, bunu koyduk. Bu doğrultuda yapılan tartışmalar ışığında karar tasarısı hazırlandı.

"Ulusal Sorun ve Kürdistan'da Örgütlenme Üstüne" başlıklı karar tasarısı okundu.

Genel görüşme açıldı. Sonra paragraf paragraf görüşmeye geçildi.

Fatma Y.: Bütününde şöyle birşey çıkıyor. Kürt ulusal hareketinin savaşı bir yanda proletaryanın sosyalizm için yürüttüğü savaşıyla, öte yanda emperyalizme ve işbirlikçilerine karşı savaşıyla, öte yanda ileri demokratik halk devrimi için savaşıyla kaynaşıyor. Burada bir karışıklık var.

Celal Y.: Son ikisi aynıdır.

Fatma Y.: Birinciyi düzeltmemiz gerekiyor.

Fatma İzlem Yoldaş'ın önerisi doğrultusunda düzeltme yapıldı.

Hüseyin Y.: Birinci paragrafta ikinci cümlede "ulusal baskıların, ezilen ulusların varlığı proletaryayı uluslara göre böler" diyor. Proletaryanın uluslara göre bölünmesi kapitalizmde nesnel bir olgudur. Baskı olmasa da bölünmüştür. Kapitalizmde ulusal devletlerin çıkışıyla proletarya uluslara bölünmüştür. Oraya ben şöyle birşey önereceğim, ikinci ve üçüncü cümleleri birleştireceğim: "Proletaryayı uluslara göre bölmeyi" çıkarsak. O zaman cümle şöyle devam edecek. "*Ulusal baskıların, ezilen ulusların varlığı, emek-sermaye çelişmesini bulandırır, gözlerden saklanmasını kolaylaştırır, halklar arasına düşmanlık ve güvensizlik sokar*".

Fatma Y.: Ben birinci paragrafta ilk cümlenin çıkartılmasını öneriyorum. Geriye kalan yetiyor.

Üçüncü cümlede fazla kategorik bir koyuş var. Türkiye'de bugün bunun bir mantığı var. Ulusal baskı ulusal hareketi işçi sınıfının yanına da çeken birşey oluyor. Yani seferber etmesini engeller diye kategorik bir koyuş pek doğru olmaz.

Hüseyin Yoldaş'ın, ikinci ve üçüncü cümleleri birleştiren önerisi onaylandı.

Fatma İzlem Yoldaş'ın, birinci cümleyi çıkartma önerisi onaylandı. Üçüncü cümlede, "seferber etmesini engeller" sözlerinin çıkartılmasına, ama olumsuz vurgunun korunmasına karar verildi.

Celal Y.: Birinci paragrafı o zaman okuyayım. "Ulusal baskıların, ezilen ulusların varlığı emek sermaye çelişmesini bulandırır. Gözlerden saklanmasını kolaylaştırır, halklar arasına düşmanlık, güvensizlik sokar."

Kenan Y.: Burada Kürt ulusu "Türkiye nüfusunun 1/4'üne yakını oluşturur, ezilen bir ulustur" diyor. Ben tam sayıyı bilmiyorum. Bir sayı konulmasa da olur. Kimileri Türkiye'nin nüfusunun yarısı Kürt'tür diyor. Kimileri üçte biri Kürt'tür diyor. Kimileri onda biri Kürt'tür diyor. Ve bu oranlar şovenizmin bir ölçüsü olarak kullanılmaya çalışılıyor. Bence dörtte bir gibi bir oran koymayalım. "Önemli bir kesimini oluşturuyor" demek daha doğru olur. Eğer gerçek sayıyı biliyorsak, onu koyalım.

Celal Y.: Kürtlerin tam sayısı 10 milyon. Türkiye'nin bugünkü nüfusu da 45 milyon. Bu yalnızca Türkiye Kürdistan'ı değil, bütün Türkiye'ye yayılmış olan Kürtlerin sayısıdır. Kürdistan'ın nüfusu daha azdır.

Kenan Yoldaş önerisini geri aldı.

Cabbar Y.: Bilmiyorum nasıl koyarız ama biz Kürt ulusuyla diğer ulusal azınlıkların, milliyetlerin aynı kaba konulmasına karşı çıkıyoruz. Ancak taslakta o konuda hiçbir şey söylenmemiş. En azından bir cümleyle bunlara da değinmekte yarar vardır sanıyorum.

Fatma Y.: Ben konmasından yana değilim. Çünkü zaten ulusal sorunun mantığı, sorun olan ulusu koymaktır. TKP oportünistlerinin yaptığı, sorunu olanla olmayanı aynı satırda sıralamak bir komünist için cinayettir. Biz Kürtlere ulus diyoruz. Öteki milliyetleri tartışmayarak aslında Cabbar Yoldaş'ın istediği tutumu da koymuş oluyoruz.

Kenan Y.: Şöyle dersek bütün tartışmaları yok eder. "Türkiye'de ulusal sorun Kürt sorunudur."

Veli Y.: Bu iyi bir cümle. Biraz düşünelim.

Cabbar Y.: Bunu ikinci paragrafın en başına koyalım.

Raşit Y.: Gerçekten ulusal sorun Kürt sorunudur, ama uzun vadeli olarak konuşacak olursak Türkiye'de ileri aşamalarda Hatay'da Arap ulusal sorunu çıkacaktır.

Akbulut Y.: Kıbrıs sorunu çıkabilir.

Celal Y.: "Bugün ulusal sorun Kürt sorunudur" diyebiliriz.

Kenan Yoldaş'ın önerisi başına "bugün" sözcüğü eklenerek onaylandı.

Demir Y.: İkinci paragrafın son cümlesi: "Kapitalist gelişme bugün Kürt ulusal hareketinin ulaştığı boyutların altında yatan temel etmendir" diyor. Burada tekrar var. Çünkü daha önceki cümle bunu açıklıyordu.

Veli Y.: Bu son cümle gelişmeyi Kürt ulusal hareketinin ortaya çıkmasıyla bağlıyor. O bakımdan kalması yararlı olur.

Demir Y.: Evet doğru.

Fatma Y.: Aynı paragrafta "Yerli finans kapital egemenliği", "Finans kapitalin egemenliği" biçiminde değiştirilse daha iyi olacak.

Fatma İzlem Yoldaş'ın önerisi onaylandı.

Fatma Y.: Üçüncü paragrafın ilk cümlesinde beni rahatsız eden bir nokta var: "Türkiye'de bugün Kürt ulusal kurtuluş hareketiyle, proletaryanın sosyalizme açılan ileri demokratik halk devrimi için yürüttüğü savaşı tek bir yumruk olarak birleştirmek" cümlesinde birşey kafamı karıştırıyor. Proletaryanın kendisine has savaşı yalnızca sosyalizm savaşıdır. İleri demokratik halk devrimi savaşı ise proletaryanın bütün halkın

başını çekerek yürüttüğü bir savaştır.

Veli Y.: "Öncülük ettiği" diyelim o zaman.

Cümle önerilen yönde değiştirildi.

Hüseyin Y.: Şöyle birşey var. Sosyalizme açılan ileri demokratik halk devrimini yalnızca proletaryanın değil, aynı zamanda Kürt ulusal demokratik hareketinin de savaşıdır. Fakat biz burada kurtuluş hareketiyle, sosyalizme açılan ileri demokratik halk devrimini tek bir yumruk olarak birleştirmekten söz ediyoruz. Oysa onlar zaten sosyalizme açılan ileri demokratik halk devrimi içinde.

Veli Y.: Ulusal hareketin kendi bağımsız amaçları vardır. Biz diyoruz ki siz bunları ancak ileri demokratik halk devrimi içinde gerçekleştirebilirsiniz. Proletaryanın başını çektiği cephe içinde mutlaka yer almalısınız diyoruz.

Demir Y.: Türkiye'de bugün ulusal kurtuluş hareketi ile proletaryanın öncülük ettiği ileri demokratik devrim savaşını tek bir yumruk olarak egemen sınıflara karşı yürütmek diyoruz. Bu pek içime sinmiyor.

Fatma Y.: Bu paragrafta bir bozukluk var. "Türkiye'de bugün ulusal kurtuluş hareketi ile proletaryanın başını çektiği sosyalizme açılan ileri demokratik halk devrimi savaşımını tek bir yumruk olarak birleştirmenin nesnel koşulları vardır" deniyor. Aslında zaten vardır.

Veli Y.: "Birleştirmeliyiz" dememiz gerekir.

Fatma Y.: İstesek de istemesek de, tarihsel olarak dönüp baktığımız zaman, Kürt ulusal kurtuluş hareketi, ileri demokratik halk devrimi savaşımının bugün bile bir parçasıdır.

Veli Y.: Öyledir, ama ona karşı dönebilecek bir parçasıdır. Biz burada nesnel toplumsal bir olaydan değil, öznel bir durumdan

konuşuyoruz. Ayrıca Kürdistan'ın hedefi olan ulusal kurtuluş devrimi, Türkiye'nin genel hedefi olan sosyalizme açılan ileri demokratik devrimden tarihsel açıdan daha geri bir aşamadır. Kendi özgül amaçları vardır. Bu iki kolu *birleştirebildiğimizde*, Kürt ulusal kurtuluş hareketi, ileri demokratik devrimin parçası olur.

Demir Y.: "Birleştirilmesi zorunludur" desek.

Celal Y.: Buradaki fikir, nesnel koşulların iyice olgunlaşmış olduğunu ve bugün yapılması gerekenin subjektif faktörü güçlendirip, hareketi birleştirmek olduğunu vurgulamak istiyor. İyi anlatmıyorsa düzeltelim.

Fatma Y.: İsterseniz "Türkiye'de bugün Kürt ulusal kurtuluş hareketiyle proletaryanın öncülük ettiği sosyalizme açılan ileri demokratik halk devrimi savaşımını tek bir yumruk olarak birleştirmeliyiz" diyelim.

Fatma İzlem Yoldaş'ın önerisi onaylandı.

Fatma Y.: 4. paragrafta "Türk proletaryası tek başına başarıya ulaşamaz" derken, soruna niceliksel bir yaklaşım var. Doğrudur. Ancak başarıya ulaşamamanın asıl nedeni o değildir. Ezilen ulusun haklarını savunmayan bir proletarya çoğunluk da olsa başarıya ulaşamayacaktır. Çünkü bilinci bulanık demektir. Doğru davranamaz. Onu vurgulamak gerekir. Türkiye proletaryasının kendi bilinci için bu gereklidir.

Veli Y.: "Tek başına"yı sildiğimiz zaman tamamlanıyor.

4. paragraf, Fatma İzlem ve Veli Dursun Yoldaşlar'ın önerileri doğrultusunda düzeltildi.

Fatma Y.: Şöyle bir öneride bulunabilir miyim? Tasarıdaki cümlelerin mantığında birlik sağlanmazsa, başarıya ulaşamaz var. Şöyle desek. "Türk proletaryasının enternasyonalist ruhta

eğitimi olmadan başarı sağlanamaz. Birlik kurulamaz.” Yani başarıyı başa alalım birincil olarak onu vurgulayalım.

Levent Y.: Cümlenin anlamı bozuluyor.

Veli Y.: Böyle kalsın.

Fatma Yoldaş önerisini geri aldı.

Demir Y.: Son paragrafta “geçmişin oportünist günahları ve TKP oportünist yöneticilerinin bugünkü sosyal şovenist tutumları nedeniyle...” deniyor. Cümleden sanki geçmişin günahları başkalarınınındı, bugünkü günahlar da bu oportünist yöneticilerin gibi bir anlam çıkıyor.

İhsan Y.: Geçmişte biz de bu konuda yanlış tutum almışız gibi bir anlam da çıkıyor.

Veli Y.: O yönü de var. Şöyle diyelim: “*Konferans’ımızı, TKP oportünist yöneticilerinin geçmişteki ve bugünkü sosyal şovenist tutumları nedeniyle parti dışında kalmış Kürt komünistlerini ...*”

Veli Dursun Yoldaş’ın önerisi oybirliğiyle onaylandı.

“Kürt Ulusal Hareketi Üstüne” başlıklı karar tasarısı oybirliğiyle onaylandı.

Gündemin 13. maddesi (Ulusal sorun, Kürdistan’da örgütlenme) tamamlandı.

Gündemin 14. maddesine (TKP ve dünya devrimi) geçildi.

Komisyon sözcüsü Raşit Yoldaş.

Raşit Y.: Komisyon Fatma Yoldaş’ın bu konudaki yazılı önerisini fazla bir değişiklik yapmadan kabul etti. Şimdi okuyacağım.

"TKP ve Dünya Devrimi" başlıklı karar tasarısı okundu.

Kazım Y.: Yoldaşlar ben bu karar tasarısında bir eksik yön gördüm. O da zayıf halkalar konusudur. Bence bunu koymak gerekir. Tasarıda emperyalizmin zayıf halkaları konusunun işlenmesi gerekir.

Akbulut Y.: Dünya devrimci güçlerini de açıkça koymalıyız.

Veli Y.: Evet dünya devrimci güçlerini saymak gerekir. Sonra Sovyetler Birliği'nin yerini daha iyi vurgulamalıyız. Öteki güçlere yaptığı katkıyı anlatmalıyız. Yalnız, zaman yönünden oldukça sıkışık durumdayız. Bu nedenle, isterseniz tasarımı böylece gerekli değişiklikler, düzeltmeler ve eklemeleri yalnızca işaret ederek onaylayalım.

Veli Dursun Yoldaş'ın önerisi doğrultusunda "TKP ve Dünya Devrimi" başlıklı karar tasarısı oybirliğiyle onaylandı.

Gündemin 14. maddesi (TKP ve dünya devrimi) tamamlandı.

Oturum Başkanı: "Konferans Belgelerinin Yayınlanması Üstüne" başlıklı bir önerge daha var.

"Konferans Belgelerinin Yayınlanması Üstüne" başlıklı karar tasarısı okundu ve oybirliğiyle onaylandı.

Karıarda belirtilen Konferans belgelerini yayına hazırlayacak komisyonun seçimine geçildi. Veli Dursun Yoldaş bu komisyona program ve tüzük komisyonu üyelerine ek olarak bir de İbrahim Yoldaş'ı önerdi. Veli Dursun Yoldaş'ın önerisi oybirliğiyle onaylandı.

Gündemin 15. maddesi olan seçimlere geçmeden önce, Veli Dursun Yoldaş'ın verdiği bir önerenin oybirliğiyle kabul edilmesiyle, 1 Mayıs'ta alınması gereken tutum üstüne görüşmeye geçildi.

Veli Y.: 1 Mayıs'ta alacağımız tutum konusunda, Konferans dışı görüşmelerde görüş çıkmıştı, belirlenmişti ama bağlayalım. Şöyle bir öneri yapıyorum. Ani ortam değişiklikleri ya da bugünden belirlenemeyecek durumlarda, Eşgüdüm Komitesi'nin bu kararı değiştirme yetkisini saklı tutarak, 1 Mayıs'a tek bir merkezde ve değişik guruplarda yürüyerek değil, tüm güçlerimizi bir flama altında yığarak katılmayı kararlaştıralım. Ama durum değişebilir. Ani değişimler olabilir. O zaman kararı değiştirmek Eşgüdüm Komitesi'nin yetkisi içindedir.

Kenan Y.: 1 Mayıs'a katılmak gerçekten önemli. 1 Mayıs'ların bir özelliği var. Türkiye'de tüm devrimci güçlerin içinde bulunduğu durumu çok iyi yansıtıyor. Gücünü, kararlılığını, örgütlülüğünü, disiplinini, güncel bilgilerini herşeyini yansıtıyor. Ama Türkiye'de hızlı bir gelişme var. 1 Mayıs'ın hangi koşullarda kutlanacağı belli değil. O günlerin nasıl günler olacağı belli değil. Biz bugünden şurada ya da burada, şu siyasetlerin ya da DİSK'in örgütleyeceği 1 Mayıs törenlerine katılacağız dersek, bence yanlış olur. O gün belki tüm Türkiye'de, bulunduğumuz her yerde 1 Mayıs'a katılacağız. Bunu o günkü koşullar belirleyecektir. Bunu bence Eşgüdüm Komitesi'nin düşünmesi, tartışması, o günkü koşulları göz önünde bulundurarak karar vermesi gerekir.

Cabbar Y.: Kenan Yoldaş'ın söylediklerine katılıyorum. Yığınsal bir 1 Mayıs kararı alınabilir. Ancak bizim ona katılıp katılmayacağımız belli değildir. Bir sürü pratik zorluğu var. Örneğin katılacak güçlerimizin buldukları yerler bellidir. Sıkıyönetim bölgeleridir. Oralardan kalkıp gitmek bile çok büyük bir örgütlenme istiyor. Geçmiş dönemdeki deneylerimizden bunu çok iyi biliyorum. Bizim bugünkü durumumuzda katılmamız ancak tüm güçlerimizi, çok iyi bir örgütlenmeyle bir yere yığabilirsek doğru olur. Yoksa istediğimiz gibi olmayabilir. Hatta ters dönebilir. Bu nedenle 1 Mayıs'a katılımın genel hatlarını Eşgüdüm Komitesi düşünsün ve o gün geldiğinde ne yapılacağını hızlı kararlarla bağlasın. Veli Yoldaş'ın önerisini kabul edersek, ve de yığınsal bir kutlama olursa, her durumda

katılmak zorunda kalırız, çünkü Konferansımız karar almış olur.

Demir Y.: Yoldaşların söylediği elbette doğrudur. Bugünden nasıl katılacağımızı belirleyemeyiz. Ama 1 Mayıs'a aktif olarak katılmak, bunun için örgütlemeye girişmek, bunun kararını burada almak bana yanlış gelmiyor. Biçim olarak nasıl olur, onun kararını burada almamalım. Ama 1 Mayıs'a katılmamak gibi birşeyi hiç düşünmemek gerekiyor.

Kalmaz Y.: Demir Yoldaş'ın söylediği çok doğru. Ama zaten 1 Mayıs'a katılma kararını almamız gerekmiyor, çünkü bütün 1 Mayıs'lara katılacağız. Bunun nasıl olacağını o günkü koşullar içinde Eşgüdüm Komitesi'nin değerlendirmesi gerekiyor.

Veli Y.: Yoldaşların kuşkusunu anlıyorum. Yalnız işin bir başka yönü var. "Zaten yapmak zorundayız, karar almaya gerek yok" demek doğru değildir. Çünkü bütün aldığımız kararlar zaten yapmak zorunda olduğumuz işler üstünedir. Benim önerim, durum değiştiği zaman katılmamaya varacak kadar bir yetki kullanmayı Eşgüdüm Komitesi'ne tanıyor. Değişik yerlerde katılmak, ya da bir yerde katılmak, ya da hiç katılmamak. Önerim bu kararı alma yetkisini Eşgüdüm Komitesi'ne tanıyor. Bu nedenle kuşkuya gerek yok. Yalnız söylediğimde bir nokta var. Konferans 1 Mayıs'a tek bir yerde, bir flama altında katılmayı yeğliyor. Diyelim ki Eşgüdüm Komitesi değişik bölgelerde katılacağız ya da katılmayacağız diye bir karar aldı. Gelip kanıtlarıyla açıklamak, bizi inandırmak zorunda olmalıdır. İnandırıcı kanıtlarla gelemirse suçlu olmalıdır. Çünkü Konferans 1 Mayıs'ı büyük bir açılım olarak görüyor. Olaylar bu biçimde sürdüğü sürece mutlaka 1 Mayıs'a tek bir bölgede katılmak gerekiyor. Böyle bir örgütlenmeyi yüklenmek gerek. Bu bize çok büyük adım attıracaktır. Bu yükün altına girmeliyiz. Tek flama ve tek yerde toplanmalıyız. Bunu koyarsak, Eşgüdüm Komitesi bunun dışında karar alırken daha fazla zorlanır. Daha fazla düşünür.

Cabbar Y.: Veli Yoldaş'ın açıklaması kuşkumun yeri olmadığını gösteriyor. Önerimi geri alıyorum.

Fatma Y.: Burada böyle bir karar almanın şu açıdan da önemi var. Biz Lenin'in *İki Taktik*'te söylediği gibi, süreç halinde taktikler, süreç halinde örgütlenme fikrinin ötesine geçiyoruz. Önümüze bir hedef koyuyoruz. Ona yönelik örgütsel çabalara giriyoruz. Böyle bir karar aldığımızda, yoldaşlar bu kararı yerine getirmenin telâşını içine gireceklerdir. Ona yönelik olarak, parasal kaynaklara bakış açısı değişecektir, v.b. Ve sonunda biz 1 Mayıs'a Konferans'ın istediği yönde katılsak da katılmasak da, böyle bir karar almanın örgütü ilerletici bir etkisi olacaktır.

Ayrıca 1 Mayıs'a yönelik politika derken, yalnızca katılıp katılmamak, şurada burada katılmak değil, 1 Mayıs konusunda bugünden ne söyleyeceğimiz sorunu da vardır. Neyi savunacağız? İzmir'de mi yapılsın, her yerde mi yapılsın diye bir tartışmadır başlayacak. Buna yönelik de bir politikamız olmalı. Sorunun bu yönünü tartışırsak yararlı olur.

Kazım Y.: Veli Yoldaş'ın tek yerde katılmayı yeğleme önerisine pek aklım yatmıyor. Türkiye'nin bugünkü gidişine göre Fatma Yoldaş'ımızın dediği gibi bir hedef koyup, o hedefe göre kendimizi ayarlamak doğru olabilir. Ama bugün Türkiye'de öyle bir ortama giriyoruz ki, 1 Mayıs'ın örgütlü bir biçimde kutlanması mümkün olmayacaktır. Görebildiğim kadarıyla burjuvazi güçlerimizi merkezi bir yerde toplamamıza izin vermeyecektir. İzin verirse de böyle bir kutlamaya katılmak zaten yanlış olur, çünkü o zaman 1 Mayıs burjuvazinin kontrolü altında bir eylem olmuş olacaktır.

Veli Y.: Durumun değişebilirliği ayrı bir konudur. Bugünkü gibi giderse, her yerde değişik, küçük küçük yürüyüşler de yapılsa, biz yine tüm güçlerimizi bir yere toplayalım istiyoruz. Diyelim ki tek bir yerde çağrılmadı da herkes her tarafta kutlayacak. Biz yine örgütlü bir hareket olarak bir yerde toplanacağız. Stratejimiz böyle olmalıdır. Güçlerimizi bölmekten yana değiliz. Tüm güçlerimizi 1 Mayıs'ta bir kentte ve tek

flama altında toplamalıyız. Bunun çeşitli güçlükleri olacaktır. Ancak sanıyorum onların altından kalkma ustalığını gösterebiliriz. Ona göre çalışacağız. 1 Mayıs'lar yapılmazsa, yasaklanırsa, ona göre Eşgüdüm Komitesi düşünecektir. Ama madem ki bu kadar gücümüz var dediniz, bu gücü bize ve tüm Türkiye'ye göstereceksiniz. Bunun için her türlü riski göze almak gerek. Bunu bu şekilde koyacağız. Eğer yürümeme kararı alırsanız, ya da küçük, değişik yerlerde yürüme kararı alırsanız, bu kararı bozmuş olacaksınız. Eşgüdüm Komitesi'ne bozma yetkisini tanıyacağız, ama o zaman alınmış bir kararı bozmak zorunda kalacak. Bize neden bozduğunu daha iyi açıklamak zorunda kalacak.

Fatma Y.: Bu konuda kesin karar alınmasından yanayım.

Kenan Y.: Şöyle bir düşündüm, Veli Yoldaş'ın söylediği tek bir yerde, tek bir flama altında toplanmak doğrudur. Çünkü bu ilk katılacağımız 1 Mayıs olacak. Bunun önemi açık. Yalnız kafamda şöyle bir düşünce var. Biz belki 1 Mayıs'ta DİSK'in yaptığı mitinge katılmak yerine, tek başımıza eylem bile düzenleme durumunda kalabiliriz. Hiç belli olmaz. Bunu şu nedenle söylüyorum. Eğer yapılacak eylem, o gün Türkiye'de burjuvazinin kuyruğuna takılmayı amaçlıyorsa ve işçi yığınları da buna girecek durumda değilse, yani son derece geri bir eylem olarsa, böyle bir eylem düzenlemeyi düşünebiliriz.

Veli Y.: Bu önemli bir nokta. O bakımdan kafamızın iyice açık olması gerekiyor. Söylediğin şey olursa, bunu çok güçlü bir gerekçeyle bize kanıtlamak zorunda kalırsınız. DİSK'in eyleminin dışında, başka bir eylem yapmak, ya da başka bir eyleme katılmak, birkaç gün içinde kolay değişmeyecek olan *bugünkü koşullarda* işçi sınıfının hareket birliğini bölmek olur. Bunu gerektiren durumları bize kanıtlamanız gerekiyor. Yetkiniz var. Onu bir daha söylüyorum. Yapmamak, değişik yerlerde yapmak, değişik biçimlerde yapmak yetkiniz var. Yalnız Konferansın karar alması gerek. İşçi sınıfını bölmek doğru değildir. Onun için DİSK'in yaptığı eyleme katılacağız.

Bu eylemin, tüm Türkiye için tek merkezde yapılmasının devrim hareketi için önemini propaganda edeceğiz. Kabul edilmezse, biz yine tek merkezde katılacağız. Tek flama altında katılacağız. Bunun için tüm yaratıcılığımızı kullanacağız. Ve inanıyorum yoldaşlar, örgütümüz bunun altından kalkacak özelliklere sahiptir.

Cabbar Y.: Veli Yoldaş durumu anlattı. Mayıs'a az kaldı. Durumlar o kadar çabuk değişmez. Ve zaten bir miting olursa, bu toplumsal muhalefetin dayatmasından çok, burjuvaziyle DİSK arasında birşey olacaktır. Karar almak gerektiği görüşüne kesinlikle katılıyorum. Yalnızca pratik zorluklar kafamı meşgul ettiği için başta öyle konuşmuştum.

Levent Y.: Pratik zorluklar olduğu açık.

Akbulut Y.: Aslında o pratik zorluklar olduğu için bunu yapmak zorundayız. Çünkü örgütlenmemiz şimdilik yerel, halka örgütlenme. Bunu ülke çapında bir hareket haline getirme sorunumuz var. Konferans'ı da bunun için topladık.

Veli Dursun Yoldaş'ın önerisi oybirliğiyle onaylandı. Eşgüdüm Komitesi'nin kararı herhangi bir biçimde bozma ya da değiştirme yetkisi saklı olmak üzere, 1 Mayıs'a tek merkezde yığınsal olarak katılınması kararlaştırıldı.

Fatma Y.: 1 Mayıs'a ilişkin tutumumuzu biraz daha ilerletmek istiyorum. Türkiye işçi sınıfı hareketinin bugün içinde bulunduğu durumu dikkate alarak, önerimiz 1 Mayıs'ın merkezi olarak İstanbul'da kutlanması olmalıdır. Bunu özellikle sıkıyönetim baskısını kırmak açısından düşünüyorum. Biz 1 Mayıs'ı, 1 Mayıs alanında kutladık. Bu hakkı geri vermemeliyiz. Sıkıyönetimin baskısını geri püştürmeliyiz. Ancak bizim küçük burjuva sosyalistlerinden bir farkımız var. Biz TİP gibi, bu olmazsa, 300 kişiyle 1 Mayıs alanına doğru yola çıkıp göstermelik bir gösteri yapacak değiliz. İşçi hareketine önerimiz budur, doğrusu budur diyeceğiz. Bunun dışında yapılan herşey

bir ödündür diyeceğiz. İstanbul'da ve yığınsal olmalıdır. Sıkıyönetimi kıracak, orduyu geriletecek bir gösteri olmalıdır. Bu yapılabilirse, Türkiye'de işler değişik yönde gidecektir. Bunu savunacağız, ama sonunda işçi hareketinin çoğunluğunun kararına uyacağız. 1 Mayıs konusunda tutumumuz böyle olmalıdır.

Cabbar Y.: Fatma Yoldaş durumu özetledi. Yalnız bunun yanında birşey daha var. Sözlü öneri olarak getireyim. Gazetenin bundan sonraki sayılarında bizim görüşlerimizi açan bir yazı yayınlanmasını öneriyorum. Bugünden başlamak zorundayız. Çünkü bugünkü koşullar nedeniyle tüm öteki hareketler bu konuya *mümkün olduğu kadar geç* girmeye çalışacaktır.

Demir Y.: Bu konunun bir başka yönünü de burada karara bağlayalım. 1 Mayıs çalışmalarının propaganda, ajitasyon materyallerini afiş, pul, bildiri vb. hazırlamak üzere editörlüğü görevlendirelim. Tabii bunları sonra Türkiye'de çoğaltabiliriz. Ancak materyallerin ulusal çapta tek ve en gelişkin düzeyde olabilmesi için böyle hazırlanması gerekiyor.

Levent Y.: 1 Mayıs çalışmalarının propaganda ve ajitasyon yönünün merkezi olarak örgütlenmesine her halde hiçbir yoldaşın itirazı olmayacaktır.

Fatma İzlem Yoldaş'ın önerisi Konferans'ın görüşü olarak oybirliğiyle onaylandı. 1 Mayıs'ın merkezi olarak İstanbul'da kullanması için çalışmak karar altına alındı.

Cabbar ve V. Demir Yoldaş'ların önerileri oybirliğiyle onaylandı.

Oturum Başkanı: 1 Mayıs konusunda başka bir öneri vermek isteyen yoldaş var mı?

Kazım Y.: İşçi direnişlerinin çok yoğun olduğu bir döneme girebiliriz. 1 Mayıs'ın mitinglerle değil de daha çok direnişler

şeklinde örgütlenmesi söz konusu olabilir.

Veli Y.: Mitingin anlamını daraltıyorsun yoldaşım. Miting olur, miting olur. Militan bir miting iç savaşa, devrime bile büyüyebilir. Sonra, değişecek durumlara göre tutum belirleme yetkisi EK'ya verildi.

Kazım Y.: Menşeviklerin geçen yılki 1 Mayıs'ı İzmir'de kutlamalarının biçimi çok sinir bozucuydu. Örgütlü bir biçimde insanlardan para toplanıyor, otobüslere dolduruluyor ve gidiliyor. Gerçi biz böyle yapmayacağız ama, başka türlü yapmanın olanakları olmayabilir.

Cabbar Y.: Başka türlü nasıl yapacaksın, onu anlamadım.

Levent Y.: Olabilir. Herkes sokağa dökülür, trenleri gaspedir.

Demir Y.: Yoldaşın kaygusu herhalde şuradan geliyor. Ülkede sınıf savaşı üst bir aşamaya yükselmişken, 1 Mayıs'ı onun gerisinde kalan bir biçimde kutlamak kötü olur diyor. Zaten böyle birşey düşünülemez. Fabrikalarda direniş varsa, o direnişleri alanlara, en militan savaşlara sürmek, sokağa dökmek gibi üst aşamaya geçilir.

Veli Y.: Yeterli büyüklüğe ulaşmış bir miting, o sınıfın içinde bulunduğu durumu mutlaka yansıtır. Yöneticilerin orada artık bir işlevi kalmaz. Büyük mitingler ve gösteriler çok büyük silahtır. 1 Mayıs'ta başarılı, büyük bir miting yapılırsa, Türkiye çapında tüm güç dengesi değişir.

Zehra Y.: Şunu da özellikle vurgulamak gerek. 1977 1 Mayıs'ında yine AP hükümeti baştaydı. Saldırdı. 1 Mayıs alanında 40 kişi katledildi. Biz bu kanı yerde mi bırakacağız? Elbetteki siyasal ajitasyonumuz Kazım Yoldaş'ın dediği yönde olacaktır. Doğası gereği öyle olacaktır.

Hüseyin Y.: Miting deyince barışçıl, legal birşey anlamamak

gerekir. Öyle de olabilir, başka türlü de olabilir. Büyük bir miting gerçekten büyük bir toplumsal harekettir. 1905 Devrimi 9 Ocak mitingi ile başlıyor. Zehra Yoldaş'ın söylediği noktayı yayınlarda işlemekte yarar var. Büyük olasılıkla 1 Mayıs'a gene öyle bir saldırı gelebilir. Ona karşı saldırgan psikolojiyi de şimdiden hazırlamakta yarar var.

Levent Y.: Ben de görüşümü söyleyeyim. Burjuvazi, 1 Mayıs'ı hiçbir yerde yaptırmamak yoluna gidecek gibi gözüküyor. Onun için Fatma Yoldaş'ın önerisi çok geçerlidir. Bu durumda mutlaka İstanbul'da yapılması için bastırmamız gerekiyor. Oportünistlerin de başka çıkış kapısı kalmayacak. Nerede sıkıyönetim yoksa orada, örneğin Yozgat'ta yapmaya kalkabilirler. *(Gülmeler)*

Oturum Başkanı: Peki yoldaşlar. Sanıyorum konu yeterince açıldı.

1 Mayıs üstüne görüşme kapandı.

Oturum Başkanı: Şimdi karar tasarılarını bitirdik. 15. gündem maddesine geldik. Ondan önce herhangi bir konuda görüş getirecek yoldaş var mı?

V. Demir Yoldaş, Eşgüdüm Komitesi'nin uygulaması gereken kararların tümünü içeren ve Eşgüdüm Komitesi üyelerine iletilecek bir metin hazırlanmasını önerdi. Öneri oybirliğiyle onaylandı.

Cabbar Y.: Bir şey daha var. Eğer 1 Mayıs'ı konuştuğumuz gibi kutlamayı düşünüyorsak, bizim kendi damgamızı taşıyan ayrı bir marşımız yok.

Veli Y.: Var. Hem de kendiliğinden çıktı. *İşçinin Sesi* korosunun söylediği *Varşavyanka* marşı var. Bu marşın sözleri çok güzel ve bize tam uyuyor. Çeşitli eylemlerde çok tutuldu. Her kritik anda birdenbire patladı. Onun notasını yayınlayalım.

Akbulut Y.: *İşçinin Sesi* korosunun marşlarını *TKP'nin Sesi*

çalıyor. Diğer marşlar da var. Bunları bir kasette toplayalım.

Veli Dursun ve Akbulut Yoldaşlar'ın önerileri onaylandı.

Gündemin 15. maddesine (Eşgüdüm Komitesi ve merkez organ editör ve yardımcı editör seçimleri) geçildi.

Veli Dursun Yoldaş Konferans'a bir liste önerdi. Başka öneri gelmedi.

Oylama sonucunda Veli Dursun Yoldaş'ın önerdiği liste oybirliğiyle seçildi.

Oturum uzun alkışlarla kapandı.

Onuncu Oturum

TKP 1980 Leninciler Konferansı'nın Kapanışı

Oturum Başkanı Veli Dursun Yoldaş.

Veli Y. Yoldaşlar, uzun ve yorucu bir çalışmanın sonuna geldik. Seçtiğimiz Eşgüdüm Komitesi'ni zorlu görevler bekliyor.

Hepimizin isteği, Eşgüdüm Komitesi'nin üç ayda bir toplanan bir komite olmaması, gerçek bir yönetim kadrosu olabilmesi, kolektif bir çalışma yürütebilmesidir.

Yoldaşlar aslında hiçbirimiz olayların gelişmesinin bize yüklediği ağır tarihsel sorumluluğa tam anlamıyla hazır değiliz. Ne var ki, önce insanlar o düzeye geliyor, sonra "tarih" onlara o görevleri yüklüyor biçiminde bir pazarlık olamıyor. Savaşım içinde günün görevlerini yapa yapa, günün sorunlarını çöze çöze ilerleyenler, tarihin yüklediği sorumluluğu yerine getirmiş oluyorlar. Bu nedenle, başaracağımıza inancımız tamdır. Bizi başarıya götürecek olan kolektif çalışmadır.

Şimdi hep beraber Enternasyonal marşını söyleyelim.

Hep birlikte ayağa kalkıldı ve Enternasyonal marşı söylendi.

TKP 1980 Leninciler Konferansı kapandı.

Ek: I

Konferans'ın Stalin Konusunda Yaptığı Gündem Dışı Görüşme

Veli Y. Stalin konusunda bir görüşme açılması istendi. Bu görüşmeyi, isteğiniz üstüne, kendi düşüncelerimi özetleyerek açacağım. Stalin konusu bizim anlayışımızı vermek için gerçekten önemlidir.

Bu konuya yaklaşımın altında dünya ölçüsünde genel olarak oportünizm yatıyor. Oportünistler, ortacılar Stalin'i tarihten siliyorlar. Kötülükler Stalin'den, iyilikler allahtan. Böyle bir durum var. Bu çok yanlış bir tutumdur. Biz diyoruz ki, bu tutum düzeltilmedikçe, dünya komünist hareketinin sorunlara yaklaşımı eksiklik ve yanlışlık taşıyacaktır. Biz diyoruz ki iyi yönleriyle, kötü yönleriyle, yanlış yönleriyle, üstün yönleriyle, işçi hareketi tarihindeki tüm insanlar olduğu gibi konulmalıdır. Tarih kitapları yeniden yazılmamalıdır. Bizim söylediğimiz budur. Bunu söylemek bile bugün oportünistleri ve yürokomünistleri sergilemek için yetiyor. Hem bir tarihsel haksızlığı ortadan silmek için, hem de bilimsel olmak için bunu yapmak gerekiyor.

Yalnız bunu yaparken, başka bir uca, "Stalin'cilik" gibi bir anlayışa savrulmamak gerekir. Böyle bir anlayış kesinlikle zararlıdır. Stalin'cilik diye bir anlayış bizim saflarımızda yer tutamaz. Zaman zaman olayların zorlamasıyla, kavganın

zorlamasıyla aşırı sempatiler doğabilir. Bizce bunlar da yararlı değildir.

Yürükoğlu Yoldaş *Proletarya Enternasyonalizmi* kitabında o günkü savaş koşulları altında tutumumuzu koydu. Kişiyi tapma konusunu eleştirdi. Ancak bugünkü uluslararası komünist hareket içinde vurgulanması gereken yön, Stalin'in yanlışlarını eleştirmek değil, Stalin'i tarihin içine tekrar sokmak. Bu nedenle vurguyu bu yöne vurdu. Kişiyi tapınmayı, toplumsal nedenlerini söyleyerek, kişisel yetersizlikleri de söyleyerek, ama daha az söyleyerek, açıkladı. Oportünistler 20 küsur yıldır bunları yazıyorlar. Önemli olan Stalin'in unutturulan yönlerini ortaya çıkartmaktır. Sorunu böyle koyduk.

Ancak bu yazılanları kadrolarımıza, kazanmakta olduğumuz militan yoldaşlarımıza aktaran bazı yoldaşların tutumu, kritik bir durum yarattı. Bu yoldaşlarımız yazılanları kendi eğilimlerine, kendi yanaşmalarına göre çekiştiriyorlar. Partinin koyduğu çerçeveyi o yana, bu yana çekiştirmemek, uzun süre boğuşacağımız, bıkmadan eleştireceğimiz, ve sonunda bir anlayışta birleşeceğimiz bir ustalığı gerektiriyor. Bu bir profesyonalleşme sorunudur.

Stalin konusunda ters uca bir savrulma başladığını önceleri farketmemiştik. Toraman Yoldaş geldiği zaman onunla konuşmaya çalıştım. Stalin konusunu anlatmaya çalıştım. Huysuzluk, rahatsızlık göstermeye başladı. O zaman böyle bir savrulmanın varlığını farkettim. Ondan sonra, "Stalin konusunu, Komintern gerçeklerini anlatın" diyen mektuplar gelmeye başladı. Özellikle Ankara ve Gaziantep'ten gelen mektuplardan gördük ki, yazılanları eğilimlere göre anlamak ve yorumlamak biçiminde bir durum ortaya çıkmış. Elbette bunlar bilerek yapılan çarpıtmalar değildir.

Stalin konusuna doğru bir yaklaşım gereklidir. Bizim tutumumuz biraz önce anlattığım çerçevededir. Ama mademki kadroların bir kesiminde sözünü ettiğim savrulma ortaya çıkmış, o zaman Stalin'in yanlışlarını, eksiklerini de göstermemiz gerekiyor. Bir kez en başta şunu koyalım: Marks, Engels, Lenin insanlığın, kültürün gelişmesinde, etkilerinden bile kar

eksilmeyen ulu dağlardı. Stalin öyle değildi. YetiŐmesine baktığımızda olmasının koşulları da yokmuŐ. Çok kısa bir süre dışında, Rusya dışına çıkmamış. Muhacir mantığına girmedikçe, muhacir karakterine bürünmedikçe yurtdıŐında belli bir süre durmanın getirdiği önemli kazanımlar vardır. Öteki ölkelerin deneyimlerini görüyorsun. Senin için herşey mutlak olmaktan çıkıyor. Bunun bir iç dengesi var. Ufkunu geliştirmeye yardım ediyor. Lenin bunu çok yerde söylüyor. Stalin bir de skolastik bir eğitim görüyor. Din eğitiminden geçiyor. Sonra Stalin Gürcistan'tan geliyor.

Stalin'in yazılarına baktığımızda sürekli olarak Şöyle bir mantık görüyoruz. "Bunu böyle söylemek doğru mudur? Niçin doğru değildir?" diye soruyor. Sonra 4-5 madde sıralıyor. "Bu nedenlerden doğru değildir" "Peki Şunu Şöyle yapmak acaba niçin yanlıştır? Şu Şu Şu nedenlerden. Vasilevski Yoldaş bunu böyle yapmıŐtır, doğru mu yapmıŐtır? Hayır yanlış yapmıŐtır. Niçin? Şu Şu Şu nedenlerden böyle yapmıŐtır." Şimdi bazı yoldaşlar diyorlar ki, bak çok güzel Lenin'i sistematize ediyor ve işçilere çok güzel el kitapları çıkıyor. Bu doğru. Özellikle *Leninizmin İlkeleri* kitabı gerçekten çok güzel bir kitaptır. İŞçilere başlangıç kitabıdır. Fakat gözden kaçırılmaması gereken yön Şudur ki, Stalin bunları işçilere el kitabı olsun diye yazmıyor. Stalin bunları dünya komünist hareketinin teorisyenleri ile tartıŐırken yazıyor. Sorunları bu kadar basitleŐtirmek, bu kadar Şematize etmek yanlış sonuçlara götürür. Lenin'de böyle bir anlayış yoktur. Lenin'i okuduğumuz zaman yaşayan bir varlıkla karşı karŐıyayız. Belli bir güçler dengesi içinde, belli bir durumda, bugün böyle yapılr, diye getiriyor. Esnek. İnsanın kafasının pasını temizliyor. Őematiklik bizim gibi az gelişmiş ölkeler için insanın zaten derdi olan kalıplı düşünme sorununu kemikleŐtirir.

Stalin, işçi yoldaşlarımızın, Leninizmin bazı sorunlarını öğrenme basamağı olmalıdır. Ama o basamağı geçmek zorundadırlar. O basamağı geçip, Marks'a, Engels'e, Lenin'e varmak zorundadırlar. Marks "Ben *Kapital*'i işçiler için yazdım" diyor. Haydi bakalım Şimdi! Aradaki fark bize durumu anlatıyor. Marks, Engels, Lenin devrim kartallarıdır. İnsanlığıy-

la, bilgisiyle, zekâsıyla yüzyılların birikimleri bu insanlarda somutlaşmıştır. Stalin böyle değildir. Stalin'in katkılarını yazdık. Onlardan geri çekilecek değiliz. Ama eksik yönlerini de bizim kadrolarımızın iyi bilmesi gereklidir.

Örneğin, eleştirdiğimiz biçimiyle "monolitik" parti anlayışı onunla geliyor. Tartışma da var, yok değil. Ama bu tartışma giderek biçimselleşiyor. Tartışma artık Lenin dönemindeki tartışma değildir. Gerçekten biçimsel bir tartışmadır. Tepede devletin, toplumun "babası" var, aşağıda çocukları tartışıyorlar. O bir noktada tartışmaya katılıyor, tartışma bitiyor. Bu tür bir anlayış geliyor.

Kişiye tapma korkunç zararlı birşeydir. Biz bunların hepsini kendi pratiğimizde yaşadığımız için kafamızda şimdi balyoz gibi duruyor. TKP içinde yaşadığımız acı deneylerin kökleri Stalin'in yanlışlarına uzanıyor. Kişiye tapma komünist kafada olmaması gereken birşeydir. İleri toplumda olmaz. Bunun toplumsal nedenlerine Yürükoğlu Yoldaş kitabında kısaca değindi. Kişisel nedenlere de değindi. Yetersizlik dedi. Yeterince açılmadı, çünkü o gün için gerekmiyordu. Ama komünist bir insan, binaların tepesinden bakan heykelini gördüğü zaman rahatsız olmalıdır. Yıktırın diyebilir. Bunların sonucunda Stalin yıkılmaz insan oluyor.

Lenin'in bir büyük özelliği olayların gelişmesini önceden görmesidir. Olayları seziyor, bütün yoldaşlarını uyarıyor. Kimisi fark ediyor, kimisi etmiyor. Olay geldiği zaman Lenin'in otoritesi bir kez daha pekişmiş oluyor. Stalin tam tersine, sezme döneminde yazdığı yazılarda yanlışlar yapıyor. Olaylar belli bir yönde gelişmeye, bazı sonuçlar ortaya çıkmaya başlayınca, pratiğin gösterdiği sonuçları özetliyor ve doğruları söylemeye başlıyor. Eski yazdığını böylece değiştirmiş oluyor. Dolayısıyla, Stalin'de bir sürü çelişki vardır. En somut örneğini Çin devriminde görürsünüz. Çin devrimi hakkında yazdıkları gerçekten bir labirenttir. Ulusal burjuvazi konusu da öyle.

Troçki hiçbir zaman Leninist olmamış. Ama büyük bir lider, büyük bilgi biriktirmiş. Hele Buharin genç yaşta filozof. Lenin onun teorisine her zaman saygı gösteriyor. Zinovyefler, Kamenevler hepsi 6-7 tane dil biliyor. Hepsi kütüphaneler

yutmuş. Büyük bilim adamları aynı zamanda. Bunların karşısında durmak kolay değil. Fakat Stalin onlar karşısında geneliyle doğruyu söylüyor. Onun için elindeki her silaha sarılıyor. O silahların içinde, kötöleri de var. Bunların sonuçları şimdi çıkıyor. Ve geliyor bizi TKP'nin içinde, canevimizden vuruyor. Merkez Komitesi seçiyorlar. Sonra Merkez Komitesi diye birşey kalmıyor. öldürölmüş. Tabii yaşın yanında kurular da yanar, bunu anlarız. Ama yanan kurular odun parçası değil ki. Bunlar dünyanın en kritik dönemlerinin yetiştirdiği üstün devrim kadroları. Alman entelejansı sızmış, beyaz ordular gelmiş, faşizm hazırlanıyor, Kirof'u öldürüyorlar. Herşeyi anlıyoruz ama Marks, Engels, Lenin başka yöntemlerle savaşılabiliyorlardı. Stalin başka yöntemlerle savaşıyor. Ve sonunda açık tartışma ortadan kalkıyor.

Bir yoldaşımız Konferans'da, Dimitrof ile 7. Kongre için oportünist dedi. Dimitrof'un raporu, oportünizme kapıyı arıyor dedi. Peki ama Stalin o gün neredeydi? Kongre, salonda dev gibi tepeden aşağıya sarkan Stalin portresi altında toplanıyor. Ve Stalin o kongrede hiç konuşmuyor. Bu ikili bir durum değil mi? Konuşmamakla raporu onaylamış oluyor. Sonraki kuşaklar nasıl yorumlarsa yorumlasın. Ben diyebilirim ki rapora itiraz ettiği için konuşmadı. Başkası diyebilir ki, onayladığı için itiraz etmedi. Böyle bir dönüşte Stalin tavrı göstermiyor. Doğru muydu bu tutum?

Sonra gerçekten açık bir yönetim olsa, gerçekten Marksist-Leninist yöntemler işlese, Stalin'in ardından Kruşçef gelebilir miydi? Kruşçef sokaktan fırlayıp gelmiyor. Stalin'in merkez komiteye aldığı, onun evine girip çıkabilen en yakını üç-beş kişiden biridir.

"*British Road to Socialism*"'i Stalin onaylıyor. Stalin'i tüm bu yönleriyle görmemiz gerek.

Stalin hakkında söylenebilecek en genel yargı şu olabilir: İdeoloji, varılacak yeri, olması gerekeni gösterir. Siyaset olması gerekenle olabileni eşleştirme sanatıdır. Marks, Engels ve Lenin'de ideoloji siyaseti güderken, Stalin'de çoğu zaman siyaset ideolojiyi gütmüştür.

Stalin'i okumamak çok yanlıştır. Anti-Stalinizm, anti-

komünizmdir. Ama Stalin hayranlığı da ilkel birşeydir. Üstelik bizim ülkemiz insanı için özellikle tehlikelidir. Biz teoriyle haşır neşir bir ulus değiliz. Alman işçisi gelip bizim üniversitelerde istediğiniz konuda ders verir. Onların öyle bir teorik düzeyi var. Bizim halkımız öyle değil. Bizim devrimcimiz de öyle değil. Reçeteler almak çok işine geliyor. Okuyor ve okudukça rahatlıyor. "Herşey kafama oturdu" diyor. 1-2-3-4-5, bazen 6 madde, tamam. Ama bu kadar. Herşey kompartmanlara oturmuş. Böyle olduğu zaman mekaniklik geliyor. Yapılması gereken, yeni başlayan yoldaşlarımıza Stalin'i okutmaktır. Mutlaka onun büyük insan olduğunu, onun Troçkilere, Buharinlere, Zinovyeflere karşı verdiği savaşımı, onun sosyalizme yaptığı katkıyı, ve özellikle onun faşizme karşı savaşındaki büyük katkısını öğretmeliyiz. Stalin, büyük bir başkumandır. En ince işine dek ordunun başında durmuştur.

Yapılması gereken, yoldaşlarımıza Stalin'i okutmaktır. Ama öteye geçmelerini de sağlamaktır. Yönetici yoldaşlarımızın herkesi Marks, Engels ve Lenin'e yöneltmeleri gerekmektedir. Kurtuluş oradadır. Yoldaşlarımıza Marks'ı, Engels'i, Lenin'i dayayacağız. Anlarlar. Bu aynı zamanda kafamızdaki donmuş dengeleri de siler atar. Onlardan okudukça farketmeden diyelektiği öğreniyorsun. Diyalektik budur, şudur diye anlatmıyorlar ama sorunları öyle bir algılıyorlar ki, diyalektik kendini gösteriyor. Marks, Engels, Lenin.

Fatma Y. Ben devrimci durum için Stalin'e baktım. Ondan sonra da Komintern'in yayınlarına baktım. Gerçekten üzüldüm. Mekaniklik ancak bu kadar olur. Komintern'de Sovyet delegasyonunun başkanının yayınladığı bir kitap var. Komintern'de devrimci durum sorununun ele alınışını anlatıyor. Ayırmış da ayırmış. Parlamenter kriz, politik kriz, devrimci kriz, devrimci durum, devrim anı. Komintern'de bunlar uzun uzun tartışılmış. Parlamenter kriz mi, politik kriz mi önce gelir?

Bu mekanik anlayışın bir başka tarihsel örneğini Almanya'da faşizm tırmanırken Alman Komünist Partisi'nde görüyoruz. Faşizm-sosyal demokrasi arasındaki ilişki konusundaki Komintern tezinin özünde doğru olduğu açıktır.

Türkiye'de bunu yaşadık. Kuşkuya gerek yok. Fakat, Alman Komünist Partisi'ni gerçekten yıkıma götürüyor bu sorun. Faşistlerle sosyal demokratlar aynıdır yollu karar alıyorlar. Alman Komünist Partisi sosyal demokrat işçilerin yakasına sarılıyor. Ondan sonra yanlış yaptık deniyor, özeleştiri yapıyor. (Veli Y.: Komintern'in ilk görüşü, faşizm kapitalizmin geçilmesi gereken bir aşamasıdır biçiminde oluyor.) Almanya'ya faşizmin gelişi gerçekten bize bir uyarı olmalıdır. Şemalarla yola çıkmamak gerek. Lenin gibi gözünü dört açacaksın. Sürekli arayacaksın. Hiçbir şeyi şematize etmeden çözüm arayacaksın. Reçete gerekmiyor.

Stalin herşeyi formül haline getiriyor. Örneğin ideolojik olarak en yakınındakine vurmak tezi. Şimdi "yakını" yorumla, "ideoloji"yi yorumla bakalım. Bugün ben diyebilirim ki, "Kurtuluş" ideolojik olarak bize en yakın olanıdır. Ama biz menşeviklerle uğraşılıyor. Yakını yorumla o zaman. İşçi sınıfı içinde mi yakın? Örgüt içinde, partimiz içinde mi yakın? Sonra, *her zaman* mı en yanında durana vuracaksın? Yaşamda böyle şeyleri kalıplara sokmak doğru olmuyor ve yanlış anlayışlara yol açabiliyor.

Aynı şekilde bugün Sovyet toplumunu ele alalım. Bu aynı zamanda toplumsal bir analizdir. Sovyetler'de bir tıkanıklık vardır. Neden? Sosyalizmin dayanacağı önemli bir unsur vardır. İnsiyatif. Açık tartışmayı içeren disiplin anlayışı, gerçekten sosyalist toplumun da disiplin anlayışıdır. Toplumsal bir olgudur. Onu kapitalizmden ayıran önemli bir özellik onun o açık tartışmasıdır, dinamiğidir. Disiplin kapitalizmde de var. Fabrika işçisi zaten disiplinli. Sabah 6'da kalkmayı bizden, sosyalizmden öğrenmeyecek.

Bunları söylerken Stalin'e sahip çıkmak ayrı birşeydir. Stalin büyük bir liderdir.

Veli Y.: Lenin'in son mektubunu bilmiyorum içinizde okumayan var mı? O mektup çok öğreticidir. İlk okuduğumda Lenin'e kızmıştım! Az daha, "bu Lenin de Avrupa'da züppeleşmiş" diyeceğim geldi. Bu nasıl iştir? Lenin o mektupta Stalin'i anlatıyor. Nobrandır, serttir, katıdır, kaprislidir,

kıncıdır, vb. Bunlar ikincil düzeyde duruyor ama yarın koşullar değiştiğinde, bu özellikleri onun kişiliğini belirlemeye başlayabilir. O zaman da çok kötü olabilir, diyor.

Helsinki'de Lenin'in başından geçen bir olayı anlatayım. Lenin, yanında muhafızı, Helsinki'de sokakta yürüyorlar. Küçük bir kız çocuğu arabanın altına düşüyor. Ezilecekken Lenin atılıyor, kurtarıyor çocuğu. Birkaç adam toplanıyor başlarına. Muhafızı daha sonra Lenin'e kızıyor. "Böyle olmaz, sen ezilseydin, devrim ne olacaktı?" diyor. "Senin de başına birşey gelebilirdi. Ya da, bak adamlar toplandı, deşifre olabilirdin" diyor. Lenin şöyle yanıtıyor: "bu çocuğu kurtarabilecek olduğum halde kurtarmasaydım, kendime saygım kalmazdı. Kendine saygısı olmayan Lenin'in de devrime hiçbir yararı olmazdı." Bunlar büyük sözler değil. Lenin orada somut olarak bu sözleri uyguluyor. Derin anlamı var. Lenin kendi misyonunu bilen, dünyayı değiştirmeye hazırlanan bir insan. Böyle bir insanken bunu yapıyor.

Lenin ölürken, hasta yatağında, Martof'un da hasta olduğunu duymuş, ki Martof can düşmanı, "Martof da hastaymış, teker teker ölüyor herkes" diyor. Ve ona en iyi doktoru göndermeleri için telgraf çekiyor. Lenin hayatı boyunca Martof'u yerden yere vuruyor, belkemiğini kırıyor. Ama yanlısını eleştiriyor yalnızca.

1929'a kadar işler oldukça iyi gidiyor. Fakat 29'dan sonra Stalin gerçekten değişmeye başlıyor. Kişiyi tapma çok zararlı olmaya başlıyor. Bunun ekonomik, toplumsal, siyasal, askersel, entelejans, her yönü anlaşılabilir ama yine de bunları kabul etmek olamaz.

Kenan Y.: Ben de biraz farklı düşünüyordum, şimdi gerçekten kafam açıldı. Yaşasın açıklık, yaşasın doğrulardan korkmamak, yaşasın örgütümüz diyeyim, ne diyeyim!

Bundan sonra Zehra, Celal, Demir, Cabbar, Kerim, Kalmaz, Hüseyin, İhsan ve Olgun Yoldaşlar konunun çeşitli yönlerini zenginleştiren konuşmalarla Veli Dursun Yoldaş'ın görüşlerine kauldiklarını belirttiler.

Kazım Y.: Yoldaş, ben bir de Palme Dutt'ı sormak istiyordum. Çünkü Toraman Yoldaş Türkiye'de bize Palme Dutt'ın *Faşizm ve Sosyal Devrim* kitabın el kitabı olarak tanıttı. Palme Dutt'ın Komintern içerisindeki yeri nedir? Neler olmuştur? Getirmiş olduğu görüşleri biz tamamen benimsemiőtik.

Veli Y.: Komintern'deki rolü üstüne kesin birşey söyleyemeyeceğim. Çok değerli bir insan olduğu açık. İngiliz Komünist Partisi'nin kurucularından, Komintern'de çalışıyor. Çok sayıda ve çok güzel kitapları var. Komintern'de soyutlanıyor. Stalin'le arasında bir anlaşmazlık olduğu belli. (*Fatma Y.:* "Babamız Stalin" de demiyor.) *Enternasyonal* adlı bir kitabı var. Açın orada Stalin konusuna bakın. Ben ilk okuduğumda ona da kızmıştım. Hiç de istediğim gibi koymuyordu Stalin'i! Sonradan İngiliz Komünist Partisi'nde de görev vermiyorlar. *Labour Monthly* diye bir dergi çıkarıyor. Küçükük bir odada, kâğıtların arasında ölüyor. Ondan sonra Lenin niőanı veriyorlar. Ancak bu kadarıyla söyleyebiliyorum.

Sözünü ettiğiniz kitaba gelince. O kitap, faőizmin ilk yıllarında yazılmıştır. Erken-yantıő yargıları vardır. Örneğin, Ruzvelt yönetimini faşist olarak ele alış. Ama dikkatle çalışılması gereken kitaplardan birisidir. Kitabın zayıflıklarının bir nedeni de, o günkü Komintern yorumunu savunmak zorunda oluşudur.

Akbulut Y.: O kitabın ilginç bir yönü daha var. "Sosyal-faşist" deyimini yalnızca bir kez geçiyor. Stalin'in adı da öyle.

Toraman Y.: Orada sosyal-faşizm analizinin mekanik bir uygulamasından söz ediyor. Uygulamayı, sosyal-faşizm tezin-den ayırıyor. Kızıl sendikanın tabandaki sosyal demokrat işçilere sosyal faşist demesi söz konusu. Palme Dutt sosyal-faşizm saptaması doğrudur ama uygulamada basitleőtiriliyor diyor.

Veli Y.: Biz de doğrudur diyoruz. Fatma Yoldaş bunu anlattı. Sosyal-demokrasi, toplumdaki sınıf savaşının düzeyine göre

farklılaşan ağırlıklar alıyor. Bazan ilerici diyebileceğimiz bir rol oynuyor, bazan sosyal-faşistlik yapıyor ve onlara gerektiğinde sosyal-emperyalist, sosyal-şovenist diyen Lenindir.

Toraman Y.: Tabanda uygulama konusunda sorun çıkıyor. O zamanlar, bu tabandan ve tepeden cephe meselesinde bir tutarsızlık var. O dönemde cepheyi tabandan kurma, tepeyi yok sayma eğilimi var.

Akbulut Y.: Bunlar da mekaniktir. Tabandan, tepeden, ortadan, yandan... Tabanla "cephe" yapılabilir mi? Taban, bir siyasete, bir öncülüğe kazanılabilir.

Toraman Y.: Dimitrof tabandan ve tepeden konusunu getiriyor. Aslında mekanikliği ayrı tartışılabilir ama uygulamada bir tutarsızlık var. Tabana da saldırılıyor.

Levent Y.: Ben birşey söyleyebilir miyim bu konuda? Aslında Stalin'le gelen, başkalarıyla devam ettirilen... (*Toraman Y.:* Pardon. Bunu Stalin'le bağlayabilir miyiz, bağlayamaz mıyız sorunu var işte.) Şunu söylemek istiyordum. Stalin'de hata, bazı taktiksel sorunları ilkesel düzeye çıkarmak oluyor. O tarihlerdeki savaşımın içinde sosyal demokrasinin çeşitli yönleri ağırlık kazanıp öne çıkıyor. Ona göre senin taktiklerinin değişmesi gerekiyor. Duruma göre cephe de yapman gerekiyor, vurman da gerekiyor. Ama bunlar hiçbir zaman ilkesel plana çıkmıyor. Ama Stalin alıyor taktikleri, ilkesel plana çıkarıyor. Yaşamda da hiçbir şey siyah, ya da beyaz değildir. Döneme göre, koşullara göre, her olgunun şu yönü, ya da bu yönü ağırlık kazanıyor. O dönem içerisinde sosyal demokrasinin sosyal faşist yönü onun belirleyici özelliği oluyor. Onun için Marksizm-Leninizm'de her zaman söylediğimiz birşey var. Hiçbir meseleyi zamandan ve gelişmelerden kopuk bir biçimde ele almamak gerekir. Bir yönü öne çıktığı zaman siyah oluyor, öbür yönü öne çıktığı zaman aynı şey beyaz oluyor. Bunları ilkesel düzeye çıkarıp, bu her zaman beyazdır dersen durum değişiyor. Bu kez ya açık özeleştiri yapacaksın, ya da hayır ben öyle dememiştim

diyeceksin ve üstünü kapatacaksın. Dün "beyaz" derken, bugün siyahıtır demeye başlayacaksın.

Toraman Y.: Dimitrof meselesi benim kafamda sorun. Kendim de okuyacağım. Ama çözmüş değilim.

Veli Y.: Kaynakları da çok eleyici bir gözle okumak gerekir. Örneğin bugün SBKP tarihi diye okuduğumuz kitaplar, aslında SBKP tarihi değil, Sovyet toplumu tarihidir.

Gerektiğinde Őiddet kullanmaya bir itirazımız yok. Ama Stalin'in son yıllarında bunun Marksizmin ruhuna uygun biçimde kullanıldığını sanmıyorum.

Bunları konuşmaktan korkmamak gerek. Bunlar Stalin'in tarihteki büyük yerini gölgelemez. Biz Stalin'i savunacağız. Her zaman, anti-Stalinizm, anti-komünizmdir diyeceğiz. Ama sorun, yoldaşlarımızı devrimi yapabilecek kadrolar haline getirmektir. Bu iş, ham hayranlıklarla olmaz. Gerçekten yaşamı kavrayacak kadrolar olmak zorundayız.

Konferans'ın Stalin konusunda yaptığı gündem dışı görüşme kapandı.

Ek: II

Menşevik “Plenum” Raporu

Politik gelişmeler

1978 MK Plenumu'ndan bu yana ülkemizin politik yaşamı derin ekonomik, sosyal ve politik bunalımlarla, işçi sınıfının, halkımızın çetin savaşlarıyla niteleniyor.

Geçtiğimiz iki yıllık dönemin başlıca politik gelişmesi CHP ağırlıklı hükümetin düşmesi ve gerici Demirel hükümetinin kurulmasıyla yeni politik durumun ortaya çıkmasıdır. CHP emperyalizmle işbirliği yapan küçük bir tekelci azınlık dışındaki büyük ve orta burjuvazinin desteğini kazanmıştı. Önemli bir emekçi yığınının oylarına dayanıyordu. Ama onun politikası tekelci olmayan burjuvaziyle, emperyalizm ve işbirlikçi-tekelci burjuvazi arasında bir uzlaşmayı temel alıyordu, burjuva reformist bir nitelik taşıyordu. Onun politikasındaki ikircim işte bu nesnel kaynaktan geliyor.

CHP ağırlıklı hükümet işbaşına geldiği dönemde hem uluslararası durum, hem de ülke içi durum yeni çizgiler kazanmış, NATO'ya egemen çevreler bugün bütün açıklığıyla ortaya çıkan yumuşama sürecini baltalama, nükleer silahlanmayı tırmandırma, askersel dengeyi değiştirme girişimlerini başlatmıştı. Kapitalist dünyanın tüm merkezlerinde ekonomik

bunalım derinleşmişti. Türkiye, tarihinin en derin ekonomik bunalımına girmiş ülkemizde sınıf savaşları sertleşmişti. Bir avuç tekel, devlet erkini sınırsız ele geçirmek, devlet teknelci kapitalizmine sızramak, bunalımın yükünü zorbalıkla emekçilerin üstüne yıkmak için daha elverişli koşullar yaratmaya çalışıyordu. Bu durum, tüm politik güçlerin önüne şu ikilemi koymuştu; ya emperyalizm ve işbirlikçi tekellerle birlikte tüm ulusun çoğunluğuna karşı olmak, ya da halkla birlikte emperyalizme ve işbirlikçi-teknelci burjuvaziye karşı olmak.

CHP yönetimi bu koşullarda nasıl bir çizgi izledi?

CHP ağırlıklı hükümet dış politikada NATO içinde göreceli bir hareket alanı elde etme, sosyalist ülkelerle işbirliğini güçlendirme yönünde ürkek girişimlerde bulundu.

Ekonomik alanda devlet sektörünü korumak, yeraltı zenginliklerine sahip çıkma yolunda çoğu kez sonuçlandırılmayan sınırlı kimi girişimlerde bulundu. Öte yandan faşist öğelerin devlet aygıtı ve ekonominin kilit noktalarından sökülmesi yönünde çok yetersiz de olsa kimi önlemler aldı.

Nedir ki CHP ağırlıklı hükümetin bu yöndeki belli belirsiz girişimleri, NATO'ya egemen çevrelerin, ülke içinde Koç, Sabancı ve öteki tekel guruplarının artan direnciyle karşılaşmıştı. Faşist yeraltı örgütleri CIA'nin ve MİT'in planları doğrultusunda görülmemiş bir terör kampanyasına giriştiler. Sol görünümlü terörcü örgütler, yine bu merkezlerin, MİT'in, CIA'nin sızmasıyla hareketlendirildi. Hükümet içindeki truva atları tüm bu gelişmeler boyunca hükümeti gericilikle adım adım işbirliğine zorladı. Sosyalist Enternasyonal'in yöneticileri, CHP yönetimindeki NATO yanlısı ve teknelci güçlerle bağlı kesim bu yönde etkin bir rol oynadı. CHP yönetimi yürüttüğü uzlaşma politikası sonucu temel olarak dayandığı güçlerden hızla soyutlanmaya ve yığınsal gücünü yitirmeye başladı. Zamanla emperyalizm ve işbirlikçi teknelci burjuvazinin politik güçleriyle daha fazla uzlaşmaya gitti.

Böylesi bir noktadan sonra iç gericiлик, CHP yönetiminde çıkarlarını tekellerle birleştirmiş kesimlerle birlikte, gelecekte uygulayacakları planların temelini adım adım CHP ağırlıklı hükümete attırmayı başardılar.

Gelişmeler CHP'nin de önünde duran ikilemin gerçekliğini kanıtladı. Halkla birlikte olmayan hükümet, emperyalizmle, tekellerle birlikte halka karşı konum aldı. Amerikan üsleri bu dönemde yeniden açıldı. NATO'nun ülke ekonomisini daha da yıkan ağır silahlanma harcamaları onaylandı. Şimdi imzalanan ikili kölelik anlaşmasının görüşmeleri başladı. İMF'nin, Dünya Bankası'nın tüm dayatmalarına boyun eğildi. Ekonominin askersel raylara oturtulması girişimleri hızlandırıldı, bir dizi devalüasyon yapıldı. Enflasyonist politikayla emekçi yığınlar işsizlik, pahalılık altında ezildi. Kanlı Kahramanmaraş kırımı bahane edilerek sıkıyönetime gidildi. Böylece ordunun politik yaşamdaki etkinliği artmaya başladı.

Faşist MHP ve onun silahlı yeraltı örgütleri karşısında CHP ağırlıklı hükümet yalnız gerilemekle kalmadı, tüm demokratik yığın örgütlerine karşı saldırı yoğunlaştı, örgütlerin bir bölümü kapatıldı. Dahası sendika yöneticileri tutuklanmaya, basın üstünde anti-demokratik baskılar yine bu dönemde yoğunlaşmaya başladı. Bu hükümet 12 Mart döneminden sonra en fazla grev erteleyen hükümet oldu.

İşte bu politika 14 Ekim seçimleri sonucunda CHP'nin yenilgisine yol açtı. TKPMK'nın 1978 Plenumu halkımızın karşı karşıya bulunduğu büyük tehlikeleri önlemede CHP ağırlıklı hükümetin yeteneksizliğini, sallantılarını, uzlaşmacılığını yığınlara duyurdu. Partimiz tüm anti-emperyalist demokratik güçleri eylem ve cephe birliğine çağırdı. CHP ağırlıklı hükümetin en küçük olumlu adımlarını desteklemek taktiğini, onun gericilikle uzlaşma çizgisine karşı savaşa, emperyalizme, işbirlikçi tekerci burjuvazinin egemenliğine, faşizm tehlikesine karşı halkın savaşlarını örgütlemekle birleştirdi.

Bütün bu dönem boyunca TKP halkımızın anti-emperyalist demokratik savaşımının ön sıralarında yürüdü. Bu dönemde ilk kez yurt çapında bir dizi merkezi politik kampanya gerçekleştirildi. NATO'ya, Amerikan atom roketlerinin Batı Avrupa'ya yerleştirilmesine karşı, sıkıyönetime gidilmesine, İGD, İKD ve öteki demokratik örgütlerin kapatılmasına karşı, MHP'nin kapatılması, can güvenliğinin sağlanması için yığınsal gösteriler başarılıydı. Bu gösteriler ülke ölçüsüne ve yurt dışındaki

işçilerimiz arasına yayıldı. Yığınların sıkıyönetim ve terörist eylemler karşısında yılgınlığa kapılmasını önlemede bu direnişler önemli rol oynadı. Politik kampanyalar yığınların savaş gücünü yükseltti, demokrasi hareketini güçlendirdi, eylem birliği sürecini hızlandırdı. Partimizin nicelik ve nitelikçe daha güçlenmesini ve yığınsallaşmasını sağladı.

CHP ağırlıklı hükümet kurulduktan ve sıkıyönetim dayatıldıktan sonra da yığınların savaşımı durmadı. Ancak TKP MK Politik Bürosu'nun yöre sekreterleri ve yığın işleri sorumlularıyla 1979'da yaptığı toplantıda saptadığı gibi yığınların eskiye göre hareketliliğinde göreceli bir durgunluk belirdi.

Bunun nedenleri yığınların CHP yönetiminin reformcu demagojisinin iç yüzünü anlayamaması, sıkıyönetimin terörünün, baskıların artması, burjuvazinin işçi hareketini bölme girişimleri, ulusal demokratik güçlerin bölünmüşlüğü işçi hareketine yansıyan sağ ve sol oportünist görüşlerin varlığıdır. İlegal çalışmayı legal çalışmayla bağlamakta ne denli başarılar elde edilirse edilsin, işçi partileriyle eylem birliğinin sağlanamayışı da yığınların aktifliğini arttırma girişimlerini köstekledi. Bütün bunlara karşın CHP ağırlıklı hükümet döneminde işçi sınıfı derin ekonomik bunalımın sonuçlarına, işbirlikçi-tekelci burjuvazinin egemenliğine karşı direnişlerini sürdürdü. Mersin soda işçilerinin direnişi ve Ankara'ya yürüyüşü bunun somut bir örneğidir.

TKP parlamento dışı savaşımı seçim kampanyası ile bağladı. 14 Ekim seçimlerinde seçmenleri gerici partilere, faşist MHP'ye ve ayrıca CHP sağ kanadına bağlı adaylara oy vermemeye çağırdı. TİP ve TSİP'e, Kürt demokratlarına, CHP'nin sol kanadına ve tüm demokratik güçlere ortak seçim bloku kurmak önerisi yaptı. Bu öneri gerçekleşseydi, CHP ağırlıklı hükümetin politikasından yüz çeviren emekçi yığınların demokrasi saflarına çekilmesi yönünde önemli bir adım atılmış olurdu. Bu yığınların bir bölümünün ikircime sürüklenmesi, bir bölümünün de yeniden gerici partilerin demagojisine kapılması önlenebilirdi.

Seçim bloku gerçekleşmeyince TKP seçim kampanyasını

ülke ölçüsünde ortak yığınsal demokratik bir savaşıma çevirmek amacıyla ilerici güçlere eylem birliği çağrısında bulundu. Eğer böyle bir kampanya daha etkin biçimde gerçekleştirilebilseydi, Demirel hükümetinin yeniden işbaşına gelmesine karşı güçlü bir direniş örgütlemeye temel oluşturacaktı. Partimizin bu önerisi sınırlı da olsa bazı illerde en başta İstanbul'da yaşama geçirildi. Birlik Dayanışma yanlıları, TSİP ve Kürt demokratları arasında eylem birliğiyle ortak gösteriler yapıldı. Bugün eylem birliği hareketinin güçlenmesinde bu deneyim küçümsenmeyecek bir rol oynamıştır. TKP, illegallik koşullarında öteki partilerle karşılaştırılmayacak kadar eşitsiz bir durumda, oldukça kısa bir hazırlık çalışmasına karşın İstanbul'daki seçimlerde aktif olarak çalıştı ve partimizin desteklediği bağımsız aday küçümsenmeyecek bir başarı kazandı.

Bu seçimler bir güç yoklaması oldu. İşçi partileriyle ve geniş demokratik çevrelerle eylem birliği için elverişli koşullar yarattı. 14 Ekim seçimlerinde gerici partiler, başta AP, kendi seçmenlerini büyük ölçüde mobilize ettiler. Daha önce CHP'ye oy veren yığınların bir bölümü bu partiden desteklerini çekti. CHP ağırlıklı hükümet düştü. Gerici Demirel hükümetinin kurulmasıyla yeni bir politik durum ortaya çıktı.

Bugünkü durum — halkımızın savaşları

Bugünkü durumun başlıca özellikleri şunlardır: Emperyalizmin, özellikle ABD, NATO egemen çevrelerinin baskı ve hegemonyası artıyor. Ekonomik bunalımın derinleşmesi en sert çizgileriyle ortaya çıkıyor. İşçi sınıfının, halkın yaşam koşulları hızla kötüleşiyor. Rejim giderek yarı askersel zorbalık rejimi niteliği kazanıyor. Faşist ve sol maskeli politik terörizm geniş boyutlar alıyor. Egemen güçler istedikleri politik duraganlığı sağlayamıyor, hükümet yıpranıyor, sınıf savaşları yayılıyor, yükseliyor.

Emperyalizme bağımlı kapitalist sistem derin bir bunalım içinde Ekonomide süregelen bir durgunluk var. Yatırımlar düşüyor, fabrikalar yarıdan daha az bir kapasiteyle çalışıyor,

buna karşın fiyatlar sürekli yükseliyor. Enflasyon %100'ü aşılıyor, çalışabilir nüfusun %20'si işsizdir. Dış borçlar 20 milyar doları geçti. Emperyalizme bağımlı kapitalizm koşulları, endüstrinin ara ve hammaddelerinin dış alıma dayanması, tarım ürünlerinin bir dizi devalüasyonla düşük fiyatlarla dış satımı ülke ekonomisini yıkıma sürüklüyor. Bu yıkımın başlıca nedeni, yeni sömürgecilik yöntemleriyle ülkemizin emperyalizme bağlanmış olmasıdır.

Ülkemiz bir yandan derin ekonmik bunalım içinde çalkalanırken öte yandan tekelleşme süreci daha da hızlanıyor. Küçük ve orta işletmeler arasında iflaslar çoğalıyor. Dahası bir kısım büyük burjuvazinin konumları sarsılıyor. Az sayıda banka ve onlarla sıkı sıkıya bağlı Koç, Sabancı gibi bir avuç tekel gurubu ülke ekonomisinde egemen oluyor. Şimdi bunlar uzun yıllar devlet kapitalizminin yarattığı temele dayanarak bir yandan kârlı devlet işletmelerini kendi kontrollerine almak, bu alanlarda devlet tekeline son vermek için çalışıyorlar. Öte yandan, Özal gibi devletin kilit noktalarındaki temsilcileri eliyle ekonomiyi kontrol etmek için çabalarını yoğunlaştırıyorlar. Bu gelişmede ekonominin yönetim mekanizmasındaki emperyalist tekellerin, özellikle emperyalist finans kuruluşlarının temsilcileri etkin rol oynuyor. ABD'nin yanısıra F. Almanya öne çıkıyor.

Tekelleşmenin tırmanmasıyla Türkiye'de Devlet Tekel Kapitalizmine özgü gelişmeler belirginleşiyor. Kuşkusuz bu süreç olgunlaşmış olmaktan uzaktır. Emperyalist tekellerle bütünleşen finans oligarşi derin bunalım koşullarında bu süreci hızlandırmak, devlet tekel kapitalizmine geçmek için her araçtan yararlanıyor. Ülkemizin içinde bulunduğu derin bunalım emperyalist ülkelerin baskılarını yoğunlaştırmasına, hegemonyasını arttırmasına geniş olanaklar yarattı.

1974 yıllarından başlayarak ortaya çıkan, Türkiye ile ABD arasındaki bazı uyuşmazlıklar şimdi emperyalizmin çıkarları doğrultusunda çözülüyor. ABD ile imzalanan ikili kölelik antlaşması bu yöndeki en önemli adım oldu. Bu antlaşma ülkemizdeki ABD ve NATO üstleri orta ve yakın doğuda özellikle İran'la ilgili ortaya çıkan yeni gelişmeler açısından Türkiye için çok tehlikeli bir ortam yaratıyor. Ülkemizin

ekonomisi İMF gibi yeni sömürgeci kuruluşlara daha da teslim ediliyor. Ortak pazara girme yönündeki çabaları ulusal endüstri ve tarımı daha da yıkıma götürecektir tehlikeler taşıyor. Türkiye ekonomisi NATO'ya yapılan harcamaların, egemen çevrelerin dayattığı ağır silahlanma yükünün altında eziliyor. Bütçenin cari harcamalarında askersel giderler %40'ı geçiyor. NATO'nun modernizasyon adı altında dayattığı yeni harcamalarla ülke ekonomisi daha çok askersel raylara oturtuluyor.

Ekonomik bunalımın yükünü emekçilerin sırtına daha fazla yüklemek, bir avuç işbirlikçi-tekelci burjuvazinin çıkarlarını güvence altına almak, ülkemizi büsbütün Amerikan emperyalizminin nükleer silah deposuna ve sıçrama tahtasına çevirmek, rejimi daha da gericileştirmeden olanaksızdır. Sermayenin bir küçük azınlığın elinde toplanma süreci, erkin yapısını da derinden etkiliyor. Devlet üstünde emperyalist güçlerin, işbirlikçi-tekelci burjuvazinin en gerici kesimlerinin, militarist kliğin ağırlığı iyiden iyiye artıyor. Bugün işbaşında bulunan gerici hükümet, emperyalist çevrelerin, işbirlikçi tekellerin yanısıra artan ölçüde ordu içindeki gerici çevrelere dayanıyor.

Hükümet faşist MHP ile çok sıkı ilişkiler içindedir. Bir taraftan CIA, MİT denetimindeki faşist vurucu güçlerle, öte yandan sıkıyönetimle, devlet güçleriyle terörü alabildiğine yoğunlaştırıyor. Ordunun, militarizmin politik yaşamdaki etkinliği biteviye artıyor. Böylece rejim giderek yarı-askersel zorbalık rejimi niteliğine bürünüyor. Bu gelişme, devlet mekanizmasındaki konumlarından ötürü faşizm tehlikesinin artması sonucunu doğuruyor. Gerici hükümet bir dizi zorbalık yasasıyla daha şimdiden demokratik hak ve özgürlükleri budadı.

Ülkemizde politik partilerden, sendika ve yasayla kurulu meslek örgütlerinden başka hemen hemen legal demokratik örgüt kalmamıştır. Baskılar işçi sınıfı, özellikle sendikalar üzerinde yoğunlaştırılıyor. Türkiye Kürdistanı'nda sıkıyönetimin zorbalığı, terörü artarak sürüyor. Politik güçler arasında saldırının sivri ucu komünistlere yöneliyor. Binlerce anti-faşist tutuklu zindanlarda çürütülüyor. Tüm politik tutukluların

sayısı yirmi bine varmıştır. İşkencenin boyutları 12 Mart döneminin boyutlarını aşmıştır. Demirel hükümetinin kurulduğundan bu yana sıkıyönetimin, faşist çetelerin, Maocu ve sol maskeli terörcü gurupların kurbanları CHP ağırlıklı hükümet döneminin dört katına çıktı. Son iki yılda 2500'e yakın yurttaş bu saldırılar sonucu can verdi. 100.000'e yakın yurttaş gözaltına alındı, polise götürüldü, stadyumlara dolduruldu.

Egemen güçler bundan da öte gitmek istiyorlar. DGM yasasıyla, 15-16 Haziran 1970'de işçi sınıfımızın ezdiği 274-275 sayılı yasaları değiştirme girişimi yeniden ele alınıyor. Anayasa gerici yönde değiştirilmek isteniyor. Bununla Başkanlık sistemi adı altında yarı-askersel zorbalık rejimi yasalaştırılması planlanıyor. Buhran ve savaş hali yasa tasarısıyla bu girişimler daha da tırmandırılıyor. Halkımızın bugün de derin bir tepkiyle andığı 12 Mart diktatörlüğü ile bugünkü rejim arasında, taşıdığı tehlikeler bakımından bir karşılaştırma yapmak durumun çetinliğini kavramak için yeterlidir. Günümüzde 12 Mart döneminden ayrımlı olarak uluslararası durumda yeni bir evre ortaya çıkmıştır. Emperyalisler nükleer silahlanma yarışını hızlandırıyor. Sosyalist ülkelerle çatışma politikası izliyor. Sonra Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu ekonomik bunalım o dönemle ölçülemez bir nitelik taşıyor.

1970'den bu yana tekelleşme süreci hızlandı. Burjuvazinin en gerici kesimi finans oligarşisi ülke yaşamında bugün çok daha fazla etkinlik kazandı. 12 Mart'ta burjuvazinin iç çelişkileri politik alanda sert çatışmalar biçiminde su yüzüne çıkıyordu. Bugün bu çelişkiler ekonomik alanda daha da keskinleşmekle birlikte, politik alanda uzlaşma girişimleri ağır basıyor. Bu da CHP sağ kanadının politikasında somutlanıyor. Böylece halkımız hem baskıcı niteliğiyle 12 Mart dönemini geride bırakan, ama bunu daha sinsî biçimde uygulayan, hem de o dönemden çok daha fazla tehlikelere gebe olan bir rejimle karşı karşıyadır. Ordu üst yönetimi daha çok CHP-AP işbirliğinden yana çıkıyor. Bu yılın başında kuvvet komutanlarının verdiği ültimatoma da bu yöndeydi.

Emperyalizm, egemen güçler bugün için ordu denetiminde parlamenter görünümlü ama aşırı baskıcı rejim biçimini

yeğliyor. Bununla birlikte örneğin emperyalizmin bölgedeki serüvenci bir girişimine bağlı olarak askersel bir dikta, faşist bir darbe tehlikesi vardır. Egemen sınıfların zorbalıkları onların yalnız saldırgan olduklarını değil, aynı zamanda güçsüz yönlerini de gösteriyor. Burjuvazinin ve burjuva partilerinin iç çelişkileri keskinleşiyor. Değişik burjuva partileri arasındaki uzlaşmalar kaçınılmazlıkla geçici bir karakter taşıyor. Egemen sınıflar politik duraganlık sağlayamıyor. Bu durum Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde olanca çıplaklığıyla yansıdı. Hükümetler ne yaparlarsa yapsınlar yıpranmaktan, yığınsal desteklerini yitirmekten kurtulamıyor, geleceklerinden güven duyamıyor. Ordu sıralarında da çelişki gelişiyor. Ordunun Amerikan ve NATO generallerine bağımlılığı, OYAK kesintileri, sıkıyönetimin erleri, genç subayları halkın üstüne sürmesi, ordu içinde üstlerin astlara karşı uyguladığı zorbalık, horlama yöntemleri bu çelişkileri besliyor. Ordunun üst yönetiminde bile bugünkü rejimi yürütme biçimi üstüne içten içe uyuşmazlıklar sürüyor.

İşçi sınıfı, başta metalurji ve tekstil işçileri, bugün toplu sözleşme döneminde çetin bir grev savaşına girişti. 40.000'in üstünde işçi bugün grevde bulunuyor. Bu sayı daha da artacaktır. Bu grevler hükümetin toplu sözleşme düzenini, 274-275 sayılı yasaları işçi düşmanı bir biçimde değiştirmek, sendikaları denetim altına almak istediği, sendikal hakları tümüyle ortadan kaldırma eylemlerinin arttığı bir dönemde oluyor. Grevler giderek bu baskılara karşı da yöneliyor. Bu süreç grevlere politik bir nitelik kazandırıyor.

Ocak-Şubat aylarında 11.000 Tarih işçisi yiğit bir direniş geçti. Demirel hükümeti, militarist klik yerli yabancı tekellerin çıkarı için onbinlerce asker ve polisi işçilerin üstüne sürdü. Bu direniş işçi sınıfı için önemli derslerle doludur. Devrim ister barışçıl, ister barışçıl olmayan bir yol izlesin, yığınlara dayanan devrimci zor kullanımı olmadan savaşın utkuya ulaşamayacağını işçiler kendi deneyleriyle bir kez daha gördüler.

Öte yandan egemen sınıfların yığın savaşımının yükselmesini önlemek amacıyla işçileri serüvenci çıkışlara, zamansız silahlı çatışmalara sürükleyebilmek için goşist guruplardan nasıl yararlandığı bir kez daha ortaya çıktı. Komünistler işçileri

egemen sınıfların bu taktiğine karşı uyardı. Ama hükümetin halk düşmanı politikasına karşı ön sıralarda savaştılar. İşçileri savaşta yalnız bırakmadılar. Onları kendi öz deneyimleri temelinde bilinçlendirdiler. Yiğit Tariş işçileriyle dayanışma eylemleri, üç bölgesel genel grev, İzmir'de miting, yürüyüş, günlerce süren yığınsal çıkışlar, yurt çapında dayanışma, emekçilerin savaşım potansiyelini yükseltti. Egemen gerici güçlerin daha kanlı saldırılarını önledi.

K.Maraş kırımının yıldönümünde öğretmen kıyımına karşı yurt çapında yürütülen eylemler, DİSK'in çağrısıyla Antalya, Ordu ve Kocaeli'nde yığınsal mitingler, Antakya'da faşist kırım provokasyonuna karşı aktif direniş, 4 ve 5 Nisan tarihlerinde NATO'ya, işsizliğe, pahalılığa karşı demokratik hak ve özgürlükler için yurdun değişik bölgelerinde örgütlenen yığınsal mitingler işçi sınıfının, halkın direnişinin somut örnekleri oldu. 8 Mart nedeniyle ilerici kadınlar aktif çıkışlar örgütlediler. Sıkıyönetim altında ilerici gençliğin eylemleri değişik biçimler altında aralıksız sürdü. Afganistan devrimiyle değişik dayanışma eylemleri örgütlendi, yurt dışındaki işçilerimizin ilerici yığın örgütleri memlekette yükselen her kampanyayla dayanışma eylemleri düzenlediler. Özellikle faşist MHP'nin yurt dışında örgütlenmesine karşı aktif çıkışlar yapıldı.

Komünistler, yurt içindeki ve yurt dışındaki parti örgütleri tüm bu eylemlere aktif bir şekilde, ön sıralarda katıldı. Yığın savaşlarının içinde ortaya çıkan yeni savaş biçimlerine hızla ayak uyduruyorlar. Yığınların savaşından ders alıyorlar, yığınlara öğretiyorlar. Bu savaşlara bilinçlilik, örgütlülük, disiplin aşılama, yığınların güncel istemleri uğrundaki savaşlarını politik savaşlarla bağlamak için çalışıyorlar.

İşçi sınıfı, halkımız bu yıl uluslararası işçi sınıfının birlik, savaşım, dayanışma günü olan 1 Mayıs'ı çetin koşullarda kutladı. Hükümet, sıkıyönetim 1 Mayıs öncesinde işçi sınıfına, tüm demokratik güçlere karşı geniş çaplı bir saldırıya geçti. İlerici Gençler Derneği yöneticileri tutuklandı ve işkenceye uğradılar. TİP merkezi ve birçok sendika basıldı, sendika yöneticileri göz altına alındı. 30 ilde 1 Mayıs yasaklandı. Bu yasaklara, gericiliğin terörü tırmandırmasına işçi sınıfı şanlı 30

Nisan genel greviyle yanıt verdi. TKP DİSK'in açıklamasını destekledi ve 30 Nisan'da genel greve çağırıldı.

Değişik biçimlerde yürütülen 1 Mayıs gösterileri, Amerikan emperyalizmine, NATO'ya, Demirel hükümetinin halk düşmanı politikasına karşı ülke çapında anti-emperyalist demokratik bir halk direnişine dönüştü. Mersin'de DİSK'in çağrısıyla yığınsal bir yürüyüş ve miting yapıldı. Başarıyla geçen 30 Nisan genel grevi ve 1 Mayıs eylemlerinde ilerici güçler, sendikalar saflarını sıklaştırdılar, serüvenciliğin ve reformizmin etkilerini gerilettiler. 1 Mayıs sonrası yoğunlaşan baskı ve saldırılar da eylem birliğini güçlendirmekle, yığınsal çıkışlarla geri püskürtülecektir. Bütün bu gelişmeler sınıf savaşlarının keskinleşmesi, derinleşen sosyal politik bunalımın göstergeleridir. Ülkemizde devrimci duruma dönüşebilecek bir ortam oluşmuştur. Yakın gelecekte şimdikiyle ölçülemeyecek sertlikte toplumsal çatışmalar beklenebilir. Bu durum partimizin önüne herşeyden önce subjektif etkeni güçlendirme, milyonlarca emekçiyi demokrasi hareketine kazanma, onları kendi deneyleriyle devrimci bir yükselişe hazırlama görevini koyuyor.

TKP'nin güncel politikası

Yoldaşlar, bu ağır koşullarda partimizin üstüne büyük sorumluluk düşüyor. Milyonlarca işçiyi, emekçiyi, toplumun tüm ilerici güçlerini birleştirmek, bugünkü halk düşmanı gidişi durdurmak ve yığınları devrime yönlendirmek sorunu nasıl çözülebilir? Partimizin programı, belgeleri, Türkiye'nin, halkımızın kurtuluşunu, sosyalizme açılan İDD'nin utkusuna bağlı sayıyor. Bu devrim bütünsel devrim sürecinin birinci aşamasıdır. Sosyalizme yolu açacak bu devrimi başarmak işçi sınıfının, halkımızın aktif çoğunluğunu kazanmaya bağlıdır. Böyle bir çoğunluk, devrim zorunluluğunu kavramadan utkuya ulaşmaz. Partimiz İDD için tüm Ulusal Demokratik Güçleri tek bir cephede birleştirmeye çalışıyor ve bundan böyle de çalışacaktır. Bu bizim tüm stratejik aşama boyunca değişmeyen amacımızdır.

Bu amacı yığınlara tüm gücümüzle, tüm propaganda, ajitasyon çalışmalarımızla, onların kendi öz deneyimleri temelinde

kavratmak için daha çok yoğun çabalar gerekiyor. Yığınların eylemliliği arttıkça bu görev daha da önem kazanıyor. Bununla birlikte partinin stratejik amaca ulaşabilmesi, onun elindeki taktik amaçları doğrulukla belirlemesine bağlıdır. Bu görev güncel amaçları stratejik amaca bağlamayı başarmakla yerine getirilir. Güncel istemleri uğrunda savaşa çekilen yığınlar, ancak kendi öz deneyimlerine dayanarak devrimci amaçlara yönlendirilebilir. Bugün partimizin önünde güçlü bir demokrasi hareketi örgütlemek görevi duruyor. Bu amaçla güncel olarak tüm demokrasi güçlerini etrafında birleştirecek şöyle bir platform ortaya çıkıyor:

Emperyalizmin, NATO'nun artan hegemonyasına karşı ulusal bağımsızlığı ve egemenliği savunmak, ABD ve NATO üslerini kapatmak, ikili kölelik antlaşmalarını yırtmak, Türkiye'nin yeni saldırgan askersel bloklara sürüklenmesini önlemek, emperyalist tekellerin ülkeye dalmasına karşı savaşmak...

TKP Amerika'yla bağlanan ikili antlaşmalara, Amerikan ve NATO üslerine karşı çıkan herkesle eylem birliğine hazırdır. Yarı-askersel zorbalık rejimine karşı demokratik kazanımları ve konumları savunmak, hükümetin, sıkıyönetimin, faşist çetelerin her türlü saldırısını göğüslemek, sıkıyönetimi kaldırmak, Kürt halkına karşı şoven baskılarla savaşmak, gerici askersel diktatörlük ve faşizm tehlikesini geriletmek...

TKP DGM'leri yasasına, Buhran ve Savaş Hali Yasası ve tüm zorbalık yasalarına, tüm anti-demokratik girişimlere karşı çıkan demokratik hak ve özgürlükler için savaşan herkesle eylem birliğine hazırdır. Tekellerin vurgunlarına, bunalımın yükünün emekçilerin sırtına bindirilmesine karşı emekçilerin yaşam koşullarını ekonomik ve sosyal haklarını savunmak...

TKP üslere, saldırıya, işsizliğe, pahalılığa karşı herkesle eylem birliğine hazırdır. Tırmanan silahlanma yarışına, savaş tehlikesine karşı dünyada ve bölgemizde barış ve güvenliği savunmak, komşularımızla, başta Sovyetler Birliği ile, öteki sosyalist ülkelerle iyi ilişkilerin sürdürülmesi için, emperyalizmin bölgemizdeki askersel provokasyonlarına Türkiye'yi katma çabalarına karşı savaşmak...

TKP Batı Avrupa'ya yerleştirilmek istenen Amerikan atom füzelerine, ülkemizdeki nükleer silah depolarına karşı çıkan ve ağır silahlanma harcamalarının azaltılmasından yana olan herkesle eylem birliğine hazırdır. Şimdi önümüzde duran görev, Demirel hükümetinin bu dört noktada izlediği bu halk düşmanı politikaya karşı çıkan tüm güçleri birleştirmektir.

Bu güçler kimlerdir? Yoldaşlar bu soruya her türlü sekterlikten uzak yanıtlar verilmelidir. İnsanın kafasında canlandırdığı en iyi bağlaşıklıkları olabilir. Ama biz öylesini gerçekte hiçbir zaman bulamayacağız. Komünistlerin görevi hem bağlaşıklıklarının kapsamını bu günden doğru saptamak, hem de savaşta onların düzeyini sürekli yükseltmektir.

Bugün saptadığımız hedefler uğrunda savaşmaya değer olan, güncel amaçları şu ya da bu ölçüde paylaşan güçler vardır. Bunların kimisi bugünden bizimle sosyalizme gitmeye yeteneklidir, kimisi en çok ileri demokratik aşamaya kadar gelebilir, kimisi henüz devrimin zorunluluğunu kavramasa da güncel amaçlarda bizimle eylem birliğine isteklidir, bir de öyleleri vardır ki onlar eylemleriyle egemen sınıfların politikasıyla uzlaşıyor, ama sözleriyle bizim güncel amaçlarımıza bir ölçüde de olsa yaklaşıyor. Bütün geçici bağlaşıklar devrimi kendi sınıfsal çıkarlarına uygun bulmuyor. Ama bugünkü halk düşmanı politikayı da tümüyle benimsemiyorlar. Bu güçleri en sondan başlayarak ele alalım. TKP'ye göre, Demirel hükümetinin halk düşmanı politikasına karşı oluşturmak istediği en geniş demokratik güçlerin eylem birliğinde CHP'de yer alabilir, almalıdır. Çünkü CHP bir burjuva partisidir ama gerici burjuva partilerinden ayrı niteliktedir. CHP yönetiminde doğrudan bankalarla, tekellerle bağlı olanlar da vardır, tabanında işçiler, köylüler de vardır. Ama bu parti ağırlıklı olarak tekelci olmayan büyük ve orta burjuvaziye ve orta katmanlara dayanıyor. CHP yönetimi bu güçlerle işbirlikçi-tekelci burjuvazi arasında bir uzlaşma yaratmak, kapitalizmi onarmak amacını güdüyor. Burjuva reformcu bir politika ve ideoloji izliyor. CHP'yi sosyal demokrat bir parti olarak görmek yanlıştır. Marksçı-Leninici görüş, sosyal-demokrasiyi işçi sınıfı içindeki oportünist bir akım olarak tanımlıyor. CHP içinde böylesine sosyal-reformcu ögeler

de vardır. Bunların işçi sınıfının ayrıcalıklı kesimlerinden kendisine bir dayanak bulduğu da açıktır. Ama CHP'nin program ve politikası özü bakımından işçilerin hiçbir kesiminin çıkarlarını yansıtmıyor. Günümüzde bu parti bir yol ağzındadır. Ya temelli yerli yabancı tekellerin bir yedek partisi olacaktır, ya da tekeli olmayan burjuvazinin, orta katmanların çıkarlarını anti-emperyalist demokratik konumlardan savunan bir parti niteliği kazanacaktır. Bu ikilem işbirlikçi tekeli burjuvazi ile tekeli olmayan burjuvazinin çelişkilerinin CHP'ye yansımasından doğuyor. Tekellerin son tırmanma girişimiyle hükümet daha da sertleşmiştir.

Günümüzde CHP yönetimi sağa kayıyor. Onun burjuva reformcu politikası işçi sınıfıyla değil, gericilikle işbirliğine kapıyı açıyor. Bu da CHP içinde çatışmaları kızıştırıyor. İşbirlikçi tekeli burjuvaziden ve emperyalizmden yana bir politika izleyen, NATO'yu savunan sağ kanat yönetimde kaldığı sürece, CHP ile doğallıkla stratejik bir işbirliği söz konusu olamaz. Bununla birlikte bu partinin geniş tabanı günümüzde emekçilerin de yer aldığı değişik sınıf ve katmanlardan oluşuyor. Bu sınıf ve katmanlara bağlı kesimlerin her biri kendi çıkarlarıyla, Demirel hükümetinin halk düşmanı politikasına karşı çıkıyor. CHP'nin hükümete geldiği zaman nasıl ayrı bir dille konuştuğunu ve nasıl bir politika uyguladığını unutmuyoruz. Ama günümüzde bugünkü durumu değerlendirmek zorundadırlar. CHP tabanı boş umutlarla şaşırtılmadan aktif bir politika izlenmelidir.

Eğer biz komünistler üstümüze düşeni yaparsak, CHP'ni güncel amaçlar için demokratik eylem birliğine çekmek için çok yönlü çabalar harcarsak, CHP yönetiminin uzlaşmacı tutumunu yığınlara açıklarsak, ki bunu yapmak zorundayız, o zaman ya tabanın demokratik eğilimleri CHP yönetimine yansiyacak, ya da daha büyük olasılıkla sağ kanat kendi tabanından daha da yalıtılacaktır. Partimizin güdeceği böyle bir politikadan işçi sınıfı, demokrasi hareketi kazançlı çıkacaktır. Kaldı ki, daha bugünden CHP içinde sol kanat diye adlandırılan anti-emperyalist, anti-tekeli, anti-faşist bir kümelenme de vardır. Bunlar CHP dışı sol güçlerle eylem birliğinin zorunluluğunu

belirtiyorlar. Bunlar emperyalizmin yeniden soğuk savaş dönemini getirmesine karşı çıkıyorlar, ikili kölelik antlaşmasına, zorbalık yasalarına hayır diyor, faşist MHP'nin karşısına çıkıyorlar. Bu kanat bugünkü halk düşmanı rejimi yıkmak, ve sosyalizme açılan İDD'yi gerçekleştirmek amacına yönelen UDC'nin politik güçleri arasına çekilebilir. Kuşkusuz bu kanat bugün açık bir platform çerçevesinde bütünsel bir hareket olarak henüz ortaya çıkmıyor. Kendi içinde pek çok ayrı çizgiler taşıyor. Bu kanat ne denli kalıcıdır, gelecekte nasıl bir çizgi alır, ayrı bir sorundur. Bizim için önemli olan, CHP içinde böylesi bir politik çizgiyi doğuran nesnel süreçlerin varlığını saptamak, gelişmeleri izlemek, bu güçleri UDC'ye kazanmak için çalışmaktır.

Yoldaşlar, partimiz bunalımdan çıkış yolu olarak yığınlara açık bir amaç gösteriyor. Bu da bugünkü halk düşmanı rejimi yıkmak, tüm ulusal demokratik güçlerin erkini kurmaktır. Bunalımın derinleştiği koşullarda milyonlarca emekçiye, yıkıma uğrayan orta katmanlara bu devrimci amacı benimsetmek zengin güçlerden çok daha olanaklıdır. Bu görevi bir gün bile unutmak olamaz. Ama devrim biz istiyoruz diye olmaz, gerçekleşmez. Lenin'e göre,yığınların kendi öz deneyimleri ile devrimin zorunluluğunu kavraması her devrimin başlıca yasasıdır. İşte şimdi partimiz milyonlarca emekçiye, ulusun çoğunluğunu kazanmak, savaşa çekmek için yığınların en güncel istemlerinden yürüyor. Buna göre bir eylem birliği politikası izliyor. Güncel politik, ekonomik, sosyal istemler uğrunda her bir savaşı da, o savaşların içinde biz, stratejik amacımızı işçi sınıfına, yığınlara götürmeliyiz. Başka bir yol olmadığını göstermeliyiz. Sonra proletaryanın hegemonyası yolunda TKP'nin etkinliğini daha da arttırmak, yığın bağlarını alabildiğine güçlendirmek için savaş başta gelen bir görevdir. Bu olmadıkça burjuva ve küçük burjuva demokratik-politik güçlerin komünistlerle işbirliğine yanaşacaklarını, proleter olmayan sınıf ve katmanların kendiliğinden işçi sınıfının önderliğini onayacağını beklemek saflık olur.

TKP'nin önderliğindeki proletaryanın, proleter olmayan sınıfların demokratik istemlerini ardıcıl savunma sürecinde proletaryanın hegemonyasını kurması gerçekleşir. Hegemonya

kimde olacak? Burjuvazide mi? Proletaryada mı? Bu masa başında yanıtlanamaz. Lenin bu soruya yanıt olarak, "hegemonya herkesten daha enerjik savaşımandır" diyor. TKP geniş demokratik istemlerle, bu arada CHP ile güncel amaçlar için eylem birliğine hazır olduğunu açıklarken, kendi bağımsız politikası temelinde herkesten daha enerjik savaşıacağına, savaştığına güveniyor. Bu güvenin haklılığı son yılların deneyleriyle doğrulanmıştır.

Yoldaşlar en geniş demokratik güçlerin eylem birliğinde Kürt devrimci demokratlarının çok önemli yeri vardır. Bu yer Kürt ulusal hareketinin, bütünsel devrim sürecinin ayrılmaz bir parçası olmasından ve bu harekette sınıfsal ayrışma sonucu ileri eğilimlerin giderek gelişmesinden ileri geliyor. Kürt devrimci demokrat hareketi ile kurulacak bağlar stratejik değer taşıyor. Bu da söz konusu güçlerle komünistlerin arasındaki işbirliğini, en geniş demokratik güçlerin eylem birliğini sağlamakta önemli bir dayanak durumuna getiriyor. TKP Kürt ulusal hareketi içindeki ilerici güçlerle giderek artan yakın ilişkiler kuruyor. Devrimci Demokratlar, Özgürlük Yolu, devrimci ulusal demokratlar ve bağımsız devrimci demokratlarla ilişkiler giderek genişliyor.

Bugünkü koşullarda ulusal sorunun kökten çözülmesi kuşkusuz olanaklı değildir. Kürt sorununun çözülmesi erkin ulusal demokratik güçlerin eline geçmesine ve yolun sosyalizme açılmasına, sosyalizmin kurulmasına bağlıdır. Bugün en geniş demokratik güçlerin platformunda ulusal baskıya ve şovenizme karşı savaş görevi yer alıyor. Hiçbir demokratik inanca kimse, Kürt ulusu ve ulusal azınlıklar üzerindeki ekonomik, sosyal, kültürel ve politik baskılara göz yumamaz. Hiç kimse Kürt ulusu ve ulusal azınlıkların kendi dillerinde okuma ve kültürünü geliştirme isteklerine kulak tıkayamaz. Kuşkusuz komünistlerin ulusal soruna bakışları bu çerçeveye ile sınırlı kalmamış her zaman Leninci temele dayanmıştır. TKP Kürt ulusunun kendi yazgısını kendisinin özgürce belirleme, yani ayrılma hakkını, tüm eşit haklara kavuşmasını savunuyor. Komünistler ulusal soruna tarihsel açıdan ve somut olarak yaklaşıyorlar. Yalnızca ilkeleri yinelemekle yetinmezler. Her iki halk için yaşamsal önemi olan

İDD'nin çıkarları bu sorunun çözümünü zorunlu yapıyor.

Yoldaşlar, MK Plenumu bu soruya şu yanıtı vermelidir. Önümüzdeki devrimci aşamada Kürt ulusal sorunu bölgesel özerklikle çözülebilir. Bu özerk Türkiye Kürdistanı'nın, Türkiye halkının, Türk ve Kürt uluslarının, tüm ulusal azınlıkların devleti olan ileri demokratik devletin içinde yer alması anlamına geliyor. Bu çözüm Kürt ulusunun çıkarlarına tümüyle uygundur. Bu her iki ulustan işçi ve emekçileri sosyalizme ulaştırmak için en somut ve elverişli biçimdir. Bu emperyalizme karşı savaşılan bölgemizdeki devrimci süreçlerin çıkarına olan devrimci bir çözümdür. Bu parti programımızın Leninci özüne tümüyle uygundur.

Partimiz ulusal sorunun çözümünün her yeni somut tarihsel aşamada yeniden ele alma zorunluluğunun bilinci içindedir. Bugün Kürt ulusal hareketi içinde yer yer boy veren "Büyük Kürdistan" gibi ütöpik ve milliyetçi görüşlerle bağdaşmıyoruz. Bir tek egemen sınıf erkine karşı Türk halkının ayrı, Kürt ulusunun ayrı, birbirinden yalıtlanmış devrim yapması gibi görüşleri doğru bulmuyoruz. Özellikle Türkiye işçi sınıfını Kürt ve Türk işçi sınıfları diye bölmeyi ulus temelinde ayrı ayrı sınıf örgütleri kurma girişimlerini tümüyle zararlı buluyoruz. Ayrı savaşımla dediğimiz ya da denilen anlayış, tümüyle ülkemizdeki devrimci savaşımla bölme tehlikesi taşıyor. Amerikan emperyalizmine, NATO'ya, işbirlikçi tekelci burjuvaziye, büyük toprak sahiplerine karşı savaş, Türk ve Kürt halkını burjuvaziye karşı birleştiriyor. Sınıf savaş, Türk ve Kürt ulusundan işçileri birleştiriyor.

TKP Türk, Kürt ulusal azınlıkların devrimcilerinin, tüm Türkiye komünistlerinin Marksçı-Leninci partisidir. Büyük Kürdistan düşüne karşı özerk Türkiye Kürdistanı, iki devrim görüşüne karşı Kürt ulusal hareketini İDD ve sosyalist devrim aşamalarından oluşan bütünsel devrim sürecine bağlamak, iki komünist partisi, iki sendikal hareket yerine tek enternasyonalist Marksçı-Leninci proletarya partisi, birleşik sendikal hareket, ayrı savaşımla yerine birlikte savaşımla ... TKP'nin tutumu budur. TKP elbet Kürt ulusuna şu ya da bu çözümün zorla dayatılmasına karşı çıkıyor, gönüllü birliği

savunuyor. Öte yandan TKP bugünden ayrılma isteminde bulunan Kürt politik güçlerinin bu milliyetçi yaklaşımını Türk şovenizmiyle karıştırmıyor. Onların kendi konumlarını özgürce belirtmelerine karşı yönelik her türlü baskıyla, Türk şovenizminin her türlü belirtisiyle savaşıyor. Ama partimiz ulusal soruna sınıfsal ve tarihsel açıdan yaklaşmayan anti-Leninci görüşlerle de ideolojik savaşı durdurmuyor. Bizimle eylem birliği yapan değişik Kürt devrimci demokrat görüşlerle ilişkilerimiz, "eylemde birlik ve ideolojik savaşım" ilkesine dayanıyor. Doğallıkla ideolojik savaşımın yapısının eylem birliğini güçlendirici olmasına özen gösterilmelidir. Onların ulusal duyarlılığına dikkat edilmelidir. TKP Kürt demokratlarıyla eylem birliği yaparken Kürt emekçilerinin sınıfsal istemleri için savaştan geri durmuyor. Özellikle Kürt köylüsünün toprak ağalarına, feodal artıklara karşı toprak istemini vargüçüyle destekliyor. Ülkemizde ulusal sorunun sınıfsal özünün köylü sorunu olduğunu unutmuyor.

Yoldaşlar, demokratik güçlerin eylem birliği, kuşkusuz öncelikle işçi sınıfının değişik partileri arasındaki eylem birliğini gerçekleştirmeye bağlıdır. Bugün işçi sınıfının Marksçı-Leninci partisinin dışında işçi sınıfı hareketi içinde yasal çalışan TİP ve TSİP, demokratik güçlerin eylem birliğinde önemli bir yer tutuyor. Bu partiler Marksizm-Leninizmden esinleniyorlar, sosyalizmi amaçlıyorlar. Şimdi işçi sınıfının değişik partileri arasında geniş demokratik güçlerin eylem birliğini sağlamak için ortak bir politika olgunlaştırmak sorunu gündemde duruyor. Kimlerle, hangi amaçlar için, nasıl bir savaşımla bugünkü halk düşmanı, işbirlikçi, gerici hükümetin zorbalığına karşı konulabilir. TKP bu soruya açık bir yanıt veriyor.

Halk düşmanı politikaya karşı demokratik eylem birliği

Partimizin stratejik amacı emperyalizmle işbirliği yapan tekelci burjuvazinin, büyük toprak sahiplerinin erkini yıkmaktır. Bugün güncelolan halk düşmanı Demirel hükümetinin politikasına karşı en geniş demokratik güçlerin eylem birliğini sağlamaktır. Bu işbirlikçi tekelci hükümetin politikasına karşı

çıkan herkesle eylem birliği yapılmalıdır. Bu demokratik eylem birliğinin güncel amacı emperyalizme bağımlılığın daha da arttırılmasını, rejimin giderek daha da zorbalaşmasını önlemektir... Halkın yaşam koşullarını savunmak, tekellere karşı savaşıdır... Dış politikada barış ve güvenlik için tehlikeli gidişi durdurmaktadır... Bu demokratik eylem birliğinin temel işlevi işçi sınıfının, halkımızın eylemli çoğunluğunu devrimci amaçlardan yana kazanmaktır. Bu savaşlar içinde işçi sınıfının birliğini ve UDC'yi örmektir. Demokratik güçlerle politik eylem birliği sınıfsal bağlaşıklığı kurmakta bir araçtır.

Bugünkü gerici hükümetin halk düşmanı politikasına karşı oluşacak eylem birliği çıkarları devrimde olmayan ya da devrimin zorunluluğunu henüz kavrayamayan güçler de içinde olmak üzere en geniş demokrasi çevrelerini kucaklayabilir, halk yığınlarını harekete geçirebilir. Kuşkusuz biz bugünkü güçler oranını dikkate alıyoruz. Erkin dolaysız ele geçirilmesi görevinin gündemde olmadığını biliyor, bu nedenle şimdi önüne İDD amacını koymayan böylesi bir eylem birliğinin oluşması henüz UDC'nin kurulduğu anlamına gelmiyor. Ama bu eylem birliği UDC yolunda önemli bir adım olacaktır. Günümüzde, böylesi aktif bir demokrasi hareketinin oluşması, işçi sınıfının değişik güçleri arasında eylem birliğinin oluşmasına yakından bağlıdır. Birlik Dayanışma yanlılarıyla TİP ve TSİP arasındaki eylem birliği tüm demokrasi güçlerini birleştirmekte bir çekim merkezi yaratabilir. Kürt devrimci demokratlarıyla bu üç politik güç arasındaki ilişkiler, CHP sol kanadının anti-emperyalist ve demokrasi yanlısı tutumu bu ödevin olgunlaşmakta olduğunu gösteriyor. Bunun yanı sıra Maocu ve yozlaşmış terör guruplarının ve bunlara karşı çıkan küçük burjuva devrimci guruplardan da eylem birliğine çekilebilecek olanlar vardır. Günümüzde emperyalizmin hegemonyası, baskı ve terör hızla artıyor. Demokratik özgürlükler alanında tehlikeli bir daralma ortaya çıkıyor. Faşizm yanlısı güçler daha da saldırganlaşıyor. Bu koşullarda partimizin öne koyduğu güncel amaçlara ancak yığınların güçlü savaşlarıyla ulaşılabilir. Bu nedenle bugün bir yandan tüm yerel işçi ve emekçi çıkışlarını örgütlemek için aralıksız çalışılmalıdır,

öte yandan da tüm bu direnişleri ülke çapında genel grev, genel direniş hedefine ulaştırmak için gereken tüm hazırlıklar daha da hızlandırılmalıdır.

Gözlerimizi yığınların direnişlerine çevirmeliyiz. En küçük bir direniş umulmadık anda yığınları hızla hareketlendirebilir. Parti örgütleri, komünistler her eyleme önderlik etmeli, onu yaymaya, derinleştirmeye çalışmalıdır. Yığınların içinden çıkan yeni güçleri daha büyük bir enerjiyle örgütlemelidir.

İşçi sınıfının birliği yolunda

Yoldaşlar, 1978 yılında yapılan Plenum'dan bu yana partimiz işçi sınıfının birliği yolunda vargüçle çalıştı. Daha şimdiden işçi sınıfının birliği perspektifinde işçi sınıfının değişik partileri arasında eylem birliği için önemli adımlar atıyor. Zorluklar, eksiklikler yok değildir. Çözülmemiş sorunlar yine de vardır. Kimi alanlarda görüş ayrılıklarının bugün de sürüyor olması doğaldır. Ama gelişmenin yönü artık belirgindir. Türkiye işçi sınıfı hareketi içinde birlik eğilimi güç kazanıyor. Son zamanlarda emperyalizme, NATO'ya, işbirlikçi tekeli burjuvazinin terör ve baskılarına, işsizliğe, pahalılığa karşı, barış, ulusal bağımsızlık, demokratik haklar ve özgürlükleri savunma direnişlerinde eylem birliği geliyor. Bu eylem birliğinde, işçi, gençlik, kadın barış yığın çıkışlarına TİP ve TSİP de katılıyor.

Yoldaşlar, bu partilerle yıllar boyu süren görüş ayrılıklarının bir günde ortadan kalkmasını elbette beklemiyoruz. Nedir ki bu ayrılıkları abartmak, onları aşılmaz saymak doğru olmaz. Geçmişte neredeyse birinci planda olan ayrılıklar, bugün ya ikinci plana geçiyor, ya da ortadan kalkıyor. Bunun en iyi örneklerinden birisi TİP'in geçirdiği evrimdir. Şimdi bu parti temel stratejik çizgisini yeniden gözden geçiriyor, devrimin aşamaları cephe ve bağlaşıklar, değişik savaş ve örgüt biçimlerinin tanınması gibi bir dizi sorunda eski konumlarından ayrılıyorlar. Çok iyi görüyoruz ki bu olumlu gelişmeler yine TKP'nin politik çizgisine karşı temelsiz suçlamalarla içiçe geçiyor. Kimi zaman bağlaşıklar arası tartışma biçimine hiç de uymayan davranışlar oluyor. Bu durumda biz komünistler ne

yapmalıyız? Kuşkusuz biz partimizin Leninci çizgisini bağlaşıklarımıza sabırla anlatmalıyız. Bu tutumumuz politikamızın bilimsel ve devrimci temellerine duyduğumuz derin güvenden kaynaklanıyor. TKP'nin ilk atılımı yıllarında partimizin önünde legalizmle savaş sorunu boylu boyunca duruyordu. Kuşkusuz günümüzde burjuva demokrasisindeki tehlikeli daralma karşısında da bu savaş öneminden birşey yitirmemiştir.

Milyonlarca emekçinin bilincinde yer alan burjuva yasal önyargıları kırmak gerici teröre devrimci karşı koyuş için zorunludur. Ama legalizmle savaşta günümüzde ortaya çıkan değişimi kavramak gerekir. Geçmişte illegal parti çalışmasını yadsıyan, illegal partiyi bir yana iten,işçi sınıfının politik örgütlenmesini yalnızca legal örgütlenme temellerine oturtmaya çalışan anlayış, TKP ile hiçbir eylem birliğine yanaşmama biçiminde ortaya çıkıyordu. Bugün bu anlayıştan geriye ne kalmıştır? Parti hücrelerimizin özverili ardıcıl savaşları yığınlar arasında kök salan illegal bir örgüt aygıtı yarattı. İşçi sınıfımızın politik bakımdan bilinçli kesimi arasında legalizm dediğimiz eğilim özlü bir yankı bulamadı. Bugün yasal çalışan işçi partileri işçi sınıfının eylem birliğinin önemini belirtiyorlar. Ve eylem birliği pratikte yol alıyor. O nedenle şimdi biz burjuva yasalıcı önyargılara karşı savaşı temel olarak yığınları eğitmenin zorunlu bir görevi sayıyoruz.Bu sorun, işçi sınıfının eylem birliğinin güçlendirilmesine yardımcı olacak bir içerikle işlenmelidir. Bu sorunu işçi sınıfının politik yolunda, ülkemizin bugünkü koşullarında en geçerli biçimi bulmak açısından çözmek gerekiyor.

TKP üstündeki yasak yalnızca bizim partimize yönelik anti-demokratik bir uygulama değildir. Bu anti-komünist yasak egemen sınıfların tüm demokrasi güçlerine, halkımıza karşı her zaman kullanageldiği zorbalığın en kaba biçimidir. Buradan çıkan sonuç bugünkü koşullarda egemen sınıfların baskı yöntemlerine karşı illegal örgütlenmeyi güçlendirmenin zorunlu olduğudur. Lenin'e göre "komünist partilerinin legal çalıştığı en demokratik ülkelerde bile komünistler illegal örgütlenmeden tümüyle vazgeçemez. Bu görüş bizim ülkemiz için elbette çok daha fazla geçerlidir.TKP örgütlenme biçimini saptarken

yalnızca yasalara bakmıyor. Hiçbir yasa ülkenin politik güçler oranı karşısında belirleyici olamaz. Bu nedenle partimizin örgütlenme biçimi herşeyden önce ülkemizin politik koşullarının çözümlenmesine dayanıyor. Günümüz koşullarında illegal çalışan komünist partisinin yönetiminde olmayan işçi sınıfı hareketi egemen sınıfların aşırı zorbalığına karşı gereken savaşı yürütemez, bu savaşın sürekliliğini sağlayamaz, geniş demokrasi güçlerini etkin biçimde çevresinde toplayamaz. Bu arada biz TKP'nin yasal çalışma imkânını elde etmesini yasaların değiştirilmesine kadar ertelemeyeceğiz. Elverişli politik koşulların olduğu bir durumda bu tür anti-demokratik yasanın kağıt üstünde kaldığını bir çok ülkenin sınıf savaşı pratiği doğrulamıştır. Böylesi elverişli koşullar ise TKP'nin güçlendirilmesi işçi sınıfının eylem birliği ve aktif birleşik bir demokrasi hareketinin yaratılmasıyla sağlanabilir.

TKP illegal çalışmadan vâzgeçmeye ve burjuvaziyle sıkı işbirliğine dayanan likidatörlüğe karşı uzun yıllar çetin bir savaş verdi. Bu savaş hiçbir zaman gündemden inmemiştir, inmeyecektir. Ama şimdi ters likidatörlüğe karşı kesin savaş da gündeme gelmiştir. *İşçinin Sesi* gurubunun "TKP'ye Özgürlük" belgisini ve legal çalışmayı karalama çabaları, ters likidatörlüğe karşı savaşımın önemini gösteriyor. Bu tür sol gevezelik edenlerin işçi sınıfı partileri arasında oluşan eylem birliğine dolu dizgin saldırmaları boşuna değildir. Çünkü günümüzde işçi sınıfı hareketinin legal ve illegal savaş biçimlerini uyumlu biçimde uygulaması tam da bu eylem birliğinin derinleşmesiyle ve giderek özel bir biçim altında politik birliğe dönüşmesiyle en etkin düzeye yükselebilir.

TKP legalizme karşı savaş bayrağını yükselttiği ve bütün güçlerini illegal parti örgütlerini güçlendirmeye yöneldiği atılım dönemlerinde Türkiye'de legal bir işçi sınıfı partisi olanağını yadsınamamıştır. Bir ülkede bir tek komünist partisinin varlığı ilkesi temel bir ilkedir. TKP ile omuz omuza savaşan yığınsal legal, birleşik bir işçi sınıfı partisi olursa bu tek komünist partisi ilkesiyle çelişmez. Tek komünist partisi ilkesi ülkemiz koşullarında somut biçimler gösterir. Legal ve parlamenter olanakların büsbütün tükenmediği koşullarda hiçbir

komünist partisi bu alanlardaki olanaklardan vazgeçemez. TKP illegal olmasına karşın yıllardan beri legal örgütsel biçimlerden, legal olanaklardan da yararlanıyor, parlamententer savaşım da içinde olmak üzere değişik savaş biçimlerini uyguluyor. Kuşkusuz bu olanakların daha da iyi değerlendirilmesi sorunu çözüm bekliyor. Bu sorunun çözümü işçi sınıfı partilerinin politik birliği sorununun çözümüyle iç içe geliyor.

Yoldaşlar zaman zaman TKP'nin işçi sınıfının eylem birliği politikası üstüne tümüyle gerçek dışı sözlerin edildiği oluyor. Açıklık ve içtenlikten yoksunluk, hegemonyacılık, bağışıklıklarını eritme gibi savlara en iyi yanıt ne olabilir. En iyi yanıt tüm işçi partilerinin önüne elle tutulur, somut bir politik birlik planı koymak ve bunu her türlü subjektif engeli adım adım aşarak uygulamaktır. Bizce böyle bir plan ülkemiz koşullarını göz önüne almaya, illegal örgütlenme, legal örgütlenme arasında doğru bir ilişki oluşturmayı amaçlamalı, hem eylem birliği alanındaki somut gelişmelerden hareket etmeli hem de işçi hareketindeki bölünmeyi giderme yollarını göstermelidir.

Eylem birliği yolunda bugüne kadar atılan adımlar, şimdiden işçi sınıfı hareketi önüne geniş bir çevreni açıyor. Birlik Dayanışma yanlılarıyla TİP ve TSİP arasında gelişen ilişkiler ülkemizde birleşik, yığınsal, legal bir işçi sınıfı partisini yaratma olanağını olgunlaştırıyor. Bugün işçi partileri şu noktada görüş birliğine varmışlardır. Onlar ülkemizde sosyalizm ülküsüne gönül vermiş genç yığınların bugün örgütlü bir güç durumuna getirilemediği gerçeğini görüyorlar. Tüm bu yığınları kucaklayacak politik örgütlenmenin biçimini yaratmak, yasal örgütlenme alanında her tür dar kapıcılığa son vermek gerekiyor.

TKP yasal işçi hareketiyle omuz omuza bu sorunun çözülmesi için elinden geleni yapacaktır. Böyle bir gelişme her şeyden önce TKP ile işçi partileri arasındaki görüş ayrılıklarının Marksizm-Leninizm ve Proletarya Enternasyonalizmi ilkeleeri temelinde giderilmesiyle bağlıdır. Günümüz koşullarında böyle bir platformda görüş birliğine varmak olanaklıdır ve söz konusu partilerin ortak bir istemidir. Bununla birlikte görüş ayrılıklarının tümüyle giderilmesi ancak her düzeyde eylem birliği sürecinin derinleşmesi ve kalıcılılaşmasıyla

olanaklı olabilir. Bugün partimizin güncel görevi bu süreci adım adım ilerletmek için elinden gelen tüm çabaları göstermektir. Görüş ayrılıklarını gidermek işçi sınıfının yasal politik örgütlenmesinin birleşik ve olabildiğince yığınsal bir düzeye yükselmesi için çalışma hedefi gerçekçidir. Ama süreç içindeki evreleri öznel isteklere göre atlamak söz konusu olamaz.

Eylem birliği ve politik birlik sorunları günümüzde değişik çevrelerde yoğun bir tartışma konusudur. Bu tartışmalarda ortaya atılan görüşlerin tümü de iyice incelenmeye değerdir. Yanlışların ve doğruların savunulduğu bu tartışma her ne olursa olsun bir gerçeği gösteriyor. İşçi sınıfı hareketi içindeki bölünmüşlüğü gidermek için gereken nesnel koşullar olgunlaşıyor. Elbette işçi sınıfının birliği sorunu yalnızca bu güçler arasındaki politik birlikle tümüyle çözülmüş olmayacaktır. Önümüzde milyonlarca işçiyi burjuva ve küçük burjuva ideolojisinin etkilerinden kurtarmak, her aşamada işçi sınıfının birliğini yeni bir düzeye yükseltmek gibi çok önemli görevler duruyor. İşçi sınıfının tarihsel görevini yerine getirmesi, bu görevleri çözme yönündeki başarılarımızı bağlıdır.

Sendikal hareketin Birliği için

Yoldaşlar, ekonomik bunalımın derinleşmesi, ve sıkıyönetimin, Amerikancı hükümetin, işbirlikçi tekellerin saldırısı karşısında en başta işçi sınıfı direniyor. Bu savaşın can evinde parti örgütlerimiz, komünistler yer alıyor, böylesi çetin savaş koşulları sendikal harekette eylem birliğini daha da yakıcı yapıyor. Onbinlerce işçi grevde. Bu grevlerin başarısı temel bir zorunluluktur. Sendikal kazanımlar, grev hakkı, toplu sözleşme hakkı tehlikededir. Bu tehlikeleri önlemek, grevleri güçlendirmeye emekçilerin direnişlerini bu grevlerin çevresinde toplamaya bağlıdır. Bu da ancak sendikal eylem birliği ile çok daha etkin olarak başarılabılır. Sendikal eylem birliği herşeyden önce DİSK ve TÜRK-İŞ arasındaki eylem birliği demektir. Çünkü sendikal işçiler büyük çoğunlukla bu iki Konfederasyon'da örgütlüdür. Komünistler işçilere bu gerçeği anlatmalı grevlerin başarısı, işçi düşmanı yasaların önlenmesi için bu sendikal eylem cephesinin

büyük bir güç olduğunu göstermelidir. Geleceğin sendikal birliği böyle bir devrimci birlik bilinci yaratılmadan düşünülemez.

Bugün DİSK içinde sorunlar kökten çözülmese de olumlu gelişmeler yok değil. Sınıf sendikalarını dışlama girişimlerinin ne denli zararlı olduğu bir ölçüde anlaşılmalı, Maden-İş, Baysen, Bank-Sen DİSK çatısı altındaki onurlu yerlerini almışlardır. Türk-İş yönetimi tabanın ve birçok sendikanın baskısı altında hükümetin politikasını zaman zaman eleştirmek zorunda kalıyor. Yığınları saran genel grev isteği Türk-İş yönetimine bile genel grevden söz ettiriyor. DİSK'e, Türk-İş'e bağlı ve bağımsız sendikalar arasında eylem birliği yolunda kimi adımlar atılıyor ama öte yandan DİSK yönetimi sendikal eylem birliği girişimlerine aktif katılmıyor. Türk-İş'i eylem birliğine çekmek için yeterli çabalar harcamıyor. DİSK'in birliğini pekiştirmek yönünde gereken tüm adımları atmıyor. Özellikle son dönemde DİSK sıralarına artan ölçüde goşist gurupların sızdırıldığına tanık oluyoruz. Binbir parçaya bölünmüş bu guruplar işçi hareketinde zararlı bir işlev görüyor. Türk-İş yönetiminin faşist MHP ile içli dışlı oluşu, hükümetle gizli pazarlıklar sürdürmesi işçi sınıfımız için büyük bir tehlikedir. Bu tutumları her somut durumda yığınlara sergilenmelidir. Öte yandan Türk-İş yöneticileri boş sözlerden, demagojiden vazgeçmeye, yüzbinlerce işçinin sesine kulak vermeye, tabanın gerçek istemleri yönünde davranmaya zorlanmalıdır. Son dönemde CHP yöneticilerinin "işçi komiteleri" adı altında DİSK'te ve Türk-İş'te yeni bir bölünme yaratma hazırlığı görülüyor. Sosyal-reformizmi işçi sınıfı sıralarına sızdırma girişimleri önlenmelidir. Bu bölücü girişimler durdurulmalı, bu amaçla eylem birliği güçlendirilmeli, Koçların, Sabancıların işçi düşmanı saldırısına eylem birliği ile göğüs germek için çalışılmalıdır. Sendikal harekette birlik eğilimleri en başta komünistlerin ardıcıl savaşılarıyla güçleniyor. Bundan böyle de komünistler sendikal hareket içinde partinin konumlarını güçlendirmekle görevlidirler. Bu ister sınıf uzlaşmacı sosyal reformcu, ister gerici yönetimli olsun tüm sendikalar için geçerlidir. Hele Türk-İş içinde çalışmak bugün için daha da yakıcı bir zorunluluk

olmuştur. Komünistlerin aktif olarak çalışmadığı bir tek sendika kalmamalıdır.

Komünistler etki alanı ne olursa olsun TİP'li, TSİP'li sendikalarda, işçilerle en yakın dayanışmayı sağlamalıdır. Eğer bu partiler sendikal hareket içinde goşizme, sosyal reformizme, her türden gericiliğe karşı savaşıyor güçlenirlerse bunun karşısında komünistlerin en küçük kaygısı yoktur, olamaz da. Bu işçi sınıfımızın çıkarına olan bir gelişmedir. Önemli olan bu gelişmenin komünistlerin konumlarını zayıflatmamasıdır. Bu da partimizin daha enerjik, daha aktif çalışmasıyla sağlanabilir.

Partimizin işçi sınıfı içinde çalışmasında sendikal demokrasi çok önemli bir ilkedir. Bu ilke her zaman her yerde savunulmalıdır. Sınıf sendikaları bu ilkeyi bir daha hiç kimsenin geri alamayacağı bir biçimde yerleştirmelidir. İşçi sınıfının sendikal eylem birliği ancak bu alandaki güçlü çalışmalarla gerçek anlamını kazanabilir.

Politik eylem birliği alanında birçok zorluklar aşılmıştır. Görev şimdi proletaryanın yığınlarına çok daha büyük enerjiyle dalmaktır. Bugün güncel amaçlar için sağlanan sendikal eylem birliği UDC'ye giden yolda da önemli bir adım olacaktır.

Köyde örgütlenme

Yoldaşlar, işçi sınıfının temel bağlağı köylülüktür. Büyük toprak sahiplerinin dışında kalan milyonlarca köylüyle işçi sınıfının bağlağı UDC'nin temelini oluşturacaktır. Sosyalizme açılan İDD geniş köylü yığınlarını kazanmadan başarıya ulaşamaz. Bugün de gerici hükümetin halk düşmanı politikasına karşı demokratik eylem birliği, köylülüğün geniş kesimlerini, onların örgütlerini kucaklamadan başarıya ulaşamaz. Köylülük arasındaki çalışmalarımız henüz zayıftır. Köylü yığınları arasında örgütlenme sorunu gündemin baş yerinde duran sorunlarından biridir. TKP'nin etkinliği köy öğretmenleri, köye giden sağlık emekçileri, teknisyenleri arasında giderek artıyor.

Tarım işçilerinin sendikal örgütlenmesini sınıf ve yığın sendikacılığı temelinde birleştirmeliyiz. Bu konuda parti

örgütlerinin önünde geniş bir çevren vardır. Köye girmek, köylü yığınlarıyla bağlanmak için bütün olanakları sonuna kadar değerlendirmek köylülerin her türlü yığın örgütlerinde de aktif olarak çalışmak gerekiyor. Geçtiğimiz dönemde kooperatif hareketinde önemli gelişmeler oldu. Bu demokratik kazanımları korumak ve pekiştirmek zorunludur.

Parti örgütlerimiz köylülüğün değişik katmanlarına, dinsel ve ulusal özelliklere, her bir bölgenin kendine özgü somut koşullarına büyük dikkat ayırmalı, örgütlenme biçimini yaratıcılıkla bulmalı, geleneksel ve yeni, geçici ve kalıcı örgütlenme araçlarını ustalıkla kullanmalı, parti güçlerini en verimli biçimde örgütlendirmelidir. Bu alanda azımsanmayacak deney birikiminden yararlanılmalıdır.

Gençlik, kadın, öğretmen, memur, teknik eleman ve barış hareketinde birlik için

Yoldaşlar, İGD'nin legal çalışma olanakları kaldırıldı. Bu örgüte bağlı onbinlerce üye bugün yeni koşullara uygun biçimlerde büyük bir özveriyle savaşıyor, sıraları her geçen gün genişliyor, güçleniyor. Değişik demokratik ilerici gençlik örgütleri arasında eylem birliği pekişiyor. Türkiye gençlik hareketinin önünde bu güçlü aktif yığını somut koşullara uygun bir biçimde yeniden legal olarak örgütlemek görevi duruyor.

Yurt çapında birleşik, yığınsal ve legal tek bir gençlik örgütü, İGD, Genç Öncü, SGB üyesi ve Kürt devrimci-demokrat gençliğin, giderek CHP'li gençliğin güçlerini birleştirmelidir. Goşist guruplara katılmış gençlik yığınlarını sıralarına kazanmalıdır. Kuşkusuz işçi sınıfının savaş yoluna kendilerini adanmış gençler bu koşullarda da partimizin yedek gücünü oluşturmaktadır. İKD'nin legal çalışma olanaklarının kaldırılması ilerici kadınların savaşını durduramadı. Onlar yeni koşullarda çok zengin savaş deneyleri kazandılar. Birleşik, yığınsal ve legal bir kadın örgütünün kurulması değişik demokratik ilerici kadın örgütleri arasındaki eylem birliğini pekiştirecektir. Bu örgüt İKD'li, TKP'li, DKB'li, Kürt devrimci-demokrat, CHP'li ve partisiz kadınları birleştirmeli. Partimiz

kadın hareketine bugünkü koşullarda daha büyük önemle ve özenle eğilmektedir.

Atılacak bu adımlar parti örgütlerimizin üstüne büyük sorumluluklar yüklüyor. Komünistler yıllardan beri yığınların arasında gerici yönetimli bile olsa her tür yığın örgütlerinin içinde çalıştılar, en bilinçli, en savaşkan güçleri partiye kazandılar. Onlar birleşik gençlik ve kadın örgütlerinde çok daha büyük başarılar elde edeceklerdir. Bu örgütlerin bağımsızlığını, birliğini gözbebeği gibi savunacak, hem partimizi, hem de işçi hareketini, halkımızın kurtuluş savaşını on kat daha güçlendireceklerdir.

Yoldaşlar, halkımızın ulusal bağımsızlık ve demokrasi savaşında öğretmen hareketi önemli bir etkidir. İlerici güçler arasındaki bölünmeden yararlanarak likidasyon politikası izledikten sonra burjuvazinin TÖB-DER'in legal çalışma olanaklarını kaldırması demokratik öğretmen hareketi için ciddi bir zarardır. Bugün öğretmen hareketinin de önünde birleşik, yığınsal, legal bir örgütün oluşturulması görevi duruyor. Gelişen eylem birliği süreci içinde bu yolda ki subjektif engelleri aşmayı başarmak herkesten çok komünistlerin görevidir.

Eylem birliğinin gelişmesi işkolları temelinde örgütlenmiş memur derneklerinin konfederatif yapıda merkezi bir örgütte birleştirilmesi ve ülke çapında birleşik yığınsal, legal bir memur örgütlenmesinin yeni bir atılım kazanması için uygun koşullar yaratıyor. Teknik elemanların meslek örgütlerinin aktif bir demokrasi hareketinde daha büyük etkinliklerle yer almaları da bu örgütlerde atılan eylem birliği adımlarının güçlenmesine bağlıdır.

Yoldaşlar, uluslararası durumdaki yeni evre, emperyalizmin ülkemizi karşı karşıya bıraktığı olağanüstü tehlikeler barış hareketinin önemini daha da artırıyor. Barış Komitesi Derneği'ni daha da güçlendirmek, onun etkinliğini ve saygınlığını arttırmak gündemdedir. Bu örgütün son kongresinde eylem birliğinin güçlenmesiyle atılan adımlar olumlu olmuştur. Şimdi Türkiye barış hareketinin çok daha güçlenmesi için olanaklar genişlemiştir. Barış hareketinin olabilen en geniş güçleri kapsayarak tutarlı bir çizgide ilerlemesi dün olduğu gibi

bugün de en başta komünistlere bağlıdır. Bu görevi daha büyük bir enerjiyle başaracağız.

Şimdi, tüm barış savaşçıları ABD emperyalizminin ve NATO'ya egemen çevrelerin saldırı amaçlarına ülke ekonomisinin askerleştirilmesine, militarist ideolojinin yaygınlaştırılmasına, hızlandırılan silahlanmaya, özellikle ülkemizdeki atom silahı depolarına, saldırı ve casusluk üstlerine, ABD ile imzalanan ikili kölelik antlaşmasına karşı kampanyaya güç vermelidirler. Batı Avrupa'ya ABD ölüm füzelerinin yerleştirilmesine bölgemizde emperyalizmin serüvenci, askersel, provokasyonlarına karşı halkımızı eyleme geçirmek önde gelen görevlerdir. Dünya ve bölge barışını, ülkemizin güvenliğine karşı bu girişimlerin içyüzünün halkımız için yarattığı tehlikeleri açıklamak büyük önem taşıyor.

Yoldaşlar, işçi hareketinin birliği, gençlik, kadın, öğretmen, memur, teknik elaman ve barış hareketinin birliği yolunda atılacak bu adımlar ne anlama geliyor? Demirel hükümetinin halk düşmanı politikasına karşı demokratik eylem birliği politikasıyla birlikte bu adımlar UDC'nin kuruluşu yolunda dayanaklar oluşturacaktır. Bunlar sosyalizme açılan İDD'nin politik ordusunu bugünden oluşturmaya yönelik adımlardır. Bugünkü politik durumda halkımızın karşı karşıya olduğu tehlikeleri göğüslemenin, ekonomik, sosyal ve politik bunalımların doğurduğu olanakları devrimci yönde değerlendirmenin, en geniş yığınları devrime hazırlamanın bugünkü somut görevleri belirlenmiştir. Partimizin ulusal demokratik güçleri emperyalizme ve iç gericiliğe karşı birleştiren bu politikası reformculuğun, sekterlik ve serüvenciliğin karşısında biricik devrimci alternatiftir.

Yoldaşlar, geçtiğimiz dönemdeki parti çalışmalarımızı değerlendirirken, Londra'da üslenen ve bozguncu, sekter, serüvenci bir çizgi izleyen *İşçinin Sesi* gurubundan da söz etmek gerekiyor. İçinde parti üyeleri de bulunan bu gurup 1978 MK Plenumu'ndan sonra, 1977 yıllarının geliştirdiği ayrı bir ideolojik, politik platformu parti içinde sinsice yaymak amacı ile aktifleşti. Bu platform birçok noktada partimizin Leninci doğrultusuna, en başta işçi sınıfının birliği ve UDC politikasına

ters düşüyordu. Leninizmi sol konumlardan çarpıtiyordu. Bu gurup 1978 yılı boyunca, özellikle 1979'un ilk yarısında bu serüvenci ve sekter görüşlerini partinin belgilerini kendine kalkan ederek yaymaya çalıştı. 1979'da Politik Büro'nun yöre sekreterleri ve yığın işçileri sorumluları ile yaptığı toplantı partiye dayatılmak istenen bu görüşleri eleştirdi. Bu gurubun başını çeken Veli Dursun görevinden alındı. Tüm MK üyeleri bu önlemi onayladı.

Planları bozulan bu gurup bu defa partiye açıkça baş kaldırdı. *İşçinin Sesi* sorumlusu, gazetesini yeniden parti düşmanı bir yayın organı olarak yayınlamaya başladı. Lenin'i, Lenin'in karşısına çıkaran, yalanla gerçeği birbirine karma taktığını uyguladı. Politik Büro'nun bu yayını durdurma direktifini uygulamadı. Politik Büro, parti disiplinini ve konspirasyonu çiğneyen ve partiye leke süren Veli Dursun'un ve onunla bağlı "Londra Komitesi" üyelerinin bu tutumunu partiden kesin ayrılma olarak niteledi ve bunları üyelikten attı, komiteyi dağıttı. Partimizin bazı örgütlerinde bu gurubun kışkırtmalarına kapılan, örgütsel disiplini bozan az sayıda kimse de değişik parti örgütlerinin kararlarıyla üyelikten çıkarıldı.

Yoldaşlar, o günlerden bu yana geçen yaklaşık bir yıl boyunca süren savaşımın sonucu açıktır. MK'ya sıpsıkı bağlı örgütlerimiz bu gurubun bölücü ve serüvenci planını bozmuştur. Partimizin birleşik Leninci güçleri bu parti düşmanı gurubu tüm örgütsel alanlarda yenilgiye uğratmıştır. Tüm parti örgütlerimiz eksiksiz bu gurubu işçi sınıfının birliğine, ulusal demokratik güçlerin cephesine ve partimizin bütünlüğüne düşman bir akım olarak suçlamıştır. Bu gurup işçi sınıfının, gençlik ve kadın hareketinin içinde büsbütün yalıtlanmıştır. Parti (...) gurup amaçlarına ulaşamamıştır. Bu gurup, partide demokratik santralizmi yıkmak, parti sıralarında tıpkı goşist akımlarda olduğu gibi binbir gurubun birbiriyle dalaştığı bir ortam yaratmak, partiyi zayıflatmak ve onu egemen sınıfların saldırıları karşısında silahsız bırakmak istedi. Bu örgütlü hıyanetin amacı TKP'yi yığınlardan koparmak, onu bağlaşıklarından yalıtılmak, hızla gelişen işçi sınıfının eylem birliği

hareketini sonuçsuz bırakarak, partiyi ya da partiden koparabildikleri örgütleri bugün karşı devrimci yüzleri açığa çıkan bir avuç terörist örgütün peşisıra serüvene itmektir. Öyle olmadı. TKP sıralarında bu hiyanete kapılanlar partinin ezici çoğunluğu karşısında yok denecek ölçüde kaldı. Partimizin Leninci birliği daha da pekişti. Şimdi MK'nın otoritesini, parti birliğinin gücünü denemek isteyen bu kimselerin vardığı sonuçtan çıkarılacak dersler vardır. Savaş açık olmuş, parti düşmanları diyebilecekleri herşeyi demişlerdir. Burjuvazinin yayın organları, Maocu gazeteler onların yayınlarının ulaşmadığı yerlere bu gurubun görüşlerini, merkezlerinin adreslerini iletmiş, duyurmuştur. Sonuç ortada. Bölücülük, bozgunculuk tam bir yenilgiye uğramıştır. Parti örgütlerinin, üyelerin bölücülere tanımadığı özgürlüğü egemen sınıflar, Maocular tanıdığına göre hiç kimsenin yakınmaya hakkı yoktur.

Yoldaşlar, partimizin dört yandan ateş altına alındığı bir durumda partiye hiyanet edenler, kuşkusuz istediklerini elde edemediler. Ama partimiz herşeye karşın hiç zarar görmedi değil. Egemen sınıflar, Maocular, goşist guruplar bu gurubun yayınlarını, eylemlerini, TKP'ye saldırı için iyice kullandılar. Bu nedenle şimdi biz, parti düşmanı guruplarla yapılan savaşımı değerlendirmek, ondan gereken sonuçları çıkarmak zorundayız.

Birincisi, oportünizmin kaçınılmaz evrimiyle ilgilidir. Sınıf savaşının çetin bir döneme girdiği, bunalımın derinleştiği, küçük burjuvazinin sağa sola yalpaladığı savrulduğu dönemde bu gurubun çıkması raslantı değildir. Bu gurup önce ideolojik, politik bir platformla ortaya çıktı ve birçok noktada Leninizme, parti çizgisine ters düştü. Sonra partiye düşman kesildi ve onu bölmek için herşeyi yaptı. En sonunda egemen sınıfların, Maocuların elinde TKP'ye karşı bir saldırı aracı oldu ve yozlaştı. İkincisi partimizin birliğinde ideolojik çalışmanın yeri ile ilgilidir. Bu deney tüm komünistlere ideolojik çalışmanın parti çalışmasının can damarı olduğu gerçeğini bir kez daha anımsatmalıdır.

Kısa zamanda Leninci yanıtların verilememesi kimi sorunların boşlukta kalması her zaman parti düşmanlarına yarar. Üçüncüsü, parti içinde ortaya çıkan oportünist akımlara

ve değişik görüşlere karşı tutumla ilgilidir. Partimiz söz konusu gurubun ters konumlarına 1977 yılında değinmiş, özellikle *İşçinin Sesi* gazetesini merkez komitesi organıyla uyumlaştırma yolunda çalışmıştır. Sözlü uyarılarda bulunmuş, *Atılım*'da bu konuda yazılar yazmıştır. Politik Büro'nun 1978 toplantısı öncesinde de bunların bazı yanlış eğilimlerini eleştirmiş, 1979 Politik Büro toplantısından sonra da bu toplantıda alınan kararlar doğrultusunda sözlü ve yazılı yayınlarda ideolojik savaş yürütülmüştür. Bununla birlikte partimizin ideolojik aygıtı bu gurubun yanlış görüşlerini enine boyuna ele alıp inceleyemedi. Parti içinde ideolojik savaşımın önemini kavrayamadı, kavratamadı. Deney, oportünist görüşleri herşeyden önce ideolojik savaşım ile yenilgiye uğratmak, örgütsel önlemleri ise parti düşmanlığında ayak direyenlere karşı uygulamak gerektiğini bir kez daha gösteriyor. Gerçekten partimize bağlı içtenlikle Leninizme inanmış yoldaşları kariyerist parti düşmanlarından ayırıp onların tek tek herbiriyle, sonuna kadar ilgilenmek, kafalarına takılan sorulara açıklıkla yanıt vermek, ardicıllıkla, sabırla onları parti örgütünün doğruluğuna inandırmak, onları yeniden partiye bağlamak... İlkesel tutum budur.

Yoldaşlar, örgütsel alanda tümüyle yenik düşmekle birlikte parti düşmanı guruplarla ideolojik savaşım sürüyor, sürecektir. Şimdi parti örgütlerimiz, tüm yayın organlarımız bu gurubu ideolojik olarak ezmekle görevlidir. Bu süreçte şu ya da bu nedenle parti düşmanlarının etkisi altında kalmış, olanları yanlışlarından arındırmak, onlara doğruyu göstermek, yanlışlarını görenleri parti sıralarına kazanmak da komünistlerin görevidir.

Yoldaşlar, TKP sürekli yetkinleşip, gelişmesini yürüttüğü devrimci atılımını, Marksizm-Leninizme ve proletarya enternasyonalizmi ilkelerine sınıksız bağlılığına üyelerinin yığınlar içinde ön sıralarda özverili disiplinli çalışmalarına borçludur. Parti örgütleri yukardan aşağıya MK, Plenum ve Politbüro kararlarını titizlikle somut koşullara göre uygulamak ilkesinden ayrılmadılar. Parti üyeleri, parti örgütleri ideolojik, politik, örgütsel alanlarda yollarının üstüne çıkan sapık akımlara,

bozgunculara, oportünizmin her türüne, Marksizmi-Leninizmi ikiyüzlülükle çarpıtma yoluna girenlere, polisin, MİT'in değirmenine su taşıyanlara karşı kesin tutum aldılar.

Bu ters akımlara karşı verilen savaş partimizin Leninci birliğini daha da güçlendirdi. Bu savaş komünistlerin, parti üyelerinin ideolojik gelişmesini, savaşlarda bilenmesini, çelikleşmesini sağladı. TKP hızlı bir boy atma, örgütlenme sürecindedir. Bu büyüme bir de eylem birliği politikasını hızla uyguladığımız koşullarda gerçekleşiyor. Bu durum önümüze yeni sorunlar koyuyor. Eylem birliğinde atılan adımlar bir tehlikeyi birlikte getiriyor. Komintern'in yedinci kongresi haklı olarak tek cephe taktiğinin geniş olarak uygulanmasında sağ tehlike olacaktır diye bugün de geçerli olan bir uyarıda bulunmuştur. Bu saptama bizim için önemlidir ama tehlike var diye kabuğumuza çekilecek de değiliz. Lenin, "ardında hiçbir tehlike getirmeyen savaşım biçimi ya da politik durum yoktur ve olamaz" diyor. Sorun durumu açıklıkla görmektir. Politik olarak her türlü sekterlikle savaşıyor, yığınlarla bağlanmamızın, eylem birliğinin önünde duran tüm duvarları yıkıyoruz. Ama bu ideolojik çalışmanın ve ilkesel ideolojik savaşımın düzeyini yükseltme göreviyle bağlanmazsa şurada ya da burada sağ oportünist akımların boy vermesi kaçınılmaz olur. Bunun tersi de doğrudur. Partimizin eylem birliği politikası devrimci bir içerikle kavratılmazsa bu sol oportünist eğilimleri de kamçılar. Bugün bu nedenle partimizin birinci sorunu ideolojik çalışma düzeyini niteliksel yükseltmektir.

Yoldaşlar, TKP Marksçı-Leninci bir partidir. Uluslararası komünist hareketin ayrılmaz bir parçasıdır. O gözlerini Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'yle dünyaya açtı. O günden beri Lenin'in partisinin yolunda savaştı. Partimizin ideolojik çalışması ve savaşı da bu şanlı tarihe ve çetin sınıf savaşımının geleneklerine uygun olmalıdır. İdeolojik alanda çalışan parti kadroları çabalarını kat kat artırmakla görevlidirler. Bu alanda büyük eksikliklerimiz vardır. İdeolojik çalışmadaki her zayıflık partimize, işçi sınıfının savaşına zarar veriyor.

Yepyeni bir çalışma, yepyeni bir anlayış gereklidir. Kanıtsız kuru lâf ebeliğine son verilmelidir. Yüksek bir teorik düzey

sağlamalı ve partimizin politikasını temel alan, yığınların anlayabileceği bir propaganda-ajitasyon çalışması yapılmalıdır. İdeolojik aygıtlarda çalışan yoldaşlarımız ortaya çıkan yeni sorunlar karşısında aktif tutum almalı, bütün enerjileriyle o sorunları araştırmalı, hiçbir soru yanıtız kalmamalıdır. Bize her alanda girişimcilik gerekiyor. Hiç kimsenin eksikleri, yanlışları örtbas etmesine izin vermeyiz. Kendinden kopukluk, bize yaramaz. Marksizm-Leninizmin özü eleştiricidir. İdeolojik çalışmaların düzeltilmesi bir yanıyla kadro sorunudur. Ama böyle masa başı kadro sorunu değil, yığınlarla bağlı kadro sorunudur. Partimizde böyle kadrolar vardır ve biz bu kadroları yerli yerinde kullanacağız. Tüm ideolojik aygıtları, yayınları, en başta merkez organımız *Atılım*'ı daha da güçlendireceğiz.

Parti içi eğitim temel bir sorundur. Eğitimin planlı, aşamalı ve merkezden yönetimi gerekiyor. Eksiksiz tüm parti üyeleri temel eğitimden geçmelidir. Kadrolarımız sert savaşıardan geçiyor, zengin deneyimler elde ediyorlar. Şimdi onları çok daha büyük bir çabayla eğitmek, Marksçı-Leninci öğretiyle silahlandırmak gerekiyor. Ama parti örgütlerinin yönetici ve militanlarının her türlü çalışmalarında deney ve bilgiden başka bir de politik bilgileri olması gerekir. Birleşik karmaşık politik sorunların çözümünde atılgan davranabilmek, doğru karar alabilmek tüm komünistlerin Leninci özelliği olmalıdır. Önderlik bunu gerektirir. Kadrolara bu yetenekleri kazandırmak, böylesi yetenekli, yaratıcı açılma olanağı sağlamak zorunludur.

Yoldaşlar, TKP üyelerini, işçi sınıfını Lenin'in proletarya enternasyonalizmi ilkeleriyle eğitiyor. Türkiye işçi sınıfı dünya devrimci güçleriyle enternasyonalist dayanışma bayrağını elden düşürmüyor. Şili halkıyla, sosyalist Vietnam'la, Afganistan devrimiyle dayanışma eylemleri kampanyaları buna örnektir. Türkiye'de egemen güçlerin baskı ve terörünün hızla yoğunlaşması uluslararası dayanışmaların önemini arttırıyor. Kardeş komünist partilerinin dünyadaki tüm ilerici güçlerin bu çetin koşullarda savaşan Türkiye işçi sınıfıyla, halkımızla, partimizle, demokrasi güçleriyle dayanışması güçleniyor. Batı Avrupa'daki örgütlerimiz halkımızın savaşını dünya kamuoyu-

na duyurmakta önemli bir işlev görüyor. Türkiye demokrasi güçleriyle uluslararası dayanışmayı daha geniş ve etkin biçimde örgütlemek görevi önümüzde duruyor.

Yoldaşlar, Vladimir İlyiç Lenin'in 110. doğum yılı ve partimizin 60. kuruluş yılında TKP MK Plenumu, Leninizmin canlılığını, Türkiye'de komünistlerin elinde etkin bir silah olduğunu ve partimizin Leninci birliğini en iyi biçimde kanıtıyor. Uluslararası durumda ortaya çıkan yeni evreye ülkemizin içinde bulunduğu somut koşullara uygun bir politik çizgiyi MK Plenumu tartışacak ve onaylayacaktır. Gelişmeler, uzak olmayan bir gelecekte partimizin önüne umulandan daha büyük sorumluluklar getirecektir. Pekçok şey biz komünistlerin çalışmasına, gücüne, yenme kararlılığına bağlıdır. Bugünden tüm güçlerimizi toplamalı, ileriye doğru atılım için tüm bir partiyi bir yay gibi germeliyiz. İşbirlikçi egemen sınıf giderek daralan bir yoldan yürüyor. Çetin, karşı karşıya savaşlar gündeme gelecektir. Halk düşmanı rejim yıkılacak, ileri demokratik devrimin geleceği bugünden yığınlara gitmeye bağlıdır. Onları birleştirmeye, örgütlemeye, bugünkü taktik savaş içinde onları kesin utkuya hazırlamaya bağlıdır. Bu görev ancak halkımızın bağrında yaşayan ulusal, demokratik, tüm güçlerle omuz omuza savaşan yığınsal Marksçı-Leninci bir partiyle başatılır.

Yoldaşlar, TKP'yi bu yoldan daha güçlendirmek 60. yılımızın belgisidir.

Ek: III

Menşevik “Plenum” Kararları

1. 60. yıl üstüne

TKP Merkez Komitesi Plenumu tüm parti örgütlerini her alandaki çalışmaları TKP'nin 60. yılına bağlamaya çağırıyor. parti örgütlerimiz TKP'nin 60. yılı için örgütsel, ideolojik alanda, yığın çalışmalarında önlere somut amaçlar koymalı, somut planlar yapmalı, varolan planları aşmak için tüm çabalarını yoğunlaştırmalıdır.

Parti örgütlerimiz “Partiyi güçlendir TKP'ye gir” belgisiyle sıralarını yepyeni komünistlerle sıklaştırmalı, partiyi, parti çalışmalarını çok yönlü güçlendirmelidir, parti kadrolarının niteliğini daha da yükseltmelidir.

TKP MK Plenumu'nda ele alınan “60. yıl tezleri tasarısı”nın yapılan tartışmalar ışığında redakte edilmesini, bu tezler tasarısının tüm parti örgütlerinde tartışmaya açılmasını ve bir sonraki MK Plenumu'nda onaylanmak üzere hazırlanmasını kararlaştırır.

2. Demirel hükümetinin halk düşmanı politikasına karşı demokratik eylem birliği için savaş

Ülkemizdeki son politik gelişmelerle, süreklilik kazanan

sıkıyönetimle "Buhran ve savaş hali" yasası ve öteki yasalarıyla, Milli Güvenlik Kurulu'nu uygulama organına dönüştürme ve anayasayı gerici yönde değiştirme girişimleriyle ülkemizdeki yarı askersel zorbalık rejimi yasalastırılmak isteniyor. Bu durum faşizm tehlikesini artırıyor. İşbirlikçi-tekelci burjuvazinin gerici hükümetin bu halk düşmanı politikası emperyalizmle olan bağımlılığı daha da pekiştirmek, sınırlı demokratik hak ve özgürlükleri tümüyle ortadan kaldırmak, bunalımın yükünü emekçilerin sırtına bindirmek, silahlandırmak amacıyla bağlıdır.

TKP, Amerika'yla bağlanan ikili kölelik anlaşmalarına, tüm zorbalık yasalarına, ücretlere saldırıya, işsizliğe, pahalılığa, Batı Avrupa'ya yerleştirilmek istenen ABD atom füzelerine, topraklarımızdaki nükleer silah depolarına karşı çıkan, ulusal bağımsızlığı, demokratik kazanımları, halkın daha iyi yaşam koşullarını, barışı savunan herkesle eylem birliğine hazırdır. TKP bu yaşamsal istemler uğruna ortak savaşımı birlikte örgütlemek amacıyla, en geniş demokratik güçleri TİP, TSİP-CHP-Kürt demokratlarını, tüm sendikaları, demokratik yığın örgütlerini zaman yitirmeksizin biraraya gelmeye, etkin bir demokrasi hareketini yaşama geçirmeye çağırıyor, bunun için çalışıyor. TKP MK Plenumu bu güncel istemler çevresinde yığın savaşlarını yükseltme ve demokratik eylem birliğini sağlamak yolunda tüm parti örgütlerinin, tüm komünistlerin özverili, girişken ve savaştan çabalarını olağanüstü arttırma görevini vurgular.

3. Barış hareketi üzerine

Uluslararasıdaki yeni evre bir taraftan barış savaşımının önemini daha da artırıyor. Öte yandan işbirlikçi tekelci burjuvazinin ülkemizin emperyalizme olan bağımlılığını artırma ve pekiştirmesi, bölgemizde emperyalizmin yoğunlaşan yayılımı ve savaş kışkırtıcı girişimleri, Türkiye'nin sürüklenmek istendiği serüvenler, Türkiye barış hareketinin daha da pekiştirilmesi görevini güncel ve yaşamsal bir savaşım perspektifine yükseltiyor. Böylesi bir durum, somut istemler

çerçevesinde geniş barış güçlerinin ortak savaşının örgütlenmesi yolunda yeni olanaklar getiriyor. Türkiye barış hareketi giderek güçleniyor. Komünistler, bu alanda atılan adımların daha da geliştirilmesi, diğer barış güçlerinin de ortak savaşım platformuna çekilmesi ve Barış Komitesi Derneği'nin Türkiye çapında etkinliklerinin artırılması için ardıcıl bir savaşım yürütüyorlar. Bu savaşı partimizin güncel politik savaşımına, demokrasi güçlerinin en geniş eylem birliği politikasına dayandırıyorlar. Buna bağlı olarak şimdi Türkiye barış hareketinin önünde de barış için savaşı soyut bir dilekten öte ABD emperyalizminin ve NATO egemen çevrelerinin dünya ve bölgemizde saldırgan amaçlarına, ikili kölelik anlaşmalarına, ekonominin askerselleştirilmesine, militarist ideolojiye, silah kullanmaya, özellikle ülkemizdeki atom depolarına ve casusluk üslerine karşı somut hedeflere karşı yönelme görevi duruyor. Bu somut istemler temelinde yığınları savaş alanlarına çekmek zorunludur ve olanaklıdır. Bu görevlerin çözülmesi herşeyde olduğu gibi barış hareketi içinde de parti örgütlenmesinin güçlendirilmesine bağlıdır.

4. Gençlik hareketi üzerine

Gençliğin tüm anti-emperyalist, ilerici kesimlerini birleştirme sorunu günceldir.

İGD-Genç Öncü, SGB, DDKD arasında gelişen eylem birliği, bu yolda gençlik hareketinin önünde önemli açınımlar getiriyor. Bu süreci daha da geliştirmek, birleşik yığınsal bir legal gençlik örgütü kurmak görevi gündemdedir. Böylesi bir örgüt giderek CHP'li gençleri ve serüvenci örgütlerin peşine takılmış gençlik yığınlarını, tüm anti-emperyalist ilerici gençleri birleştirmelidir.

Birleşik bir gençlik örgütü yaratma düşüncesini, tüm diğer gençlik örgütlerine, onların üye tabanına mal etmek için yoğun bir ajitasyon, propaganda yürütülmelidir. Birleşik bir gençlik örgütü kurma girişimi, partimizin ilgili gençlik komiteleri tarafından hazırlanacak somut bir plan çerçevesinde yürütülmesi, birleşmenin somut biçimi ve aşamaları üzerinde yaratıcı bir

çalışma yapılmalıdır.

Öte yandan partimizin gençlik arasındaki örgütlenmesini güçlendirmek, bu alanda oluşan yeni sempatizan halkalarını eğiterek en iyi unsurlarını daha çok sayıda parti sıralarına kazanmak yönündeki çabalar artırılmalıdır.

Bu amaçla partimizin gençlik içindeki illegal parti örgütlerinin (seksiyon, komite, vb.) güçlendirilmesi, ayrıca değişen politik koşullara ve yeni gelişmelere bağlı olarak İGD içinde varolan illegal iskeletin yeniden düzenlenerek güçlü bir yapıya kavuşturulması yoluna gidilmelidir.

Örgüt sorunları üstüne

TKP'nin vardığı gelişme düzeyi, yüklediği sorumluluklar, parti örgütlenmemizin Leninci parti yaşamı ilkelerini daha büyük bir etkinlikle yaşama geçirmesini gerektirmektedir. *Bu ilkeleri yaşama geçirmekte parti tüzüğümüz kılavuzumuzdur.*

1. Bugün artan terör ve baskı koşullarında demokratik santralizme, santralizme ağırlık verilmeli, konspirasyon güçlendirilmelidir.

a) Demokratik santralizm ilkesinin, parti içi disiplini geliştirmek ve her düzeyde kadrolarımızın insiyatifini, yaratıcılığını, ataklığını yükseltmek üzere titizlikle yaşama geçirilmesi gerekiyor.

1. Parti politikamızın her düzeyde kadrolarımıza iyice özümsetilmesini sağlamak için her örgütün kendi çalışma alanında parti politikasının yaşama geçirilmesini sağlayacak bir çalışma planı çıkartılacaktır. Uygulanışı denetlenecek ve sonuçları raporlarda yer alacaktır.

2. Önemli kararlar alınmadan önce parti örgütlerince tartışılmalı, öneriler istenmelidir. Kararlar bu tartışmaların ışığında ve öneriler gözönüne alınarak verilmelidir. Yönetmek yalnızca direktif vermek değildir.

b) Kollektif çalışma ve işbölümü geliştirilmelidir.

1. Her türlü ideolojik, politik ve örgütsel kararlar

konspirasyon dikkate alınarak organlarda ve kolektif olarak hazırlanmalıdır. En hızlı karar alma durumunda bile bir noktaya özen gösterilmelidir. Konspirasyon adına kolektif çalışma zayıflatılmamalı, bireysel yönetime yol açılmamalıdır.

2. Kolektif çalışma kişisel sorumluluğu ortadan kaldırmamalı, tersine onu güçlendirmelidir. Kişisel sorumluluk arttığı oranda kolektif çalışma ürününü artırır, yetkinleşir.

3. Tüm parti örgüt birimleri içinde tüzüğün gerektirdiği işbölümüyle ilgili eksiklikler tamamlanmalıdır. Bunun için herşeyden önce örgüt biriminin çalışma alanında bu işbölümünün sorumluluk alanları iyi tanımlanmalı, nasıl yaşama geçeceği kapsamı işlevi saptanmalıdır.

c) Her örgüt biriminde eleştiri özeleştirme yapma alışkanlığı yerleştirilmeli ve geliştirilmelidir. Bunun için özellikle eleştiri ve özeleştirme yapmaya ayrılan toplantılar düzenlenmelidir. Ancak bu toplantılar biçimsel ve zorlama olmamalıdır. Bu amaçla toplantıların gerekliliği kavrandığı zaman yapılmalıdır. Eleştiri-özeleştirmenin partinin ve parti üyelerinin gelişimine katkısı olmalıdır.

II. Parti üyelerinin ideolojik düzeyi yükseltilmelidir

a) Partimizin 60. kuruluş yıldönümünde tüm parti birimleri, tüm üyeler merkezi olarak hazırlanan temel eğitim programını uygulayarak tamamlamalıdır.

b) Tüm propaganda, ajitasyon sorumluları alanında partinin politikasını özümsetmek, merkez temel eğitim ve bunun dışında propaganda-ajitasyon çalışmalarını yönlendirmek ve denetlemekle, ayrıca partimizin legal illegal yayınlarına katkıda bulunmakla doğrudan sorumludurlar.

Her düzeyde tüm parti örgütlerinde gündemin birinci maddesi parti politikası ve merkez yayın organları temelinde güncel politik değerlendirmeye ve aydınlatmaya ayrılmalıdır. Politik aydınlatma çalışmalarının parti üyelerinin eğitiminde önemli katkısı vardır. Bu çalışmalarda iki temel amaç gözetilmelidir: Birincisi, parti politikasının güncel politik cylemler ışığında özümsemesidir. İkincisi, parti üyelerinin

politik gelişmeleri değerlendirebilme, yorumlayabilme ve güncel politik gelişmeleri, genel politik sorunlara bağlayabilme, bu gelişmelerin temelindeki yasallıkları görebilme yeteneklerini geliştirebilmektir.

Partiye alınan her yeni üye bir yıllık aday üyelik döneminde Merkezi Temel Eğitim programı uygulanarak eğitilmelidir.

III. Merkezi plana bağlı olarak yaygın örgütlenmeye hız verilmeli, varolan örgütlenmeler güçlendirilmelidir.

Bunun için:

a) Her parti örgütü örgütlenme hedeflerini saptamalı ve bir yıllık aşamalı bir örgütlenme planı hazırlamalıdır. Tüm parti örgütlerimiz TKP'nin 60. yılı dolayısıyla merkezi bir örgütlenme planına bağlı olarak konulan hedeflere zamanında ulaşmayı gözetmelidir.

b) Örgütlenme planının yaşama geçirilmesi düzeyi düzenli raporlarla denetlenecektir.

c) Özel olarak:

— Köylerde örgütlenme sorunu üzerinde, ilgili tüm parti üyelerinin görüşleri, değerlendirmeleri, önerileri saptanmalıdır.

— İşsizleri savunma, koruma amacıyla komiteler ya da başka biçimde örgütler yaratılmalıdır. Örneğin sendikalarda işsizlerle ilgilenen bürolar kurulabilir. Aynı işsiz gençler ve kadınlarla ilgilenmek üzere gençlik ve kadın hareketlerinde komite ya da bürolar oluşturulabilir.

— Yığınları daha geniş olarak örgütleyebilmek için çeşitli yeni örgüt biçimleri bulunmalı, yaratıcılıkla uygulanmalıdır. Geniş yığınları çekmeye elverişli olan örgüt biçimlerine özen gösterilmelidir. Varolan özenli bir biçimde ve ağırlıkla kullanılmalıdır.

IV. Parti içi yönlendirme ve denetim yetkinleştirilmelidir

a) Her düzeyde yöneticilik sorunu özenle ele alınmalıdır. İyi bir

yönetimin pekçok sorunu çözdüğü, kötü bir yönetimin ise olmayan sorunları doğurduğu ve yöneticiliğin bir sanat olduğu unutulmamalıdır. Yöneticilik yoldaşça sıcak ilişkiler temeli üzerinde oturmalıdır, yalnızca direktifçiliğe indirgenmemelidir. Her düzeyde parti örgütü, bağlı parti örgütlerini ve kadroları insiyatiflerini, yaratıcılık ve ataklıklarını korumaya büyük özen göstererek ustalıkla yönlendirilmelidirler.

b) Her düzeyde denetim geliştirilmelidir. Denetimin Leninci örgüt ilkelerinden olduğu unutulmamalıdır. Denetimin olmadığı yerde en iyi planlar bile kâğıt üzerinde kalmaktan öteye geçemez. Düzenli rapor sistemi denetimin en önemli aracıdır. Bu nedenle her düzeyde rapor sistemi yetkinleştirilmeli, belirli aralıklarla her örgüt rapor vermelidir. Ancak raporlar güvenlik nedeniyle yöre ve il komitelerinin direktifi üzerine hazırlanmalıdır.

c) Her örgüt birimi toplantılarında aldıkları kararları bir üst komiteye bildirmeli ve kararların yaşama geçip geçmediğini de sonuçlarıyla iletmelidir. Üst komite ise kararları incelemeli, sonuçları denetlemelidir.

V. Yığın örgütlerinin parti politikası doğrultusunda yönlendirilmesine ve yönetimi partimizin etkinliği altında olan yığın örgütlerinin nicel ve nitel gelişmesine katkıda bulunulmalıdır.

Özellikle kadın ve barış hareketine ağırlık verilmelidir. Kadın hareketi az zamanda çok yol almıştır. Ağırlık verildiği yerlerde hem demokrasi hareketi güç kazanmış, hem de partimizin yığın bağlarının güçlenmesine katkıda bulunulmuştur. Kadın hareketinin küçümsenmesi yığınlarla bağlanma sorununu yeterince kavrayamamak anlamına gelir. Emperyalizmin silah tekellerinin Ortadoğu ve ülkemiz üzerindeki barışı baltalayan, savaş kışkırtıcılığına, militarizme dayalı sinsi planların yoğunlaştığı şu günlerde barış savaşımını güçlendirmek önde gelen bir görevdir.

VI. Kadro sorunu ana sorundur.

Planlı ve dengeli bir kadro yetiştirme ve kullanma politikası izlenmelidir

a) Kadroların yerli yerine yerleştirilip yerleştirilmediği her düzeydeki çalışmanın gözden geçirilmesi ile ele alınmalıdır. Gerekli düzenlemeler buna göre yapılmalıdır.

b) Yeni üyelerin merkezi kadro kullanımı planına bağlı olarak nerede görevlendirileceği saptanmalıdır. Kadroların görev ve sorumluluk alanlarının sık sık değiştirilmesinden kaçınılmalıdır. Bu nedenle bu ön planlama ve değerlendirme önemlidir.

c) Profesyonel kadro yetiştirmeye hız verilmeli, sayısı yükseltilmelidir. Profesyonel parti kadrolarının legal konumları ustalıkla gözetilmelidir.

VII. Sistemli ve planlı bir sempatizan çalışması yürütülmelidir

a) Sempatizanların eğitimi, ideolojik düzeylerinin yükselmesi sağlanmalıdır.

b) Sempatizanalara düzeylerine, alanlarına uygun yapabilecekleri görevler vermeye özen gösterilmelidir. Bu görevler kuşkusuz katı direktifler biçiminde verilmemelidir. İlişkiler sistemli, düzenli olmalıdır.

c) Sempatizanları son derece dikkatli biçimde değerlendirmek, kazanılabilir olanlarla, olmayanları ayırmak gerekir. Partiye kazanılabilir olmayanlar bir kenara atılmamalı, onlarla da düzenli ilişkiler götürülmelidir. Hangi amaçlarla onlardan yararlanılabileceği saptanmalıdır. Parti üyeliğine hazırlanan sempatizanların üye yapılmadan önce görevlendirileceği alan saptanmalı ve buna uygun olarak hazırlanmalıdır.

Merkezi örgütlenme planı üzerine

A. Hazırlanışı:

1. Merkezi örgütlenme planı 3-6 ay ve 1 yıllık olmak üzere üç aşamalı olarak hazırlanacaktır. 6 aylık plan "TKP'nin 60. yılı kampanyası" olarak adlandırılacaktır. Yıl sonu olarak 1 Mayıs 1981 hedeflenecektir.

2. Üç aylık plan Temmuz sonuna kadar, altı aylık ve bir yıllık plan ise Eylül sonuna kadar hazırlanmış olacaktır. Eylül sonunda altı aylık ve bir yıllık planın yanısıra, üç aylık planın sonuçları değerlendirilecektir.

3. Örgütlenme hedefleri, planı hazırlayan parti biriminin şimdiki gücü gelişme eğiliminin hızı, gelişme sonucu doğabilecek yeni olanaklar, politik koşullarda olası değişiklikler ve gelişmeler dikkate alınarak hazırlanacaktır. Plan hedeflerini saptarken ne geri düzeyde ne de ütopyik olmamasına çaba harcanmalıdır.

4. Başarı daha plan hazırlanırken söz konusudur, olabilecek, gerçekleşebilecek en iyi plan başarıda değerlendirilebilecek ilk noktaldır. İkincisi ise bu planın ne ölçüde yaşama geçirilmiş olduğunun saptanması olacaktır. Bu nedenle geri düzeyde hazırlanmış ve yüzde yüz gerçekleşmiş bir plan başarılı bir çalışma örneği olarak kabul edilemez.

5. Bu amaca varmak için hedefler saptanırken üst örgüt gerekli görürse, durumu yeniden gözden geçirip, planı ona göre hazırlamak için alt örgütleri uyarmalıdır.

6. Plan en alt parti biriminden başlayarak ve komite toplantılarında tartışılarak saptanmalıdır.

7. Yöre ve il komiteleri alt örgütlerden gelen plan taslaklarını birleştirmeli, genel hedefleri, genel parti politikasını dikkate alarak bunları düzenlemelidir. Hedeflerinde değişiklik yaptığı örgütlere değişikliği bildirip, son görüşlerini de aldıktan sonra planı sonuçlandırmalı ve iletmelidir.

8. Merkezi örgütlenme planı hazırlanırken, partimizin öne koyduğu "Partiyi güçlendir — TKP'ye gir" ana belgisi ışık tutacaktır. Özel olarak her alan için saptanan parti politikası o alanın örgütlenme hedeflerinde dikkate alınmalıdır. Örneğin

birleşik yığınsal kadın ve gençlik örgütü politikamız bu alanda gücümüzü kat kat artırmamızı gerektiriyor. Sendikal planda **DİSK** içinde konularımızı sağlamlaştırmalı ve Türk-İş tabanına hızla girmeliyiz. Köylerde örgütlenmemiz hızla yol almalıdır. Esnaf ve zanaatkârlar arasındaki etkimiz artmalıdır.

B. Kapsamı

Merkezi örgütlenme planı şu noktalardaki hedefleri kapsamalıdır.

1. Genel hedefler: a) Üye sayısını artırmak; b) Örgüt sayısını artırmak; c) Yığın bağlarını güçlendirmek ve sempati-zan çevreyi genişletmek; d) Legal konularımızı güçlendirmek; e) Eylemliliğimizi ve diğer etkinliklerimizi artırarak TKP'nin önderlik rolünü güçlendirmek.

2. Üretim esasına göre hedefler:

a) Fabrika; b) Atölye; c) Tarım işletmeleri; d) Diğer

3. Yerleşim esasına göre hedefler:

a) İl; b) Bölge; c) Semt; d) Mahalle; e) Köy

4. Stratejik noktalar ve işyerleri düzeyinde hedefler

5. Değişik katmanlar içindeki örgütlenme hedefleri

a) Esnaf ve zanaatkârlar içinde; b) Aydınlar

6. *Atılım* sayısını artırmak ve radyo yayınlarını yaygınlaştırmak.

7. Legal yayın organlarımızın sayısını artırmak;

a) BSS; b) Çağ; c) Güneşli Dünya; d) Sendika, gençlik, kadın, öğretmen, teknik elemanlara yönelik yayınlar.

8. Profesyonel parti kadrolarını artırma hedefi.

9. Eylem hedefleri.

11. Bu hedefler saptanırken şu aşamalarla ele alınacak:

1. En az bir parti üyesi bulunan alanlarda en az bir parti komitesi.

2. Henüz hiç parti üyesi olmayan alanlarda en az bir partili kazanma hedefi.

3. Daha uzak hedefler için şimdiden bağlantılar kurulması.

NOT: Yöre ve il komiteleri, alt örgütler merkezi örgütlenme planını daha bilimsel olarak kavratmak için bu

metni verecekler, ayrıca her örgütün kendi alanına göre hedeflerinin daha kolay saptanabilmesi için şema çıkaracaklardır.

2. Plan daktilo ile sayfanın bir yüzüne yazılacaktır. Daktilo yoksa kalın düz beyaz kâğıdın bir yüzüne siyah tükenmez kalemle büyükçe harflerle ve okunaklı olarak yazılacaktır.

Rapor şeması

I. Politik Durum

1. Politik durumda önemli görülen, vurgulanmasına, açılmasına gerek duyulan noktalar üzerinde

2. Parti biriminin kendi alanındaki politik gelişme ve olaylar, özellikle polis baskısı ve faşist saldırılar üzerine

II. Propaganda-Ajitasyon Sorunları Üzerine

1. İdeolojik, teorik sorunlardan gereklilik duyulanlar üzerine

2. Politik parti ve guruplar üzerine

3. Yığınlar içinde görülen propaganda ve ajitasyon çalışmalarında elde edilen gözlemler üzerine

4. Atılım, radyo ve legal yayınlar üzerine düşünceler ve eleştiriler ve rapora ek olarak verilmek üzere katkılar

III. Örgüt Sorunları Üzerine

1. Merkezi örgütlenme planı doğrultusundaki çalışmalar üzerine

2. Komitede alınan kararlar ve uygulama sonuçları hakkında bilgi

3. Politik parti ve gurupların örgütlenme çalışmaları hakkında

4. Faşist, Maoçu örgütlenmeler, polis ve ordu çalışmaları hakkında bilgi

5. Yığın eylemleri hakkında bilgi

6. Parti örgütleri hakkında bilgi

a) Partiye girenler hakkında; b) Ölen; c) Gözaltına alınan, tutuklanan; d) Cezalandırılanlar; e) Partiden çıkarılanlar.

IV. Yığın Örgütleri Üzerine

1. Sendikalar; 2. Gençlik; 3. Kadın; 4. Öğretmen; 5. Teknik eleman örgütleri; 6. Köylü örgütleri; 7. Diğer

V. Mali Durum

VI. Teknik

VII. Genel

NOT: 1. Her konu ayrı bir sayfa olmalı.

2. Raporlar daktilo ile sayfanın sadece bir yüzüne yazılmalıdır. Daktilo yoksa kalın düz beyaz kâğıdın sadece bir yüzüne siyah tükenmezle, büyükçe harflerle okunaklı olarak yazılmalıdır.

KOMİSYONLARIN DAĞILIMI VE

Komisyon	Gündem Maddesi	Komisyon Sözcüsü
1	5. Örgüt Raporları 6. Parti İçi Durum	— Veli Dursun Yoldaş
2	7. Parti Programı	Toraman Yoldaş
3	8. Parti Merkez Organı	Fatma İzlem Yoldaş
4	9. Sendikal Hareket	İhsan Yoldaş
5	10. Gençlik ve Kadın Hareketi ve Meslek Örgütleri	Cabbar Yoldaş (Gençlik Hareketi) Kerim Yoldaş (Kadın Hareketi)
6	11.1. Propagandanın Örgütlenmesi 11.2. Ajitasyonun Örgütlenmesi	V. Demir Yoldaş
7	11.3. Yayınların Örgütlenmesi 11.4. Haberleşmenin Örgütlenmesi	Levent Yoldaş —
8	11.5. Konspirasyon ve Disiplin	Cabbar Yoldaş
9	11.6. Yığın Örgütlerinde Çalışma	Hüseyin Yoldaş
10	11.7. Parasal Sorun	Akbulut Yoldaş
11	11.8. Gösteri ve Direnişler	Kenan Yoldaş
12	12. Siyasal Akımlar ve TKP	Fatma İzlem Yoldaş
13	13. Ulusal Sorun, Kürdistan'da Örgütlenme	Celal Yoldaş
14	14. TKP ve Dünya Devrimi	Raşit Yoldaş

GÜNDEM-OTURUM ÇİZELGESİ

Karar Tasarıları	Görüşüldüğü Oturum	Sayfa
—	2, 3	55-73
Parti İçi Durumun Getirdiği görev	4	93-102
Kongre Çağrısı		
Komünistlere Çağrı		
Program Üstüne	4	102-106
Merkez Organi Üstüne	4-5	106-141
<i>İşçinin Sesi</i> ve Görevlerimiz		
İşçi ve Sendika Hareketi Üstüne	6-7	143-168
Gençlik İçinde	7	168-181
Çalışma Üstüne		
Kadınlar Arasında		181-190
Çalışma Üstüne		
Propagandanın	7	191
Örgütlenmesi Üstüne		
Ajitasyonun Örgütlenmesi Üstüne		191-193
Yayınların Örgütlenmesi Üstüne	7	193-194
Haberleşmenin Örgütlenmesi Üstüne	7	194
Disiplin ve Konspirasyon Üstüne	8	195-224
Rapor Düzeni Üstüne		224-225
(Öneren V. Demir Yoldaş)		
—	8	225-228
Parasal Sorun Üstüne	8	228-231
Gösteri ve Direnişlerde	8	231-235
Komünistlerin Tutumu Üstüne		
Siyasal Akımlar ve	9	236-245
TKP'nin Tutumu Üstüne		
Kürt Ulusal Hareketi Üstüne	9	245-251
Türkiye İşçi Sınıfı ve	9	251-252
Dünya Devrimi Üstüne		
Konferans Belgelerinin Yayınlanması	9	252
Üstüne (Öneren Veli Dursun Yoldaş)		

Konuşmalar İndeksi

- Akbulut Yoldař: *Bařkanlık Kurulu seimi*. 53; *Raporlar ve raporlar űstüne tartiřma*. Ege bۆlge raporu iin bak: V. Demir Yoldař, 66-71; 74, 78, 83-84; *Parti ii durum*. 95; *Parti Programı*. 103; *Parti merkez organı*. 124-125; *Sendikal hareket*. 146, 163-164, 165-166, 167; *Kadın hareketi*. 190; *Konspirasyon ve disiplin*. 212-214, 219-220, 224; *Parasal sorun*. 229, 230; *Gۆsteri ve direniřler*. 231; *Siyasal akımlar ve TKP*. 242; *Ulusal Sorun ve Kűrdistan'da rgűtlenme*. 248; *TKP ve dűnya devrimi*. 252; *1 Mayıs*. 257, 260-261; *Stalin konusun-da*. 273, 274.
- Cabbar Yoldař: *Bařkanlık Kurulu seimi*. 53; *Raporlar ve raporlar űstüne tartiřma*. Orta ve Gűney Anadolu, Kűrdistan bۆlgeleri raporu, 61-65; 74, 75-76, 80-81, 84-86, 88; *Parti ii durum*. 96, 97, 99, 100, 101; *Parti programı*. 103; *Parti merkez organı*. 111-113, 129-131, 136-138, 140; *Sendikal hareketi*. 151-153; *Genlik hareketi*. 168-169, 169-170, 170, 172; *Kadın hareketi*. 185, 187, 188; *Ajitasyonun rgűtlenmesi*. 192; *Konspirasyon ve disiplin*. 200-201, 209-210, 217-218, 218-219, 222; *Gۆsteri ve direniřler*. 232, 233, 235; *Siyasal Akımlar ve TKP*. 240, 243; *Ulusal Sorun ve Kűrdistan'da rgűtlenme*. 247, 248; *1 Mayıs*. 253-254, 255, 257, 258, 259, 260.
- Celal Yoldař: *Parti ii durum*. 102; *Kadın hareketi*. 184-185; *Parasal sorun*. 229; *Ulusal sorun ve Kűrdistan'da rgűtlenme*. 245, 246, 247, 248, 250; *Stalin konusunda*. 272.
- V. Demir Yoldař: *Raporlar ve raporlar űstüne tartiřma*. Ege bۆlge raporu, 66-71; 81-82, 83; *Parti ii durum*. 91, 93-94, 95, 97-98; *Parti Programı*. 104-105, 105; *Parti merkez aręanı*. 113-116, 127-129; *Sendikal hareket*. 155-160, 164, 166-167, 167; *Genlik hareketi*. 172, 174, 177, 180; *Kadın hareketi*. 181-182, 182, 183, 186, 188; *Propogandanın rgűtlenmesi*. 191; *Ajitasyonun rgűtlenmesi*. 192, 193;

Konspirasyon ve disiplin, 205-208, 215-216 *Parasal Sorun*, 229, 230; *Siyasal akımlar ve TKP*, 237, 238, 240, 242, 244; *Ulusal sorun ve Kürdistan'da Örgütlenme* 248, 249 250, 251; *1 Mayıs* 154, 258, 259, 260.

Veli Dursun Yoldaş *Açılış*, 51-52, 52; *Başkanlık Kurulu seçimi*, 53; *Gündemin anaylanması* 53; *Konferans iç tüzüğü ve komisyonların seçimi*, 53-54, 54; *Raporlar ve raporlar üstüde tartışma*, 65-66, 74, 77-78, 79, 86-88, 88 *Parti içi durum* 88-89, 90, 91, 94, 94-95 95, 96, 96-97, 97, 99, 100 101, 102; *Parti programı*, 103-104, 104, 105, 105-106 *Parti merkez organı*, 106-108, 108, 109 117, 121, 133-136, 140, 140-141 *Sendikalar hareketi* 145, 146, 161-163, 167-168, 168; *Gençlik hareketi* 171, 172, 172-173, 173 173-174 174, 175, 175-176, 176, 178, 180, 181, *Kadın hareketi*, 181 182, 182-183, 183, 183-184 185-186, 186, 189, 190, *Ajıtasyonun Örgütlenmesi* 193; *Konspirasyon ve disiplin* 195, 195-197 201-203, 210-212 218, 220-222 222, 223, 224; *Rapor düzeni* 224-225, *Parasal sorun*, 229, 230, 231; *Gösteri ve direnişler* 231-232; *Siyasal akımlar ve TKP*, 236-237, 237, 238, 239, 240, 240-241, 241 242, 243, 244; *Ulusal sorun ve Kürdistan'da örgütlenme*, 247, 248, 249, 250, 251 *TKP ve dünya devrimi* 252; *Konferans belgelerinin ayınlanması üstüne* 252 *1 Mayıs* 252, 253, 254, 255-256, 256-257, 259, 260; *Stalin konusunda*, 265 270, 271-272, 273, 273-274, 275

Hüseyin Yoldaş: *Parti içi durum*, 91 95, 98, 100, 102; *Sendikalar hareketi*, 167, *Gençlik hareketi*, 170; *Yığın örgütlerinde çalışma* 225-226 228 *Parasal sorun* 230; *Siyasal akımlar ve TKP*, 242; *Ulusal sorun ve Kürdistan'da örgütlenme* 246, 249; *1 Mayıs*, 259-260 *Stalin konusunda* 272.

İhsan Yoldaş: *Raporlar ve raporlar üstüne tartışma*, İstanbul bölge raporu, 60-61; 81; *Parti içi durum* 98, 101 *Parti merkez organı*, 131-132 *Sendikalar hareketi*, 143, 144, 149-150; *Ulusal sorun ve Kürdistan'da örgütlenme* 251; *Stalin konusunda* 272.

Fatma İzlem Yoldaş *Raporlar ve raporlar üstüne tartışma*, Basın Yayın örgütü raporu, 57-58; 73 76-77, *Parti içi durum*, 90, 91, 93 94, 95, 98, 99, 100, 101; *Parti programı*, 104; *Parti merkez organı* 106, 108, 110-111, 122-124, 138-140 *Sendikalar hareketi* 150-151, 168, (191) *Gençlik hareketi* 170 172, 174-175, 175, 176; *Kadın hareketi*, 184 188, 189, 190, *Ajıtasyonun örgütlenmesi* 192, 193; *Konspirasyon ve disiplin* 197-200, 203-205, 223; *Rapor düzeni*, 225; *Yığın örgütlerinde çalışma*, 288; *Gösteri ve direnişler* 233-234; *Siyasal akımlar ve TKP*, 236, 238, 241, 243, 244; *Ulusal sorun ve Kürdistan'da örgütlenme*, 245, 246 247 248 248-249, 249, 249-250, 250, 250-251; *1 Mayıs* 255, 256, 257-258; *Stalin konusunda*, 270-271

Kalmaz Yoldaş *Parti içi durum*, 94, 95; *Sendikalar hareketi* 168 *Gençlik hareketi* 168, 169, 176; *Kadın hareketi*, 189; *Yığın örgütlerinde çalışma*, 226; *Parasal sorun*, 229 *1 Mayıs* 254; *Stalin konusunda*, 272.

Kazım Yoldaş *Konferans iç tüzüğü ve komisyonların seçimi*, 53, 54, *Raporlar ve raporlar üstüne tartışma* 74; *Parti merkez organı*, 109-110, 116-117, 136 *Sendikalar hareketi*, 144, 148-149, 160, 161, 166, *Kadın hareketi*, 181 187 *Ajıtasyonun örgütlenmesi* 193 *Konspirasyon ve disiplin* 216-217; *Yığın örgütlerinde çalışma* 227-228; *Parasal sorun*, 229, 230; *Siyasal Akımlar ve TKP* 242-243, 243, *TKP ve dünya devrimi*, 252; *1 Mayıs*, 255,

- 258-259, 259; *Stalin konusunda*, 273.
- Kenan Yoldaş:** *Raporlar ve raporlar üstüne tartışma*, 79, 88; *Parti içi durum*, 91, 97; *Parti programı*, 106; *Parti merkez organı*, 132; *Sendikal hareket*, 146-148, 153-155, 160, 163-166; *Kadın hareketi*, 183, 189; *Konspirasyon ve disiplin*, 195, 208-209, 224; *Rapor düzeni*, 225; *Parasal sorun*, 229, 231; *Gösteri ve direnişler*, 231, 232, 234-235; *Siyasal akımlar ve TKP*, 239, 242, 243, 244-245; *Ulusal sorun ve Kürdistan'da örgütlenme*, 247; *1 Mayıs*, 253, 256; *Stalin konusunda*, 272.
- Kerim Yoldaş:** *Parti içi durum*, 90, 96, 101; *Sendikal hareket*, 144; *Gençlik hareketi*, 178-180; *Kadın hareketi*, 182, 183; *Ajitasyonun örgütlenmesi*, 191-192; *Yığın örgütlerinde çalışma*, 226-227; *Gösteri ve direnişler*, 232; *Siyasal akımlar ve TKP*, 237, 238-239, 241; *Stalin konusunda*, 272.
- Levent Yoldaş:** *Başkanlık Kurulu seçimi*, 53; *Raporlar ve raporlar üstüne tartışma*, İngiltere parti örgütü raporu, 55-56; 78, 82; *Parti içi durum*, 89-90, 92, 97, 100, 101; *Parti programı*, 104, 105; *Sendikal hareket*, 142, 165, 168; *Gençlik hareketi*, 172; *Kadın hareketi*, 186-187, 188, 188-189, 189; *Ajitasyonun örgütlenmesi*, 193; *Yayımların örgütlenmesi*, 193; *Konspirasyon ve disiplin*, 214-215, 222, 223; *Parasal sorun*, 230; *Gösteri ve direnişler*, 233; *Siyasal akımlar ve TKP*, 241-242, 243, 244; *Ulusal sorun ve Kürdistan'da örgütlenme*, 251; *Konferans belgelerinin yayınlanması üstüne*, 252; *1 Mayıs*, 257, 258, 259, 260; *Stalin konusunda*, 274-275.
- Olgun Yoldaş:** *Sendikal hareket*, 166; *Stalin konusunda*, 272.
- Raif Yoldaş:** *Raporlar ve raporlar üstüne tartışma*, Türkiye Örgütlenme Komitesi raporu; 58-60, 74; *Gençlik hareketi*, 177-178; *Kadın hareketi*, 189; *Siyasal Akımlar ve TKP*, 244; *Ulusal sorun ve Kürdistan'da örgütlenme*, 248; *TKP ve dünya devrimi*, 251.
- Toraman Yoldaş:** *Raporlar ve raporlar üstüne tartışma*, 72-73; 74, 80; *Parti içi durum*, 98, 100; *Parti programı*, 102, 105; *Parti merkez organı*, 125-126; *Gençlik hareketi*, 171; *Parasal sorun*, 230; *Siyasal akımlar ve TKP*, 244; *Stalin konusunda*, 273, 274, 275.
- Zehra Yoldaş:** *Parti içi durum*, 95, 97; *Sendikal hareket*, 144-145; *Gençlik hareketi*, 180-181; *Kadın hareketi*, 189; *Yığın örgütlerinde çalışma*, 227; *Parasal sorun*, 230; *Siyasal akımlar ve TKP*, 242, *1 Mayıs*, 259; *Stalin konusunda*, 272.

İŞÇİNİN SESİ

Karşımıza koyma
vaktimiz vaktidir!

Yıl: 1 Sayı: 144
27 Ocak 1968

TKP EŞGÜDÜM KOMİTESİ OLAĞANÜSTÜ TOPLANDI

1 Ocak'ta 1. ve 2. ayın toplantıları birleştiler. 16 delegenin katıldığı toplantı
1 Ocak'ta 1. ve 2. ayın toplantıları birleştiler. 16 delegenin katıldığı toplantı
1 Ocak'ta 1. ve 2. ayın toplantıları birleştiler. 16 delegenin katıldığı toplantı

Duyuru

1 Ocak'ta 1. ve 2. ayın toplantıları birleştiler. 16 delegenin katıldığı toplantı

1 Ocak'ta 1. ve 2. ayın toplantıları birleştiler. 16 delegenin katıldığı toplantı

1 Ocak'ta 1. ve 2. ayın toplantıları birleştiler. 16 delegenin katıldığı toplantı

1 Ocak'ta 1. ve 2. ayın toplantıları birleştiler. 16 delegenin katıldığı toplantı

1 Ocak'ta 1. ve 2. ayın toplantıları birleştiler. 16 delegenin katıldığı toplantı

1 Ocak'ta 1. ve 2. ayın toplantıları birleştiler. 16 delegenin katıldığı toplantı

1 Ocak'ta 1. ve 2. ayın toplantıları birleştiler. 16 delegenin katıldığı toplantı

1 Ocak'ta 1. ve 2. ayın toplantıları birleştiler. 16 delegenin katıldığı toplantı

1 Ocak'ta 1. ve 2. ayın toplantıları birleştiler. 16 delegenin katıldığı toplantı

1 Ocak'ta 1. ve 2. ayın toplantıları birleştiler. 16 delegenin katıldığı toplantı

1 Ocak'ta 1. ve 2. ayın toplantıları birleştiler. 16 delegenin katıldığı toplantı

1 Ocak'ta 1. ve 2. ayın toplantıları birleştiler. 16 delegenin katıldığı toplantı

OZEL SAYI

İşçinin Sesi devrim için savaşanların sesidir

TURKEY TODAY

Junta tries
to veil fascism

www.ttd.org

Vol. 11

Türkiye devrimci hareketinin aylık, tek İngilizce dergisi

İşçinin Sesi Yayınları

Türkçe yayınlar

İŞÇİNİN SESİ

EMPERYALİZMİN ZAYIF HALKASI TÜRKİYE

R. Yürükoğlu

(İlk basım Şubat 1978)

Beşinci basım Mart 1980

Büyük boy — 238 sayfa. Fiyatı: 2.50 Sterlin

PROLETARYA ENTERNASYONALİZMİ

R. Yürükoğlu

İkinci basım Eylül 1979

Küçük boy — 119 sayfa. Fiyatı: 1.00 Sterlin.

PARTİ DİSİPLİNİ

Cemil Silahtar

Ağustos 1979

Küçük boy — 78 sayfa. Fiyatı: 1.00 Sterlin.

ÜÇÜNCÜ PROGRAM VE GÖREVLERİMİZ

R. Yürükoğlu

Üçüncü basım Eylül 1979

Küçük boy — 116 sayfa. Fiyatı: 1.00 Sterlin

AÇIK MEKTUP

Veli Dursun

Dördüncü basım Şubat 1980

Küçük boy — 31 sayfa. Fiyatı: 1.00 Sterlin

TOPLU SÖZLEŞMELER VE DEVRİM SAVAŞIMI

Emine Engin

Ekim 1979

Küçük boy — 121 sayfa. Fiyatı: 1.50 Sterlin.

TKP LENİNCİLER KONFERANSI KARARLARI 1980

Küçük boy — 64 sayfa. Fiyatı: 1.00 Sterlin.

SINIF SAVAŞININ VARDIĞI AŞAMA VE KOMÜNİST PARTİSİNİN
TAKTİKLERİ

R. Yürükoğlu

Üçüncü basım Haziran 1980

Küçük boy — 84 sayfa. Fiyatı 1.00 Sterlin.

KÜRT SORUNU

Süleyman Sakalı

İkinci basım Ağustos 1980

Küçük boy — 194 sayfa. Fiyatı: 2.00 Sterlin

PROPAGANDA VE AJİTASYONUN GÜNCEL SORUNLARI

R. Yürükoğlu

İkinci basım Ekim 1980

Küçük boy — 136 sayfa. Fiyatı: 1.50 Sterlin.

SOSYALİZM ÜSTÜN GELECEKTİR

R. Yürükoğlu

İkinci basım Ekim 1980

Küçük boy — 48 sayfa. Fiyatı: 1.00 Sterlin

KIBRIS SORUNU

Emine Engin, Yıldırım Gıneli

Birinci basım Ekim 1980

Küçük boy — 64 sayfa. Fiyatı: 1.00 Sterlin

**12 EYLÜL FASİST DARBESİ VE TKP EŞGÜDÜM KOMİTESİ
KARARLARI**

Birinci basım Aralık 1980

Küçük boy — 36 sayfa. Fiyatı: 1.00 Sterlin

İngilizce yayımlar

TURKEY TODAY

Türkiye devrimci hareketinin aylık, tek İngilizce dergisi.

TURKEY — WEAK LINK OF IMPERIALISM

R. Yürükoğlu

Paperback — 178 pages. Price: £2.50

PROLETARIAN INTERNATIONALISM

R. Yürükoğlu

Paper back — 68 pages. Price: £1.00

PARTY DISCIPLINE

Cemil Silahtar

Paperback — 64 pages. Price £1.00

OPEN LETTER

Veli Dursun

Paperback — 36 pages. Price: £1.00

THE THIRD PROGRAMME AND OUR TASKS

R. Yürükoğlu

Paperback — 95 pages. Price: £1.50

**CONFERENCE OF THE LENİNİSTS OF THE COMMUNIST PARTY
OF TURKEY, RESOLUTIONS 1980**

Paperback — 62 pages. Price: £1.00

SOCIALISM WILL WIN

R. Yürükoğlu

40 pages. Price: £1.00

CYPRUS QUESTION

Emine Engin — Yıldırım Gıneli

Paperback — 60 pages. Price £1.00

İsteme adresi: İşçinin Sesi Yayınları
29 Parkfield Street, London, N.1

**12 Eylül Faşist Darbesi
ve
TKP Eşgüdüm Komitesi
Kararları**

İŞÇİNİN SESİ YAYINLARI 19

SOSYALİZM ÜSTÜN GELECEKTİR

R. Yürükoğlu

İkinci Basım

İŞÇİNİN SESİ YAYINLARI 17

Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye

OPORTUNİZM KARŞI İÇİŞSİZ BURJUVAZİYE KARŞI SAVAŞIN ÖZELİMEZ

R. Yürükoğlu

İÇİNDEKİLER 1 - YAYINLARI 2